1

Lucas syrus natione antiochensis. arte medicus. discipulus
apostolorum postea paulum secutus usque ad confessionem eius seruiens domino sine
crimine. Nam neque uxorem umquam habens neque filios. lxx.iiii. an-
norum obiit in bethania. plenus spiritu sancto. Qui cum iam essent scripta euan-
gelia. per mattheum quidem in iudea. per marcum in italia. sancto insti-
gante spiritu in achaie partibus hec scripsit euangelium. significans etiam ipse
in principio ante alia esse descripta. Cui extra ea que ordo euangelice dispo-
nis exposcit ea maxime necessitas laboris fuit. ut primum grecis
fidelibus omni prophetatione uenturi in carnem dei christi manifestata huma-
nitas. ne iudaicis attenti fabulis in solo legis desiderio tenerentur. uel
ne hereticis fabulis et stultis sollicitationibus seducti excederent a ueri-
tate elaboraret. dehinc ut in principio euangelii iohannis natiuitate presumpta
cui euangelium scriberet. et in quo electus scriberet indicaret. contestans in se conple-
ta que ab aliis essent inchoata. Cui ideo post baptismum filii dei a perfectione
generationis in christo implete. et repetende a principio natiuitatis humane
potestas permissa est ut requirentibus demonstraret. in quo apprehendens
erat. per nathan filium introitu recurrentis in deum generationis ad-
misso indisparabilis dei. ut predicans hominibus christum suum. perfecti opus
hominis redire in se per filium faceret. qui per dauid patrem uenientibus iter prebebat
in christo. Cui luce non inmerito etiam scribendorum actuum apostolorum potestas in ministerio datur. ut
deo in deum pleno et filio perditionis extincto oratione ab ipsis apostolis facta sorte domini
electionis compleretur numerus. Sicque paulus consummationem apostolicis actibus
daret. quem diu contra stimulum recalcitrantem dominus elegisset. Quod legentibus ac re-
quirentibus deum. et si per singula expediri a nobis utile fuerat sciens quod operantem
agricolam oporteat primum de fructibus suis edere. uitauimus publicam curiosita-
tem. ne non tam uolentibus deum demonstrare uideremur quam fastidien-
tibus prodere.

Dieses Blatt war auf den Deckel aufgeklebt. Losgelöst Jan. 1924 R.

B. Lucas de omnibus que fecit ihesus et docuit usque in diem qua assumptus est sermonem factus. primo eorum qui de eo falsa scripserunt redarguit audaciam. scribit historico stilo. magis enim in describendis rebus quam in percipiendis preceptis studium habuit. et historico more de narratione sumpsit exordium. et eam historiam plena digestione prosequitur.

B. Multi. non tam numerositate quam heresium diversitate. qui non spiritu sancto muniti.

[Ambrosius.] Conatur qui incipit nec perficit. quod sunt illi quibus non gratia dei quod irrigat contulit. quod quod ab aliis videt dictum abolere intendit. Non conatur qui divino spiritu et dicta ministrante cepta complet.

[ut] vere conati: sed vacuo labore conati: magis ordinaverunt narrationem quam historie texuerunt veritatem.

Ambrosius. Redundant per universum mundum mentes fidelium. rigant et confirmant. Non solum marcus et lucas audita didicerunt que scriberent: sed et genealogias salvatoris aliis narrantibus didicerunt.

[illegible] infantia. pueritia.

Ambrosius. Hoc verbum non planum. sed sub[illegible] visionem vocem videt. Unde moyses dicit quia populus videbat vocem quod non solum videri sed audiri. audivit petrus verbum quando dictum est ei. venite post me. facta [illegible] ministrum qui tollit crucem et sequitur.

B. Non omnia que assequitur est sed de omnibus que ad fidem legentium confirmandam credidit idonea. ex consulto enim multa que alii dicunt in diversa in evangelio gratia reliquit. et ipsis quibusdam singulis libri [illegible] eorum gestorum que mirabilis enumeraret.

Quoniam quidem (Ut basilides. et appelles. et qui sub nomine thome. vel mathie. vel aliorum apostolorum falsa scripserunt.) multi conati sunt ordinare narrationem que (non nos sed in nobis deus fecit.) in nobis completa sunt (Ex redundant) rerum. (Evangelii.) Sicut tradiderunt (Et non solum [illegible]) nobis qui ab (tales sed potius [illegible]) initio ipsi (et illius) viderunt et ministri (hoc quod [illegible] factum est in hu[illegible]) fuerunt ([illegible] spiritu sancto) sermonis: (in[illegible] instigante. cui [illegible]) visum est et mihi

Ambrosius. Quod non redundat in istis defecit. et de completo nemo dubitat. et hoc effectus est. [illegible] apostolus.

Ambrosius. Theophilus sacerdotalis hostia. per vitulum quod hoc evangelium figuratur. mox a sacerdotibus inchoatur. et in vitulo consummatur. in templo qui primum in ara immolatur.

B. Nota ea causa [illegible] sepelisse evangelium esse facultatem [illegible] potentium falsa. qui sub nomine apostolorum conati sunt sectas perfidie inducere.

Gemina virtus in opere perfecto. intentione et actione. virtutem notat apostolus in sermone. et visione. i. intentione et ministerium. i. actionem. ut per quod viderunt divine cognitionis intelligatur [illegible]. per quod ministri fuerunt eorum actio declaretur.

([illegible] ut id quod bonum est nobis et bonum videatur)

chi assecuto a principio omnia diligenter ex ordine tibi scribere optime theophile. ut cognoscas eorum verborum de quibus eruditus es

B. Theophilus. amans dei. vel amatus a deo.

[illegible] evangelii.

12

Posteriorem uocat hunc euangelii librum quam aliorum euangelistarum. unde et paulo laudatur. quia omnia assecutus est non quod omnia scripserit. que nec mundus caperet.

Ante dominum non coram omnibus quia omnis sterilis in lege maledicta fuit.

Zacharias. memor domini. cui apparet angelus ad dextris altaris. quia ei quod memor domini est demonstratur misterium.

Abia pater domini. et aptum fuit ut in tempore officii patris domini conceptum esset iste qui patrem domini predicaret.

Elizabet dei mei saturitas significat mariam que plena deo fuit.

Zacharias memor domini. cui apparet angelus ad dextris altaris quia ei quod memor domini est demonstratur misterium.

Fuit in die-bus Herodis regis Iudee ſacerdos quidam nomine Zacharias de uice Abi-a. et uxor illi de filiabus Aaron et nomen eius Eli-ſabeth. Erant autem iuſti a-mbo ante Deum: incedentes in o-mnibus mandatis et iuſtificati-o[illegible]bus Domini. ſine qu-erela. Et non erat illis filius eo quod eſſet Eliſabeth ſterilis et ambo proceſſiſſent in diebus ſuis. Factum eſt autem cum ſacerdotio fun-geretur Zacharias in ordine uicis ſue

[Interlinear glosses:] Veritatem. Id est iam alienigena regnat. Non solum a parentibus sed et a progenitoribus nobilitas baptiste monstratur non seculari potestate sublimis sed religione. tales enim parentes [illegible] hunc debuit ut qui [illegible]. Iustitiam hic aduenit et predicaret. qui non fallitur ut homines. non quod non peccauerit [illegible]. per gratiam dei ablutum peccatum [illegible]. id est sine crimina. uel penitus. duae causae non habendi memor. ante ut maior appareat uirtus.

Qui dominum amant. Lucas medicus animarum. ad scribendum euangelium scribit et in bonum depositum quod commendatum nouat theophilo proinde tractat. sed eadem quibus est eruditus ut quod ordine a domino quod gestum dictumue sit agnoscat quia perfectus non solum in illum credere sed et fidem proprie diuinitatis et temporalis dispensationis illius debet ordine nosse.

Impleuit ordinem. dicit regem in qua fuit. sacerdotem. et genus eius. et uxorem illius indicat.

Docet diuina scriptura uiros commendare quos uolumus non solum mores sed et parentes oportet laudari. ut qui hereditario iure puritatem habere uideantur illi quos laudamus. Nobilitatem itaque iohannes baptista accepit a parentibus non diuitiis. moribus. iusticie. passione. Sic samuel. sic ysaac a parentibus nobilitatem penitus accepit quam posteris reliquerit.

Cum dauid cultum domini deus amplificaret. ministeria sacerdotum in xxiiii sortibus diuisit. in quibus summus (?) abia. de qua zacharias sorte octaua contigit. ut pro nouo testamento in octaua sortis uice nasceretur. Quarta [illegible] nouum sicut plenum uetus testamentum sepe declaratur.

Zacharias designat summum sacerdotem qui uno tantum tempore anni solus intrat templum cum sanguine quem offert pro populo qui tunc sorte querebatur. et uerus sacerdos ad huc [illegible] orabat. qui uetitum primanet. et tunc uices erant. nec pre

[Right margin:] Id est regionem

[Right margin:] Si non est quod uisum [illegible] uiuit [illegible] cui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. formet. sed adulatione simulet.

[Right margin:] iiii yyy. heb yy

tuitas. solus intrat qui illum significat cuius sacrificium non esset commune cum ceteris.

Factum est autem cum ex precepto david post uno sacerdote decedente, unus succedere iuberetur: quia david statutum est ut vicissim ministrantes per octonos dies a sabbato usque ad sabbatum, quo vices sue singuli castimonie studerent, nec intra domum tangerentur.

Frivolum pervenitum fuit ut de perfectis diuque fructu coniugii parentis iohannes nasceretur ut inopinato ortu plus, et ipsos donum gratie afficeret, et ceteros stupor miraculi pareret, auditu factum presentium pro qua subditur posuerunt omnes qui audierant in corde dicentes. Quis putas puer iste erit.

Ingreditur zacharias templum, id est in mariam. populus orat liberari de captivitate. apparuit nondum dicit venit, quia adhuc ubi erat. zacharias turbatur in videndo adveniente.

Sorte non novum sorte lectus quando incensum erat adolendum. sed prisca sorte preelectus cum primum ex ordine sui pontificatus unicuique abia succederet. Hec sollempnitas septimo mense celebrabatur et dies expiationis sive propitiationis vocabatur, qua solus pontifex intrabat in sancta in tabernaculum cum sanguine, unde significatur ille sacerdos qui in plena dispensatione carnis celi secreta subiit, ut propitium faceret nobis patrem et interpellaret pro peccatis eorum qui adhuc pro foribus orantes exspectant et diligunt adventum eius.

ante dominum secundum consuetudinem sacerdotii sorte exiit ut incensum poneret. Ingressus in templum domini. et omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit autem illi angelus domini stans a dextris altaris [illegible] incensi. Et zacharias turbatus est videns, et timor irruit super eum. Ait autem ad illum angelus. Ne timeas zacharia: quoniam exaudita est deprecatio

Plena laudatio. quia genus in maioribus mores in equitate officium in sacerdotio factum in mandatis iudicium in iustificationibus comprehendit.

Prius mandatum secundum est iustificatio. qui enim mandatis celestibus obediunt in mandatis dei incedunt. Cum recte et congrue iudicant tunc coram domino iustificatione videntur. Sine querela. Quod est coram hominibus ne. quia sepe temperata iustitia plerumque durior iustitia hominum querela pulsatur. Unde apostolus. providentes non tantum coram deo sed et coram hominibus. Ecclesiastes. Noli esse nimium iustus. Vel incedentes in omnibus mandatis domini sine querela. id est sine conscientia vane laudis.

Exaudita est magis quam petisti. Ro gasti pro redemptione plebis et donatus est tibi precursor.

Multa divina beneficia hic congesta. primum de precationis fructu cum sterilis pariet cum leticia plurimorum. et magnitudo virtutis altissimi est prophetia qui est neque esset du

Sicut hec legitur in templo orat, quod exaudiri posse non credebat.

bitatio sua noua de
signatur. tamen quia sup
nouum fluentibus non in
uno differentia ple
ctitur prius silentium.

Hec de deo uel de angelis dicitur
apparere, quia non possunt
preuideri sed repentino
aspectu uideri. non in po
testate nostra est illos ui
dere sed in potestate illo
rum est apparere et uideri quando
uolunt, et non uideri quando
nolunt. et bene in templo
et iuxta altare. angelus
enim apparet. quia et ueri
sacerdotis aduentum,
et misterium sacrificii
uniuersalis, et celestis do
ni gaudium, quod per eum
uenturum significatur predicat.

Merito gaudet pre
quod in senectute na
tum et quod talis gratie acci
pit filium. Gaudent a
lii quibus regni celestis
euangelizaret ingre
ssum. Nato precursore
multi gaudent. nato
domino magnum gaudium
nuntiatur. quod erit omni
populo. quia hic salutem uniuers
is predicat. ille dat.

Singularis uim indicii
inest quotiens hominibus
a deo uel imponitur nomen
uel mutatur. ut habram
qui pater multarum gen
tium erat futurus abra
ham.

Exaudita est deprecatio tua: et elisabeth uxor tua pariet tibi filium, et uocabis nomen eius Iohannem. Et erit gaudium tibi et exultatio, et multi in natiuitate eius gaudebunt. Erit enim magnus coram domino, et uinum et siceram non bibet, et spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris sue. Et multos filiorum israel conuertet ad dominum deum ipsorum. Et ipse precedet

tua. et elisabeth
uxor tua pariet
tibi filium. et uo
cabis nomen eius
iohannem.
Et erit
gaudium
tibi et ex
ultatio. et multi in
natiuitate eius ga
udebunt. Erit
enim magnus
coram domino:
et uinum et siceram
non bibet. Et spiritu
sancto replebitur
adhuc ex utero
matris sue. Et
multos filiorum israel conuertet ad
dominum deum ipsorum. Et ipse precedet

Gaudium et
exultatio.
Conueniunt
parentes
non nisi gratias
agere potuisse filiorum quia primitus non enim paruum
munus dei est dare liberos propagatores generis sui
cessionis heredes. iacob ingratione. xii. filiorum
gaudet. habrae filii dat. zacha
rias gaudet. diuinum quia tamen est
fecunditas parentis agitur quia
patres gratias quod genuerunt. filii quod
geniti. matres quod honorantur. pro
uisus quod [illegible] in natiuitate e
g. quia per eius predicationem gaudebunt
multi etiam.

pulcre quia ea die descensio eius per an
gelum nuntiatur. qua eius per legem ascen
sio figurabatur. quia qui descendit ipse
est qui ascendit.

Et zacharias. Solent turbari
animo affectu alienari. qui perstrin
guntur superioris potestatis occursu.
sed hic humanus defectus est. uerum ita
angelice dignitatis est patiente de
suo aspectu blandiendo solari.
Contra demones si quos sua presen
tia territos senserint, ampliori ho
rrore concutiunt.

Magne cura deo uniuersis est predi
care in deserto celestia gaudia.
terrenas delicias spernere. oblectamenta
lasciuientis puelle capite trun
cari. cuius ordinem magnitudinis
subiungit. Vinum et siceram non bibet. Sicera
enim uocatur ebrietas. quod nomine si
gnificatur omne poculum quodcumque ma
teria factum quod inebriare possit.
decet autem uitas celestis gratie mancipa
tum a seculi illecebris abstinere.

Cum iohannes est testimonium perhibens
in fide et bap
tizans. dicit filios israel ad dominum
conuertisse. pater

xpm esse dominum deum israel.

B. Sic helyas precursor iudicis. sic iohannes precursor redemptoris. ambo in deserto. ambo uictu parci. uestitu inculti. ambo regum insaniam tolerantes. ille iordane celum petiturus diuisit. hic ad lauacrum salutare quo celum peteturus diuisit. hic ad lauacrum salutare quo celum peteretur conuertit. hic est domino consecratur in terris. ille cum eo manifestetur in gloria.

B. Corda patrum in filios conuertit. dum spiritualem scientiam antiquorum per predicando infundit prudentiam uero iustorum est. non de legis operibus iusticiam presumere sed ex fide salutem querere ut qui in lege positi legis iussa perficiant. gratia tamen dei se saluandos per christum intelligant. iustus enim ex fide uiuit. quod sancta que diuinus incredulis et per iohannem in baptismo et per ipsum eliam sunt inbuendi. fere eadem uerba que angelus de iohanne malachias predixit de helia.

ante illum in spiritu et virtute helye ut convertat corda patrum in filios. et incredibiles ad prudentiam iustorum. parare domino plebem perfectam. Et dixit zacharias ad angelum. Unde hoc sciam? Ego enim sum senex et uxor mea processit in diebus suis. Et respondens angelus dixit ei. Ego sum gabriel qui asto ante deum. et missus sum loqui ad te et hec tibi evangelizare. Et ecce eris tacens et non poteris loqui usque in diem quo hec fiant. pro eo quod

B. Gesta sunt hec in quo tempore iohannes conceptus est mense septembri octauo kalendas octobris. luna undecima. quando celebratur ieiunium scenophegie. uel quia iohannes incipit nox crescere

ham est uocatus iacob quia deum uidit. israel appellatus est. Iohannes quod interpretatur in quo est gratia uel domini gratia. primo gratia filius parentibus donatur. deinde ipso baptismo quod magnus coram domino futurus. in spiritu sancto ex utero matris replendus postremo filiis israel quos ad dominum erat conuersurus.

Bene coniungit spiritum et uirtutem. non enim sine uirtute spiritus nec sine spiritu uirtus est. helias uirtute habuit abstinentie et patientie et conuertendi inimicos ipsorum asperdia ad fidem spiritus autem prophetandi habuit.

B. Propter altitudinem promissorum dubitat. signum inquirens quod credere ualeat. cui angeli uisio et alloquium pro signo sufficere debuerat. iam nunc tacendo penam luit, cum eadem taciturnitas et signum fidei quod quesiuit et incredulitatis esset pena quam meruit.

Dat signum quod rogatur. ut qui discredendo locutus est iam tacendo credere discat.

Si hoc esset quod promittebatur. impune liceret querere signum. sed cum angelus sit qui promittit non decet dubitari.

B. Cum ad nos ueniunt angeli. sic interius implent

Sic intus implent ministerium ut tamen a divina interna contemplatione assignant, quia et si angelicus est spiritus circumscriptus, summus spiritus qui deus est circumscriptus non est, intra quem currunt angeli quocumque mittuntur.

Occultabat se pudica, ut probaret sive verum esset quod conceperat. In sibi non hoc erat in libris scilicet sive in libris Moysi, auferre obprobrium sterilitatis et conceptionis in senectute inter homines, quod non fuit obprobrium apud deum.

Hic sexto mense visus fuit est. Quia a Dei V. cap. in sexto mense eius visitatio facta est.

Occultat se quia partum suum erubescit etate in senectute liberorum vacasse videtur, quia in iuventute non debet exerceri non causa sobolis et tamen letatur carere obprobrio sterilitatis, quia obprobrium est mulieribus non habere filios non habere premia nubtiarum, propter quod ipse nuptie celebrantur et coniunctio carnalis propter generationem.

vel obedisti

non credidisti verbis meis, que implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans zachariam, et mirabantur quod tardaret ipse in templo. Egressus autem non poterat loqui ad illos et cognoverunt quod visionem vidisset in templo.

Sive vere corporales actus videntis

Et ipse erat innuens

molliens, non exprimens voluntatem, eum sermo

illis, et permansit mutus.

les ipsius mutus ac

Et factum est

non suorum impotentis

ut impleti

reddere rationem.

sunt dies officii eius abiit in domum

Quia vices sue temporis vicem templi tamen officii eius implere, non solum completur in domum suam sed et ingressu ab eius vice in templo sacerdotalis quod non carnalis successio, sed spiritualis perfecti, id est cum die presto debetur alterum perpetua carnis oratio videtur.

ille concipiebatur qui dixit: Me oportet minui, illum crescere. Minorata enim fuerat lex a tenebris, cum secundum legem deo sacrificia offerrentur, que iam cessare debebant, cum baptista concipitur, et ideo pater eius mutus fuit, quia propter sacerdotalia sacrificia cessare, veniente sacerdote qui pro peccatis omnium se offerret. In que veniunt conceptio iohannis predicatur, quia per ipsum afflictio penitentie erat predicanda.

Alia. Per zachariam sacerdotem iudeorum, per elysabeth lex signatur, que sacerdotum doctrinis exercebatur, que virili auxilio spirituales filios dei gignere debebat, sed que sterilis erat, quia neminem ad perfectum ducebat, non ianuam celi apiebat. Ambo erant iusti, quia lex bona et mandatum sanctum et iustum, et sacerdotium legale secundum dispensationem illius temporis bonum sanctum et iustum. Ambo processerunt in diebus suis, quia legalis devotio tempore moysi quasi in adolescentia fuit et efflorunt, sed adveniente christo iam incurvantur ad senium. Et sacerdotum ordo per ambitiones et contentiones pontificum confunditur, et ipsa lex per traditiones phariseorum decisa, nimis debilis est ad generandum. Ingreditur zacharias templum, quia sacerdotum est intrare in sanctuarium, et intelligere mysteria sanctissima misteriorum scilicet celestium. Foris orat multitudo, quia dum mistica penetrare nequit, necesse est ut humiliter intendat. Doctrina

munu[m] suam.

Post hos autem dies concepit elizabeth uxor eius: et occultabat se mensibus quinque dicens. Quia sic fecit michi dominus in diebus quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines. In mense autem sexto: missus est angelus gabriel a deo in civitatem galilee cui nomen nazareth ad [illegible] virginem desponsatam viro cui nomen erat ioseph de domo david: et nomen virginis maria. Et ingressus ad eam angelus dixit. Ave gratia plena: dominus tecum benedicta tu in mulieribus. Que cum audisset turbata est in ser

Que desponsata voluit nasci, ut per Ioseph texeretur ordo generationis, et ne passa sit adulterii lapidationem, ne inquam impudentibus virginibus excusatio tolleretur, ne diceretur matrem domini fuisse infamatam, et ut sola tum virgo uirum et testem integritatis haberet, et ut diabolus misterium ignoraret. Fides et marie verbis maior ascribitur, et mendatii causa removeretur. Videretur enim culpam obumbrasse voluisse mendatio, innupta virgo.

Cum sara risit de promissione dei et maria dixit: quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco, cur non sunt muti sicut zacharias? Sed sara et maria non dubitant faciendum quod promittitur, sed modum requirunt. Zacharias quod negat se scire, negat se credere, et alium auctorem sue fidei querit. Ideo accepit signum tacendi, quia signa non sunt fidelibus sed infidelibus.

Qualis esset, i. sed exuere cundia pavet, ex prudentia novam benedicti onis formulam miratur.

Elizabet de culpa erubuit, maria de vere cundia; in muliere enim uno duris pudoris adulteri, in virgine gratia pudoris augetur.

mone eius, et cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait angelus ei: Ne timeas maria: invenisti enim gratiam apud dominum. Ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen eius ihesum. Hic erit magnus, et filius altissimi vocabitur. Et dabit illi dominus deus sedem david patris eius, et regnabit in domo iacob in eternum, et regni eius non erit finis. Dixit autem maria ad angelum.

Interlinear glosses: Hic verum hominem de substantia matris ... ne carnis assereret ihesum angelus. ... Vox quod diu parcitur. Hic utrumque ... virginis ... Verbum dominus de deo patre ... regnabit ipse super ... vita corda inhabitans regnabit ... in futuro de exilio ad gloriam vocans ... Vita felicitas ... Ut receptam ... dabunt te ... Virgo quod integritatem ... Non ... permanere disposuit ... Modum ... Quomodo ... maria desponsata sed virgo, conceptus et cetera.

nere zacharias, concepit elizabeth iohannem; quia licet pontifices et pharisei, si ipsi intrent, non audirent interiora legis intrare permittant. Interiora tamen legis sacramenta vel abundantie concepit elizabeth quamquam in filiis occultat. Sive quia moyses legifer quamquam filiis multa vel parabolarum designat, seu quia ipsa lex vel dispensationem usque mundi etatibus per sacra facta vel dicta figuravit, et ideo quia vel incarnatione vel serta sexta etate futura, vel ad legis impletionem erat profutura, recte sexto mense concepit iohannes vel incarnatio nunciatur, in quo mundi sexta ...

Turbata est quia nesciebat superventuram quod angelus dixit.

Ihesus salvator sive salutaris, ipse enim salvum faciet non populum iudeorum sed populum suum, sive ex preputio sive ex circumcisione unum ovile sub uno pastore congregatum. Magnus non fuit sed quia potentia quasi dei filius natus ... hic ... ex tempore erat accepturus, ut una sit persona hominis et dei.

Trepidare virginum est, et ad omnes viri ingressus pavere, omnes viri affatus vereri. Hinc discant mulieres propositum pudoris imitari, sola sine comite angelus referente, neque aeque hominis compararet aff... ...

Iohannes magnus, sed hic coram domino. Hic magnus ut deus et dei filius. Iohannes magnus ut homo.

Sicut ... sed ... i. plebs cum deo et filiis eius, cepit ... vitis regni ... tabernacula ...

R. I. Ihesus ebraice, iosue grece, salvator latine. ... [illegible]

Hic erit magnus non quasi prius magnus ... [illegible]

... Nota

... [illegible]

b

buerint. huius regnum spirituale datum est ei. quod dispositum est ab initio de semine david incarnatus. quod illam gentem in perpetuum victavit. regnum eorum solum in una gente videtur. sed regnabit in domo iacob. in eternum. sed est in tota ecclesia. que per fidem et confessionem est ad patriarcharum pertinet sortem. sive invitis quam de patriarcharum sorte nati. sive in his quam de oleastro excisi in olivam sint inserti.

abstinentie. quod vinum et siceram non bibit. hic magnus potentia nature: qua cum peccatoribus comedit.

Obumbrabit. corpus in teritura virtute.

B. Legerat et non dubitabat virginem parituram. sciebat et quod impleri oportebat. quod ab angelo nuntiabatur. sed queritur quo fieret non legerat. sed ab angelo audierat. quo ordine impleri deberet ... nullum deberet. qui misterium absconditum ab eo ... dictum. angelo est reservatum.

Liquet quod faciendo credidit. quo fieret quesivit. Spiritus. nomen officii est omnis gratia a deo inspirata ... absconditur. ... in egyptum fugiendo.

Vel virtus altissimi. id est per humilitatem salvatoris natam intelligi. que umbra a lumine et corpore obiecto solet formari. et virgo sic purus homo plenitudinem divinitatis capere nequibat. sed virtus altissimi obumbravit. dum incorporea lux divinitatis corpus in ea suscepit humanitatis. ut sic posset deum pati.

Vel. non quasi incredula exemplis ortatur ad fidem. sed cernit gaudio ampliora replicat. ... quod dum virgo erat paritura ... sorore quoque ... nascituri cognosceret.

.B. Legitur quod aaron qui de levi accepit uxorem de tribu iuda elizabeth sororem naason ... ...

Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco? Et respondens angelus dixit ei. Spiritus sanctus superveniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Et ecce elizabeth cognata tua: et ipsa concepit filium in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi que vocatur sterilis quia non erit impossibile apud

que est immaculata sed nupta. concepit nos de spiritu virgo. et ideo fortasse maria. alia nupta. ab alio repleta. quod singule esse spiritu quod replentur. ... ad speciem temporalis sacerdotis.

Et non virile coitu. Sed hic nascitur solus. quod de omni natura corruptibili vincetur. et coinquinatione copule carnalis concepit non est. Nos ex conditione corruptibilis nature sumus ... per gratiam possumus sanctificari ... quod ... more ... filium generaverit ... sive conditionis ... divine dignationis. ... memor se annis ... illius esse ... cui ... eligeretur ... ... implere ... virgo ... quod ... concepit ... ... ad perfectionem fidei ...

aud(ie)rat ...

Parte nos ... [illegible]

... virgo ... [illegible]

... acceptio ... [illegible]

CAP

dni omne verbu.

Dixit aut maria. Ecce ancilla

dni fiat michi secdm verbum.

Et discessit angls ab illa. Exu

rgens aut maria in diebus illis

abiit in montan

a cum festinatio

ne in civitate iuda.

Et intravit in dom

um zacharie et

salutavit eliza

th. Et fa ctu e

ut audivit saluta

tione marie eliza

beth exultavit in

fans in utero eius.

Et repleta est sps

sco elizabeth et ex

clamavit voce magna et

dixit. Benedicta tu inter mulieres et benedictus fruc

Que utique anima credit concipit. et generat verbum dei et opera dei cognoscit. Sit ergo in singulis anima marie ut dominum magnificet. Sit in singulis spiritus marie ut exultet in deo. et si secundum carnem una est mater christi. secundum spiritum omnium fructus est christus. Magnificat dominus. non quod ei aliquid humana vox adiugat. sed quia magnificatur in nobis deus anima nostra que ad imaginem dei creata est per iusticiam se christo conformat. qui est imago patris. et sic deum ipsum imitando magnificat. quadam participatione magnitudinis eius sublimior fit. ut illam imaginem splendido lumine colore factoris. et quadam emulatione virtutis vise videatur exprimere.

Audita responsione elizabeth qua beatam predicans mariam domina appellavit fide fortem laudavit. non amplius tacere potuit dona que perceperat. et que virginali pudore acceptum oraculum silentio tegebat. nunc congruo tempore patefecit.

Magnificat. primo donis spiritus sancti concessa confitetur. deinde beneficia dei quibus generaliter humano generi meterium consulere non desistit enumerat. quasi dicat tanta munere me deus sublimavit. ut nullo lingue officio explicare possim. sed totum animi interioris affectum in agendis graciarum laudibus offero. totum quod vivo. quod sentio. quod discerno. eius magnitudine contemplanda

tus ventris tui. Et unde hoc michi ut veniat mater domini mei ad me. Ecce enim ut facta est vox salutationis tue in auribus meis: exultavit in gaudio infans in utero meo. Et beata que credidit. quoniam perficientur ea que dicta sunt ei a domino. Et ait maria. Magnificat anima mea dominum. Et exultavit spiritus meus in deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancille sue. ecce enim ex hoc beati

quasi quantum bonum michi accedit. quod mater domini venit ad me. sed qua mea virtute. quibus meis meritis.

Quia vel. Ecce quod multa de se sentiret et totum gratie attribuit. suo iudicio se humilem sentit. et demonstrat. sed respectu gratie sic sublimatam. ut voce cunctarum beatitudo eius perpetua dicetur. ut sicut per superbiam eve mors in mundum intravit. sic per humilitatem marie vite introitus pandatur. id est magnificat anima mea dominum. quia ut in magna faceret dignatus est. nil meis meritis tribuo. sed meam magnitudinem ad illum refero. qui essentiali potentie est. et deprimens superbos et infirmos magnos facit. et fortes et sapientes noui gratia singularis potentie ~~parvos et infirmos magnos facit. fortes. ideo novi eum per singularis potentie~~ culmine omnia quia fecit omnia longe excedere. et in utero huius nostris fecit ipse paracelsus.

Non ignorat operatione esse spiritus sancti. quod animat propheticam animam domini. ad prophetiam sui pignoris salutem. sed non sua virtute sed divini muneris esse. quod id spiritus quod prophetie donum dedit. parvam et humilem possidet.

filio salutari meo. vel deus.

ad.

ad.

1. magis geniturum

per verum

2

Fecit.

.B. Revelante spiritu quo impleta erat intelligit quid exultatio infantis significet. scilicet venisse matrem illius cuius precursor erat futurus. et quem iam exultabat omnis parentum dum nesciret misterium religionis. iam benedicit et quia se occultabat quia conceperat filium videret se quia genuit prophetam. et quia in utero cognovit. huius quia simul aderant et audiebant. palam evangelizat dicens. et beata que credidit quia perficientur que dicta sunt tibi a domino. quia virgo. quia sacerdos negavit.

.B. Congrue autem iohannis elizabeth. et autem domini generatione maria prophetavit sic peccatum in mulieribus incepit:

Apparet mariam non dubitasse. sed credidisse. et ideo fructum consecutam esse. apparet et elizabeth ipsa ubertate angeli ad mariam dicta per spiritum intellexisse.

.B. Habet sancta ecclesia editio lectionem plurimorum. quia omnium bonum est. Iustitia enim communis est. et ideo omnium iustitiae virtus in signis pertinent. et gratia securitatis exultatione

me dicent omnes genera
tiones. Quia fecit mi
(*id est. ex tempore.* / *scilicet. et tam magno. agion. quod sonat extra terram quia non eius excelsi. non inter nullus mortales*)
chi magna qui potens
est. et sanctum nomen eius. Et
(*sic in celis debent habere.*)
misericordia eius a progenie et
progenies timentibus eum.
(*per filio.*)
Fecit potentiam in brach
io suo: dispersit superbos
(*id est. voluntate.*)
mente cordis sui. Depo
suit potentes de sede: et ex
altavit humiles. Esuri
entes implevit bonis: et
(*id est. salutis bona a mulieribus inchoavit.*)

Superbi qui sub tumore se extollunt. id est potentes. quia non videri. sed in tua tenui et fide. quia deponuntur. quia omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur.

divites dimisit inanes.
Suscepit israel puerum
(*id est. memorari.* / *id est. ut memor esset.*)
suum recordatus misericor
die sue. Sicut locutus est
ad patres nostros: abraham
(*id est. duraturo.*)
et semini eius in secula. Man

eius preceptis observandis usque deo. et exultatum. scilicet. iam. quia eterna non cum. per spiritualem vitae non emollit. ad utilitas non frangit. sed sola illius memoria delectat. ad que sed lux spiritus eius. illi divinitate lector cui temporalis conceptione mea eius fecit.

Et misericordia. a spiritualibus donis ad generalia dei iudicia se vertit. et docet huius generis statum. describens. quid superbi quid humiles merent. quid filii ade pluribus arbitrium. quid filii dei sunt per gratiam explicat. quia non in soli fecit magna. sed et omnibus timentibus eum. in omni progenie videor et gratiam. vel in omnis progenies totius mundi que creaturis prudentie commendata. unam. et animalibus subdit quod contemptores memorantur. Fecit potentiam in brachio. id est. in ipso dei filio. per quem omnia facta sunt. per quem omnia sunt. per quod brachium dispersit. vel. in eo. unum initium totius mali superbia. per que primi homo exul factus est. magis per severantibus generalis vindicta futura dei perditionis reservatur.

Deposuit potentes. de. scilicet. paulus per superbiam de sede legalis doctrine deposuit. et ob humilitatem ad evangelizandam fidem sublimatus est. sic et fit sepe malus.

Esurientes. id est. bona que eterna toto studio desiderant. satiabuntur cum christus apparuerit in gloria. sed que terrenis gaudent in ultimo inanes totius beatitudinis devenient. In presenti et videmus humiles divina gratia implen

super hos lumine veritatis praevaricatam. susceperit. post generale divinae pietatis et iustitiae commendationem. ad singularem novae incarnationis dispensationem venitur verba. suscepit qui in medicus egrum visibilis inter homines factus. ut faceret israel id est videntes deum. puerum suum scilicet obedientem et humilem. quia non nisi per humilitatem salvandus est. Memorari misericordiae. quia quod hominem redemit non meritum est hominis sed donum divinae pietatis. sicut locutus est memoria patrum quibus salus revelata est faciens. abraham et cetera. nominatim exprimitur. cum primo ipsa incarnatio manifesta est et semini non tamen carne genitis. sed fidei eius vestigia secutis. quibus adventus salvatoris in secula est promissus. quia ipsa promissio hereditatis nullo fine claudetur. nam et usque in secula seculi credentes non deerunt et beatitudinis erit gloria perhennis.

quia spiritualis ubi desiderium concipit. necesse est ut celestis iuga subeat. et quasi trimensium dies ibidem demorata quia fidei spei et caritatis luce radiatur perseverare non desistat.

Qui puerum nomine patris vocaverunt. eos figurant qui domino nova gratiae munia declarante cupiunt eum potius consueta veteris sacerdotii edicta predicare. Verbum enim zacharias memor domini interpretatur. quia memoriam antiquae observationis a domino datae figurat. Mater quia ubi spiritus quasi scriptis quod iohannes vocetur astruunt.

Tamdiu mansit donec maria per ser[vitium] ... nativitatem. et quod maria venit non solum causa visitationis tandiu mansit. sed ut tanto tempore elizabeth nobis crescere profectu nam si in primo adventu mariae spiritu sancto est repleta. multum est additus supra adventum tantae morae magnificationis. Non misericordiam adeptam sed usitatam. necesse est exercere.

Mansit autem maria cum illa quasi mensibus tribus et reversa est in domum suam. Elizabeth autem impletum est tempus pariendi et peperit filium. Et audierunt vicini et cognati eius: quia magnificavit dominus misericordiam suam cum illa: et congratulabantur ei. Et factum est in die octavo: venerunt circumcidere puerum et vocabant eum nomine patris sui zachariam. Et respondens mater eius dixit. Nequaquam:

spiritu hoc dicit. quod non didicerit a marito. vel non poterat ignorare propheticum quod indicabat

memoriam veterum per figuram significatur.

Iohannis celebrata nativitas est novi testamenti inchoata gratia. cum vicini qui legis observatione quasi affinitate iuncti erant. nomen patris voluerunt imponere. quia magis iustitiam quae ex lege est voluerunt suscipere quam gratiam quae ex fide est.

Verbum impletionis. hoc loco scriptura in bonorum tantum ortu vel obitu actu ponere consuevit. quorum vita plenitudinem perfectionis habere significat. ut impleti sunt dies mariae ut pareret. impletum salomon edificare domum. defunctus est abraham plenus dierum. convenit plenitudo temporis misit deus filium suum. sed dies impiorum inanes et vacui.

Per circumcisionem resurrectio domini figuratur. quia et octava die id est post sabbatum facta est. et sicut illa circumcisio mortis ab solvere solebat. sic nam immortalis vitae novitatem et nova vita tribuit et in nobis spiritualia mortificavit. spiritu

xviii.

netur . id est . a se . ab angelo zacharie . erat premunitus.

sz uocabit iohs. Et dixerunt ad illa.

Quia nemo ē in cogna

tione tua qui uocet hoc

noīe. Innuebant autē

patri eī: quē uellet uoca

ri eū. Et postulans pugi

llarem: scripsit dicens.

Iohs est nomen eius. Et

mirati sunt uniuersi:

Apertum est autem illico

os eius 7 lingua eius: 7

loquebat benedicens de

um. Et fact ē timor super

omnes uicinos eoꝝ: 7 sup oīa monta

na iudee diuulgabant oīa uerba hec.

Et posuert oēs q̄ audierāt in corde suo

dicentes. Quis putas puer iste erit? Et

enim man dñi erat cū illo. Et zachari

as pat eī implet ē spū sco: 7 pphauit

dicens. Bndictus dñs ds isrl: qr uisita

Quia minuunt pa tri de noīe pueri. significant illos q̄ des tinorum legis in tendunt astrue re gratiam dei.

Et incredulitas affatum ei eripuit. 7 auditū. qd uere nō potat. innuunt 7 lutis ē loquēt. in uti interrogat.

Elizabeth paucis. Zacarias uūtis ppri at. utrq; sco spū re plet loqbat. sz dis ciplina sequatur. ū mulier magis q̄ diuina sstudeat q̄ docere.

Precurrunt signa pbent & pcursorē ueritatis. 7 futuris pp ha pmissis comenda tur auspiciis.

Ad ūte . li nom . grācus ii ce . sz uat.

id est . lex scripta in lapideis tabulis.

id est . hoc nomen in pcīus.

id est . ad accep. habet suū nom. qd agnouit . ū.

id est . gentes de conuenientia ptris 7 matris.

id est . soluit fide lingua quā incredulitas ligauerat.

id est . exultatio uicinoꝝ . uti timore stupefacti.

id est . tacite cum eis ī pectore posui laudes.

id est . potestas 7 uirt.

id est . longa ... uberdere.

significat qd ipsa legis doctrina de suscipienda gratia 7 uita uere instruit. dicendo p legis latores pphiam suscitabit. u. d. d. f. u. t. ut. ille ipsū audietis. 7 ipsum sacerdotiū legale sermo mars typis q̄ interius litterū figuris gratiam euangelii sure ete intelligit exprimit.

Quod declarato 7 firmato no mine iohis. apiit os zacharie 7 bndīc. patet qr manifesta p aplos gratia noui testamenti mlta 7 turba sacerdotū relicta tacitūnitate nocua obedit fi dei. 7 pdicat dona recepto rus. 7 q̄ p exultabant in sacerdo legali rationabiliter intellecta soluuntur. qd indie circūcisio nis iohis fact ē timor sr ui cinos significat. qr tempe resurrec tionis dnice apls dato spu 7 pdicati gra 7 salubris nō solū indig q̄ erant uicini 7 sitū loci 7 scīa legis sz exterarū gentiū corda pculsit. ū tan tū montana iudee. sz oīa reg na mūdi mundanaq; sapie cu lumina 7 fama transcendit.

Magna largitas diuine pi etatis. ecce loqla q̄ sola ablata ē diffidenti. cū spū pphie restituta ē credenti.

Bndict. qr dū bonitatē dei pro gauit plebatione pcursoris dignat ē.

Quod pmitte faciens cognou it. pphico more q̄ū n factum narrauit.

Visitauit apparens in carne q̄s

B. B.

id est . zacharie dicit.

Aug. ad q̄ōes. erat g̃ auo. 7 p relinq. 7 uidebatur ee relinq. p p̄ 7 in eis.

pt uestitu ds̄ ipsū ... zacharie ... 7 ... pt dñe ipsū pmitto ... uisu ... 7 pt ipsū pcte ... 7 ... lectio ... 7 ... uisitauit ... plima ...

longi[us] a se recedentes iusti
ficare curavit.

.b. Cornu q[uo]d carne[m] ad / excedit et sup[er]at cu[m] o[mn]ia / ossa carne tegat[ur]. reg / nu[m] et sig[na]t regnu[m]. Sicut fi / gura... david et salomo[n] / cornu olei sunt in regni / gl[ori]am consecrati.

.b. Omniu[m] q[ui] od[erunt]. vel hostiu[m] p[er] / versor[um] vel sp[irit]uum immu[n] / dor[um] de quor[um] manu et / interi[us] sp[irit]e salui facti su / mus. et in futuro re ipsa sa / luandi.

Loquutus est et erexit nob[is] / salute[m] ad faciendam m[isericordi]am. / ut misericordiam cu[m] patrib[us] / p[ro]misit impleat in nob[is]. / et iuramentum q[uo]d fecit p[at]ri / b[us] n[ost]ris de liberatione n[ost]ra / in nob[is] p[er] x[pistu]m impleat.

.b. Tota veteris testamenti scrip / tura p[ro]ph[et]ia de x[pist]o p[ro]fessit / et atq[ue] ade s[an]c[t]i p[at]res sunt / qui c[um] factis ei[us] dispe[n] / satioi testimonium re / ddunt.

al. Non mirum si alloquit[ur] in / fante[m] octo dierum q[ui]a q[uo]q[ue] in / utero matris salutatione[m] / marie audivit. ia[m] vat[e]m / patris voce agnovit. vel / p[ro]p[ter] illos instruendos q[ui] a / derant futura filii mira / q[uae] p[er] angelum dixerat de / p[ro]mit.

.b. Nom[in]i ih[es]u salvatoris ex / pone[re] diligenter comme[n] / dare volens. salutis fre

uit et fecit redemptione[m]
plebis sue. Et erexit co
rnu salutis nob[is]: in domo
david pueri sui. Sic[ut]
loquutus est per os s[an]c[t]or[um] qui
a s[e]c[u]lo sunt p[ro]ph[et]ar[um] ei[us]. Salute[m] ex inimi
cis n[ost]ris: et de manu omniu[m] qui ode
runt nos. Ad faciendam misericordiam cu[m]
patrib[us] n[ost]ris et memorari
testamenti sui s[an]c[t]i. Ius iura[n]
dum q[uo]d iuravit ad ab
raham patre[m] n[ostru]m da
turum se nob[is]. Ut sine
timore de manu inimicor[um] n[ost]ror[um] libe
rati serviam[us] illi. In s[an]c[t]itate et iusticia
cora[m] ipso omnib[us] dieb[us] n[ost]ris. Et tu puer p[ro]
ph[et]a altissimi vocaberis. p[re]ibis enim an[te] faci
em d[omi]ni parare vias ei[us]. Ad dandam sci
entiam salutis plebi ei[us]: in remissionem
peccator[um] eor[um]. P[er] viscera misericordie dei n[ost]ri. in

Cornu i. x[pistu]m q[uia] / cornu n[on] caro est nec / os tantum divini / tatis.

Erexit salute[m] ut / ex inimicis. et est ex / plantatio sup[er] / ...

.b. Cum de d[omi]no loquit[ur] / ...

quibus visitavit nos oriens ex alto. Illu-
minare his qui in tene-
bris et in umbra mortis
sedent. ad dirigendos pe-
des nostros in viam pacis.
Puer autem crescebat et
confortabatur spiritu. et erat
in desertis usque in diem osten-
sionis sue ad Israel. Factum
est autem in diebus illis.
Exiit edictum a cesare au-
gusto: ut describeretur u-
niversus orbis. Hec descri-
ptio prima: facta est a pre-
side syrie cyrino. Et ibant
omnes: ut profiterentur singuli in
suam civitatem. Ascendit
autem et ioseph a galilea de
civitate nazareth in iudeam
civitatem david que vocatur

Interlinear: Per viscera [illegible] que super carnem. Verbum per incarnationem [illegible] de luce. oriens; visitavit ut illuminaret; illuminare ut post agressus operum non[illegible]; illuminata ubi [illegible] sedent dirigendo ad; mansione perpetue pacis [illegible]; corpore; quibus [illegible] crescebat [illegible]; [illegible]; [illegible] profiteri [illegible]; [illegible]; quia in eo [illegible]; a civitate sua; [illegible]

B. Prius illuminantur corda. postea opera dirigantur.

B. Qui longe erant peccatores et ignorantie cecitate depressi. per eclipsis eorum tenebris attulit. veram cognitionis sue lucem et eternum patrie celestis apparuit.

Predicator penitentie futurus. asperam solitudinis eligit ut per necessaria etatis illecebras ut viveret ab omni more mundi liberius. auditores suos revocaret.

Quietissimum et pacatissimum erat regnum quod una descriptione concludebatur totum mundum.

Propterea census datus est ut sciret numerum hominum et magnitudinem.

B. primum facta est quia iudea stipendiaria romanis.

Prima a a diversis temporibus pluraque partes terrae leguntur descripte. Sed hec prima erat quia totus orbis conclusus est.

quem in mundo venit cui convenit salutis erigenda salutem ex universis facta. scientiam salutis plebi danda commemorat. et ut temporale salutem proprie putare addit in remissionem peccatorum eorum.

B. Augustus dicitur. Duodecim annis circa tempus nativitatis christi in tanta pace regnavit ut [illegible] adimpletum videatur illud prophetie. Conflabunt gladios suos in vomeres et lanceas suas in falces. non levabit gens contra gentem gladium. Pacatissimo quoque voluit nasci christus quia pace magnopere quesitum et amatum. quia pacis amatores semper invisit. Voluit et ut discipulos quos missurus erat ad predicandum quocumque vellet securi transire possent. et ab [illegible] sedicionum fere indicta [illegible] in nomine umbra protegerentur. Nascente domino describitur mundus. quia ille apparebat in carne qui electos describeret in eternitate. In quo non augusti implevit vere qui suos augere sufficientes censu professionis non pretium sed ex oblatione signare precepit. quod census professio scilicet cuius obtinuerat spiritualis plebes abolito a synagoge censu vetusto novus census ecclesie pateret. quod tortura non exegit sed aufert quia in uno regnum designatum in tres sunt.

ſb̄ n̄ ipale· auguſtꝰ· ſ; hiſ ubiſ regnū ꝯ er p̄ceꝑt· ꝗ oīb; erat

unuſiſ

Multe gentes erant imp
atoris. Quis enī poſſet to
cius orbis pfeſſionē exigē.
n̄ q̄ tocius orbis habē
imperiū: Sic imperante au
gusto ⁊ p̄ſidente cirino.
ibant singli in ſuā ciuita
tē ut profiterent̄ cenſū. ſic
modo imꝑante x̄o p doctores
eccl̄ie p̄ſides. profiteri debe
mus cenſū iuſticie ſubea
mus iugū q̄d leſse est ue
nantⁱ adreqⁱrē ciuitatē q̄
ē patria nr̄a. ⁊ ſic ceſari
ſoluebat̄ denariꝰ q̄ decem
nummiſ habebat. q̄ ē no
mine ceſariſ titulabatur:
ſic offeramꝰ regi nr̄o deca
logū legiſ. In quo multū
regiſ nr̄i. i. agnitionē uo
luntatiſ eiꝰ inuenimꝰ. quē
denariū q̄ ſi ſeſo incluſum
portamꝰ intus. cū in decu
ria ꝯſcie meditatione ſep
ramꝰ. proferemꝰ aūt cū rege
iuſticie inde cū ſuo ꝯui e
bimꝰ. ut ē proferimꝰ. cū q̄ in
tenebriſ diximꝰ. in lumine
dicimꝰ. ⁊ q̄d in aure loquu
ti ſumꝰ p̄dicemꝰ in tectis.

In diuerſorio loco eget ū nos
habeamꝰ pluresmanſiones in
celis. Ponit in preſepio. i. corpꝰ
ſup altare.

Crebris infantia ſaluatoris ⁊
anglorū teſtimoniis ⁊ euglista
rū inculcata ut nr̄is nr̄i ſal
tus inſigat̄. q̄d pro nob̄ factus
ſit. in q̄ humilitas notat̄ q̄ d̄ cū
diues ſit ē paup ū iopia eiꝰ nos ditaret.

bethleem: eo quod e
ſſet de domo ⁊ famil
ia dauid. ut profitere
tur cū maria deſp̄
ſata ſibi uxore pre
gnante. Factum eſt
autē cū eēnt ibi: im
pleti ſunt dies ut pa
reret ⁊ peperit filium
ſuū primogenitū. Et
pannis eum
inuoluit. ⁊
reclinauit
eum in preſe
pio. q̄ non
erat eis lo
cus in diuerſorio. Et
paſtores in regione ea
dem: uigilantes ⁊ cu
ſtodientes uigilias

q̄ profeſſio iurtū eſt.
q̄ nullꝰ excluditur. r
certe tunc p̄mū cep.
q̄ū cirinus a ceſare ſiria
ſiria miſſus ē cenſor
patrimonio rū futu
rus. hyſtorico more
ſciens euuangliſta u
ſerie tp̄is deſignet.
nō in p̄ſidis tanq̄ ꝯ
ſulis ſigni gr̄a hunc
libro aſcribit. iā ſi
ꝯſules aſcribant̄ tab
ulis emptionis q̄ ꝯ
magis redemptionis
omnium debuit tp̄s
aſcribi: habentꝰ h̄ oīa
q̄ in contractib; ēe ſo
lent. Vocabulū ſum
ma potestatē gere
tis. diē. locū. cām. teſ
tes ⁊ q̄ adhiberi ſolēt.
hoſq̄; natiuitatē ſue
⁊ generationi x̄s ad
hibuit q̄ ſignauere
euangliū dicens uos
eritis m̄ teſtes in hieru
ſalem.

Recus in diuerſorio. diuerſoriū
domꝰ inter duos muros
duas ianuas h̄ns
figurat eccl̄iā inter pa
radiſū ⁊ mundū.

In diuerſorio. inter ūna
naſcit̄. q̄ ait. ego
ſū uia. q̄ ad patriā
ducit ⁊ inde ueni
emꝰ.

Grex: ipſi: nos ſel̄ꝗ
paſtores ⁊ ſacerdotes. ⁊
angli.

Reſpondit q̄ aūt reddere pecuniā ⁊ cenſū ꝓ capi[te]
tributū q̄ii oīuſ ſit depulata reddete.
uectigal eſt pedagiū q̄ d̄a[tur]
tributum[illegible] dueendo. &.

noctis sup(er) gregem suu(m). Et ecce angel(us) d(omi)ni stetit iuxta illos: et clari tas dei circumfulsit illos. Et time runt timore magno. Et dixit il lis angel(us). Nolite timere. Ecce enim euangelizo uob(is) gaudiu(m) magnu(m) q(uo)d erit om(n)i p(o)p(u)lo: q(ui)a natus e(st) uob(is) hodie saluator qui e(st) xp(istu)s d(omi)n(u)s in ciuitate dauid. Et hoc uob(is) signu(m). Inuenietis infantem pannis inuolutu(m): et positu(m) in presepio. Et subito facta e(st) cu(m) an gelo multitudo mili cie celestis laudanti um d(eu)m et dicentium. Gl(or)ia in excelsis deo: et in terra

(interlinear) ut n(on) solu(m) uoce sermonis s(ed) et diuine lucis claritate g(ra)tias uera sol(us) ue(nerit)

(interlinear) tu(m)e(n)tur.

(interlinear) homo

(interlinear) d(omi)n(u)s. bethleem unde dauid na t(us).

(interlinear) signu(m) salutis e(st)

(interlinear) fidelib(us) humilitas saluatoris q(ue) corp(us) sua sup(er)bie p(er) qua(m) mors.

(interlinear) l(oqui)t(ur). Cui ne

(interlinear) paruia uideat(ur) uiuus angeli auctoritatis.

(interlinear) que u(e)l duce(m) sequi(tur).

(interlinear) s(ecundum) par uita deligentib(us) lege(m) d(omi)ni d(eu)m.

Nato su(m)mo pasto re. pastores ab uici dus uectis gentiu(m) greges more pecudu(m) p(ro)p(ri)us inuenientes uigi lando defendunt. et in aula dei (con)gregant. q(ui)b(us) b(e)n(e) uigilantib(us) apparet angel(us). et eos claritas circu(m)fulget q(ui)a illi p(rae) ceteris subli mia uidere merent(ur), q(ui) fidelib(us) sollicite p(rae) sunt. s(ed) (et) q(ui)s diuina g(rati)a largius coruscat.

Et concipiend(um) incor p(or)atu(m) et natu(m) d(omi)n(u)m ci ues celi testant(ur). (et) ut et mortales sufficien ter imbuant(ur). et suum auctori seruici(um) impendant.

Vnu(m) angelo(rum) nouitati crederet q(ui) (et) s(ecun)d(u)m legi la(bo)r(em) unicuique duce(m). q(ue) (con)tra malignos sp(iritu)s ad uersa rei angelo(rum) ordinat eicit.

Aubi (con)cep(tus). alibi et nasci uoluit d(omi)n(u)s. ut insidiantis herodis furore(m) facili(us) euaderet.

Conditie d(omi)n(u)s in nazareth (con)cipit(ur). in bethleem nascit(ur). et aliq(ui)s flore ubi su(us) cepto se domu(m) etiam panis efficit (con) cipit(ur) in corde credentis (con)tinuo in gra(tia) l(e)i aulo p(er)fici g(ra)tiat(ur) p(er) baptisma.

Ceco tidie dei genitrix ecc(lesi)a suu(m) co(n)tinua doctore(m) de toto mu(n)di in ciuitate (con)fe ssionis et laudis ascendens censu(m) sue deuotionis regi et(er)no p(er)soluit. q(ue) q(uo)q(ue) desponsa. s(ed) ab alio fecu(n)dat(ur). du(m) p(ro) posito q(ue)q(ue) pontifici uisibili iungitur. s(ed) inuisibili sp(iritu)s u(ir)tute cumulat(ur). Vn(de) et ioseph uice(m) imp(er)tat(ur) iudicis sp(iritu)s nomine. q(uo)d instantia loq(ue)ntis magis tri nil ualet. n(isi) angi(us) intu(s) sup(er)nu(s) in pa(ru)ulis. ut audiat(ur) accepit.

Humilitas x(ristu)s (com)mendat(ur). q(ui)a n(on) solu(m) incar nari. s(ed) in illo t(em)p(o)r(e) nasci uoluit q(uo) mox nat(us) censu(m) cesaris p(ro) nostra li beratione subderet.

Non in domo parentu(m) s(ed) in uia na sc(itu)r. q(ui)a p(er) h(um)a(n)itate(m) q(ua)si in alieno na sc(itu)r. n(on) s(ecundu)m potestate(m) s(ed) s(ecundu)m natu(ram).

Circu(m)fulsit. (et) ex omni parte illo(rum) radios fulminis asp(er)sit. q(uo)d in tota uetus tes(ta)m(en)ti se(rie) n(on) inuenit(ur). (con)sonat q(uo)d ap(osto)lus q(ue) ait. Nox p(rae)cessit. dies a(utem) ap. a. e. o. t. et. i. n. arma lucis s(i)c(ut) in die honeste ambulem(us).

Om(n)i p(o)p(u)lo fideliu(m) de cunctis diuersi tatib(us) gentiu(m) (con)gregando. et(er)nu(m) gaudiu(m) nunciatur.

Cu(m) nox e(ss)et. n(on) ait hac nocte s(ed) ho die. q(ui)a s(cilicet) gaudiu(m) ueniat nu(n)ciare. Vbi enim gerunt(ur) noctis n(on) ino so let fi(eri). Vt scandalu(m) hac nocte pa ciemur.

[illegible marginal note]

B Hominibus bone voluntatis qui suscipiunt natum christum. non his qui audita eius nativitate turbati et eum persecuti. non pax impiis dicit dominus.

Quando peccando exulabat a deo extraneos nos angelos reputabant. sed quia cognovimus regem nostrum. recognoscunt nos angeli cives suos. et nunc angelis ad orandum ab humana natura quam in suo rege considerant.

Non sit vilis pro pastoribus. quia quo vilior ad prudentiam eo preciosior ad fidem. a pastoribus et maria fidem colligit. a pastoribus populus ad dei reverentiam congregatur. Mirata est enim de his que dicebantur a pastoribus ad ipsos.

Quod in principio apud patrem. factum est caro. et sic ostensum est nobis quod videri ante non poterat videri.

Quod dominus pater et filius et spiritus sanctus. fecit id est incarnari constituit. et sic factum ostendit.

Visio dei cognitio dei est et hec sola hominis vita. ut cognoscat et quem misit ihesum christum esse unum deum.

B Non cum desidia sed quadam cum presentia. id est pastores sunt modo ita invenerunt. quia non ficta fide currunt videre quod audierant.

Horum exemplum pastores esse. immo cuncti fideles imitari debent. ut fide et virtute prefiniti et celesti oraculo erecti. precedentium patrum vitam aut semper pariter in vita et semper conservant et

pax hominibus bone voluntatis. Et factum est ut discesserunt ab eis angeli in celum pastores loquebantur ad invicem. Transeamus usque bethleem et videamus hoc verbum quod factum est quod fecit dominus et ostendit nobis. Et venerunt festinantes et invenerunt mariam et ioseph et infantem positum in presepio. Videntes autem cognoverunt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierunt mirati sunt et de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conservabat omnia verba hec

B Vno euangelizante multitudo in gloria laudem perripit. ut et officium suum domino impendat. et nos instruat. ut quotiens sacram eruditionem ex fratris ore audierimus deo laudes corde ore. opere reddamus. Gloria deo et bonis nascitur. hominibus pax cum ipsis angelis. et deo cuncte gloria quod ab angelis per nostram redemptionem glorificatur.

Sic nos abiectis carnalibus concupiscentiis et cogitatione. et desiderio transeamus in supernam civitatem unde panis debetur et sitire illum amando qui pro nobis caro factus est ut ad eius visionem perveniamus.

Recto ordine per cognitionem nativitatis venitur ad cognitionem verbi.

Mysterium et de mysterio incarnationis et de veritate pastorum attestante. quia singula que audita nesciebant sed simplici facundia vera predicaverunt. sic dominus non rectoribus sed

2

conferens in corde suo. Et reversi sunt pastores glorificantes et laudantes deum in omnibus que audierant et viderant sicut dictum est ad illos. Et postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer: vocatum est nomen eius ihesus. quod vocatum est ab angelo: priusquam in utero conciperetur. Et postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem moysi tulerunt illum in ierusalem ut sisterent

b piscatores ad euangelizandum destinati sic inuenti. t. sic e dispensationis ... pastores ordinantur. ... da pastorum auctoritas. Sic spirituales doctores in dormitib aliis contemplando celestia subeunt. in castra fidelium ... probitatis exempla querendo ... ut quod in ... gustauerunt. aliis predicando eructuent. Cum in isti multitudine carnis positi ueniunt. remedio quo caro peccati consueuit mundari non respuit. sic baptismum noue gratie non necessitatis sed exempli causa subiit. et nota. quod ... auxilium circumcisionis in lege ... quod ... baptismi tempore confert gratia ... in regnum non dubitabat. Significat ... circumcisionis carnalis. illam circumcisionem in die iudicii ... corruptionis ... ad uidendam ... faciem ingredientur

Maria non in ... dicta quod ... erat ... uulgat. ... toto corde ... temporis ... tempus quod ... uoluit ... gati ... ter expectat. conferens ea que ... se acta ... que legerat ... esse dictum erat ab angelo. ecce concipies ... at ysaias. Ecce uirgo ... Videbat se ... de spiritu sancto concepisse. in bethleem peperisse ...

ab angelis. in bethleem.

refic. quod si bethleem ... contemplando subeant. ibi catholice ... pulchritudinem qui maria ... ioseph. ... aduentum ... incertum qui ... uenit. ... glorificant ... uenerunt ... ab angelis ... laudare ... dando ... dicitur ... testimonium ... Compar ... maria a pastoribus ... Ritum circumcisionis ab abraham ... cepit amplificationem ad ... rationem nominis ... ris in die circumcisionis. sic ... ipsi ihesu octaua die circumciditur ... baptismum ... in futuro ... figurata ... perficienda ... lex ... huius

... uocatum ... appellari ... ad excellentiam ... machinatori huius nomine.

... maria ... docuit.

... offerrent ... lex

etatis. et septima sabbati que nunc interim in alia vita geritur. Quia octavo tempore surgentibus nobis tunc verissime ab omni corruptione circumcisi. vel verum spiritum auferent. quia ibi neque nubent neque nubentur.

Sicut autem Iesus. sic in utraque vita circumcisione. a Iesu id est salutare salvati vocamur. quod nomen non solum ante quam conciperetur in utero est prefixum. sed et ante secula tempore alia ad nos vocatum est.

Omne etiam hostis quod procurans. quod ad sanctificationem sacerdotis erat. iubebatur ut sacerdos primogenitum hostis redimi faceret. sic et omne animal immundum. Quod primogenita significabant illum. qui unigenitus dei dignatus est et primogenitus omnis creature. qui non est sanctus domino corpore suo proprio. qui ad generandos spiritualiter [illegible] genitale sancte ecclesie sibi aperuit. Vel moraliter primogenita significant bona initia nostre actionis. que quia corde gerimus. quia deo gratie deputare debemus omnia gesta reddere fructibus penitentie iubentur.

Non solum angeli sed et omnis etas et sexus testimonium nato reddidit puero. et sic ab omnium sanctorum fidelibus plagiebatur. ita veniens sanctus omnium sanctorum laude predicatur.

Iustus tamen difficile iustitia sine timore custodit non penali sed quia permanet in seculum seculi. quia vir iustus quanto plus deum diligit. tanto sollertius offendere cavet. et bene iustus qui non sua sed populi gratia querebat. cupiens [illegible] solvi. sed expectans inde prius sum auctorem salutis. ut qui

eum domino. sicut scriptum est in lege domini. Quia omne masculinum adaperiens vulvam sanctum domino vocabitur. Et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege domini par turturum aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in Ierusalem cui nomen Symeon. et homo iste iustus et timoratus expectans consolationem Israhel. et spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat a spiritu sancto: non visurum se mortem nisi prius videret Christum domini. Et venit in spiritu in templum. Et

significat et presentem circumcisionem. vel ablationem [illegible] per baptismum. Significabat etiam illum de abraham nascitur. qui et nunc per baptismum. et in futuro per resurrectionem. ab omni in fonte suos purgaret. Erat etiam in abraham signaculum iustitie.

Scriptum est in lege. Cum mulier que suscepto semine peperit masculum. id est sanctus domini. ad distinctionem illius que virgo peperit. Ergo filius non mater hostiis indigebat pro purgari. sed ut nos solveremur a timore legis. decretum est etiam puerum post tricesimum diem circumcisionis diem ad templum deferri. et pro eo hostiam dari. primogenitum sanctum domino fieri. per quod significat nullum circumcisis nisi in eius digni esse conspectu domini. Similiter vel mortalitatis nexibus absolutum. superne civitatis gaudia subiturum. Vera etiam circumcisione purgatur et plurimi ierusalem civium

...veris ingreditur, que gloria resurrectionis ab omni labe sex etatis cum laboribus operum fructibus superne beatitudinis gaudia subdit.

Parvuli qui de toto regno iudeorum ad templum portabantur. sicut erant de tribu levi ministerium domini perpetuo tenebantur. si de alia tribu precio dato a parentibus primogeniti redimebantur ad propria referendi.

Qui in ulnis dimittit ut veniat in terris cum non sanctione habens in celestibus venit in templum intret exempla illorum qui habitant. Expectet dominum. accipiat in manibus verbum dei brachiis fidei. spe et caritatis amplectatur. et dimittet ut non videat mortem, qui viderit vitam.

Quod simeon et anna puerum ihesum excipiunt et laudant, significat fidelem sinagogam que post longam expectationem promissionum in fide eum recepit quem prenuntiabatur.

cum inducerent puerum ihesum parentes eius. ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo: et ipse accepit eum in ulnas suas. et benedixit dominum et dixit. Nunc dimittis servum tuum domine secundum verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tue israel. Et erat pater eius et mater mirantes super his que dicebantur de illo. Et benedixit illis symeon et

ab herode persecuti fuerant. ad adventum salvatoris liberati acceperint consolationem.

Turtur in desertis habitat. non in civitatis divulgatur. pullos nocte pascit. mortuo non pascitur. sic ecclesia deserta est a presentis. in Christo in mediis locis divulgatur. in infidelium civitatis. in nocte mundi solos pascit. hereticum non suscepit.

Par turturum. hec oblatio paupertatis. qui non sufficeret offerre agnum. ut per omnia humilitas domini pateat. Vel aliter. sicut qui fortiora opera quam masculi in nomine. sunt infirma que femine significantur creature. ut hec domino legitime offerent. necesse est ut lacrimas compunctionis offerat. quam progenitum illam significantur que lacrimis et moloris indigent. quod quis sine consummandi sunt. nescimus. quis non invenit agnum. id est divitias innocentie in te: ad lacrimas recurrat. Sunt autem duo genera compunctionis dum vel malorum recolentes supplicia timemus. vel dum desiderio celestium ardentes de dilatione gemimus. unde duo pulli offerri iubentur. Vel turtur in holocaustum. qui amore celestium inflammatur: alter pro peccato dum de malis perpetratis gemimus. Columba que in grege volitat: activam. Turtur solivagus contemplativam vitam significat. que paucorum est et per utramque hostia accepta est deo. consultum utrumque aut oblata est pro duobus. Quod clauso hostio patrem orat in abscondito: turturem offert. qui comparet operis que vite columbam ad altare portat.

Symeon qui interpretatur audiens tristitiam figura est phariseorum qui videre

christum sibi a domino dictum. super prophetiam audiebant.
Anna: que gratia dicitur. figura est ecclesie.
Cum pueritia post vii. annos infantie incipiat. hic frequenter puer dicitur: non tam pro etate. quam pro servitio. unde propheta. Ecce puer meus. quia filius hominis non venit ministrari. sed ministrare.
Et primo adventu est ante faciem omnium populorum adeo paratus. ut credant. et diligant. et in secundo adventu parabitur ut videat eum omnis populus. et reddat unicuique secundum opera.
Quem primo modo omnibus populis querendo dilectione. et conspiciendo fide previdisti: in carnis. et nunc oculis salvatorem contemplor.
Non mise tamen. sed infidelis quia predicatoribus positus est in ruinam. et c. Unde apostolus. Christi bonus odor sumus deo. in his qui salvi fiunt. et in his qui pereunt. bono enim odore. alii salvantur alii pereunt.
In ruinam illorum qui steterant. et resurrectionem illorum qui ceciderant. vel in ruinam viciorum. in resurrectionem virtutum.
In signum. i. evangelium. in quo dicitur: Veni hominem separare adversus matrem. et reliqua.
Omnia que de christo narrantur: sunt signum. quod natus de virgine. quod resurgit. quod clausis ianuis intravit. cum signo contradicitur ab infidelibus. Spiritualiter signum est fides dominice crucis quod ubique contradicitur.
Non erat incertum quod iudeorum est gladium recipere quam respuere. sed audita narratione revelantur cogitationes. Herodes. et alii turbantur. quidam ad te magistrum accedunt.
Convenit mistice quod anna gratia interpretatur. quia est filia phanuel. quia facies dei dicitur

dixit ad mariam matrem eius. Ecce positus est hic in ruinam. et resurrectionem multorum in israel: et in signum cui contradicetur. Et tuam ipsius animam pertransiet gladius: ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat anna prophetissa filia phanuel de tribu aser. Hec processerat in diebus multis et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et hec vidua usque ad annos octoginta

(interlinear: lapis offensionis. non credentium. credentium. lumen et gloria credentium. dolor dominice passionis. sed et in affectu matris. in dolore. et si spiravit resurrectionem. a morte dominica usque ad finem seculi. dicta est gladius. dubitationis. in signo fidei ad impios. gratia dei. cum multis viverit. et i. puer. crescentium cogitationibus. in qua semina. tritici et zizania germinare conspicitur. Casta ... amisse virginitatis. exemplum viduis ...)

Puer primo circumcidit. et post incorruptus diebus cum hostiis ierusalem defertur. quia et ipse iuvenis resurgendo corruptionem carnis calcavit. et in templum post diebus cum carne quam hostiam fecerat ad celum ascendit. Sic et nos post baptismo circumcisi divina preceptis perficiente gratia. ad altare ingredimur. consecrandi hostiis corporis et sanguinis domini. sed et in fine omnis ecclesia in resurrectione corruptione eruetur. et in templum nostrorum operum et ierusalem transferet.
Magna humilitas salvatoris quia loco non capitur. gratia de in hominis ulnis gestatur.
Lectitus accipit infantem. docens ut eruamur a corpore mortis huius. cum quo secundum dominum creatus est. Iuste secundum legem acci

Hic ecclesia celebratur de illa ... die sabbati primo passus martirium ... sicut novus ... et epistola ... passio ...

pit puerū mul
ias. ut inmiat
iusticiā legis. q̄
euglice fidei inui
tauit. Accipe ꝛ
senior mundus
innocentiā x̄ me
nsnitie. ut ren
ouet̄ sic aqla.
Sciebat qd̄ ui
oculi q̄ x̄ cent in
sunt. ꝛ io dn̄i in
dc̄r illū nollebat
morte dissolui.
q̄. uī ut uidit. in
ox optabat ipa
cedimitti.
Beati q̄ uidēt.
qd̄ symeon uidit.
bt̄ qui n̄ uidert
ꝛ crediderit.
Ad reuelationē
ut reuelet̄ cecis
oclis gentilium
illa spe dn̄i ad
uentus erectoꝝ.
ꝛ ut isrl̄ glietur
excipiens suū p
missū. ꝛ desidatū.
ꝛ ptā riet̄ reuela
tio gentiū glier̄
rabel. qꝛ cū plen
itudo gentiū int̄
iūt. tc̄ oīs isrl̄ sa
lius erit.
Ut male cogita
tiones q̄ pus oc̄l
tabant̄. pferunt̄
in publicis. ꝛ de stru
ant̄ ads. q̄. diu eū

quatuor: que non
discedebat de tēplo
ieiuniis ꝛ obsec
tionib; seruiens noc
te ac die. Et hec ipa
hora superueniens cō
fitebat̄ dn̄o: ꝛ loque
bat̄ de illo oīb; qui
expectabant redēpti
onē ierl̄m. Et ut p
fecerunt oīa secd̄m le
gem dn̄i: reuersi s̄
in galileā in ciuitatē
suā nazareth. Puer
autē crescebat ꝛ cō
fortabatur plenus
sapiā ꝛ grā dei erat
in illo. Et ibant pa
rentes ei p omis ān̄os
in ierl̄m in die sollēp

cū psalmista. Signatū ē sr̄. l. uīt.
d. de tribu aser, i. beati descendit. q̄
uit patriarchas. xii. ordine. ꝛ as
di octauus ē. ꝑ. ꝑ. mistiū resurrecti
onis. xp̄i. cū. s. annis. vii. i. sinago
ga ē ceptanda. ān octauū diē nom.
ē. augmentate. i. a lege nature.
Iuxta ist̄oriā anna ꝛ de uote co
latonis. ꝛ uetiande etatis digna
describit̄. q̄ dn̄i celituonū ꝑlule
at. Signat ā eccl̄iā. q̄ in ꝑsenti q̄
sponsi. dn̄iq; sui morte ē idua
ta. Septies. xii. octoginta. in
ficiunt. Septē ad huī cursū ꝑi.
duodecī ad pfectionē aplice doct̄
ne ꝑuenit. Q̄ sīq̄ g̃ totū ute ꝑs.
apl̄icis mancipat institutis q̄. l.
xxxiiii. annis celestis tēpli limina
seruare. ꝛ dn̄i ꝑtolari aduentū
laudat̄. dn̄a a dn̄o ꝑegnat̄. Septē
anni q̄b; cū uiro uixit. signant
pfectionē illi ꝑis. q̄ a dn̄o cōsul
te i carne edocetur. q̄ anni ꝑea
xii. multiplicant̄. ꝑ. ꝑ. aplicam
doctrinam.
Anna e. prima mat̄ samuelis. sa
uxor raguelis. tercia mat̄ tobi
e. Quarta. filia samuelis: quinta:
mat̄ marie.
Prophetauerat simeon. ꝑphaue
rat copulata cōiugiō. ꝑphauit
uirgo. ꝑphauit uidua ne qua
aut ꝑfessio deesset. aut sexus. n̄
n̄ talis anna inducit̄ ꝛ stipen
diis uiduitatis. ꝛ moribs̄ q̄ dig
na sit nuntiare redēptorē om
niū uenisse. Congruus ordo
non uenit ān̄ uirū mulier,
cui ubi a n̄ ē digesta. s̄ gualī
dictū ē. q̄ ꝯfessa sit dn̄o ꝛ loq̄

ta de eo. que longa castitate. lon
gisque ieiuniis ad hec culmina pervenitur
ut spiritum prophetandi acciperet. Sed aut(em)
docendi mulier non accepit.

Omnibus fidelibus qui in iugo herodis
alienigene gravati. liberationem
captivitatis et spiritu expectabant. provi(de)
rebat paduenimi. t. in primo recte
prioneque antiquitate alienum.

.b. Pretermittit hec loco que a matheo
pleniter posita sunt. scilicet puerum ob metum
herodis delatum esse in egyptum. et
mortuo herode. inde relatum. et habi
tasse in nazareth. Solent enim
singuli euangeliste sic que dam omit
tere que ab aliis commemorata viderint.
vel ab aliis commemoranda in spiritu pre
viderint: ut continuata sue nar
rationis serie que nulla pretermisisse
videantur.

.b. In eo quod erat puer. id est homo fragil(is)
potuit crescere. et confortari. non in eo
quod verbum. sed in quod plenus sapientia
erat. et gratia plus habet. sapientia. quia in ipso
habitat omnis plenitudo divinitatis
corporaliter. gratia quia eidem homini magna
gratia donata est. ut ex quo homo fieri
cepisset. perfectus esset deus.

Merito lucas uitulo quatuor anima-
lia uitulo comparatur. quia qui animal hostiis
deputatum circa templum maxime.
et ierosolimam narrationis sue
versatur incessu. In principio sacerdo
tem collocat ad aram orantem. et ipso so
ris stante. Mariam concepto domino ierosolimam
intrat ad domum pontificis.
ubi baptistam natum refert. illuc
dominum natum cum hostia transfert.
illuc ipsum cum parentibus singulis
annis ducit. duodecimum in templo ch

in pasche. Et cum
factus esset annorum duo
decim. ascendentibus
illis ierosolimam secundum
consuetudinem diei
festi. Consumatisque
diebus cum redirent
remansit pu
er ihesus in ie
rusalem. et
non cogno
verunt parentes
eius. Exi
stimantes
autem illum
esse in comi
tatu. vene
runt iter
diei. et req

Sicut qui
a parentibus pro
uenit relinquitur
obliviscendo.
quod tanta parentum
pueritia
admirabantur
respondendo
Et quia filii israel
ad festa conflu
entibus. vel a propria
redeuntibus
viri seorsum vero
seorsum femi
nas choros
ducentes in
cedere. puer
et quia liber pa
rente. inde
differenter
ire poterant.
Ioseph maria et
ioseph vicissim putasse
puerum ihesum
quod secum non

Et quia octo dies protela
bantur diebus.

id est inter eos qui sunt ex
fuerant comitatu.

oculta. non possunt
sanari.

Quia circa templum fre
quens erat. etiam non disce
dere dicitur. non quod ad horam
non discessit. sic sancta ecclesia
et in spiritu et in ad ver
sis deo serviens. a celo non
recedit.

Per xii annos signa
tur xii. tribus quod ad christum
venerunt.

Cum duo denarii mul
tiplicatis inter se sep
tenarii partibus consta
tur. per primum rerum et
tempus universitas
perfectio designa
tur. et ideo recte a du
odecimo anno ubi
sumit exordium. quod
omnia loca tempora dece
at occupari. non quod
ociose in memoriam pro
ferre carnalium paren
tum. sed ut ostendat.
quia anguis ipsi paren
tes essent. ipse in civi
tate et templo dei quia
patrio iure reside
bat.

Meruebant. neque
herodes in infantia
ei parce quaerat.
et iam in pueritia
positum invenerat
oportunitate aliqui
efficient. et ipsi pro di
versis illi invenerat.

Una die venisse

14

2 sunt ab ierlm. seda die q̄rit interrogna tos. 7 n̄ inveniens. tercia die regressi sunt ierlm. 7 inve nitur.

cernebant. e alio parentu visum.

rebant eũ int amicos 7 notos. Et non inve nientes: regressi sunt in ierlm re quirentes eũ. Et fa ctũ est post triduũ: invener't illũ in tep lo sedente in medio doctor audiente il los 7 interrogante eos. Stupebant autem omnes qui eũ audie bant: sup prudẽn tia 7 responsis ei. Et videntes ammirati sunt. Et di xit mat ei ad illũ. Fili. quid fe cisti nob sic: Ecce pat tuus 7 ego. dolentes querebam te. Et ait ad illos. Qd ē qd me querebati:

Querit ad ueniens 7 a patarchis ante legē n̄ ē invenit. q̄si tus a pphis. 7 iustis. sub lege. n̄ ē invent. q̄si sub gr̄a agentibus invenit.

Post triduum repertus in teplo. ut eēt indicio. qd p̄ triduũ illi triũ phalis passionis in sede celesti 7 honore divino fidei n̄re se resurgens ostenderet. q̄ mortuus credebat.

Pat eccla. mat. i. sinagoga. p uersi le gem xp̄m q̄runt. 7 non inveniet. n̄ p evangeliũ ... p̄dica.

Non qd eũ quasi filiũ q̄rit utqui p. ..., sed q̄ si uerus pat insinuat. 7 qd pri deleat ei. cui ē ...

ous doctor inter sedent. 7 p̄ certa tida discipulos dn̄i in teplo laudantes in fine euangelii sui concludit. Utraque ē natura hic apit. 7 qd ueri maiestate pat. 7 qd ueri fragilitate debeat mat. ascendit hoc hoib ad offerenda sacrificia. servat legē. qr̄ seruanda inpaciat. ut nos ad seruandũ instrueret. duodennis audit seniores. 7 interrogat. ut eorum reprimat audaciã q̄ indocti. n̄ ad discendũ. sed ad docendũ. sed ad docendũ nolunt summitti. Mox sua maiestate apit. Congrue duodecimo anno p̄ma fidei rudimenta revelat. q̄ p xii. aplos ptotum mundũ erat ppaganda. Quasi fons medi doctor sedet. sed q̄si exemplar humilitatis. prius interrogat 7 audit. q̄ instruit. ne parvuli a sermonib docere erubescant. ne infirmus docere audeat.

Ecce signũ divinitatis. apparet qd n̄ obumptive necessitate audiebat. sed ad ostendendũ qd ho erat. hoies magistros humilit audit. ad pband qd ds. eisd loquentib sublimit respondet. divina lingua sapiam p̄dicabat. sed etas humana infirmitate ptendebat. Vñ inter inudi. e turbant. sed n̄ mirat fidel. q̄ eũ pphia clamat. parvulus dat ē nob. f. d. n. 7 uo. ds fui. pvulus fact. ut nos pvulos crescendo ... ficiendo. paulatĩ eos ad capienda sue uirtutis archana pueheret. Invenit in teplo dic. Iubis q̄ pats mei sunt oportet me ēe. ostendens teplũ ñ minus ad se q̄ ad patrē ptinē. qr̄ quorũ ē una maiestas hor...

pietas dicitur significationes: pietas divinus cultus; reverentia exhibita parentibus; opus misericordie erga egenos

que unitas fidei et domini non solum materialis sed que spiritualis. alibi enim matrem ad ministerium impellit. hic matrem arguit quia adhuc que humana sunt exigeret. sed cum hic .xii. describitur annorum. ibi discipulos habere docetur. ut des matrem didicisse de filio ut exigeret a validiore ministerium quam stupebat in minore miraculum.

Omnia que de domino vel a domino facta vel dicta cognovit. sive que intellexerit seu que nondum intelligere potuit. omnia in memoria recondebat. ut cum dominus Christus predicando se [illegible] incarnationis eius adveniret. sufficienter universa [illegible] gesta. possit explicare [illegible]. Sic nos crebra factorum et dictorum domini meditatione [illegible] cogitationes repellamus et alios instruere laboremus.

Proficiebat. Sicut crevit etate proficit. sic et in [illegible] sapientia [illegible] habere cognoverit suscepte [illegible] plenus gratia fuisse sapientia describitur.

Iuxta hominis naturam proficiebat etate. de infantia ad iuventutem. Iuxta hominis naturam proficiebat gratia. non ipse quod non habebat processu temporis accipiendo. sed pandendo donum gratie quod habebat. apud deum et homines. quia quanto proficiente etate patere faciebat hominibus dona gratie que in se erant. et sapientie. tanto eos ad laudem dei excitabat per [illegible] ipsius sapientie. et gratie. [illegible] sic et [illegible]

sed quia hec predicatio misteria vitis suscipere legit. ut etiam [illegible] rationabilia et suscipiatur. utraque pars salvaretur.

Iuxta hominis naturam proficiebat sapientia. non quod ipse sapientior ex tempore fieret qui a prima conceptionis hora spiritu sapientie plenus permanebat. sed eandem quam plenus erat sapientiam ceteris ex tempore paulatim demonstrabat.

Nesciebatis quia in his que patris mei sunt oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis et venit Nazareth: et erat subditus illis. Et mater eius conservabat omnia verba hec in corde suo. Et Ihesus proficiebat sapientia et etate et gratia apud deum

filius intus oculos attollere cogit quia eius deitatis [illegible] est. nunc deitatis excelsa. nunc infirma profert humilitatis. qui filius dei in templo commoratur. qui filius hominis cum parentibus quo voluit regreditur.

Magister virtutis officium implet pietatis. et in terris [illegible] fides fecit pater. quis subditur est mater. Ista subiectio non est necessitatis sed pietatis. ecce quod parentibus debemus ostendit.

Herodes. Philippus. Lisanias. qui cum Pilato romano preside regnum Iudee filii fuerunt maioris Herodis. sub quo natus dominus. mortuo quo et ipse Archelaus .x. annis regnavit. quo propter superbiam remoto: regnum in .iiii. tetrarchias divisum est ut sic minueretur superbia Iudeorum. Annas et Chayphas erant principes sacerdotum quando Iohannes cepit predicare. sed Annas illum annum. Cayphas illum quo dominus crucifixus est: ad ministrabat. et quia tempore pontificatu non lege [illegible] sed humana potestate prestitabat. [illegible] pontifices fuisse. quos subiecit evangelista. ponens tum illos quia ad domini pertinet passionem. Ce a [illegible] hec illum

Signum ubi ambigere
descendit. qui ambulabat sub illis
quasi sub signaculo recondit
humanitatis
Cumulatum

III

uenerat pdicare.
q ex iudea q̄dā 7
multos ex gentib' e
rat redempturus. p
regē gentiū. 7 p p̄n
cipes iudeorū pdi
cationis tp̄a desig
nantur. 7 q gentili
tas p fidē collige
nda. iudea p pfidiā
dispgenda erat.
uel gentiū. iudea
deseruiant p̄ncipes
iudeorū. q ad finē
regni uenerat. q tot
regib' subiacebat.
Sacerdot' ē facta ē
memoria q ille
nunciat. q simul
rex 7 sacerdos erat.

Iohs baptismum
pnīe pdicauit 7 q̄
b'dā 7 dedit. s3 re
missionē pccōr
dare n potuit. n
g'at. dans bap
tismū. p. uite. p.
s3 pdicans. q eni
dare n potuit ba
ptismū q pccā sol
ueret. pdicabat.
ut sic uolo pdica
tionis uerbū patri
pcurrerat baptis
mū pnīe q pccā so
luunt. pcurreret
suo baptismate q
pccā solui n possr.

7 hoīes. Anno aūt
quīto decimo im
perii tyberii cesaris
pcurante pontio pi
lato iudeā aūt tetra
rcha galilee herode.
philippo aūt frē ei te
trarcha iturie 7 tra
conitidis regionis 7
lysania abiline tetr
rcha sub p̄ncipib3
sacerdotū anna 7 ca
ypha: factū est uer
bum dñi sup iohm
zacharie filium in
deserto. Et uenit in
omnē regionē iordanis. pdicans bapti
smū pnīe in remissionē pccōr: sicut scrip
tū est in libro sermo
nū ysaie pphe. Vox clamantis

pat ad laudē 7 hoīb' pficieb
at ad salutem.
Congregaturus ecclām dīi
[illegible]

In deserto pdicat. q ad cor
da audientiū uiā parat
[illegible]

tas faciat. dum mundas mentis co
gitationes per sermonem predica
tionis parat. formam.

Vox que premittitur ubi. in deserto.
que derelicte et destitute iudee solati
um redemptionis admuntiat. Illu
sium enim ubi non sine voce audit. ita
vox sine verbi intelligentia valet.

Et videbit o.c. In hac vita omnis
homo videt christum non potuit. sed in die iu
dicii in sede maiestatis. et electi et
reprobi pariter videbunt. ut iusti re
munerentur. et mali in eternum geme
ant. Unde et subdit. dicebat ergo.

a. t. q. e. u. a. i. b. u. q. o. u. f. a ven
tura ira. Ventura enim ira est ani
madversio ultionis extreme que tunc
fugere peccatori non valet. qui nunc ad lamen
ta penitentie non recurrit.

Ambrosius. Qui ostendit. non pro
dentia miseratione dei infusa
ut penitentiam delictorum agentes eter
ne iudicii. prudenda devotione me
tuatis. Ad generationem quoque non ad suc
cessionem referenda est comparatio vi
perarum. Ideo serpentibus comparat. ut os
tendat natale habere eos prudentie
tam prudendi futura. Unde estote p.
s. s. Ideo monet opus fore quod ge
neris claritatem querere que non genus.
sed sola fides valet. quia ad gentes
transferendam probat.

Quare non prius deprimis venena ut
sic ad baptismum venientis.

Dignos. non debet esse par fruc
tus boni operis ei qui nichil vel minus
peccavit. et ei qui gravius cecidit.

Ideo agite penitentiam. et nolite dicere p.
h. a. Iam enim s. a. r. a. p. e. faciat ergo
fructum qui potest gratie. qui debet penitentie.

in deserto: parate viam domini
rectas facite semitas eius. Omnis
vallis implebitur: et omnis mons
et collis humiliabitur.
Et erunt prava in di
recta et aspera in vias
planas. Et videb
it omnis caro sal
utare dei. Dicebat
ergo ad turbas que
exibant ut baptiza
rentur ab ipso. Genimi
na viperarum quis
ostendit vobis
fugere a ventura i
ra: Facite ergo fru
ctus dignos penitentie.
Et ne ceperitis
dicere: patrem habe
mus abraham. Dico

Omnis vallis. Iudei
venturi humiles gratia
impleta est. et credere ple
nitudine gratie reci
piendo. et iudea su
perbia per errorem fidei
humiliabitur.

Prava i. malorum cor
da per iniustitiam dis
torta ad regulam ius
titie dirigentur. et as
pera i. immites. et ira
cunde iure per infu
sionem gratie ad mansu
etudinem redibunt. In
hoc predicator planam
viam invenerit. Nisi per
asperitate gressum ponere
non potest.

Ideo se peccatores cog
noscere nolebant.
qui de stirpe abrahe
descenderunt. Unde dicit
ne. c. d. qui non que filii
carnis. hi sunt in semi
ne. sed que fidei. Unde sub
dit. potens est deus de
l. i. s. f. a.

Dico enim vobis. Omisso se
su rationis. lapidi
bus putantur inesse.
aliculi rationem di
...

[a] tivitatis ipsi inna-
tiva lapidis non usu
corpus, sed intus ha-
bitu induunt. Quos
autem lapidibus compa-
raverat, quia ante defor-
mes ad usum, inde
ad ornatum, steriles
ad fructum, irratio-
nabiles ad perfectum,
iam arboribus comparat,
quia post usum rationis
iam sint decori ad
usum, veniunt ad
aspectum optimum,
ad fructum surgunt,
cacuminibus fun-
duntur, brachiis re-
plentur, fructibus ve-
stiuntur, frondibus.

b. Magna vis in ser-
mone Iohannis, quem et p(er)
[illegible] vos, et [illegible]
ad consilium salutis sue
cogit. Quibus precipit
ne ultra prescriptum
exigant.

b. Publicani qui vecti-
galia exigunt sive
qui ad fores vectig-
alium fisci [illegible] pu-
blicani [illegible]
huius seculi lucra per nego-
cia sectantur, quos par
ter unum [illegible]
dum ab agendo [illegible]
cohercet, ut dum primo
ab alienorum se temperaret
appetitu, tandem ad proximos
communicanda pervenerint.

---

eni vobis: quia potest
(de gentilibus quorum corda insensibilia)
Deus de lapidibus istis
(ut vos ex genere Abrahe estis semen et)
suscitare filios Abra-
(semini eius per fidem unitos) (severitas)
he. Iam enim secu-
(iudicium ad funditus extirpandos)
ris ad radicem arborum
(infructuosos preparata est)
posita est. Omnis er-
go arbor non faciens
fructum non bonum
excidetur et in ignem
mittetur. Et interroga-
bant eum turbe dicen-
(ne excidantur in ignem mit)
tes: Quid ergo facie-
(tantur)
mus? Respondens
autem dicebat illis: Qui
habet duas tunicas
det non habenti; et
qui habet escas simi-
liter faciat. Venerunt autem et publicani ut
baptizarentur, et dixerunt ad illum: Magister,
quid faciemus? At ille dixit ad eos: Ni-

Arbor humanum genus. Securis [ab]
redemptor, qui velut ex manubrio
tenetur ex humanitate, sed ferro inci-
dit, id est divinitate. Que et si expectat
per patientiam, videt tamen quod factu-
rus sit. Non ad ramos, sed ad radicem po- [arboris]
sita dicitur securis, cum enim filii ma-
lorum tolluntur, quid aliud quam rami
infructuose arboris absciduntur?
Cum tota progenies cum parente
tollitur, arbor radicitus abscin- [ut infructuosi fructum boni [illegible] ut [illegible] qui nullum [illegible] malum]
ditur, ne quid remaneat unde iterum
aliquid germinis oriatur.

Ex verbis Iohannis timore perculsi
notantur qui consilium querunt.

Tunica plus necessaria usui est [b. [illegible]]
quam pallium. Ad dignum fructum pe-
nitentie pertinet ut non exteriora solum
et minus necessaria, sed et ipsa val-
de necessaria cum proximis divi-
damus, ut escam qua vivimus,
et tunicam qua vestimur. Ecce quan-
tum valent opera misericordie, que ad
dignos fructus penitentie pre-
cipiuntur. Unde datur hec [illegible]
[illegible] de duabus tunicis divi-
dendis datur preceptum, quia si una tunica
dividatur, nemo vestitur. In dimi-
dia tunica et nudus remanet
qui accipit et qui dedit. Misericordia enim
ipsi pro possibilitate humane con-
ditionis servatur in mensura, ut non
sibi unus totum eripiat, sed quod habet
cum paupere partiatur.

.B. Iusto moderamine eos prouocat ne alienis calumpniando praedam requirant, quibus militando procedere debuerant. dicens docet stipendia constituta militie neque ultra querere. per hoc docet. Nullius officium, nullum genus, nulla etas ab agenda penitentia excluditur. omnes in commune monentur ut conferant non habentibus. penitentia enim plenitudo uirtutum est.

B Non solum cogitabant, sed sicut alius euangelista declarat, missis ad eum sacerdotibus et leuitis, an ipse esset christus requirebant. Unde et iohannes subditur eis respondisse. Patet iudeos fuisse doctos secundum scripturas domini incarnationis tempus adesse. sed nimia cecitas. quia in iohanne sponte credebant, sed in saluatore tantis signis et uirtutibus approbato christo sibi a iohanne attestante non crediderunt. quem promulierem putabant uenturum, per uirginem non credunt uenisse.

Venit enim. Ego baptizo aqua quia ille uenit qui baptizat spiritu ut uia illi pararetur.

Fortior, et subauditur, ego magnus reputor, tamen ille fortior quia deus.

B. Non sum dignus misterium incarnationis inuestigare. uel nomen sponsi sibi non usurpo. non sponsus credi, sed amicus sponsi uolo. uel non sum dignus portare per totum mundum praedicando calciamenta, id est, misteria incarnationis. sed cum non est iohannis pertinens officium, sed apostolorum sequentium, calciamenta nuptiale euangelica praedicatio. quia calciati erant apostoli. dicit uel hic spiritu, in futuro igne purgationis purum dabit.

chil amplius quam quod constitutum est uobis faciatis. Interrogabant autem eum et milites dicentes. Quid faciemus et nos? Et ait illis. Neminem concutiatis neque calumpniam faciatis. et contenti estote stipendiis uestris. Existimante autem populo et cogitantibus omnibus in cordibus suis de iohanne ne forte ipse esset christus. respondit iohannes dicens omnibus. Ego quidem
(in uno corporea aqua et ministerio usus)
aqua baptizo uos
(baptizandos donec ueniat qui ab)
ueniet autem for
(luet animas per spiritum.)
tior me. cuius non sum dignus soluere
(id est ligitatem misterii.)
corrigiam calciamentorum eius. ipse uos baptizabit in spiritu sancto et igni. Cuius
(purgatione)
(Spiritu, id est perfigulatione sanctificationis. igne, id est tribulationi. uel spiritu qui sanctificat. et accendit amore.)
(consecratio in examine)
uentilab
(id est omne iudicium de patre filio.)
rum in ma

Certo probauit non esse se christum quia inuisibili tantum operatur officio quia non spiritu baptizat. quod soluere est, hec illo. sed ostendit se christum non esse declarat. ut sicut natiuitatem christi, baptismum quoque eius suo precurreret imitatione sacramenti non [illegible].

Videbat iohannes cordis occulta, sed diuina reuelantis gratia, quia propheta palam facit occulta cordis.

Purgat. deus uel in
presenti obitu infide-
lium per persecutionem
ecclesia excitatur uel post
mortem depurabitur.

B. Palee sunt qui fidei
sacramentis imbuun-
tur sed solidi non sunt,
et ita manet quam ex professione
fessione ab electis
secernuntur. quia hec
uentilabro non re-
mouentur. qui iam
iudicati sunt. sed palee
e uentilantur.

B. Inextinguibili que
neque extinguuntur.
cruciatos sed etiam
libere punitur. dicitur
ad differentiam illius.
de quo dicitur igne me
examinasti.

Autem quod lucas ad
narret de actibus ihesu.
dicit iohannem ab hero-
de decaptum. ut osten-
dat se solum eorum
ea facta domini descri-
pturum. que eo anno
gesta sunt. quo iohannes
uel captus est. uel punitus.

R. Nulli metuatos cum
secus est iohannes. cum sese
credit baptizandus
se uidendum incolum-
bae specie spiritum sanctum de
celo pater commendat
filium. non enim filio que
ignoraret. sed iohanni

---

in manu eius: et purgabit
in ecclesiam presentem. *a paleis.*
aream suam et con-
in mobiles a spe eterna.
gregabit triticum
in horreum suum. Pale-
as autem comburet ig-
ni inextinguibili. M-
ulta quidem et alia exh-
ortans euangeliza-
tum.
bat populo. Herodes
autem tetrarcha cum cor-
riperetur ab illo: de he-
rodiade uxore fratris
sui. et de omnibus malis que
fecit herodes adiecit
et hoc super omnia. et incl-
usit iohannem in carce-
ita que transiens mari rubro
rem. Factum est autem
in carcere sed per gratiam eorum.
cum baptizaretur omnis
tamen iohannes quod alii pleni dicunt.
populus et ihesu baptiza-
to et orante: apertum

Herodes autem tetrarcha
Non his diebus captus est iohannes. B.
sed ut euangelium iohannis post aliqua
signa a domino gesta. et post eius bapti-
ma diffamatum. sed a luca propter exage-
randam herodis maliciam preoccup-
atum est. quia cum uideret ad predicationem
iohannis multos confluere. milites et ce-
teros publicanos penitere. et omne
uulgus baptisma suscipere. e
econtrario non solum iohannem contemp-
sit. sed et uinculat. et occidit

Notandum quod iohannes euangelista qui certe .B.
uirtute est suscepit. testa-
tur. quod ubi iohannes baptista que figu-
ra legis est adhuc predicante et
baptizante: plures discipulos
et baptizaret. Mistice autem cum sic-
ut ihesus ante quam incarne nasceretur:
etiam per scripta domini et faciem ple-
gem doctorem fuisse prophetarum. alii
euangeliste. qui humanitatem christi
describunt. ab increpatione io-
carceratione
hannis sumunt exordium diuine
predicationis. quorum officium est
post corruptam a iudeis legem.
et quasi tenebris carceris ignoran-
tia ceca claustrorum se-
datam. dominum incarne apparentem.
et per carnem operantem. quia adue-
nientem in galileam celes-
tem panem ostendit.

Baptizatur dominus. non mundari in- .B.
digens. sed tactu mundae carnis
aquas mundans. ut uim ab-
mundandi
luendi habeant. et ideo quod ad laua-
crum uenerit. post deponit.
quod quod in minima sub lege bap-
tismata non potuit implere puriga-
tionis malum. nunc regeneratae
id est
sanctificationis aque recipiunt

o.

Sed cum baptizatum ipsum diceret. nichil
magnum addidit. dum esset baptiza-
to Ihesu et orante dicitur apertum celum. quia
dum ille aquas Iordanis subiit. nobis
celi ianuam pandit. et dum caro inno-
va frigescit nobis aquis anguitur. oppo-
sita quedam ueteris rumphea ignea ex-
tinguitur. Nec ibi tantum celum cepit aperiri. sed
hominibus ostendit ut post baptismum. ora-
tionem. ut nos ad orandum informet. ut
post baptismum predicationibus et ieiuniis. et ele-
mosinis. et aliis bonis celum nobis aperi-
atur. quia et si presentia in baptismo est lar-
gita. non adhuc earum est solidata. Sed in
deserto mundane conversationis hos-
tes occurrunt. quos sudore nostro uincamus
per gratiam eius. donec tandem inducamur
in aulam pacis.

B. Quod tricennalis baptizatur. nobis conve-
nit. propter misterium trinitatis. et opera-
tionem decalogi. quia decalogus perfi-
citur. et melius intelligitur et impletur.

In te complacui. non aliena in filio. sed su-
a laudat. quia dicit. quecumque habes
tu. mea sunt.

Post diluuium non coruus. sed columba
ra[illegible] unum que pacem redditam nuntiaret
[illegible]. docens quia solos in simplicitate
cordis baptizatos unctio sancti spiritus adsit.
et dominus non [illegible] primo post baptismum spiritu sancto
est unctus. sed id monstratur columba ut
intelligamus quod in corpore eius. id est ecclesia ba-
ptizati perpetue accipiunt spiritum sanctum.

B. Mathias qui regnum meruit instituit insi-
nuare per in per eius ipsum Christum. xl. hominem
ingenerationis lectione nominatur. quia in-
uno significatur illud tempus. quo in hac
uita regi nos oportet a legis plaga uno
sola disciplina. Nec mirum quod quadraginta
due. quod faciunt ter quatuordecim.

∴

est celum. et descendit
spiritus sanctus corporali
specie sicut columba
in ipsum. Et vox
de celo facta est.
Tu es filius meus
dilectus in te com-
placui michi. Et
ipse Ihesus erat incipi-
ens quasi annorum
triginta. ut pu-
tabatur filius
Ioseph. Qui
fuit Heli. Qui fu-
it Mathat. Qui
fuit Melchi. Qui
fuit Ianne. Qui
fuit. Ioseph. Qui

[Interlinear glosses in the central column, in order:]
quia et in nostri divinitatem
a mortalibus non potest uideri.
et ipse spiritus sanctus est discipulis
effugiet fictum. non habitabit in cor-
pore subdito peccatis. non Iohannis.
et nobis. consubstantialis.
non mali displicent. hec placuit
meum. aliorum. et per te facere quod[illegible]
placet. deo.
quia natura non erat
scilicet putabant. quia Maria genuit. quo
sepb erat desponsata.
et laudes. et secundum legem [illegible]
carne Iacob.
qui fuit Levi.
non secundum. et in senatu et
religiosis curiis
eruditum. gratiis
asserit dignum
terrarum.
et auctus. sed ...

et certius quia adeunt quod
ignorabant indica-
bat. Unde Iohannes. quem fi-
uerum fortiore. et Christum
euangelizabat. Iam
certius dei filium aperte
predicat.

Non putandum quod uetere
uiuunt. sed pro Ioseph. qui alie-
nus est a generatione tempo-
redo generationis. quia non est
uos diuine scripture. non
generatio texitur. pro uiro.
uniuersum. et eius ad-
eunt. in. et eo. illum et si
uniuersum. et sic pro
seph origo marie de-
claratur. generatione filium
carnis dicitur per inster-
testimonium patris. tu es
filius meus. ut appareat
eundem uerum dei et hominis
esse filium.

Tricennarius baptizatur.
fac miracula. docet ut
reprimat temerarios.
quia omne etatem ad hoc
ficta idonea creduntur.
quod non est. in aliquo mira-
cula dei coniungat. ut
Daniel et Ieremie.

Mathias post generationem
quia solas carnis succes-
siones numerat. Lucas
non genuit. sed qui fuit. in
quo designat se et ad
optiuos in [illegible] fil-
ios et mathias ad David
usque ad pauciores.
Lucas plures ponit

generationes que est per generatio tertia. potest fieri ut alii longe vivant, alii breviorem vitam transegerint in terris. cum videamus plerosque senes cum suis nepotibus vivere, multos statim susceptis filiis obire.

Nathan quidem salomonis descendit de quo Iacob filium genuit. Et defunctus est. Item Mathat qui de Nathan: de eadem uxore suscitat semen defuncto fratri et genuit heli. Et fuerunt uterini fratres Iacob et heli. Accepta uxore moritur sine semine. Cuius uxorem accepit Iacob et genuit Ioseph. Et inito Lucas adoptionis originem suscepit et usque ad deum transiit. quia per adoptionem efficimur dei filii. credendo in filium dei. quod per carnalem generationem ostendit factus filius hominis

fuit mathatie. Qui fuit amos. Qui fuit naum. Qui fuit esli. Qui fuit nagge. Qui fuit math. Qui fuit mathathie. Qui fuit semei. Qui fuit ioseph. Qui fuit iude. Qui fuit iohanna. Qui fuit resa. Qui fuit zorobabel. Qui fuit salathiel. Qui fuit neri. Qui fuit melchi. Qui fuit addi. Qui fuit cosan. Qui fuit helmodan. Qui fuit her. Qui fuit iesu. Qui fuit eliezer. Qui fuit iorim. Qui fuit mathat. Qui fuit levi. Qui fuit sym

Sed per unum recommendabis numerum quadraginta una generationes sunt: si ipsum vel ad numerum quo temporali vite regende tanquam quadragenario numero preest regalis, quattuor ad mundi partes quattuor vel decem referunt. decem ad legis decalogum. quo contra vicia pugnamus. Unde et ieiunium ecclesie spatio quadraginta dierum consecratur. et quia ad nostram mortalitatem nobiscum participandam descendit xpistus, voluit significare: ideo istas generationes descendendo commemorat a buccino evangelii sui. Quod significatur susceptio nostrorum peccatorum a domino xpisto. Lucas quasi vitulus, tanquam sacerdotem in exprimendis peccatis assignatus a baptismo: in quo hominum incipit ascensus. generationis seriem ascendendo disponit. In quo abolitio nostrorum peccatorum significatur a domino xpisto. per nathan a david per salomonem descendit. in cuius matre ille peccavit. Lucas a david per nathan ascendit per cuius nominis prophetam deus peccatum illi expiavit. Lucas lxxvii generationes ponit. quo numero remissio omnium peccatorum significatur. quod est undenarius imparibus quibus multiplicatur numerus i. xi. et vii. per xi. transgressio denarii. quo numero decem mandata remanendi conducti sunt. id est perfectionis significatur. et multiplicatur undecim per septem ut significetur illa transgressio ex motu hominis sub septem enim deitatibus et quattuor congregatur ... ad vitam humane anime septem et plice unde refertur. quattuor ad corpus. quod inde constat elementis.

Sed hic non ignore per septenarium numerum significetur ... hominis transgressio peccati ... numero de peccatis tollitur. ... nos carne sacerdotis ... nos deo ad quem numerus pervenit ... spiritus sanctus in columbe specie in baptismo ubi iste numerus commemoratur apparuit.

Per nathan p̄phete dignitate exp̄ssam aduertimus.

Si intelligimus mathi. xl. ii. generationes posuisse ut unũ loco uice nomĩ bis numeretur p patre et filio. hic numerus p̄sens ecclē tp̄s signat. que dn̄o cooparante iustitię fructũ sabb̄o laborat. Septies enim seni. quadraginta duo. Sex ad opa. septem ad req̄e ptinet. Vn̄ p̄pls de egipto liberatus. xl. annis in deserto moratus. et cp sub spe uicturi in requiem exercet. species sextuagesima. i. q̄draginta duo castra metatur. Quorum ultimo ibi ducitur. apud iordanem. uictis hostib; pmissas olim sedes ingreditur. Sic dn̄s q̄draginta gesima sc̄da gñatione ex quo in mundũ p̄sce tenebras discussit abraham credente. uenienti incarne. p baptismũ celi ianuas pandit. et nos p fectorũ cursu sub eccē nuuiciũ sacramento p̄ficatũ et duce leta fluuium pmissa regna intramus.

Qui fuit Symeon. Qui fuit Iuda. Qui fuit Ioseph. Qui fuit Iona. Qui fuit Heliachim. Qui fuit Melcha. Qui fuit Menna. Qui fuit Mathata. Qui fuit Nathan. Qui fuit David. Qui fuit Iesse. Qui fuit Obeth. Qui fuit Booz. Qui fuit Salmon. Qui fuit Naason. Qui fuit Aminadab. Qui fuit Aram. Qui fuit Esrom. Qui fuit Phares. Qui fuit Iude. Qui fuit Iacob. Qui fuit Isaac. Qui fuit Abraham. Qui fuit Thare. Qui fuit Nachor. Qui fuit Seruch. Qui fuit Ragau. Qui fuit Phalec. Qui fuit Eber.

Interlinear glosses: i. audiens. — i. augmentũ. — i. columba l. dolens. — i. dei resurrectio. — i. rex eius. — i. donũ. — i. dedit l. datus. — i. manu fortis. — i. incensum. — i. seruiens. — i. fortis. — i. sensibilis. — i. augurium l. serpentinus. — i. p̄pls uoluntarius. — i. electus l. excelsus. — i. sagitta. — i. diuisio. — i. confitens. — i. supplantator. — i. risus l. gaudiũ. — i. p̄r uidens gentiũ l. uidens p̄pl̄m. — i. explorato l. gaudiũ. — i. requies. — i. lux. — i. longa l. despondens l. pfectio. — i. egrotans. — l. pascens. — i. diuidens l. diuisio. — i. transitus.

Quatuor gñatiõ uirtutũ cognoscimus fuisse in quatuor filiis iacob. quorũ isti posti sunt. In iuda dn̄ice figurã passiõis inuenimus p̄phatiã. In ioseph p̄cessisse castitatis exemplũ. In symeone iniudicandis pudorĩ. In leui officiũ sacerdotis. Non ergo noiatorum patriarcharum lucas p̄tinctenda putauit, ut ex unius oñi x illis insignis quoq; maiorib; gñatiõ intimĩ dn̄i s̃ p̄rexerit.

Q dñ. i. marie p salomone. lucas p nathan texit generatione. Illeũ galẽ. iste ut uim eius sacerdotalẽ ostẽdit familiã. qrẽ rex ex regib; et sacerdos ex sacerdotib; scdm carnẽ exit. gali et sacerdotalia nulla ẽ exceptiõ. q celestis rex et diuinitatis leuita. et cũ uideretur a deo ũ p̄r deferetur et sacerdos ẽ ineũ scdm

Qui fuit sale. Qui fuit
cainan. Qui fuit arfa
xat. Qui fuit sem. Qui
fuit noe. Qui fuit lam
ech. Qui fuit mathusa
le. Qui fuit eno
ch. Qui fuit ia
red. Qui fuit m
alaleel. Qui fu
it cainan. Qui
fuit seth. Qui
fuit adam. Qui
fuit dei. Ihesus autem
plenus spiritu sancto re
gressus est a iorda
ne. et agebatur
in spiritu in desertum
diebus quadra
ginta et tempta
batur a diabolo

(interlinear) tollens. — Lamentatio vel possessio eorum. — Canaan de ypsilano nem. — nomen. — requies. — humiliatus vel percutiens. — percussit humiliat. — mortis emissio vel mortui est. — et dedicatio. — descendens sive confortans. — laudans deum vel — laudans dominum. — lamentatio vel possessio eorum. — positio sive posuit. — homo terrenus vel indigena. — ubi usque ad adam exulabat vel et quam reddere posse habebat dominum [illegible] — adam ad eremum et desertum.

(left gloss) ordinem melchi sedech.
Filio dei generato in ipsa numeratur ... unde dicitur procedit ... in figura ... sequitur naturali ... creati sunt ad imaginem ut per eum imago descendat.
Filium mathusalem usque ad diluvium ... significat christum cum una etate descendit.
Nec enim dubium venit a quo spiritu ductus sit in desertum ... plenus spiritu sancto et voluntate locum certaminis quod ad ... victoria certus ingreditur. Sic nos accepta in baptismo remissione et sancto spiritu illuminati ... insidias diaboli ... deserere de ... ut qui manna deserti sola etiam esuriant.
Moraliter in illo deserto quod est inter ierusalem et iericho ... significabit dicatur

(right gloss) Qui fuit sela. Generatio cainan non est in hebraica veritate. Sed habetur de lxx interpretum translatione. Juxta hebraicam ... arfaxat sela vel sale filium nullo interposito pluribus genuisse. Porro arfaxat vixit xxx annos et genuit sale. Item ... non. arfaxat quando genuit sale. quia et ipse genuit heber. Sed apud lxx ita scribitur quod arfaxat c.xxx.v. annorum genuit sela [cainan]. quorum quid verius sit deus novit.
Qui fuit enoch. ab ipso tamen filio domino usque ad deum patrem ascendens septuagesimo gradu enoch posuit, qui dilata morte translatus in paradisum ut significet eos qui ingenium adoptionis filiorum et aqua et spiritu regenerantur, in terminum post corporis absolutionem etiam suscipiendos in requiem. Septuagenarii enim ipse sabbati septimana. Maiorum requiem significat qui mandata christi gratia decalogum legis implent. Qui sunt in resurrectione immutabili dei sapientie contemplande perfecta monstrat esse innovandos.
Certum quod prefiguravit ad unum salutis sacramentum baptismum desertum ieiunium. Nemo enim coronatur nisi legitime certaverit, nemo ad certamen admittitur invictis nisi prius ablutus macula culis gratie celestis munere consecretur.
Noe iustus edificator arche prefigurat edificatorem ecclesie.
Seth posterior ade filius non silentur ut eum dicere ... significet christum in posteriore positum quam in priore generatione numerandum.
Quadraginta die ...
Quadraginta die ... ieiunia ...
Agitur in desertum ... consilio. ut

(right margin) ... ipse cainan cum c. xxx. fuerit annorum genuit sela.

IIII

diabolum provocaret. non tentasset. iste in non
vicisset. in visio: ut a
dam de illo liberaret.
exemplo: ut ostenderet
nobis diabolum adme
liora tendentibus in
vide.
Congrue exercetur ie
iunium nulla parte a
mi quod congrua est domi
passionis. quae in ea sig
nificatur hic vita labo
riosa. cui opus est con
tinentia. ut ieiunet
a mundi amentia.

ut legis lator (moyses)
propheta (helias) ut ieiuni
um testimo
nium habeat a le
ge et prophetis. hoc
numero significatur
excursus huius se
culi in hiis quod vocan
tur per quantitatem ade
um quod venit legem
non solvere. sed im
plere. decem sunt precep
ta legis. et quattu
or partes mun
di. et quater decem
fiunt quadrag
inta. et quantum di

ad impletionem decalogi vacamus de qua
tuor mundi partibus. Ieiunat hic ante mortem
carnis. qui clamet abstinere a desideriis
seculi. dum esset in agone. Comedit post resu
rrectionem. qui dicat. et si non dum haberetis cor
pus immortale spe immortalitatis ia
pascimini. quod dum vivam domini carpimus. et a
vanitate seculi ieiunate. et refici de le
titia future promissione.

Nisi ieiunasset diabolo temptandi oc
casio non ad esset. filii accedens ad servitu
tem preparata. et. c. quod quanto magis diabolus
se revellare a spiritu. tanto amplius expug
nare accedit.

Non est scriptum de moyse et helia. quod post
ieiunium esurierit. non homines illi fortiore.
quam hic dominus. sed ideo factum est ne ab eo tempta
do pavens hostis aufugeret. qui multa ce
lestia signa in eo videt. esuriit ergo hic ut
dominus homo ne inimico innotescat sub humus
homo dominus. fames domini pia fraus est. ne caveat
diabolus temptare. esuriit autem non tam cibum
corporis. quam salutem (fidei) humana non potest

hic decem ad decalogum. quo dum
et proximum diligere precipimur
refertur. sic quod motu corporis quod
est iiii constat elementis carnis
dicit et proximum violatur. ad diluen
da peccata xl. temporis presentis sur
git.

Et nichil man
ducavit in diebus
illis. et consummatis
illis esuriit. Dixit
autem illi diabolus.
(quod scilicet scriptum. ipse dei. et fa)
Si filius dei es: dic
(cta sit. Lapis durities significat dia)
lapidi huic: ut pa
(boli.)
nis fiat. Et respon
dit ad illum ihesus. Scri
(In deuteronomio.)
ptum est quod non in
(quasi per suasio tua temptatio)
pane solo vivit homo:
(est quod agit de cibo corporis et non de cibo)
sed in omni verbo
(mentis.)
quod procedit ex ore
dei. Et duxit illum
(montem excelsum)
diabolus et ostendit
illi omnia regna
orbis terre in momento

adam a diabolo vi
ctum fuisse.
Quibus modis fit
temptatio. suggestione
et a suggestione
sola a qua delectatur
o peccati mente ei non
morderit. Nec a illi
indignum temptari.
quod occidit veniat.
ut sua temptatio
ne nostras vincet. sic
ut sua morte no
stram tollit.
Scriptum docet
magis doctrina quam
miraculis pugna
re. humilitate
quam potentia. ut
vel per diabolum
burio non declara
de virtutis ostensio
ne faciendum.
Temptatio est de
ambitione.
Hec indignum vi
deat dominum a dia
bolo deferri. qui
crucifigitur a mem
bris diaboli.
In momento. non
celeritas conspec
tus. quam caduce fra
gilitas potestatis
tis exprimitur in
momento enim cunc
ta peruit.
Tibi. d. h. de ar
rogantia dicit. non
quod totus mun

(margin:) ab hora dei filius nec erunt hic ne misse
per infirmitatem corporis impetrabatur
vana fastuosus humilia

to tempori et ait ei. Tibi dabo potestatem hanc universam et gloriam illorum, quia mihi tradita sunt et cui volo do illa. Tu ergo si adoraveris coram me, erunt tua omnia. Et respondens Iesus dixit illi: Scriptum est: Dominum deum tuum adorabis et illi soli servies. Et duxit illum in Ierusalem et statuit eum supra pinnaculum templi, et dixit illi: Si filius dei es, mitte te deorsum. Scriptum est enim quod angelis suis mandavit de te ut custodiant te et quia in manibus tollent te ne forte offendas

regem te faciam hoc non quod hoc possit. vel temptatio de ambitione. qui adorat diabolum ante corruit. carent ambitione religiosa devotio. qui solus fructus est [illegible] nerat amplissimo. vel conservent.

dus suus sit. sed etiam aliquis bonus.

Non a diabolo est potestas, sed ob inopiam tamen insidiis diaboli. nec ideo mala ordinatio potestatum, quae malo sub ordinatione potestatem.

Dicens diabolus salvatori si procidens adoraveris me, econtrario audit quod ipse magis eum adorare debeat dominum deum suum.

In omnibus temptationibus hoc agit ut intelligat si filius dei sit. sed ipse sic responsum temperat ut ambiguum relinquat.

Lucas sic res gesta est exequitur: mediam potentis avaritiam, ultimam superbiam, secundum mores praesentis temporis, quia superbia post omnia vitia sequitur. Matheus non sequitur ordinem historie sed temptationum addit.

credere. aliud namque explorantis, aliud temptantis est. deus probat fidem et secrete homo conatur illudere. sed cum ille sic temptat ut exploret, sic exploretur ut temptet. dominus sic fallit ut vincat, sic vincit ut fallat. si enim converteret naturam, potestatem creatoris. quia sic homo communis est accessit [illegible] non divine lectionis pabulo intentus famem negligat corporis. hiis artibus dominus hominem ad usus irritamenta gule movit. huic parum intenti moyses et helias tamen plurimorum non senserunt ieiunium, quia hoc ubi non necessitas non movet.

Ostendit non quod visum est quam omnia videt amplificavit, sed vanitatem humane pompe quam amabat, quae speciosa ostendere faceret amari volebat, ut sciens diabolus quod regnum tolleret. ostendit ei omnia regna in monte vel mundi, sed quo modo [illegible] regnaret vel per gulam vel per superbiam vel palam ut suadeat quod volebat eum sibi subiceret.

Docemur hoc omnem ambitionem despicere, quia omnis dignitas seculi diabolice subiacent potestati ad usum fragilem et inanem ad fructum. Nota quod omnis a deo potestas, quae ordinatio potestatum a deo, sed a malo ambitio potestatis. Licet ergo diabolus dicat se dare potestatem, omnia tamen illa ad tempus esse permissa esse non abnuit. tamen quod permisit ordinavit. nec potestas mala, sed si quis male utitur potestate quam [illegible]

Sed de latria dicitur seruitus que soli deo debetur. dulia: que et hominibus inuicem exhibetur. Inuenitur ergo pro caritate seruire inuicem. quod grece dulium. non tamen inuenitur deo seruire. quod grece latria. Vnde hic. et illi huic soli. s.

Quem nec gula nec auaricia uicit. temptat uana gloria. si forte illum uel ipsa iactatione sue iactancia decipere ualeat.

Super pinnaculum templi iactantia. ut dum putat unusquisque ad altiora conscendere. sublimium usurpatione ad inferiora trudatur. quia ubi diabolus fortem sensit. iactantiam pretendit. que et fortes sepe decipit.

Sibi quod est se malum tollit precipitium. sed monente cadere non obedit. ostendit ut cuncta que bona et alia in parte obediunt. sed precipitare nolentem contempnunt.

Nota diabolum tribus uinci. in quibus adam uicit. que de gula temptauit. dum de ligno uetito gustare rogauit. de uana gloria dum dixit. eritis sicut dii. de auaricia cum ait. Scientes bonum et malum.

Mitte te uox eius est. qui omnes precipitare satagit. Iniquitas in futurum ostenditur. quod nulli possit nocere nisi prius ille se deorsum subuiserit.

Hoc ex prophecia non dei est. sed de scio uino est. quod est similiter de est et illud est quod sequitur debuerat meminisse. Super aspidem et basiliscum ambulabis et conculcabis leonem et draconem. sed de angelorum auxilio quasi ad infirmum loquitur. de sua conculcatione quasi temptator tacet.

Dauid goliam tribus lapidibus de torrente prostrauit. et ipse diabolum tribus testimoniis de lege.

Quia scripturarum exemplum protulerat. scripturarum exemplis uincitur. audiat diabolus prolicos testimonijs scripturarum. non ut doceat sed ut fallat.

ad lapidem pedem tuum. Et respondens ihesus ait illi. Dictum est. Non temptabis dominum deum tuum. Et consummata omni temptatione: diabolus recessit ab illo usque ad tempus. Et regressus est ihesus in uirtute spiritus in galileam et fama exiit per uniuersam regionem de illo. Et ipse docebat in synagogis eorum: et magnificabatur ab

Notandum quod exempla de deuteronomio tantum protulit. ut secunde legis sacramenta confirmet.

Non temptabis. Suggerebat ei quasi homini. ut signo aliquo exploraret quantum apud deum ualeret. sed per tinet ad sanam doctrinam. quando homo habet quod faciat non temptare dominum. Vnde paulus. Si uos persecuti fuerint in una ciuitate. fugite in aliam. propterea quod ubi deficit consilium humana prudentia. sic homo se totum diuine committit potentie. sed non est dicenda temptatio. uel cum dicitur potuit et aliter de templo descendere.

Quod precipitacione se precipitasse passionis. Et tempus. quando non tentando. sed aperte impugnauit. sic est uos ille antiquus hostis ...

Neque putet ea que post diuinam sunt exponenda praeteriuntur omnia esse festim facta. sed per aliquot annorum interualla. Vnde galilea partita quam apud iohannem leguntur primo aduentu facta.

Die sabbati quo omnes conveniebant ad legem audiendam, quero mente meditanda, ad publicos conventus accedit, ut doctrina ipsius audiatur a multis.

Accepit librum ut ostenderet se esse qui loquitur et impleret, et removeat sacrilegia perfidorum qui alium venturum dicunt. Nec in testamento domini esse legi dicitur utrum ipse esse ex virgine: quod accepit ex virgine quam ante virginem loquebatur.

Surrexit legere, summum revelatum fuit, sermo taceat.

Traditus ab illis qui ipse adventum descendentes et ipsi adventus manifesta indicia relegerunt.

Captivitas, vinculis de plantatione gentes de diabolo.

Annum domini acceptum, annus domini, una hec tempora: unum evangelitas, et xii tribus, xii apostolos.

In hoc impleta quod sicut ille predixit, et miracula faciebat, et maiora evangelizabat.

Medice sicut fabri filium, ita eadem dementia cecitatis medice ut curet se, in erroribus illorum, in tali latet. Hic enim erat filius illius fabri.

omnibus. Et venit
in qua factus homo non obliviscitur.
nazareth ubi erat
Crede ille ubi se educabat.
nutritus: et intravit
secundum consuetudinem
suam die sabbati in
synagogam: et surrexit
legere. Et traditus
est illi liber ysaie pro-
phete. Et ut revolvit
librum invenit lo-
cum ubi scriptum erat.
Spiritus domini super me. propter
vel quasi signum quod replevit domum. pauperibus ut be
quod unxit me. evan-
ad per spiritum.
gelizare pauperibus mi-
sit me. sanare con-
tritos corde. predica-
re captivis remis-
tam visus quam
sionem: et cecis vi-
gentibus. vincit vel vincit
sum. Dimittere con-
qui fabricando peccata sup...
fractos in remissio-

Et consummata tribus temptationibus, nichil omne temptationem dicit consummatum, quod omnium vitiorum origo continet. quod omne quod in mundo est concupiscentia est carnis, et concupiscentia oculorum, et superbia vite. quod aliis nominibus gula curiositas vana gloria nominatur. Cum temptatur homo concupiscentia carnis dicitur. non in solo pane vivit homo sed in omni verbo dei. Cum temptatur avaricia, quam apostolus servitutem vocat simulacrorum: dominum adorare, et soli servire illi. Si temptat vana gloria quam de precedentibus victoriis solet fieri. non temptabis dominum. quod facit qui de suis viribus presumit. qui amplius peccare non possit.

Nota diabolum non esse pertinacem in studio. Sed cedit vere virtuti: et tamen non desinit invidere: cum formidat instare. ne frequentius triumphetur.

Intrat ihesus die sabbati in synagogam. ut ritum legis mosaice cum gratie celestis adimpleret.

Qui non venit non ministrari sed ministrare. lectoris officium non dedignatur suscipere. et prudenter lucas gesta domini scripturus ab explanatione prophetie inchoavit. quod omnis prophetie ad ipsum pervenit in ipso complenda. per ipsum nobis aperiuntur. Surrexit ut legeret. ut quod nova signorum operatione non conveniat. vel prophetie lectionis ad testationem corrigeret.

Librum prophetie clausum suscipit sed revolutum legit. quod mysterium incarnationis sue in prophetis obscurum et prius suscepit implendum.

2

7 post moralib᷑ apperitur intelli-
gendum.

In superiorib᷑ ꝑphie saluator deg-
entium uocatione 7 eccłe confir-
matione loquitur. dicebat. Ego
dominus in tempore eius subito faciam
illud: consestimque h᷑ intulit. hoc. Spiritus do-
mini .s. m. scdm qd ho. Unde in
saplamo. Unxit te ds oleo .l. pre
consortibus tuis unctus ē spirituali unctione
quam in iordane sit baptizatum spiritus
in specie columbe descendit 7 man-
sit cum illo. Unctus ē g intuitu ce-
lestium paupertatem ditioni
humane thesauro resurrectionis
ligaret ex eo captiuitatem in-
tus auferret. cecitatem illumi-
naret animorum contritis corde
mederetur alligantes contriciones
eorum. 7 remittendo peccata. l. ut eos
qui legis pondere deprimebantur: re-
leuaret 7 in remissione gratie
spiritualis ad mitteret. predicare. a. d.
A. annum iubilei. 7 ne libertatis tempus
gratie. quo ecclesia in corpore uisitata p
egrinatur a domino. Un. aplus. Ecce nunc
t. a. ecce dies. s. 7 p annum accep
tabilem predicare. dicens. re. quam filii
hominis ueniret in gloria cum angelis suis: red-
dere unicuique scdm opera eorum cum tota e-
uangelizanda. l. agenda. io se dicit
missum: quia spiritus dni est sup eum.

B. Magna cecitas. eum quem filius
7 fcis xpm esse cognoscunt ob
solam gentis noticiam contempnunt.
quia apud se nutritum. 7 paterna quia
perfecisse uiderunt.

H. Que in capharnaum plures te cu-
rasse audiuimus. cum sit de ipsa
fac similiter in tua ciuitate. i. quam accep

nem: predicare an-
accepturi — predicare iudicii.
num domini 7 diem re-
et reuolutum legis. quam exclamit iniustis
tributionis. Et cum
sed spiritu omnium ueritatem docuit. plica
plicuisset librum:
catum reddidit ministris. quia non omnia
reddidit ministro.
omnibus dicenda. sed pro captu audientium
7 sedit. Et omnium
quam in omnium doctori reuolutum lib
in synagoga oculi erant
rum. dicens sancti ubi ...
intendentes in eum.
Cepit autem dice-
re ad illos: quia hodie
impleta est hec scriptu-
ra in auribus uestris. Et
omnes testimonium illi
dabant: 7 mirabantur
in uerbis gratie que
c. tamen
procedebant de ore ipsius.
c. Scribe 7 pharisei inuidentes.
Et dicebant. Nonne
hic est filius ioseph? Et
c. quia parentes dicit
ait illis. Utique dice-
c. quia ... ubi ...
tis mihi hanc similitu-

Que prius in principio
omnia fecit. quam opatur spiritu
sco. 7 igitur. qui in ma-
gna domo huius mun-
di facit uasa diuisi ge-
neris. e in medio. quia p
ipsum omnia. quam in celo
que in terra sunt res
taurata. quam de se dicit.
non ē opus ualentibus me
dicus. sed male h.

Et cum p. librum au
dientib᷑ illis quam adierat.
legit. sed lectum minis
tro reddit. quia cum esset
in mundo palam legi
tus ē mundo. docens
in synagogis. in tem
plo. sed ad celestia regna
sursus. his quam albi in
o ipsum iudicant. 7 mi
nistri sermonis sunt
tradit euangelizandi
officium tradidit. stans
legit. quia dum ubi scrip
turas quam de ipso erant.
aperuit. in carne dig
natus est operari. sed red-
dito libro residet. quia
pacto officio dispen-
sationis: discipulos de
tue sue sequentes elegit.
sed supne quietis soli
o restituit. Sic predica
tor ubi surgat. Leg
at. i. operatur 7 predicet.
7 resideat. i. premia quam
eius expectat.

Testabantur ut ipse dicit
eum esse. de quo prophete

tudinem. Medice cura teipsum. Dixerunt pharisei ad ihesum. Quanta audivimus facta in capharnaum: fac et hic in patria tua. Ait autem. Amen dico vobis: quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis: multe vidue erant in diebus helye in israel. quando clausum est celum annis tribus et mensibus sex. cum facta esset fames magna in omni terra. Et ad nullam illarum missus est helias nisi in sarepta sydonie ad mulierem viduam. Et multi leprosi erant in israel sub heliseo propheta et

nerit. Vere lepros. gia punctum. Vere se pauperes. cecos captivos. confractos. illi si omnia indigere invenerit.

quasi non credimus quod in aliena terra vulgatum est. ideo nos mihi tale fecit. quibus invenerit tali ostendenda erant beneficia.

Peiores videt discipuli diabolo magister. ille volvat. iste de monte conantur. illi loquitur vice sub tento imitata vobis. Ille facta descendit. que illi ad huc locum pene reservat. quem non dum venerat hora passionis. non elegerat lugentium mortis. quod capitur a paucis. tenetur. sed cuncti. manifestatus est a paucis. voluit crucifigi. ut non mistor esset sed electum. sed in actores crucis invidia requireret. et a paucis affigeretur proditurus moriturus.

quasi ideo non oportet mirari vos: quia in ea dulci... quia patria odium cum beneficium in ea nativitate vidi.

tus. et invitus. Quod quem dominus non fecit. alii evangeliste ostendit. Et recitat dominum dicens: quod non poterat ibi virtutem ullam facere. nisi paucos infirmos sanabat. et mirabatur propter incredulitatem illorum. non quod voluisset domino parata. et mirabatur. sed incredulitas eorum. Sic non meretur. et parata se caritate probabat. despicientes Christum quem notum.

Hinc declaratur quod frustra opem misericordie celestis expectet. si aliena virtutis invideas. aspirator est. domus est invidorum. et abhis quod divina beneficia malis persecuntur in tracta sue potestatis animi.

Quasi non est exemplis propheta cum quod vobis meis civibus fastidiosis divina beneficia subtraho. quia sicut tempore famis nemo inventa est dignus recepto hospitio helye. sed extere gentis vidua est quasi ita: que a tanto propheta visitaretur. et sicut multis leprosis ibidem existentibus solus naaman syrus qui de vore consumitur est curatus. sic tuos nunc quod me ex invidia spernitis sunt pro munere privati estis. sed non cum mee in potentie. sed invidie.

Vidua ad quam mittitur helias gentium figuram ecclesie. quod a suo corpore diurnus deserta. propter licet recte sidei nesciunt. quia pauper filium egena nutriebat. id est vulgo selusse scientiam sibi scep utilitatis fructu docebat. quod verbum in sarepta. id est fuisse dicitur. Sydonia enim venatio. venatio inutilis. Sarepta: incendium. vel angustia panis. utrumque terre quibus ovibus gentilitas experimur. quod mundi

propter dignatur habitationem.

Nota.

iii. Re. xvii. lib.

selusse

iiii. Re. iii. iiii.

uenationi dedita. i. lucis et negocii
seculi: incendium carnalium cupidi
tatum. panisque spiritualis angustias pa
tiebatur. dum helias. i. propheticus sermo
mittitur ad heliam. quam immunda fama
predicabat clausa celi ianua. et ces
sante eruditione intelligentia: pro
phetia uidebatur. Venit ergo propheticus
sermo ad ecclesiam. ut receptus pro
cederet. Ubi prius panis spiritualis erat
angustia. ibi farina et oleum ex
ore prophetico benedicitur. i. fructus et hi
laritas caritatis. vel gratia diuini corpo
ris. et unctio crismatis: indefectivo
ubi celestis munere fecundatur et hi
actenus hec munera apud ecclesiam non
deficiunt. Hec mulier mistice panem
factura. duo ligna colligit. quia sub fi
gura crucis exprimitur in qua nobis
uite eterne preparatur panis.

nota

Non solum dictis et exemplis prophetarum quam amo
re sit populo notatur. Sed et helias et ceteri
minores prophete minus in patria quam in ce
teris ciuitatibus sunt honorati. quod propter
modo naturale est ciues ciuibus inuidere.
non enim considerant presentiam operum
iuuentutis. Sed fragilem recordantur infan
tiam. quasi non ipsi per eosdem etatis gradus
ad maturam etatem uenerunt.

Quod dominus de eis super dicitur. hi ipsi dese
uerunt esse. facto ostenditur. quod eiciunt
extra ciuitatem. non salutem inueniunt quia sal
uatorem pellunt de suis finibus.

Naaman. qui decorus interpretatur. populum
significat nationum. olim pro fide
sceleribusque lepre maculosum. Sed sacra
mento baptismi abolitis uitiis et cor
poris feditate purgatum. quia cap
te uitulo puelle. i. superne inspi
rationis gratia quam iudeis seruare

nemo eorum munda
tus est nisi naaman
syrus. Et rep
leti sunt omnes in syna
goga ira: hec au
dientes. Et surre
xerunt et eiecerunt illum extra
ciuitatem: et duxerunt illum usque
ad supercilium montis super quem
ciuitas illorum erat edificata ut
precipitarent eum. Ipse autem transiens:
per medium illorum ibat. Et des
cendit in capharnaum ciuita
tem galilee: ibique
docebat illos sab
batis. Et stupebant
in doctrina eius quia in
potestate erat ser
mo ipsius. Et in
synagoga erat

Audiebus helie in quibus
helias est operatus quon
dam faciebat illuc
in eius operibus lucem in
debant spiritualis gratie.
et uitebantur ad do
minum. et eo aperie
batur celum uidentibus
diuina misteria quia
fames erat quia nul
la erat cognoscere
de diuinitatis ube
rtas.

Hec indignatione
commotus. non scelere
offensus. non unum
a uiolatur iudeam
deserit. Sed memor
clementie. nunc docendo.
nunc liberando. nunc sa
nando. infidelis ple
bis corda demul
cet. Quod uos sabbatis
maxime docet. et
sanat. Sed non suble
ge. Sed super legem docet.
nec soluitur lex. Sed

renovatio homi-
num labentis.
Sermo doctoris
in potestate fit. cum
ea que docet operatur. que
cum facto destruit
quod predicat contempni-
tur. vel scribis aliud
evangelista erat docens
illos. sicut potestatem
habens et non sicut scri-
be. qui descriptas legis
alios docebant. sed ille
quasi auctor et implector
legis. vel mutabat vel
augebat.
In sinagoga est homo
habens spiritum immun-
dum. quia secum spiritum
miserat. In quo certat
cum diabolo. unum est
spirituali exercitat.
Sine. paululum ante
negando que esse cum
illa est societas cum no-
stra fraude.
Bona natura que deum con-
fitetur. mala operatio
diaboli que deo adver-
satur.
Quod nobis et tibi. Nobis
terrenis et tibi gloria.
Nota quod nomen ihesu
nazareni ab evangelistis
et diabolus proprium dicere
ille induxit. et huius
impudentie non irritat ho-
mines. quasi nomen defe-
rat. quasi erroris est sue po-
testatis inclinat. In

homo habens demonium
immundum: et exclamavit voce
magna dicens. Sine. (quedam communicatio et adde-)
ne. Quid nobis et
(ctalis) tibi ihesu nazarene:
Venisti perdere nos.
scio te qui sis sanctus dei.
Et increpavit il-
lum ihesus dicens. Ob-
mutesce: et exi ab
illo. Et cum proiecisset
illum demonium in me-
dium: exiit
ab illo. ni-
chilque illi
nocuit. Et
factus est pa-
vor in omnibus.
et colloque-

Marcus: et
discerpens
eum spiritus immun-
dus. et excla-
mans voce
magna exivit
ab eo. Nec est quod
lucas ait et est
proiecisset eum in
medium. nec illi noc-
tio nocuit. vel
eum debilitavit.
sicut solent de-
monia exire

non vigilantibus rapiunt gentiles.
Commonetur septies lavari iube-
tur. quia illud baptisma salvat.
quod septiformi spiritu regeneratur.
Cuius caro eius post lavacrum sicut pue-
ri apparuit. quia mater gratia omnes in
unam parit infantiam. vel factus est
ut puer. id est Christo vero homine con-
formatus est Christo. de quo dicitur: puer natus
est nobis et filius datus nobis. parare sanctus ... Respice adhuc ... testimonia ... tulit ... dolore illo.
secum tulisse dicitur. quia oportet bap-
tizatos dominici corporis participa-
tione confirmari.
Dicitur quod cum dominus demoniacum cor-
lapsus per medium eorum de rupis ver-
tice descenderet. atque sub ipsa rupe
lateret. subito ad tactum vestis il-
lius saxum illud subter fugit. et ad in-
star cere resolutum. quandam sinum
quo dominicum corpus reciperet effecit. cui-
te utique capacitatis. que et ipsius cor-
poris effigiem quantitatis. in quo usque
hodie universa liniamenta et ru-
ge vestis. quasi digito domini sinuate ve-
lut manu sculptoris expressa
servantur.
Sabbatis medicine divine opera cep-
ta. signi[ficans] ut ubi nova creatura
incipit [...] non vetustas desinit.
In quo [...] et se creatorem osten-
dat. qui opera operibus texere et sequitur o-
pus quod iam ceperat. Incipit autem
in viris. ut ad mulierem perveni-
at. Liberare a demone homines eorum
pollicitus sed in die iudicio resurrecti-
one mortuis reparare soli divi-
ne est potestatis.
Quia per linguam serpentinam primo
viro mulier ruit mundus. prima
lingua serpentina obclaudatur.

neutrius ulterius spargatur. de cuius femina. que prima seducta est. a ceteris aliis decrepitudine febre est curata. tercius ut qui dicta coniugis audivit a lepra curatur.

Extorta confessio non habet meritum. sed est veluti fugitivi servi. qui post multum temporis videns dominum suum. nihil aliud nisi de verberibus fatetur. sic demones ad se iudicandos dominum venisse credentes. presentia ipsius torquentur.

Curandus primitus a demone in medium pretii. ut virtus patefacta plures ad salutem moveret.

Domus petri circumcisio est. id est pars synagoge. cuius apostolatum commissa. Socrus est synagoga fidelis que quodammodo mater est ecclesie petro commisse. hec febricitat quia invidie estibus laborat. persequens ecclesiam. sed stans super eam sanat quia ubi timor dei incipit esse. tales estuatio solet recedere.

Modo salvator rogatus. modo non rogatus curat ostendens se esse contra vitiorum quoque passiones et precibus fidelium semper annuere. et ea non numquam que ipsi in se non intelligunt. vel in[illegible]telligenda dare. vel pie pe[illegible]tentibus et non intellecta dim[illegible]ittere vel delicta quasi et ab o. m. m. d.

Omnis amaritudo et ira et clamor et immunditia sunt furor est fornicatio. immunditia concupiscentia mala. avaricia. febris illecebrose carnis est.

Surgens naturale est febricitantibus incipiente sanitate lassescere. et molestiam egritudinis sentire. sed sanitas que domino datur imperio tota

et quibus dominum a turbis putaris

vel convulsisse

et propria virtute restitutione

et non cedente admirantur

bantur ad invicem dicentes. Quod hoc est verbum quia in potestate et virtute imperat immundis spiritibus et exeunt. Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis. Surgens autem ihesus de synagoga introivit in domum symonis. Socrus autem symonis tenebatur magnis febribus. Et rogaverunt illum pro ea. Et stans super illam imperavit febri et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Cum sol autem occidisset. omnes qui habebant infirmos variis langoribus du

generis et diabolus primus dominum nominavit.

Iniuncte non ut homines qui multo dicebant. sed quia a potestate virtutes operatur.

Mystice. homo in synagoga habens demonium. populus est iudeorum. qui a diabolo irretitus ingemit quia diabolus ostentet. Mulier homo liberatur a demonio. Et a mundi cogitatione purgatur. femina a febribus curatur. cum caro a concupiscentia fervore refrenatur.

Homo plures loquitur ne dum aliquis audit vana prodicante. sequitur errantem. In quibus sit magister veritatis falsa proruleret. ut spiritus veritatis testimonium fraudis obtexit.

cebant illos ad eum. At ille sin
misericordie.
gulis manus imponens curabat
eos. Exibant autem demonia a multis
clamantia et dicentia
quia tu es filius dei. Et
increpans non sine
bat ea loqui quia sciebant
ipsum esse christum. Fa
cta autem die egressus
ibat in desertum locum.
Et turbe requirebant e
um. Et venerunt usque
ad ipsum et detinebant
illum ne discederet ab eis.
Quibus ille ait. Quia et a
liis civitatibus oportet
me evangelizare regnum
dei quia ideo missus sum.
Et erat predicans in synagogis galilee.
Factum est autem cum turbe irruerent in eum

Demones manifesta luce resurrectionis a credentium cordibus reiciuntur et ingenium in deserto virtutis ne abeat tenetur.

Conventus turbarum fidem designat populorum.

Hec tempore et loco turba a studio sanandi cohibetur. Vespere incubuit et sequitur turba stagnum occurrit turba et urget et ad audiendum verbum venit.

Genezareth a proprietate laci dicitur qui generans auram quia crispantibus aquis de se auram excitat.

Doctores ecclesie retibus fidei comprehensos a profundo ad lumen elatos ut re inveniunt quia pisces litore traxerunt.

simul reddit et etiam eo robore firmat ut suis ad virtutibus continuo ministrare sufficiat. et iuxta legis tropologice membra que servierant immunditie, serviant iustitie.

Solis occubitu passio christi per quam plures sanavit demoniacos que dum vivens in carne egrotos sanavit. qui in carne vivens paucos iudeos docuit. post resurrectionem gentibus apparuit. Cum ieiunio fatigatum diabolus videret. verum hominem intelligeret. sed quia temptando non prevaluit. utrum et filius dei esset dubitabat. Nunc ergo per signorum potentiam iam certior effectus filium dei arbitrabatur. Non ergo ideo eum crucifigi ut filium dei ignoraret. sed quia prorsus morte eius se dampnandum non providit. Sicut enim misterium a seculis absconditum est quia si cognovissent non dominum glorie crucifixissent.

Quamvis magna fecit in terra. cum sit ad mare ut et ibi faciat et dominus terre et maris appareat. Stagnum plenum seculum designat. dominus autem iam non in stagno. quia in ea carne in qua passus est stabilitatem perpetue quietis adiit

Due naves circumcisio et preputium designat. quas videt. quia in utroque populo novit qui sunt eius. quorum corda a seculi fluctibus ad futuram vite tranquillitatem quasi ad litus misericorditer videndo provehit.

Hec navis apud matheum fluctuat. in quo attenditur preputium esse. quod trepidantibus discipulis et adhuc dormit. quia per

carnem...non in carne passibili sed stagno

V

3 tribus suis unius sui. Irruentes turbae, quando Iudas proditor adhuc est inventus. Vel ut scriptura piscibus impleretur. Quia ad finem esse respicere, vel fructus exulentur, vel perfectio in fide, ... vigilat, vel perfidia ... cessat, vel perfecta dilectio.

1. Et si alibi imperatur ut laxent retia, soli Petro dicitur: Duc in altum, id est in profundum disputationum, ut quid de aeterna Dei generatione disserit, quod si visu sed sola fide attingitur. Vel quid de veritate resurrectionis, vel de spiritu sancto persuasionibus donis instruitur ecclesia et armatur.

R Retia sunt libri complexiones et quasi quaedam orationum suarum et disputationum recessus, quod quos capiunt non amittunt, unde et retia. Quia retinentia sunt vocata, quae captos non perimunt, sed reservant.

11 In ecclesia circumcisionis retia rupta, quia non tot veniunt credituri quot ad Dominum erant ad vitam praeordinati. Alia quoque navis, id est ecclesia de gentibus succedit, quae electos ad salutem colligit, quia non veniunt in rupto rete quia autem Iudas proditor, autem Simon magus, Ananias et Saphira, autem multa quos ... ipsos ... retrorsum, quod Paulo et Barnabae committuntur apostolatus gentium.

11 Illud vero anni multo gratiae superne laxata sunt retia instructionis disputationum. Frustra praedicator verborum suorum iacula mittit, quia ...

ut audirent verbum dei, et ipse stabat secus stagnum Genezareth. Et vidit duas naves stantes secus stagnum. Piscatores autem descenderant et lavabant retia. Ascendens autem in unam navem quae erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam. Et respondens Simon dixit illi: Praeceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus:

Lota retia plicant, quod intentionis ... praedicandi officio, gradus docuit: ipse implere satagit.

Naves Simonis ... praedicationis. Ecclesiae electorum ... gentes usque hodie quod ... una ... C ... c. v. et a. n.

Quod de primo rogat navem a terra reducere pusillum, significat vel temperate verbo illo ad turbas ut non terrena eis praecipiantur, nec a terrenis in profunda sacramentorum recedatur ut ea penitus non intelligant. Vel primis regionibus gentibus praedicandum, secundum dixit Petro: Duc in altum, id est ad remotiores gentes, quibus postea praedicaverit.

[in] uerbo autem tuo laxabo rete. Et
cum hoc fecissent concluserunt pis-
ciumm multitudinem
copiosam. Rumpeb-
atur autem rete eorum.
Et annuerunt sociis qui erant in
alia naui ut uenirent et ad-
iuuarent eos. Et uenerunt
et impleuerunt ambas nauiculas
ita ut mergerentur. Quod cum vide-
ret Symon Petrus: procidit ad ge-
nua Ihesu dicens. Exi a me: quia homo
peccator sum domine.
Stupor enim circum-
dederat eum: et omnes
qui cum illo erant
in captura piscium
quam ceperant. Similiter autem
Iacobum et Iohannem filios Zebedei: qui erant
socii Symonis. Et ait ad Symonem Ihesus. Nolite timere ex hoc iam

Pisces sunt qui hanc uitam enauigant.

Rumpitur: quia diuitias et paupertatem non sustinet.

Stupor excusat Petrum non studio magice, sed ex humano affectu hoc dixisse. Admirabatur autem diuinitatem, quo plus meruerat, hoc plus timebat unius et talis humilitas meretur consolationem pia domini.

[Com]plexus non in sapientia uerbi compositi, sed diuine uocationis munere prouenit. Vacua presumptio. Humilitas fructuosa. Qui in ecclesia autem cepatur, magnam inibi concludunt multitudinem. Rumpitur rethe pre multitudine piscium, quia non cum electis tunc reprobi intrant, qui ipsam ecclesiam heresibus scindere uolunt. Rumpitur rete, sed non labuntur pisces, quia dominus suos seruat, et inter persequentium scandala.

Hec impletio usque in finem seculi crescit, sed implete mergentur, id est in submersione premuntur: sed non pereunt, sed sic ut periclitantur. Mergi enim est homines ad prosperitate seculi de qua electi fuerant redire, quales et Petrus adhuc infirmitate positus. Hec loco demonstrat. Unde sequitur. Quod cum uideret Simon Petrus, quia carnales in ecclesia spiritualibus rectoribus in quibus Christus est cernunt honorem quod extitus deferunt, et spiritualis humilitate subalternantur, sed non moribus non uere condicunt et nolunt ab illis gubernari, quorum uita et predicatio ipsorum contraria est uoluntati.

Hec ad ipsum Petrum spiritualiter pertinet, cui exponitur quod captura piscium significet, scilicet: sicut tu per retia pisces, sic per uerba aliquando capientur homines. Huius petrus apostolus docet exemplum.

Non recedit, sed alterius prouenit. In sublimi
prouectionem sibi

quod significat quod spirituales uiri et si pressi turbarum commoti non tamen deserunt hec uoluntate dimittendi ecclesiam cum nimium. ut securi. et tranquilli maneant. Nemo de sue conscientia culpe tremens. Sed de aliorum innocentia stupens securitatis quod formidet aggredi.

Mistice tunc sedi signat. quod ab illis salo qui est in deserto penitus sunt recessuri.

Quarto signo ex quo incipit narrationem uenit. ibi sanatur. Nam sic quartum die sole illuminauit. et clariore ceteris fecit diebus cum illucesceret elementa mundi. sic et hec clari opus debet existimari. Secundum matheum post nouum testamentum in monte datum. hic primum a domino sanatur indicitur: ut ille qui excludebatur a lege. purgari se domini potestate persuasus non ex lege sed super legem esse gratiam indicaret. Qui lepsi maculam possit abluere.

Tetigit propter humilitatem ut nos doceret. nullum spernere pro aliqua corporis maculatione. tangit non dedignatur.

Impar non dissimilis sui. adhibet opi testimonium. Volo dicit propter fotinum. Impar propter arrianum. tangit propter manicheum.

Tacere iubet. nec taceri potest non quod aliud uoluit et aliud potuit. sed dat exemplum ut sui magnis que faciunt latere uelint. sed ut prosint alii prodant inuiti.

B. Docet non uulganda nostra beneficia. sed primo et ut non solum mercede abstineamus pecunie. sed et gratie iactantia intenta facit ne leprosus possit tristitur in medico. Vo et impar sile

Non dum eligitur in apostolum. sed potestas quod ali

iam homines eris

qui sit eligendus.

capiens. Et subductis ad terram nauibus: relictis omnibus secuti sunt illum. Et factum est cum esset in una ciuitatum:

Sic humilitate sue

et ecce uir plenus lepra.

maculas exultescens confessione suscipere

Et uidens ihesum

non respiciens. sed de recto uultu uerecun

et procidens in faciem:

dominum quaerens. Voluntatem potestate tribu

rogauit eum dicens.

non ut qui incredulus dubitat. sed sue colli

Domine: si uis potes

inuocis officii non presumit.

me mundare. Et extendens manum:

Sic sanat quod obsecrat. Si uis potes me mundare. Vnde medium

tetigit illum dicens. Volo mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipse praecepit illi ut nemini diceret.

Non erat necesse ut sermone iactaret quod corpore preferebat. Iniungit ad sacerdotes propter humilitatem ut uideamur

sed uade ostende te sacerdoti. et offer

Quia adhuc habent uoluntate redeundi.

Vbi leprosus mundatur. non exprimitur locus. ut ostendatur non unum populum aliquius ciuitatis spiritaliter. sed omnium populos fuisse sanatos.

Hic in domino potestatis auctoritas. ista in isto fidei constantia declaratur.

Tetigit non quibus ne tactu sanare posset. sed ut ostenderet se non subiectum esse legi. sed dominum legis. quia non timet contagium.

Typice leprosus genus humanum signat. plenus lepra. quod ex ueteri manu. manu dei humana coniungitur natura post erroris uarietate mundatur. ut de non abhominabilis. et sequi statim. atque queant. qui lo dei. templum dei sensus est quod celesti. ut et sacerdoti offerri. de quo dicitur. tu es sacerdos in eternum. S. o. m.

et offerant pro emun-
datione corpora sua
hostiam viventem s. deo
placentem, ut lepra di-
cedat, preceptum bene-
ficium.

Sanatio unius infir-
mitas ad dominum cog-
bas ut eum ipse in-
tus et exterius sa-
naturum doceret. preceptum
beneficium et visus
non tacet. sed ut mar-
cus dicit evangeliste
functus officio mox
egressus cepit predi-
care et diffamare
sermonem ita ut iam
non posset manifes-
te in civitatem intro-
ire, sed foris in deser-
tis locis esse, et conveni-
ebant ad eum undi-
que.

Quando orat et he-
retica unita qui sanat
activam informat.

Secundum quod dixerunt
lucas binandi gratia
preterit, sed matheus in
civitate sua, ovare
in capharnaum. bene
fecisse dicitur. sed ci-
vitas est domini galilea.
ut nazareth.
et capharnaum. addi-
tionem regionis
cismarine gerasse-
norum de qua transfretavit
do venerat galilea.

credant et non credentes et ierusalem fidem

per mundatione tua. (*aliud significatum*) (*ante / non debent auferri signa p*)
sicut precepit moyses (*quam venturam significata. et iudeis*)
esse in testimonium illis.
Perambulabat autem (*sanitatis et doctrine*)
magis sermo de illo:
et conveniebant turbe
multe ut audirent et
curarentur ab infirmi-
tatibus suis. Ipse autem se-
cedebat in desertum:
et orabat. Et factum
est in una dierum (*erum*): et ipse
ibi sedebat docens. Et
erant pharisei seden-
tes et legis doctores: qui
venerant ex omni castel-
lo galilee et iudee et ie-
rusalem: et virtus erat do-
mini ad sanandum
eos. Et ecce viri por-

tum. quia meliores putantur qui
fide magis spontanea quam qui per
causas beneficiis credidissent. pro

Ostende te s. ut intelliget
sacerdos non legis ordine sed gratia
dei curatum. offerri non solum
legem sed implet. qui prelegem gra-
diens super legem sanaveros,
quos remedia legis non sanave-
rant videntur. sic. p. o. Lex spiri-
tualis est. ideo videtur sacrificium spiritu-
ale mandasse. Ut sit in tes-
timonium illis. scilicet credant.
si pietatis, lepra discedat.

vel Glo. in aliis

Sanat [...] ut deus. orat ut homo. In
urbe miracula facit. In deserto o-
rat ut active vite et contemplative
dignitatem monstret. neque spernat
proximum amore dei, vel pro amore dei
quasi superior sit, curam divinitatis pro-
ximum. In deserto secedit et orat. quia
exurgente strepitu viciorum pe-
tunt. et quod orat sibi cum domino ut secrete
secretum quid vel cum illo exteriore ce-
sante tumultu perpetua desideria
silentio loquitur. nota

Farisei et doctores debilium remedia vi-
dentur ex omni parte doctoribus legis pa-
ralitici sanatio describitur. ut mag-
na et magna rei significan-
tia. unum orasse permittitur. non per
suffragium sed per dandum exemplum.
In quo docetur unusquisque eger per-
tendere salutis portitores adhi-
bere, per quos vite iam compago
resoluta. actumque in novela
uda vestigia ubi celestis re-
medio reformentur.

Et ecce viri portantes. i. erigen-
tes ad superiora animum hominum

quis erectionis hominis debilitate corporente. quorum cursum adquiunctis. et attollit. et humiliare se facilius ante ihm locant. dum eo digni uideantur aspectu humilitate cui respicit deus.

Desiderant offerre. sed turba in proposita recludunt quod sepe animam post ursurum desideria. ad deum respiciens. et diuina gratia innouari desiderans. consuetudinis obstaculo retardatur. sepe dum cum deo in orationibus colloquitur. turba cogitationum interueniens. aciem mentis ne deus uideatur intercludit. sed non est certius in infimis in turbe cunctuantem remanendum. sed tectum domus in qua fit docet. est. ascendendum. id est sacre scripture sublimitas est appetenda. et lex domini nocte die que meditanda. quod in custodiendo sermones domini corrigit uenio in anima sua. et patefacto tecto. id est reseratis scripturis eger submittitur. que ad deum humilitatem fidei pietate descenditur. et ad deum noticiam uenitur.

Multum ualet propria cuiusque fides. cum per alienam fidem homo et intus et extrinsecus sit saluatus.

Tu homo peccator. ego sum deus. qui peccata remitto. quia aliorum animo est peccata relaxo. qui ergo peccans gratiam. adhibeat ecclesiam que peccato pereffertur.

Quia pro culpa animi et corpore infirmabatur. ideo sanatur

tantes in lecto hominem
qui erat paraliticus:
et querebant eum in
ferre et ponere ante
eum. Et non inuenien
tes qua parte illum in
ferrent pre turba
ascenderunt supra
tectum et per tegulas
submiserunt illum
cum lecto in medium
ante ihm. Quorum fidem
qui sensu carebant.
ut uidit dixit. Ho
mo remittuntur tibi pec
cata tua. Et ceperunt
cogitare scribe et ph
arisei dicentes. Quis
est hic qui loquitur bla
sphemias? Quis potest
dimittere peccata nisi

sic marcus scribit. in ipsa capharnaum ciuitate. id est quae non nascendo sed uirtutibus illustrando sua ipse fecerat.

Hec curatio paralitici signat saluationem animae ad dominum suspirantis et diuturna illecebra carnalis inherere que indiget hominis doctoribus qui eam subleuent et christo offerant et pro ea intercedant. Quattuor marchus. iiii. fuisse leguntur. quia per. iiii. euangeliorum libros scripturam. iiii. uirtutes quibus adprehenda sospitate mentis fiducia erigitur. quod est prudentia. fortitudo. temperantia. iustitia.

Domus ihesu tegulis tecta describitur que sub contemptibili litterarum uelamine. si adsit doctor qui reseret diuina spiritualis gratie uirtus inuenitur. Quod cum lecto deponitur. significat ab homine in illa carne ad huc constituto christum debere cognosci.

Magnum testimonium cordibus eorum. Videos le prauum uidebat in cordibus uidere. et po

+ lepres ostendit illos lepso. cum p gato iussit se of ferre sacerdoti. sed hos sum sacerdos repudiat. ne a hosque eorum lep contaminet.

solus deus? Ut cognovit autem ihesus cogitationes eorum: respondens dixit ad illos.

mala

Quid cogitatis in cordibus vestris? Quid

quod solus novit quia dimittit.

est facilius dicere. dimittuntur tibi

per verba invisibiles · quod nos iudic et potestis.

peccata. an dicere. surge et ambula?

et quidem est filius hominis et deus.

Ut autem sciatis quia filius hominis potestatem

et terendo.

tem habet in terra dimittere peccata:

Ut quod sint testimonium infirmitatis. sit probatio sanitatis.

ait paralitico. Tibi

et ut gratia

dico. surge tolle lectum

et ne sana fide curat.

tuum et vade in do

mortem sui impugnabitur.

mum tuam. Et confesti

Ecce premissio ne pene. dimissione culpe. intelligere.

surgens coram illis: tu

lectum

lit in quo iacebat et abiit in do

mum suam magnificans deum. Et stu

por apprehendit omnes: et magni

ficabant deum. Et repleti sunt

timore dicentes. quia vidimus mi

rabilia hodie. Et post hec exiit

et corpus prius sanat animum.

salvi

Homo dimittuntur peccata tua. dicit quia per eos quibus dimittit. quibus potestatem dimittendi dedit. cum quis ipse dimittat: vere deus probat. verum testimonium deo reddunt. sed per hoc negando falluntur. per fidiam constat potest. credere non potest. Itaque testimonium non dicere dimittentem. si dei dicere salutis. dominus enim volens salvos facere perversos. et occultorum cognitionem factorum: respondens illis. Quid cogitatis. i. e. in. eadem maiestate et potentia. qua cogitationes intimas cordium. possum et hominibus delicta dimittere. ex vobis intelligite quid paralitico contigisse quaeritis. Sed ut spiritualem gratiam non cognoscitis. nec creditis. quod interius est factum per leviter signo visibili. quod non constet esse. potentis. ut in filio hominis latentem cognoscatis potentiam maiestatis. qua potest peccata dimittere ut deus.

Surge et ambula. innuit resurrectionem omnium.

Surge est animam a carnalibus desideriis abstrahe. Lectum tolle te: carnem a terrenis desideriis ad voluntatem spiritus attollere: domum ire. ad paradisum redire. redire et ad munia sui custodiam. ne iterum peccet.

Magna virtus ubi sine mora imperium salvatoris comitatur. imm[…] to quod aderant relictis blasphemiis stupentes ad laudes convertuntur tante maiestatis.

Spectant surgentem vere ab

sed deum esse demonstrare et admiratione

invocans omnes se posse

Sed iam mutatur a lenitate. et divini operis miracula malunt timere: quam credere. nam si crederent, non timerent. sed diligerent. perfecta enim dilectio foras mittit timorem.

B. Hic levi qui et matheus. sed lucas et marcus propter honorem evangeliste nomen tacent vulgatum. Matheus autem in sermonis principio accusator sui factus. Matheum se et publicanum nominat. ne quis ad salutem desperet: pro immanitate delictorum. cum ipse de publicano in apostolum de telonario in evangelistam sit mutatus.

ab B. Relinquit propria. qui rapiebat aliena. nec solum lucrum relinquit vectigalium. sed et periculum contempsit. quod poterat venire a principibus seculi. quia rationes vectigalium incompositas reliquerit et quia in nullo presentis vite respectum vel cogitationem reservaverit. dominorum talentorum fidelis dispensator esse meruit.

Videtis publicanum a peccatis ad meliora conversum. locum invenisse penitentie. et ob id etiam ipsi non desperant salutem.

Per mathei electionem fides gentium. que prius mundanis inhiabat. sed nunc corpus christi sedula devotione reficiunt exprimitur. per superbiam phariseorum invidia iudeorum in indicatur que de gentium salute torquetur.

ab Omnis questio ex lege. que renat iustitie. non habet misericordiam. omnis quod declinaverit. sed eam [illegible]

et vidit publicanum nomine levi sedentem ad theloneum: et ait illi. Sequere me. Et relictis omnibus surgens secutus est eum. Et fecit ei convivium magnum levi in domo sua: et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant pharisei et scribe eorum dicentes ad discipulos eius. Quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis? Et respondens ihesus dixit

Thelos vectigal. levi additus. vel assumptus. quia divina electione assumptus et numero apostolorum additus.

b. ab Qui in domicilio christum recipit interno. maximis exuberantium pascitur delectationibus voluptatum. Itaque dominum ingreditur in eum qui credidit recumbit affectu. sed virtutis accendit munda propositorum. et tunc pene species perfigurat. epulantibus eius fidelibus. et in regno celorum recumbentibus. Superbia iudeorum invidia in quibus tunc ostenditur. et quantum inter sit inter emulos legis et gratie. quia qui legem sequuntur. mentis famem patientur. etiam qui verbum eternum interioribus visceribus receperit. alimento celestis et fontis ubertate recreantur. eluvie et sicut non polluuntur. et id quod a domino renuntiatur. murmurant. dicentes quia est peccatoribus. et filii diaboli venenum serpentis diffundunt. serpens per manum [illegible] ebriantur dicentes ne. [illegible]

Noluit manducare ex eo in ligno. Hinc immutantur isti.

Ideo vos declino, quia non presumentis vos egere.

Marcus dicit ipsos discipulos Iohannis hic quesisse, sed sciendum quia utrique quesierunt.

Quamdiu sponsus nobiscum est et in leticia sumus, non ieiunare possumus, non lugere. Cum autem per peccata ille recedit, tunc indicendus est luctus.

Sponsus Christus, sponsa ecclesia. De his sancto connubio apostoli sunt creati per lavacrum regenerationis. Unde Mattheus filios nuptiarum eos appellat, qui lugere et ieiunare non possunt quamdiu sponsum in thalamo vident et sciunt esse cum sponsa; sed cum transierint nuptie et passionis et resurrectionis tempus advenerit, tunc filii sponsi ieiunabunt, desiderantes in dies adventurum.

Quasi esset factum, ut lugentes ieiunent, quia est his sponsum ereptum. Hic luctus absentie sponsi, non tantum post

ad illos. Non egent qui sani sunt medico: sed qui male habent. Non veni vocare iustos sed peccatores in penitentiam. At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli Iohannis ieiunant frequenter et obsecrationes faciunt, similiter et phariseorum, tui autem edunt et bibunt? Quibus ipse ait. Numquid potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare? Venient autem dies: cum ablatus fuerit ab illis

ante missus filius gratia evangelii tempore, predicat ergo ad penitentiam peccatores, cum quibus cibus et potus et ambulatio et omnia que gessit saluti serviunt.

Christus medicus, qui miro medicandi genere vulneratus est pro iniquitatibus nostris, hic medicamine serpentes venenum excludit. Qui hic medicamento utuntur non remanet ieiunus.

Iustos vocat eos qui Dei iustitiam ignorantes et suam volentes constituere, iustitie Dei non sunt subiecti, et de lege presumentes gratiam evangelii non querunt. Peccatores qui sua mala attendentes, non per legem se iustificari posse putantes, et gratie se penitendo submittunt.

Spiritualiter discipuli Iohannis et phariseorum ieiunant, quia qui opera legis vel traditiones hominum sequuntur vel qui in voce tantum aure percipit, abstinentes a bonis ieiunio corde talesce sunt; sed qui Christo adheret reficitur, quia carne eius epulatur et sanguine. Iohannes vinum et siceram non bibit, quia abstinentia meritum auget, cui nulla potentia nature. Dominus autem qui peccata habet donare, cur a peccatoribus declinaret, quos abstinentibus poterat facere iustiores? Ieiunat Christus, ne preceptum indeclinet, sed manducat cum peccatoribus ut gratiam et potestatem intelligas.

Veteri ieiunio quod est in tribulatione vel gaudio respondet, cum ablatus erit sponsus, tunc erit in merore et luctu donec per spiritum

2 scilicet consolatio verbi atque quod dono percepto: ieiunium quod fit per leticiam iam renovati in unitate spiritualem celebrabunt. Et hic plus agitur de ieiunio quod pertinet ad humilitatem tribulationis. Illud autem quod ad gaudium mentis pertinet. quando mens ad spiritualia suspenditur. et ideo a cibis corporeis alienatur: sequentibus similitudinibus significat ostendens quod carnalibus et ob hoc veterem sensum adhuc tenentibus hoc genus ieiunii non congruat.

Fragilitas humane conditionis aperitur. cum corpora nostra exterius deficiunt et animalium comparantur. sed renovatis vitibus nova vina creduntur: cum sacramenta que accepimus inviolata servamus. Hos utres si plenus est gratia servat. sin autem vacui ruinea et erugo consumit. semper igitur pleni sint.

Veteri vestimento comparat discipulos qui adhuc fuerunt veteris homo. quibus novus pannus id est aliqua particula nove vite non debet immitti. quod si fit et ipsa nova vestis id est doctrina nove vite quodam modo scinditur. cuius particula que ad ieiunium ciborum valet in propria tradit. cum illa doceat generale ieiunium. non a concupiscentia ciborum tantum. sed ab omni letitia temporalium delectationum. cuius generalitatem illa species que ad cibos pertinet non debet impertiri hominibus adhuc veteri consuetudini deditis. quia et illinc videtur quod scissio fit. et ipsi vetustati non convenit. quia timendi est ne perdita in auditis et in fide qua habebant amittant. quia non debent misceri an...

Cum humilitate et

Cum amore mundi.

sponsus tunc ie

vel latrationis.

non solum a cibis.

iunabunt in illis

Cum quod non dum neveni

diebus. Dicebat

et apertius ieiunium.

autem et similitudi

nem ad illos. Quia ne

Cum particulam.

mo commissuram

Cum ablatum.

a vestimento nou

o immittit in ves

timentum vetus. A

Cum incipit displicere et sicut pla-

lioquin et novum

cuit.

rumpit. et veteri non

convenit commissu

Cum nove vite mistia non bene commiscenda

nemo

novum

ra a novo. Et nemo mittit vinum in

vinis non dum innovatis.

Cum quod si fit, uce vides intres hec

utres veteres. Alioquin rum

tollitur et ipsa doctrina vel... perit et ipse

pit vinum novum utres. et ipsum ef

sufficiantur.

funditur. et utres peribunt. Sed

Cum nova mistia virtutibus innovatis

vinum novum in

mittitur

utres novos mitten

Cum doctrina memorie traditur et in suo

dum est et utraque

fructu.

conservantur. Et ite

morte sponsi. Sed etiam incarnatione illius per totum huius seculi celebrationis tempus. quando sancti desiderant incarnationem. post assensionem vel desiderant sancti adventum iudicis ut ipse hic luctus ecclesie moveatur. vel quod dominum discipulis in carne visu sublatus est.

Vino intus reficimur: veste foris tegimur. Veste igitur opera bona quibus foris agimus quibus coram hominibus lucemus. Vino fervor fidei, spei, caritatis quibus intus coram conspectu dei in novitate sensus intus reformamur.

Sed tamen multo cum postea sunt innovati quod et contingit apostolis.

David qui cum sociis fugit a facie Saul significat Christum qui cum discipulis latet pueripe...

uiuendi. dauid obseruatori legis panes propositionis manducauit, & dat illis qui cum ipso erant. figurans sacerdotale cibum ad usum transire tunc populorum siue quod omnes sacerdotalem uitam debent imitari. siue quod omnes filii ecclesie sunt sacerdotes uncti spiritu sancto. ut se ipsos offerant.

Magna hospitalitas gratia. pro hostia pro periculo mortis. non declinat hospitium ... sacerdotis. sic & nos debemus aliena pericula ... offerre. Sed & uerum dauid hospitio ... periculo ... tis ueri excludunt sacerdotes.

Non habentes discipuli spacium manducandi propter importunitatem turbarum esuriebant ut homines. Sed uellentes spicas inediam consolantur. quod est indicium austerioris uite. non preparatas escas. sed cibos simplices querere. & nota quod apostoli ... tam sabbati iam destruunt. ad usus ebrietatis. quia alios.

+

mo bibens uetus. statim uult nouum. Dicit enim. Vetus melius est.

Factum est autem in sabbato secundo primo cum transiret per sata: uellebant discipuli eius spicas & manducabant confricantes manibus. Quidam autem phariseorum dicebant illis. Quid facitis quod non licet in sabbatis? Et respondens ihesus ad eos dixit. Nec hoc legistis quod fecit dauid cum esurisset ipse & qui

... ueteris & noui hominis. non enim placet sponso discolor uestis. Vnde apostolus: Exuite ueterem hominem cum actibus suis & induite nouum cum suis actibus.

Veteribus & utribus comparantur quod nouo i. spiritualis precepti facilius disrumperentur. quam continerent. erunt enim noui utres cum post ascensionem accepto spiritu desiderio consolationis eius orando & sperando innouabuntur.

Aliter. ante non domini innouate. sed uetustate malitie perseuerantium nouorum mysteriorum sacramenta non deberent committi.

Aliter ueteres utres sunt scribe & pharisei. nouus pannus & uinum nouum precepta euangelii. que non possunt sustinere iudei. ne maior scissura fiat. Quibus galate precepta legis miscebant. ... ueteres nouum uinum. conueniunt apostolis. ... dictionibus maiorum ... precepta ... nequiunt custodire. Vnde subdit. & nemo bibens ... qui ... ueteris ... noue gratie precepta sordebant. qui maiorum traditionibus ... dulcedinem spiritualium illorum percipere non ualebant.

Dicitur quo sabbatum solutum ... patet. de uete[illegible] ... ipso ... se[illegible] ... mi sabbato uocat. ... obseruantiam legalis sabbati cessaturam & ... sabbati libertatem. quia usque ad moisi tempus ceterarum dierum similis erat ... a malis operibus uacant. sabbatum ergo gratie. ad distinctionem legalis sabbati ...

VI

ponentes

primum dicitur, id est primum secundum prelatum, id est summi et digni, inferiori legali. Honore temporis, quia et ante legem hoc sabbatum a patribus ita agebatur, sic nunc agitur a nobis. Vel secundum primum, pro eo dicitur ut unum eius quod novum testamentum sabbatum et secundum sit, quia post legale a nobis observatur; et primum, quia ante decreta legis a iustis observabatur antiquis.

Sabbata significant feriationes, et que vel secundo aguntur a vacantibus superstitionibus iudeorum, vel que in futuro agentur, quando in perpetua sollempnitate manducabimus bona terre.

Mystice apostoli esurientes salutem hominum, consequentur per [illegible] id est per gressiones que alie sunt ad messem per spicas confricant, quia illi quos in corpus Christi volunt traicere mortificant veterem hominem cum actibus suis, a terrena intentione extrahendo, exempla operum proponendo, artificium integumenta removendo, a terrena mundatam propria predicantium membris esse incorporando.

Quod in domino ad eum obicitur, quasi servo permittitur, non tenetur: verus rex et sacerdos, et ideo dominus sabbati eum laborem sabbati [illegible] non tenetur.

Sabbatis maxime curat et docet, [illegible] solum propter insinuandum spirituale sabbatum, sed et propter celebrationem [illegible] conventum.

Homo iste humanum genus significat in fecunditate boni operis arefactum, per manum in primo parente ad pomum extensa, que sanatur manu innocens

Apud Marcum discipuli progredientes dum hoc egisse referuntur, quia necesse erat doctoribus sermo precedat, et sic cor auditorum gratia super ne instructionis illuminet. Sed hi putant iudei non licere sabbato, et non nove gratie munere designat circum legis opus gratie, arguens doctores legis nescire legem.

Cum eo erant, quomodo intravit in domum dei, et panes propositionis sumpsit et manducavit et dedit his qui cum ipso erant, quos non licet manducare nisi tantum sacerdotibus. Et dicebat illis: quia dominus est filius hominis et sabbati. Factum est autem in alio sabbato ut intraret

apostolos recipiunt, quia per usum legis transgressores repudiant.

Alii dicunt ipsi domino hoc fuisse obiecta, sed a discipulis et ipsi domino, et discipulis potuerit obici, et utrumque obiectum sit ad ipsum maxime respicere.

Ager: mundus; ager legis: humani generis fecunditas; spice: fructus ecclesie, quos sanctum apostoli in suo se alentes profectu.

Preter est non solum veniens observantie, et ideo non peccat qui secundum ordinationem eius observantie [illegible].

Sic David et Abimelech probabili excusatione transmissis mandatum legis transgredientes non reprehenduntur, cur eandem in apostolis non probatis fame.

Dominus novit cogitationes hominum quoniam vane sunt.

Preveniens calumpniam quam sibi parabant, arguit eos qui precepta legis male interpretando ab omnibus operibus feriandum estimabant, cum lex a servili opere [illegible] animal abstinere precipiat in sabbato, in quo significatur in septima [illegible]

in synagogam et docere(t). Et erat ibi homo et manus eius dextera erat arida. Observabant autem scribe et pharisei si in sabbato curaret ut invenirent unde accusarent illum. Ipse vero sciebat cogitationes eorum et ait homini qui habebat manum aridam: Surge et sta in medium. Et surgens stetit. Ait autem ad illos Ihesus: Interrogo vos si licet sabbatis bene facere an male, animam salvam facere an perdere? Et circumspectis omnibus dixit homini: Extende manum tuam. Et extendit et restituta est manus eius. Ipsi autem repleti sunt insipientia et colloquebantur ad invicem

erantibus homini scelis bona fecerit et non alienis sed animalibus feris assimilati.

Extende ad pauperem. extenderit per ramum vives. induere pallidum feralis extende ad deum per preces tuis.

l. scribe

l. docere

exposuit. ... i. hominem curare. ... a perditione salvare. non sanare. quasi inanis ille ... obstinate secundum ... que eminet ... acuerat. suscitis bonorum operum salutaribus irrigantur.

...ut in ea extensa et bona manus erat in synagoga erat arida. que non manus donum scientie ibi transgressor mandatorum subiacet culpe.

Quia districtione sabbati quod in discipulis arguebant probabili magistri excusaniur exemplo. ut ipsum observando magistrum calumpniari vellent. ut si non curet crudelitatis vel inbecillitatis. si curet transgressionis arguant.

Infructuose debilitas anime nullo melius ordine curatur quam elemosinarum largitate. unde dicitur: non sit manus tua ad accipiendum porrecta et ad dandum collecta. quia frustra pro peccatis rogaturus manus ad deum extendit, qui has ad pauperes pro posse non extendit.

Non est auctor malorum. sed quod non salvat perdere dicitur.

Corpus curaturus de anime salvatione interrogat. quia illa miracula propter anime salutem faciebat. et ipsa sanatio manus salutem anime significabat. vel notat anime totius hominis significat.

Quia solo livore permoti sunt. non eius culpa fuit. vel hominem manum extendere vel ihesum sanare. et magna insipientia de nece eius tractare. cuius beneficiis plurimum indigebant.

Frequenter ascendimus ad se vocat et discipulos elegit quos voluit. quia non illorum est studium sed divine gratie. ut in apostolum vocarentur. unde non vos me elegistis sed ego elegi vos.

Qui deum orando querit ad superiora progrediens vite culmine sublimius ascendit. orat autem dominus non pro se qui impotens. sed pro me qui clementis. unde stans subditur et cetera.

qui eum magistro discunt. inter reliquos discipulos de quibus eligit .xii. quos apostolos id est suo loco missos dicit. Vnde sicut misit me pater et ego mitto vos.

Montis in quo apostolos elegit et docet. altitudinem designat iusticie. qua instituendi erant et predicaturi. ne in vicii nil remanerent. sed ad superna erigantur. sic et lex in monte data fuit. apostolos prominentis ab ducit. ut a monte prius mortuos suscitavit pace apostolis. sic et moyses legem spiritualiter intelligens. montis vertice in quo deus erat ascendit.

Cognominavit. non modo primum. sed longe prius. cum ab andrea adducto dicit. tu vocaberis cephas quod est p. sed volens lucas nomina .xii. apostolorum enumerare. cum necesse haberet petrum dicere breviter voluit innuere quod non ob hoc tantum nomen inveniret. sed ita cum dominus cognominavit. ut non casu factum putetur. sed ex immutatione sacramentum petre auditoribus commendaretur.

Electuris apostolos in montana subijt turbas doctoris ad campestria redit. quod non nisi in humili turbe. rapium de sufficiente ex uno inveniatur. quod ut turba dominum sequatur ad altiora. in quos spiritus debet in monte curetur. sed

quidnam facerent ihesu. Factum est autem in illis diebus exijt in montem orare: et erat pernoctans in oratione dei. Et cum dies factus esset vocavit discipulos suos: et elegit duodecim ex ipsis quos et apostolos nominavit. Symonem quem cognominavit petrum: et andream fratrem eius. iacobum et iohannem. phylippum et bartholomeum. matheum et thomam. iacobum alphei et symonem qui vocatur zelotes. Iudam iacobi. et iudam scarioth qui fuit proditor. Et descendens cum illis: stetit in loco campestri et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis ab omni iudea et ierusalem et ma

Non sapientes. non divites. non nobiles eligit. ne quod videtur ipse prudentia. nec redemisse divitijs. ne potentie. nobilitatisque auctoritate aliquos ad gratiam traxisse videantur.

Matheus cum pari suo thome in ordine humilitatis causa se supponit. ceteris evangelistis plane sic.

Tangit christum qui fideliter credit in eum. tangitur christus qui firmatur ab illo. qui hoc tangit. et tangitur. spiritu suis in virtute sanatur.

Descendens ad nos sermones. ascendit in montem ut ad discipulos ... descendit ...

ritima et tyri et sydonis. qui ve-
nerant ut audirent eum et san-
arentur a languoribus
suis. Et qui vexab-
antur a spiritibus in-
mundis: curaban-
tur. Et omnis tur-
ba querebat eum
tangere: quia virtus de il-
lo exibat et sanabat
omnes. Et ipse elevatis
oculis in discipulos suos: di-
cebat. Beati paupe-
res: quia vestrum est regnum
dei. Beati qui nunc esuritis:
quia saturabimini. Beati qui n-
unc fletis: quia ridebitis. Beati e-
ritis cum vos oderint homines.
et cum separaverint
vos et exprobraverint

Et si generaliter omnibus loquitur specialiter tamen discipulos elevatis oculis respiciebat. ut quos interna cordis aure iubebat percipiunt. Lacrimosa pore in imum latius accipiant. quibus in minoribus sedentibus sit ut magna proferret, in eos statim in corpore oculos dirigit ut audirent intellegerent.

Quam per divitias hodiernas tibi pro spe celestium gaudiorum fletus esuriem paupertatemque desiderat. Beatus est multo beatior quam his istorum absque adversa servare non trepidat.

Vero odium cordium. Vero per blasphemiam linguarum. Vero manus persequentium lectionem.

extincta febre libidinum et luce censa lucentie: sedere prope quisque subit culmen virtutum.

Notandum primo mari galilee. quia hi in miraculi loco posuerit. secunda in magno cognominatur. in quo turbis et sidon comprehendi potuit. sed quia euntes sunt gentium consulte vocatum possunt. ut quanta sit virtus vim ut notet quam in ceteras cunctantes suas excitat.

Beati. Qui non dum consummare virtutis arcem ascendere possunt. generales virtutum perfectionis summe beatitudine perfruendi. ut paulatim ad meliora progressi. dominum domino in planitie stante libenter auscultantes. ad hunc quoque minoritate sedente. sublimiter ascendant. Nam quorum cordibus adhuc eorum mandis inhesitur. hec que stans affatur. quos longo studio exercitatos in arce lesus inne in hic que quietius residens mistica intimat.

Quod apud matheum plenarie per octo beatitudines dicitur in perfectionis sermone ad apostolos in summo montis. hic apud lucam quatuor per paucis. cardinales virtutes comprehenditur. in leviori sermone ad turbas in infimo dicitur. Beati p. ecce temperantia. que est fons cordis mundicia. Beati qui nunc e. quia comparantur aliis miserentur. tribuunt sua non querentes aliena. Ecce iustitia. que est fons misericordie. Beati qui n. f. Ecce prudentia. que attendit quam misera hic terrena.

que beata celestia. Qui vero facit pacem beati eritis cum vos o. h. Ecce fortitudo que facit et mansuetudinem. fortis est qui vincit iram et alios in otiis. Connecte virtutes ut qui unam habent plures habere videantur sed ei que fert uberior est ubi paupertas hospitalitas et humilitas et scientia habitare [illegible] quod fide prestitit. fide poteris mereri participari.

Divitibus que hec cum. Multe divites: prophetis iudaicus vel hereticus vel mundi philosophus qui ubertate verborum et facundie parturiendo delectatur. simplicitatem fidei ve super gressus sunt thesauros inutiles congregaverunt secundum usum seculi degenerationis [illegible] putantes quod in futuro egestatem fidei sue recognoscerent. Cibumque perfidie quo impletum eructat. eterno macerari ieiunio causam tamen sciret esse supplicii. Cumque tempore cum risus suos lugeant quibus benedicetur. Ve cum benedixerint vobis homines quia dum hic placent potentibus maledicto perpetuo se subdunt. quia sic pauperes esurientes flentes. Implebuntur malorum probantur sic divitiis epulis risuque vacantes male obsequentem clientela maiore fovent ad penam.

Mactis in monte beatitudinis. soli vel plurimi. Lucas vero in campo et ve describit replurimum quia tristes adhuc auditores nimis terreri ab bona est compellendi. perfectos satis est provisis invitari.

Dicto quod ab inimicis possint pati. supponit qualiter ad ipsos se debeant.

et gentiles vero nomen tamen sepe [illegible]

et eiecerint nomen

vra abusu et ab hominibus eiectum

vestrum tanquam malum

nulla alia causa

propter filium hominis. Gaudete in illa die et exultate.

Multa patientibus [illegible] multa merces

ecce enim merces vestra

est in celis

multa est in celo. Secundum hec enim faci

qui timore non deficiebant a virtute

ebant prophetis patres

quia per eius usum temporalium

eorum. Verumptamen

nisi quod hic diligitis

ve vobis divitibus

qui non servas necessarias temporales

qui habetis consola

quam queritis

tionem vestram. Ve

qui nunc divites amplius habunda

vobis qui saturati e

stis sic divites qui induebatur purpura

stis quia esurietis. Ve

et bysso et epulabatur [illegible] qui de digito Lazari guttam aque

vobis qui ridetis nunc quia lugebitis

et flebitis. Ve cum bene vobis dixerint

vel benedicebant pseudoprophetis qui [illegible]

omnes homines secundum hec faciebant

dum vulgi favore de ventre suo prophetabant.

prophetis patres eorum. Sed vobis di

hoc perfectum non impossibile. hominis

co qui auditis. Diligite inimi

de usuram vestram superne mercedis.

Exemplo prophetarum confortat illos quia vera dicentes persecutionem solent pati.

Cum supra regnum celorum pauperum esse dicat, ex opposito apparet quod his regnum tenebitur quod consolationem querit in temporalibus nec tamen divitie sed amor divitiarum est in culpa.

Nunc quod possunt explere et cetera.

Nulla alia causa.

Qui nomen vestrum facit [illegible]

Magna pars pene est prophetarum sua scelera non [illegible] sed insuper que bene gesta laudari.

Qui saturati quod [illegible] vobis placentes [illegible] bonum famem patiuntur. Salomon: Cor sapientis ubi est tristicia, cor stultorum ubi est leticia. docens stulticiam ridentibus prudentiam flentibus ascribendam.

obsequentem

inimicos — ministrando cibum, potum, uel etiam corporis — bona optate.

eos. uos bene facite his qui u
os oderunt. Benedicite male
dicentibus uos o
rate pro calumpni
antibus uos. Et qui
te percutit in m
axilla prebe ei et
alteram. Et ab eo qui
aufert tibi uestim
entum: et tunicam
noli prohibere. Omni
autem petenti te
tribue. Et qui au
fert que tua sunt ne
repetas. Et prout u
ultis ut faciant
uobis homines, et uos
facite illis similiter.
Et si diligitis eos
qui uos diligunt

(Interlinear glosses: corporis; tunicam; quia parum est non nocere, addunt et de beneficiis; rem uel correctionem; domum, fundum et generaliter que cuique; pecuniam.)

Hinc apostolus: Maledicimur et benedicimus, blasphemamur et obsecramus.

Quod si perfecte uirtutis impleri non uotatis, operantur sed pro uiribus nationes furorum, si enim pro inimicis orauit.

Cum caritas patiens sit, patientiam debet uberem. Cum benigna sit, non debet respondere maledictis. Sed non querit que sua sunt, non debet resistere rapienti. Si non emulatur, non debet odisse inimicum.

Quod de uestimento et tunica dicitur, et in aliis est faciendum, quod aliquo iure repetatur uita est dicimus. Si enim de necessariis hoc imperat, multo magis superflua contempnere precipit.

Duo sunt genera beneficii: uel te homini uole donare, quod dare uel cum redditur commodare.

Quantum uobis gradus professionis excrescit, ita necesse est ut cura uirtutis sit ubi

hec inimicos. et hec est non lacte nutriuntur sed ualidiore caritatis cibo roborantur. Non sufficit non odisse, sed quod ultra humanam naturam est precipitur diligere. Et lex uicissitudinem imperat ultionis. Euangelium inimicis caritatem. Odientibus benignitatem, maledictis uota, persequentibus patientiam, esurientibus et gratiam remunerationis impendit.

Medici animarum quos ad curandos proximos instruit, omnia que ad salutem proximorum ualere possunt, tolerare precipit et pertinet ad uitam, ut tam quam a filiis egrotantibus uel freneticis si salus illorum exigat, multa patiantur, donec infirmitas transeat. Modicum tamen nimium quod percutienti maxillam prebe: nonne omnes indignantes frangit imperitia se dat, et per patientiam ille inuitatur ad penitentiam.

Quia caritas patiens est, benigna est, non tantum inimici furorem sustinet, sed amici ei quoque gratiam benigne prouenit, ut beneficiis ad amorem alios trahat. Unum latius instruit subdendo: et si diligitis.

Et prout uidetur legem dissoluere in beneficiis inuicem seruat, que neglig... uicinus necatur, prout faciunt facere, sed prout uultis uobis fieri ... ut uicissitudo sit emulationis cum uoluntas actus equatur.

Et non tantum ad eos amicos opera caritatis extendite, sed et ad nondum amicos, ut non amici esse incipiant, et prius affectum dilectionis et postmodum opera extendite dilectionis.

Philosophi uiri diuidunt uirtutem unam iudicium, que pietas dicitur, alterum impatientes uel reliquum genus

humanum. etiam inimicos suos ut hi is exequiarum vitia soluantur. Sed dominus legis oraculum et philosophie fastigium supergressus. inimicos quoque qui lesierunt. preter officium porrectionis

Post quam beneficium dilectionem inimicorum precipit: quam infructuose rediguntur nec quod habet his a fidelibus fructuose fit debeant: ostendit. Quia quamvis peccatoribus non persit caritatis dilectio. et beneficium. et mutuum. tamen vos diligite. non tantum ductu nature. sicut illi amicos. sed altiori gradu virtutis et inimicos.

Michi id est si non in hoc mundo sperat commodum diligentes. qui sua nunc reddat. quod commodastis: reddet et dominus quo inlicite fecistis. sive non reddet. hoc donatiua increatum erat.

Pluit super malos. pueri et cetera non negat. id est solum bonos et malos illuminat. ostendit ipsius inde perpetuis pluviis irrigat. et non tenebris. radiis etiam solis refulsit. Si ergo illi crediderunt. estote eius.

Sunt quedam media et incerta quo animo fiant. que et bene et male. possunt fieri. Nescimus et quales fuerint vel est que nunc apparet malus. de cuius correctione desperare. cuique quod abiectum reprehendere temerarium est.

que vobis est gratia? Nam et peccatores diligentes se diligunt. Et si benefeceritis his qui vobis benefaciunt que vobis est gratia? Siquidem et peccatores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his a quibus speratis accipere que gratia est vobis? Nam et peccatores peccatoribus fenerantur: ut recipiant equalia. Verumptamen diligite inimicos vestros et benefacite et mutuum date. nichil desperantes. Et erit merces vestra multa et eritis filii altissimi. quia ipse benignus est super ingratos et malos. Estote ergo misericordes. sicut et pater vester misericors est. Nolite iudicare: et non iudicabimini. Nolite condempnare: et non condempnabimini. Dimittite: et dimittetur vobis. Date: et dabitur vobis.

oratur et non amatores caritatis suum amplectantur.

Quanto excellius premium. tanto debet impensius esse officium.

De apertis que bono animo fieri non possunt. permittitur nobis iudicare.

Mensuram bonam et confertam
et coagitatam et superfluentem
dabunt in sinum
vestrum. Eadem vero
mensura qua men-
si fueritis remetie-
tur vobis. Dicebat
autem illis et similitu-
dinem. Numquid potest caecus caecum
ducere? Nonne ambo in foveam
cadunt? Non est discipulus super
magistrum. Perfectus autem
omnis erit si sit sicut magister eius.
Quid autem vides festucam in oculo
fratris tui, trabem autem quae in
oculo tuo est non consideras? Aut quo-
modo potes dicere fratri tuo: frater
sine eiciam festucam de oculo tuo, ip-
se in oculo tuo trabem non videns? Hy-
pocrita, eice primum

Generaliter de omnibus quae accipit quae vitae manu lingua cogitatione. quae sive opera singulorum reddet deus.

Qui prius oculis male videt fractanti aut suum dum aliquid ultra videri, sed caecus non se valet intueri, dum invidus de alienis cadit.

Hypocrita. si quem

Non unquam in mensura reprehendit deus, sed est ac si dicat: ipsa voluntas iudicandi, et nunquam in mensura ubi nocet, te punit, et saepe non illum de quo agis. vel si recte iudicas, sed mentis tuae perditio te salvat, et si aliquid non illum cui hoc impendis.

Si contra violentum ira te excaecat, si contra petentem avarus eris, nec quod iniciam vitae tuae vicinum eius curare poteris. Nec solum quod non iniuria facit, sed et qui ferre nescis reus eris. sed si supplicans illum de tranquillum invenerit, et ille poenitebit, et tu de patientia coronabis. qui caecum videntem oculo id est sereno corde ad lumen ducere curasti.

Si magister quod deus non suas ulcisci iniurias, sed tolerando persecutores mitiores reddere voluit, discipuli quod homines hanc regulam perfectionis debent imitari.

Ut peccans peccantem castigare non valet, quia qui superbia vel odio vel alio vitio praeventi levia vel etiam indifferentes [?] illos, quos caritatis vitiis videntes vel in aliquo levi peccato perturbatos. hi tales magis amant vituperare et condempnare quam corrigere et emendare.

Hypocrita. hi enim odio vel livore omnia accusare suscipiunt, et volunt videri consultores, sine exemplo suae curationis. sed prius debent auferre trabem invidentiae vel malitiae vel simulationis de occulto cordis sui, ut valeant eicere festucam, id est aliquid levioris culpae de oculo fratris.

3

Arbor bona vel mala. natura que a deo omnibus bona creata est. sed voluntas bona vel mala fructus. opera que nec bone male voluntatis possunt esse. nec male bone voluntatis.

Mali suo fructu noscuntur. dum bonos opprimunt dum si non ubi. faciunt blasfemant. et maxime per patientiam dinoscuntur utrum per adversitatis.

Non de spinis .i. sollicitudinibus mundi ficus .i. dulcedo resurrectionis neque de rubo .i. punctione viciorum uva .i. fructus vite. que sic uva prima tremis corrupitur et superioribus maturatur. vel de carne que generat spinas.

Si [illegible] in hac rusticitate et non sic tamen que ubi ostendis. factus simplex. ut sis bona arbor. et bonis fructibus onereris. quia et si se fingat in percatum non est bonus qui facit opera mala. et si reprehendit insonte: non ideo malus est qui facit opera bona. et nota quod de manifestis hic agitur.

Vnas et tribulos. non vindemiant. id est quod sic uva pependit in ligno.

Thesaurus cordis. idem est quod radix arboris. quod de corde profert. id est quod arboris fructus.

Profert bonum. diligit inimicum. omni petenti tribuit. et hic profert malum. odit amicum. aufert aliena. non dat sua. et hec que dicit iudicare. sed in intentione cordis. et vere quia de bono vel malo corde procedit. bonus vel malus debet iudicari fructus. quia ex habundantia cordis quod intus latet. loquitur exterius os .i. procedit exterius effectus tam in verbis quam in factis. et hoc est quod

trabem de oculo tuo. et tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui. Non est enim arbor bona que facit fructus malos neque arbor mala faciens fructum bonum. Unaquaeque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neque enim de spinis colligunt ficus: neque de rubo vindemiant uvam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum. Et malus homo de malo thesauro profert malum. Ex abundan

2

vis reprehendere. primum vide. utrum similis eris. quod si es parare ingemisce. et non eum tibi obtemperare. sed pariter conari move. quod si non es similis: tamen quia et olim fuisti vel esse potuisti: condescende. et non ex odio. sed amica argue. Raro quidem et non sine magna necessitate sunt obiurgationes adhibende. et non respectu dilectione mota ab oculo trahe.

Spina et tribulis sunt. acquo ultimis scientie vel utilitate. ponere intus. sed secundum et veniunt apparentes. vel spine et tribuli cure seculi et punctiones vitiorum. Uva ficus: dulcedo nove cognationis. que est in nobis esurit. et fervor dilectionis que letificat cor hominis. non de spinis et tribulis uva vel ficus. quia mens adhuc veteris hominis sive induere possa. potest quidem simulare. sed non ferre fructus novi hominis. et dicta vel facta mala

tia eni cordis: os lo
quit'. Quid aute
uocatis me dne d.
7 non facitis que
dico: Omnis qui u
enit ad me 7 audit
sermones meos 7
facit eos: ostenda
uob cui similis sit.
Similis e hoi edi
ficanti domum: q
fodit in altu 7 pos
uit fundamta sup
petram. Inundati
one au facta: illisu
e flumen domui
illi. 7 non potuit
eam mouere. fun
data enim erat su
pra petram. Qui

lor p siu bonis.
n hec faciunt in
alt. s3 fit de illo
filio di
Per oris locutione.
uniusq q actu l co
gitatu de corde pro
feruntur: dns signat.
ua 7 ubu pfecto
solet poni. uu n
fuit ubu qd no
ostenderet eius 3 qd
n pcedit de pug
one caritatis. 7
n boni iudicatur que
au sit bonor ma
lor ue fructuum
uera discretio: Sb
alia figura suppo
nit. ois q. u. a. m.
Fodit in altu qr p
ceptis humilitatis
terrena oia de su
or cordib' fundit
erudit. ne pp ad
flexibile deo ser
uiant. ut incone
sam hat mansio
nem.
Hanc inundatione
alibi portas infern
appellat. porte infe
n. n. p. a. e. hec inun
datio trib' modis
fit. qr temptat qsz
l ppa ocupiscentia.
l falsor fr in uppbi
tate. l apta extenu
impugnatione.
Flumnis ipet. l. e.

ui adducunt exam cui loquit' os
cordis. qr exqua uba intencione p
cedant non ignorat. qr ubaq ex
tius bona uident. qr ex mala radi
ce pcedunt: n bona ee. iudicat. Vn
subdit. Qd au. uo. me. d. d. qs. Qd
folia recte ofessionis uos germina
re iactatis. q nullos boni opis fru
ctus ostenditis: Dns q postqua de
apte mal l apte malbonis de ue
7 simulate bonis diu disputauit:
bonos auditores ubi e ipi. Malos
u diabolo assimulat. qr sic x uari
is hominu q una ecclia e ostru
it. erudit. gubnat. inuictam pdu
cturus: sic bonus auditor uarys
uirtutib' supna sibi mansione
edificat. in futuro c x de de
letaturus. 7 sic diabolus obedien
tes e decel ad terrena. 7 ad ppa tr
hat: u n e fundamtu. qr malis
e sn suba: 7 sep inferiora papi
tat: sic malus auditor siue sit in
tinatis uitiis x. siue ecto a
liens. qui in puteu sn fundo pci
pitat: n inuenit u se retineat
s3 cu uenerit inp fundu ma
lor ontempnit.
Fundamta pluralit' do
ctores. singlarit' funda
mtum: doctor doctoru x. Mo
ralit' fundamta domi. intenti
ones bone ousatio ius. q p hu
litate 7 uana exausti cogitatio
nu rudenb' pfeci auditor inse
rit. h inse specialit' agit:
qd x in uniusa ecce gnalit' agit.
Singlis uir dom' cordis. l uin
us. incertitudine. l carnis pulsa
tur. 7 qui ni. pps turib' fidunt.

Supradicta

l inundoc spnu. l pplor' hoinu. l fine ipa

Q4

inclinant. quantum immobilissime petre adherent. labefactari nequeunt.

Diabolus mundum qui in maligno positus est. super eum edificat. quia ad terrenorum amorem trahit: sine fundamento edificat. quia peccatum in ipsa natura non subsistit. quia malum substantia non est. quod tamen utcumque sit: in bonis natura conualescit. Vel sine fundamento id est sine fundo. sicut quod in puteo mergitur. putei fundo retinetur. sic anima lapsa que in quodam fundi loco consistit. si aliquid precedentis uite sua se retinet. sicut peccato in quo labitur non potest esse contenta. cum ad deteriora cotidie ducitur. que in puteo quo cecidit fundum quo figatur non inuenit.

VII

Concidit omnis conscientia que super firmam in domino non permanet in temptationibus non ualet persistere. et tanto plus agitur quanto magis mundi fluctibus a superioribus disiungitur. et ruina omnis mali uel ficte boni ingruente qualibet temptatione peiores fiunt.

Non autem intrauit quia ubi uerba … et si statim post hec ubi non intrauit … intraret. in ipso interuallo mundatur est leprosus. ut in … dicis ponitur.

Pulcre, iam precepta compleuit. fortuna docet suorum etiam preceptorum. una statim gentilis centurionis seruus domino sanandus offertur.

Significat gentiles qui in mundo tanta seruitute egri tenebantur. beneficio domini sanandi erant inuenti.

Centurio amicos mittit. ne presentia sua dominum uerecundia grauaret.

audit autem et non facit: similis est homini edificanti domum suam super arenam sine fundamento in qua illisus est fluuius. et continuo cecidit. et facta est ruina domus illius magna.

Cum autem impleset omnia uerba sua in aures plebis: intrauit capharnaum. Centurionis autem cuiusdam seruus male habens erat moriturus qui illi erat preciosus. Et cum audiset de ihesu misit ad eum seniores iudeorum rogans eum ut ueniret et sanaret ser-

… non commouebitur.

Post promptum fluuius … discretum intelligi quando utraque consummata. omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur.

Diuina prudentia seniores … mittit. ut et per se languidus sanatur. non inexcusabiles sunt. si credere noluerint.

Matheus dicit centurionem accessisse. quod per fidem intelligendus est. per fidem enim uenit ad dominum. accedit. quia intentione a domino commendatur. non inuenit tantam fidem … ordine quo gest…

plus …

tum est: exequitur. ut intelligere ex eius quod cum accessisse dicit matheus.

Solo uerbo poterat curaturus ad humilitatis commendationem uisitare dignatur languentem: et qui ad sanandum reguli filium ire noluit ne diuitias honorasse uideretur: ad seruum uadit. ne seruilem conditionem spreuisse putaretur. elucet fides in operibus domini sanantis. sed plus operatur humilitas in affectibus domini uadentis.

uum eis. At illi cum uenissent ad ihesum. rogabant eum sollicite dicentes ei. quia dignus est ut hoc illi prestes. Diligit enim gentem nostram. et synagogam ipse edificauit nobis. Ihesus autem ibat cum illis. Et cum iam non longe esset a domo: misit ad eum

centurio timore de priori reuerentia [illegible]

centurio amicos dicens. Domine:

uite ad fidem faciens. ad non sufficientiam prouenit.

noli uexari: non enim dignus sum ut sub tectum meum intres. propter quod et meipsum non sum dignum arbitratus ut uenirem ad

o magna fides que dei dicere credit esse facere.

te sed dic uerbo et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus: habens sub

indicatur. et officium officio precessisse. Significat autem. quia nos qui de gentibus credimus. ad dominum non ipsi uenire possumus. quem in carne non possumus uidere. sed eo residente in dextera patris. Gentilis populus qui centurio significatur [illegible] spiritualium perfectione qui in centurio significatur sublimis. mittit nuntium a domino sibi. suisque requirens. sed sola eterne salutis gaudia. et hic per seruulos [illegible] per hos qui ad hunc spiritu seruitutis in timore seruiunt domino supplicant. ut eos paulatim ad superiora prouectis perfecta dilectio foras mittit timorem.

Multe gentilis populi figuram cum gestat centurio. non longe habet [illegible] a domo. tamen et sub tectum uenire non audet: quia [illegible] cum salutare ipsi. et qui naturalem legem recte uiuit. quod bona que nouit operatur: eo illi qui uere bonus est appropinquat. sed et illi qui sub errore gentilitatis [illegible] insueuerant: apparari potest. quod alibi dicitur. quidam eorum ex hiis de longe uenerunt.

Propter uite gentilis conscientiam grauari se magis dignatione putauit domini quam iuuari. non posse habere christum hospitem cui et si fide preditus. nondum tamen erat sacramentis imbutus. sed quia quod infirmitas humana non preualuit: diuina gratia dare nouit. in figuram gentilis populi. et fidem suam nondum cathezizatus a domino laudari. et famulum saluari promeruit.

Si enim homo sub alio positus imperare minoribus quanto magis tu qui deus es omnia habes famulantes angelos.

2

2

potestas per eos: in istia sua corporis
presentia dicere infirmitati ut
recedat. et recedet. et sanitati ut
ueniat. et ueniet.

Non ut turbati autem sed docerent
nos. quos oportet esse motum: de bonis
mirari.

In isto uno fides gentium prefer
tur israeli.

Nec in israel. fides illius et elec
toribus. et domini uidentibus antefertur.

Filius unicus matris sue. id est adam
defuncta: portatur a quatuor ele
mentis. unde hic ostenditur. tangitur
a domino loculus. id est lignum crucis. quia
periit adam per lignum paradisi.
Hic autem portatur qui sola terre
na cogitat. Vel qui eger est. et
ambulare non potest. ab aqua
portatur: qui luxuriari cogi
tat. Vel qui permanio frigore
corpus tangitur. non potest. ab aere
portatur. qui omnia plaude hominum
facit. Vel qui pre gratitudine flare
non potest. ab igne portatur. qui
auaritiam cogitat. Vel qui pre nimia
a febre tangitur non potest.

Mattheus plane explicat quod
dicente domino. sicut credidisti fia
t. sanatus sit puer. sed nos est
beato luce ab aliis plene ex
posita breuiter. Vel quia de industria
preterit. quod breuiter dicta ab ali
is. vel omissa: sollertius dilu
cidare.

Defunctus quod extra ciuitatem effertur
portam efferetur significat euidenter
ter peccantem. et peccatum non cor
dis cubiculi tegentem. sed uide
cio operis vel locutionis quod plebi

me milites. Et dico huic: uade et
uadit. et alio: ueni et uenit. Et ser
uo meo fac hoc. et facit. Quo audi
to ihesus miratus est. et conuersus sequ
tibus se turbis dixit. Amen dico
uobis. nec in israel tantam fidem inue
ni. Et reuersi qui missi
fuerant domum: inue
nerunt seruum qui lan
guerat sanum. Et factum
est deinceps ibat ihesus in ciuitatem que
uocatur naim: et ibant cum illo disci
puli eius. et turba copiosa.
Cum autem appropinquaret
porte ciuitatis: ecce de
functus efferebatur filius u
nicus matris sue. Et
hec uidua erat: et tur
ba ciuitatis multa cum
illa. Quam cum uidisset

Interlinear glosses:
uel est seruiunt. — ita ut per — quod suam intellegit maiestatem. — presentis temporis. in ueteri omnibus antiquis. — et si apostolis excedit.

Credente domino sa
natur seruus. quia
potest uirtute domini et ser
uus suffragari. non
tantum fide uirtutis.
sed et studio discipli
ne.

Post sanatum in
firmum suscitat
mortuum. quia infir
mitas precedit m
ortem.

Tres mortuos su
scitatur dominus. filiam
archisinagogi in
domo. id est in cogitati
one. filium unicum
matris in porta. id est in
uerbo. lazarum de
monumento. id est in ope
re.

Omnia dei pius mo
uetur. Ecce exemplo

pietatis imitatur
de. postea suscita
tur. In hoc fides
imitande potesta
tis astruitur.

Loculus in quo effertur se
cura desperatione mortuorum
us est conscientia que
facit sepeliendo
vivunt desideria.
Laudantium blan
dimenta que qui agge
re terre peccantes
obruunt. Sed dno compunctionis scien
tia precordia firmata me
tu iudicis turba
carnalium volup
tatum. et inmutata
laudationum coher
cet. et vires ad se re
versa deo vocanti ad
vitam occurrit. et
respondet obsecr
ando salvatori.

Quanto desperatione
mortis anime ad vitam
revocantur tanto pr
res eorum corriguntur
ur. et pietas dni
maior intelligitur.

sed ihc. misericordia motus
super eam. dixit il
(mortuum quem mors resurgere)
li. Noli flere. Et ac
(videbis.)
accessit et tetigit
loculum. Hi autem qui
portabant steterunt.
Et ait. Adolescens
(Certa cor)
tibi dico surge. Et re
(pulcione renunciandos:) (sacerdotem)
sedit qui erat mor
(in iudicio sociare communi ecclesie. et inst)
tuus. et cepit loqui.
(peccatorum suum lugentem unitati reducere et dicemus:)
et dedit illum matri
sue. Accepit autem
omnes timor. et mag
nificabant dnm di
centes. Quia propheta
magnus surrexit
in nobis. et quia deus visitavit plebem
suam. Et exiit hic sermo in univ
ersam iudeam de eo. et omnem circa re
gionem. Et nunciaverunt iohi

va sue civitatis aliis propalante.
quem sic unice deflet mater ecclesia que
licet ex multis collecta sit una est. Virgo
mater ecclesia singula a filiis. porta qua
effertur aliquis est de sensibus. quo aliquis
in peccatum concurrit. ut qui videt ad con
cupiscendum. qui autem ociosis vel turpibus
audiendis. qui linguam commodat
iurgiis.

Cum ad aperta porte .i. cum ultimam causa fa
ctum gentilem populum per portas fidei
ad celestem ierusalem induceret. Ecce video B.
te populis iunior populis iudaicam defun
ctus effertur quem mater ecclesia vel in
mundo quem per principium possidens. multis
populorum turbis circumsepta pro affec
tu plorat. et ad vitam per suas lacrimas
revocare laborat. et tandem imple [illegible]
titudine impetrat. Loculus in quo defer
tur: corpus est humanum. Portitores sunt
mali mores qui ipsum corpus ad mor
tem trahunt. Sed ihc loculum tangit.
cum fragile naturam in ligno crucis
erigit. et stant portitores funeris.
quia non valent sic prius ad mortem
trahere. et loquitur ihc .i. monita sa
lutis infundit. quo illo audito.
languidus ad vitam erigitur. et loquitur
deo vivis actibus. et sic redditur matri.

Vidua est ecclesia que sponsi morte
redempta ab ipso peregrinatur quamdiu hic
incolatur. turba cum dno multa: cum
vidua multa. ut in eo miraculo mul
ti fiant dei laudatores et testes.

Dum et rubum semel incorpari fecit.
et cotidie spiritum sanctum in corda homi
num ut suscitet mittit.

Solis figura est legis que provincia. et
pectoribus perfidorum qui carceribus luce ca
rentis inclusa tenebantur: ne plenum

passionis
testimonium dominice dispensationis.
sui euangelii astipulatione perfer
ret. Mittit ergo discipulos ad xpm.
ut suppleret eum scientie assequantur.
quia plenitudo legis est xpc. ut quia plerum
que mirabantur dicta sui factis eo si
des pleniori gestorum testificationibus
quam illorum sponsionibus crederetur. et quam
tamen in prophetiis videbatur velut obscu
rata lege innuebat ipso spectaculo
dominice crucis et pleno resurrecti
onis testimonio pandebatur. Quod ergo lex
dubie xpm venturum adnunciat.
euangelium ubi tot miraculorum exhibi
tio venisse certissime confirmat.
Ecce plenum testimonium quod sit filius
dei. Heri autem euangelium vel vita vel mul
la. iuuenes tobias oculos recepit et hi fu
it angeli non hominis medicina. helias
mortuum suscitauit. ipse tamen rogauit
et fleuit. hic iussit. heliseus leprosum
mundari fecit non tamen ibi ualuit per
prima aque. sed misterii figura. sed quia ista
adhuc dominice testificationis par
ua exempla: addit post supradicta
de cruce et obitu et sepultura. quod
est plenitudo fidei. ultima enim maior
diuine est testimonium. quia toto
se unum obtulisse pro mundo. hi solo
plene dominus declaratur. sicut est a iohanne
declaratum est. Ecce agnus dei ecce qui
tollit peccatum mundi.
Sciens dominus neminem sine euangelio
plene posse credere. quia sicut fides antea
non incipit testamento. ita implere
in nouo: interrogatus de se. non uerbo
aliquo sed factis se esse signauit. hic
respondens ad eam interrogationem.
Quasi mira que facio. sed abiecta
preterea non dedignor et cauendum ho

discipulis eius de omnibus his. Et conuoca uit duos de disci pulis suis iohannes et misit ad iesum dicens. Tu es qui uenturus es. an alium expectamus? Cum autem uenisse nt ad eum uiri di xerunt. Iohannes ba ptista: misit nos ad te dicens. Tu es qui uenturus es an alium ex pectamus? In ipsa autem hora curauit multos a langou ribus et plagis et spiritibus malis: et cecis multis

Et nunciauerunt iohanni
simplici corde. sed iuuidia stimulante. nunc a
libi querunt dicentes.
Rabbi qui erat tecum trans
iordanem cui testimonium
tu perhibuisti. Ecce hic
baptizat et omnes ueniunt
ad eum. quibus tamen respondit
iohannes quia non potest homo acci
pere quicquam nisi fuerit ei datum
de celo. quibus ubi se puri
hominem ihesum dei filium
declarabat. sed quia audientes
expelli nequibat. mit
tit eos ad ihesum. ut hac
occasione uideant sig
na. et correcti credant
in ihesum. et magistro inter
rogantes sibi dicerent.
Tu es qui u. e. a. Non ait
qui uenisti. quasi cum ab
herode interficiendus sig
no inferna sum descen
surus. Ab hoc te nun
tiare inferis quem nunciaui
in superis: an conuenit
filio dei mori. an ali
um ad hec sacramenta mis
surus es. Potuit autem
prius uates quem uenturum
credidit. nec
dedisse moriturum. non
fide. sed pietate dubi
tauit. quia lapsus amo
ris fidem non impedit.
talis enim lapsus est re
ligiosus.

sed ad scandalum nuncios.

donavit visum. Et respondens
dixit illis. Euntes nunciate io-
hanni que vidistis et audistis:
quia ceci vident. claudi ambu-
lant leprosi mundantur surdi au-
diunt. mortui resurgunt. pa-
uperes evangelizantur. Et beatus
est: qui non fuerit scandalizatus in me. Et cum
discessissent illi cepit dicere de iohanne ad
turbas. Quid existis in desertum videre: harundi-
nem vento moveri? Sed quid
existis videre? homi-
nem mollibus vesti-
mentis indutum?
Ecce qui in veste p-
ciosa sunt et delici-
is in domibus regum
sunt. Sed quid exi-
stis videre? propheta?
Utique dico vobis

(interlinear glosses:) corporis vel operibus intus illuminati · mirum ut in predicatione nulla distantia sit inter pauperes et divites · vel inde murmur · ut invideant · qui non fuerit scandalizatus in me · suspicarentur et ut scirent eum quod ille non sibi sed discipulis · hanc inter vos stare interrogationem · quid in deserto et ait · in levitate mentis de me ambigat · quem predicavit · Sed ita · gloria divitis · luce que etiam p daps · vel vestis quibus locuntur vivunt · et peccantium palpant · non pungunt · vel ubi aliquid nenentur

(gloss, left column:)
Quid d. e. u. quo in de-
serto. iohannes in deserto
erat carcere clausus in car-
cere: totus hic sermo
spiritualiter est intelligen-
dus.

Per harundinem car-
nalis animus qui cum
favore vel detractio-
ne tangitur in quali-
bet partem inclinatur.
sed iohannes non est harundo
vento agitata quia il-
lum nec gratia blandum nec
cuiuslibet ira faciebat
asperum. nec prospera erige-
bant. nec adversa inclinabant.

(gloss, right column:)
minimum nec mine mortem despiciat.
quia signa videantur.
Quia non fuit dubium quod de divinitatis poten-
tia non dubitavit. Sed non est iohannes quod
mox ad eos commendat. sed non creden-
tes a presidia veniat. et iohanni expo-
nit quod quaerebat. quia deus salvos fa-
ciendi. et domini exitum mortis vel vi-
tor signis et virtutibus fidem non
potuit morte eius dubitare. Sed
infidelium vel scandalum nullo p-
tulit. Etiam et post miracula moriem-
tem vidit.

Quid existis in u. ubi monuit di-
scipulos ibi in cruce difficilem esse cre-
dendum: conversus ad turbas. ad virtutem
pauperes provocat. nec exaltari corde.
virtute instabiles consilio infirmi spe-
ciosa visibilibus eternis caduca preferunt.
sed crucem potius quam mundi plu-
leras tollant. et eo laudat prius ioh-
annes. quia post habito amore vite.
iustitie formam nec mortis timor
commutavit. de deserto mundus compa-
tur quia adhuc incultus fuerit.
sed iohannes non est ita perdendus ut homines
vite. carnis inflatos. et virtutis
vacuos. et de singulis mundi gloria
iactantes: pueris esse uniti
dos. Mollibus. i. pro veste corporis hu-
manum intelligitur. propheta quia exem-
plo ad virtutem subeunde pas-
sionis hortatur. Ecce qui in u. p.

(margin notes:) .b. · .b. · Go. · B. admiraci · dl.

Quibus studia divicias nobiscum soluntur errores celestis regni. subintrare diabolorum qui sunt reges tenebrarum interna habitacula huius mundi ostenduntur.

Rigida vita et predicatio debet declinare mollium palatia. qui frequentant mollibus induti adulantes. Nemo putet in fluxu et studio vestium peccatum deesse. alioquin de asperitate vestium iohannes non laudaretur.

Officium prophete: ventura predicere. non et demonstrare. Maior propheta. quia finis prophetarum.

In hoc non preferetur patriarchis et ceteris hominibus. sed equalis ceteris sese ostenditur.

Qui autem ... omnium sanctorum qui iam est cum domino ... maior est eo qui adhuc est in mundo. Vel ego ... quem minorem faciunt in statu opinio: in celorum regno illi placitus sum. Vel novissimus angelus celi melior est quovis homine.

Si hoc a domino dictum esse intelligitur audiens iohannem populus intelligitur esse designatus. si ab evangelista dicitur esse interpositum audiens ipsum dominum nec iohannis magnitudine disputantem restat intelligi.

Iustificaverunt deum | legi.
per baptismum. deum homines propria peccata confitendo se iustificaverunt. sic scriptum est. dic tu iniquitates tuas. ut iustificeris. et iustificatur qui non pertinaciam refutat. sed per iusticiam dei mundum agnoscentes iustum esse dominum et iusticiam diligentes. In eo ergo iustificatio dei est. si non ad dignos et ingratos sed ad innocentes per ablutionem sanctos inducat. et ad iustos sua munera distribuisse. Quia ergo confitentes deo peccatum iustificaverunt deum. cedens ei innocentiam: et ab eo gratiam sperans. In baptismate ergo iustificatur deus.

qui in eternum non predixit. sed et digito demonstravit.

et plusquam pro
phetam. Hic est de

in malachia.

quo scriptum est.

nuntium.

Ecce mitto angelum

manifestatione.

meum ante faciem

per viam reddet et corda audiencium preparans

tuam: qui prepa

predicando. vel baptizando.

rabit viam tuam

ut lima est ...

ante te. Dico enim

hic dignitas et equalitas ...

vobis. Maior inter natos mulie

verum iohannis est filio dei collatio.

rum propheta iohanne baptista ne

tempore.

mo est. Qui autem minor est in re

dignitate.

gno: maior est illo. Et omnis populus

iohannem. vel dominum.

audiens et publicani: iustifi

caverunt deum baptizati ba

ptismo iohannis. Pharisei autem

quod per passione christi mundum salvare decrevit.

et legis periti: consilium dei spre

contra ... qui gratiam dei respuit qui servum sanctum ... vel a servis ...

verunt in semetipsos non ba

dei consilium stulti et ingrati respuerunt.

ptizati ab eo. Cui ergo simile

... monita salutis audientes et non obedientes.

dicam homines generationis

iudaice.

huius. et cui similes sunt. Si

Aliter. iohannes non fuit mollibus indutus qui tam peccantium non blanditiis fovit sed aspere increpavit.

Plusquam propheta. quia angelus non natura sed officio. quia supremum iudicem nunciare mittitur.

Laudato iohanne. transit ad increpandos illos. qui nec predicatione iohannis moti. vel ipsi christi predicationem despiciunt.

mileſ ſunt pueris ſedentibus in foro: et loquentibus ad invicem et dicentibus. Cantavimus vobis tibiis: et non ſaltaſtis. Lamentavimus: et non ploraſtis. Venit enim iohannes baptiſta neque manducans panem neque bibens vinum: et dicitis demonium habet. Venit filius hominis manducans et bibens: et dicitis. Ecce homo devorator et bibens vinum: amicus publicanorum et peccatorum. Et iuſtificata eſt ſapientia ab omnibus filiis ſuis. Rogavit autem illum quidam de phariſeis: ut mandu

Iuſtificata. oſtendit filios ſapientie in religione. que in abſtinentie et rectitudine non manducando eſſe iuſticiam, ſed inequanimitate tolerandi inopiam. et temperantia non ſe corrumpendi per habundantiam. non eſt ergo dei regnum eſca et potus. quarum non eſt uſus ſed concupiſcentia reprehenditur.

Ab omnibus. iuſtis et iniuſtis. et per immunitatem penitentibus.

Rogabat. ſicut ſibi propoſuerat: ita ſuis et aſtruit iuſtificatam ſapientiam ab

in quo eſt confeſſio et venia peccatorum.

Pueri: doctores ſunt ſpiritu humiles. Forum: ſinagoga. Ipſa ierlm in qua iura preceptorum dei condebantur. que cum cantibus ſolebant exprobrare. quod nec pſalmis allecti ad laudes dei aſſurrexerint: corde devoto. nec tibiarum agilitate. quod notat ſaltus. Nec threnis. id eſt lamentationibus prophetarum percuſſis iam factis vel faciendis ad penitentiam ſunt converſi.

Cantavimus nuptiale carmen in vobis anima ſponſi cantu nubit. Iu hys nuptiis ad nos volunt ludere dicentes. Exultate deo. a. u. i. d. i. l. p. e. d. t. Qui in ipſo actu nuptiarum poſitus propheta quadam leticia ſaltat. Sed non audiunt prophetas muſ ucem. e. i. non intendit in.

Exemplo abſtinentie ſue penitentiam indicens. et noluiſtis humiliari cum eo.

Venit ſic et. ita et hic. utrumque in viam ſalutis reſpuiſtis. Lamentavimus ad iohannem. cantavimus ad Chriſtum.

Iuſtice. phariſeus de falſa iuſticia preſumens iudaicum populum ſignificat quod dominum ad convivium invitat. quod quem venientem non credidit. venturum ſperare non deſiſtit. Sed adhuc cum voto dicit. Excita potentiam tuam. et u. u. ſ. f. n. domus phariſei lex et prophete in quibus ille propheta manſionem habere gaudebat. quam dominum apparens in carne ingreditur. quod non venit ſolvere legem ſed adimplere diſcubuit quod in maieſtate ſua non intellectus per formam ſervi viſibilis eſt factus. Cognoſcit autem gentilitas innumdis actibus dedita per famam apoſtolica ſermonis: quod miſit deus

3

caret cum illo. Et ingressus domum pharisei discubuit. Et ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix ut cognouit quod ihesus accubuit in domo pharisei: attulit alabastrum unguenti et stans retro secus pedes eius et capillis capitis sui tergebat et osculabatur pedes eius et unguento ungebat. Videns autem phariseus qui uocauerat eum ait intra se dicens. Hic si esset propheta: sciret utique que et qualis esset mulier que tangit eum

filium suum in carne factum sub lege. non ut phariseus qui litteram tantum attendit iustificatur. sed dominus .i. nos qui gratiam spiritus in lege sequimur. qui non [illegible] quod peccatores recipit. sed laudamus quod peccatores iustificat. affert unguentum quia bona opera gerit. quibus ecclesiam odore bone opinionis respergit. unde dicitur: Christi bonus odor sumus. d.i.o.l. Secus pedes. Contra pedes stat qui in peccatis positus itineribus domini renititur. sed qui ad penitentiam post peccata conuertitur. iam retro secus pedes stat. dum uestigia domini que impugnabat sequitur. Lacrimis pedes rigat qui secundum [illegible] laborantibus compatitur. qui illorum infirmitatem suam putat. qui ultimis membris [illegible] inclinatur per affectum compassionis. Capillis que corpori superfluunt pedes quos rigauerat tergit. quia terrena substantia que superfluit sanctis quibus ex caritate compatitur incipit misereri. pedes osculatur qui studiose diligit eos quibus sua largitur. ne sit grauis [illegible] necessitas proximi. unguento ungit. qui bonum operando bone opinionis odore alios respergit. et ad bonum operandum exemplo suo inducit. Vel sic per pedes caput(?) significatur. Qui osculatur dominum misterium incarnationis diligit. Unguit dominum ipsius humanitatis potentiam sacri eloquii bona opinione predicans. Sed phariseus hinc uidens inuidet. quia cum iudei gentilem uident predicare dominum. sua malicia tabescunt. Quibus dominus bona gentilitatis enumerat. ut agnoscant in quibus mali ipsi iaceant. deuota. ibi pedes. hic caput et ungit sic quod fidelis anima prius ad dominum pedes humiliata. peccatis(?) absoluenda currat post crescentibus uirtutibus flagitia lete(?)

omnibus filius. quia et amaritudo(?) penitentie post culpam.

Iam paratis. Cum domo pharisei

peccatrix uel meretrix. gentilitas. que cognitione peccati per legem. sic lex intrauit ad gratiam.

sed contendit propter gratiam hospitis.

genus est marmoris in quo incorrupta seruantur unguenta.

quos ad compositionem ... uitiis exhibuerat. Lacrimis. ore quo superbe dixerat. quo sibi odore sue carnis adhibuerat.

Maria soror lazari habet eodem [illegible] facto semel ungit ille ... cum primo accedit cum humilitate et lacrimis non remissionem peccatorum accipit. sed in leccione(?) [illegible] non domini peccatricem notata. sed casta et deuota.

erat. Quod uocauerat. Quot habuit in se oblectamenta. tot de se inuenit holocausta.

iusticia superbia compassione uel ... oblitus tenet. Iam medie respondere quia subito dicens uir. uir ungentem ... conferentem(?)

alabastrum unguenti .i. corpus cum fide stans retro .i. post passionem domini secus pedes .i. apostolos lacrimis rigabat .i. conuertit .i. uirtutibus et capillis tergebat

quia peccatrix est. Et respondens Ihesus dixit ad illum: Symon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magister dic. Respondens Ihesus ait illi: Duo debitores erant cuidam feneratori: unus debebat denarios quingentos et alius quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent, donavit utrique. Quis ergo eum plus diligit? Respondens Symon dixit: Estimo quia is cui plus donavit. At ille dixit: Recte iudicasti. Et conversus ad mulierem dixit Symoni: Vides hanc mulierem?

fidei domini qui caput odore perfundit. aut manum. Sic unius salus ecclesia in presenti et incarnatione quam per unctionem significat unguenta celebrando de nova redemptione reddit obsequia. In futuro et humanitatis eius gloriam et divinitatis eius gloriam cognovit. quia apud se est deus. simul vivendo perpetuis confessionum laudibus qui predicat ut glorificabit.

Quecumque interiore domum cognovit ... lapsum et unctionem recumbente ad currere ad pedes. i. et extremam partem sapientie ingredi. lacrimis ... delicta. expandere capillos. i. sternere dum eum omnes corporis ... dignitates. osculare. i. ... loquaris.

... debitum ... sensus ... Secundum hoc si plus forsitan offendit quod plus debuerit. sed per ... quam plus debuit. ...

In domo pharisei .i. in custodia legis et prophetie. non phariseus incredulus. sed peccatrix penitens glorificatur.

Intravit carne assumpta in populum iudeorum. aquam pedibus meis. aqua extrinsecus est. humor lacrimarum intrinsecus est. Infidelis autem populus nec exteriora pro divino incarnato tribuit. conversa gentilitas non solum substantiam sed et sanguinem pro divino fundit. osculum dilectionis est signum. et infidelis populus ex dilectione ei servire noluit. cui tamen ex timore servivit.

Sed gentilitas vestigia osculari non cessat. que in eius amore continue suspirat. Oleo caput meum non unxisti. et si propheta ille in dominum se crederet et non minorem ... tenebatur. cum ipsam potentiam divinitatis que per miracula apparebat digna laude predicare neglexit. sed gentilitas dominum in extremum incarnationis credit. summa laude et infirmitatem eius predicat.

Ardor caritatis in ea rubiginem delictorum combussit.

Salvata ex gratia: de eius salute alii certantur.

More aquile provocantis ad volandum pullos suos paulatim dominus discipulos suos erudit ... plurimis ... ... quibus ... ea sublimia ... volare. et alios instruere valeant ... docet in sinagogis. miracula facit. fama undique dispergitur. turba suscipit. curat. instruit. hinc discipulos facit ex quibus .xii. apostolos elegit. quos primo presentem verba docet. et ...

(Sicut olim intravi in lege dedit.)
Intravi in domum tuam: aquam pedibus meis non dedisti. (Remittuntur bonis peccatis mulieris ...) Hec autem lacrimis rigavit pedes meos: (falsis ...) et capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hec autem ex quo intravit non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hec autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi. Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur: minus diligit. Dixit autem ad illam. Remittuntur tibi peccata. Et ceperunt qui simul accumbebant dicere (... intelligit hoc esse opus solius dei) intra se. Quis est hic qui etiam peccata dimittit? (... sanantis ...) Dixit autem ad mulierem. Fides tua te salvam fecit.

Fides te salvam fecit. quia quod petiit se accepturum non dubitavit. quia iam spe ab illo accepit quo salutem querebat.

VIII

cit: vade in pace. Et factum est deinceps. et ipse iter faciebat per civitates et castellum predicans et evangelizans regnum dei. et duodecim cum illo. et mulieres aliquae quae erant curate a spiritibus malignis et infirmitatibus. Maria que vocatur magdalene de qua demonia septem exierant. et Johanna uxor Chuze procuratoris herodis. et Susanna. et alie multe que ministrabant eis de facultatibus suis. Cum autem turba plurima conveniret et de civitatibus properarent ad eum: dixit per similitudinem

Johanna. domini gratia vel domini misericordia. cuius est omne quod in unum.

Eadem ecclesia de gentibus a sordibus viciorum mundata. que maria significat. significat et iohanna prius cultoribus idolorum dedita. sed iam ex parte redempta et gratia impleta. que fuit uxor prius diaboli.

Susanna lilium. pro odoriferum celestis vite candore.

ceris solita beneficia prestat. Jam nunc solos illos secum retinet. ut eum familiari audiant. solis illis occultiora exponit misteria. et sic demum virtutum suarum ostensione. quas aliarum pretione firmatis dat ipsis potestatem curandi. et mittit predicare regnum dei.

Maria: amarum mare. quia spiritum iustitium prius amaritudinem. quo ipsa et vos singuli mala deflevit. Magdalene i. turrensis. a magdalo. i. turre. de qua dicitur in el. s. in turris fortitudinis. a f. in.

Cum mariam et facem cum domino et cum ministrare commemorat celebri eam vocabulo magdalenam vocat. Vel eandem peccatricem describit. vel eundem eam generali nomine mulierem dicit. ne nomine tante fame quod hodie veneranter proser erroris nota fuscare.

Antiquus mos erat iudeorum non ducebatur in exempla. ut mulieres sua substantia pascerent vestirent doctores. hi quia in gentibus scandalum proceret facere paulus se memorat abstinuisse. Ministrabant quidem domino carnalia. cuius metebant spiritualia. ut formam daret predicatoribus quod victu et vestitu deberent esse contenti.

Quociens in evangelio turbe vocabulum inseritur. sic diversitas hominum itaque diversitas voluntatum. Non enim omnis eadem voluntate. sed diversis ex causis xpistum sequebantur. quidam pro malo. quidam pro bono. omnibus tamen dominus beneficia prestat. docendo. alendo. sanando.

in f. ad cor. ix.

ad th. vi. habentes alimenta.

Jacobus et Johannes discipulus blasfemia ... [illegible]

Exiit filius dei de sinu patris, quo creature non erat accessus, ut seminaret sermonem suum venit in mundum ut testimonium perhiberet veritati. Quam sedens alios evangelistas. Hanc parabolam dicturus, de domo exisse, mare adisse, navem ascendisse memorantur. Ideo ipso situ corporis, quod processu sermonis insinuans.

Secus viam est cor hominis sedulo malorum cogitationum transitu attritum et arefactum, ne ubi semen possit excipere vel germinare. Et a pessimis cogitationibus conculcatur et a demonibus rapitur. Qui ideo volucres celi dicuntur, quia celestis et spiritualis sunt nature, vel quia per aera discurrunt.

Centuplum cum denarius pro perfectione soleat accipi, quia in decem preceptis legis custodia continetur, centenarius quod per multiplicatum denarium surgit, pro magna perfectione ponitur. Centesimum ... centuplum facit fructum, quod per amorem proximi activam et per amorem dei contemplativam adipiscitur vitam, et spiritualium ornatur perfectione virtutum.

Interrogabant non mox finita parabola, sed ut Marcus ait: cum esset singularis interrogaverunt eum qui cum eo erant duodecim parabolam. In quo moraliter instruimur ut si intelligentiam divinorum eloquiorum attingere volumus, sepositis terrenorum tumultuum curis, communi deo id est occulta scripture penetralia orando et meditando intremus dicentes: Revela oculos meos.

lii

tudine. Exiit qui seminat seminare semen suum. Et dum seminat: aliud cecidit secus viam et conculcatum est et volucres celi comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram: et natum aruit quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas: et simul exorte spine suffocaverunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam: et ortum fecit fructum centuplum. Hec dicens clamabat: Qui habet aures audiendi audiat.

Interrogabant autem eum discipuli eius: que esset hec parabola. Quibus

Cuius est declinare voluntatem patris.

Petra indomitum cor, quod nullo vomere fidei vomere penetratur. In quo non est humor amoris et perseverantie virtutis.

Cum perfecta bonorum operum plenitudine crescat.

Qui habet. Ubicumque hec admonitio interponitur: mysticum esse quod dicitur et attente querendum ostenditur.

Misterium .i. intelligentiam scripturarum. de quo regno alibi dicitur. auferetur a vobis regnum dei.

ipse dixit. Vobis [quesitum fuerat] datum est nosse [ceteris .i. phariseis incredulis sancta non sunt danda. intelligentiam scripturarum] misterium regni dei. [qui foris sunt. ut ait marcus. qui nec ipsi volunt cognoscere curant veritatem.] ceteris autem in parabolis. ut videntes non videant. et audientes non intelligant. Est autem hec parabola. Semen est verbum dei. Qui autem secus viam hi sunt qui audiunt. Deinde venit diabolus et tollit verbum de corde eorum ne credentes salvi fiant. Nam qui supra petram: qui cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum. Et hi radices non habent: qui ad tempus credunt. et in tempore temptationis recedunt. Quod autem in spinis cecidit: hi sunt qui audierunt et a sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus vite euntes suffocantur. et non re

Suffocantur qui voluptates et divitie

Ut videntes doctores. Doctores videntes qui cum nimio perversitatis sue excecati sunt mendaciter se videntes putant.

Secus viam seminatur qui nulla fide. nullo intellectu nulla salutis temptata de utilitatis occasione percipere dignatur. porro supra petram et in spinis seminatur qui audiunt quod. et [verbum] vivendi ubi probatur et desiderium gustatur. sed ne perveniant ad id quod gustatur: vel adversa terrendo vel prospera blandiendo retardantur. His contrarium genus qui cumque verbum auditum non faciunt designatur.

Nota hanc esse primam parabolam que cum interpretatione sua posita sit. et cavendum sit et cavendum est ubicumque dominus rogatus a discipulis interius sermones suos differt. ne vel aliud vel plus velimus intelligere quam ab eo expositum est. Ideo autem hanc parabolam per se ipsum dignatus exponere ut se figurate loqui innotesceret. et rerum significationes in his que exponere noluit querendas esse doceret.

Divitie et si delectare videntur cum possessionibus suis spine sunt cum aculeis curarum vitales eorum [perfodiunt] confodiunt. quia ante quam veniunt sollicite servantur. unde ab alio evangelista fallaces divitie vocantur. que inopiam mentis non explent. non diu manent. et nota quod divitiis duo iungit. sollicitudinem et voluptatem. que et per curam mentem opprimunt et per affluentiam resolvunt.

Multi audientes disputationem contra avariciam vel luxuriam dicunt

B.

contemptores seculi et castos homines esse beatos. sed tamen ipsi mundi concupiscibilem eorum obtutibus presentant. timor recedit ab eis quicquid recte cogitaverant.

Ideo desiderosius sepe ingenium accipit, ut de negligentia iusti puniatur, quod scire contempsit quod sine labore assequi potuit. et aliquando tarditate studio sui intelligentie privatur. ut eo maiora premia inveniat quo studiosius elaboravit.

B Quia dixerat apostolis. vobis datum est nosse mysterium regni dei. ceteris autem in parabolis. nunc ostendit per eosdem apostolos aliquando et ceteris eadem mysterium esse revelandum. et omnes qui donum dei ceperint mittunt flammis fidei illustrandos. Quasi. vobis pando mysteria. in vobis accendo lumen fidei. vos autem hanc candelam lucis aliis pandite. non timore carnalium incommodorum abscondite. Vasis nomine vel lecti designatur caro. unde anima continetur et quiescit. per lucernam verbum dei. Qui autem metu carnali occultat verbum, ipsam carnem preponit manifestationi veritatis. et ea quasi verbum occultat quod predicare trepidat. super candelabrum ponit verbum qui corpus ministerio dei subicit. ut superior sit predicatio veritatis. et inferior servitus corporis per ipsam tamen corporis servitutem excelsior luceat doctrina. que officio lingue et ceterorum membrorum insinuatur.

Hec spiritualiter apostolis quibus ex caritate nosse mysteria datum est. et per fideles indis quibus per parabolas quod non intelligant audiunt. dicta videntur. possunt et generaliter accipi. quia et generosius negligendo sapientia via seperatur. et simplex studiosus laborando degustat.

ferunt fructum.
C. in bonos auditores qui ne
Quod autem in bo
verbum audire satagunt. et in veri
nam terram. hii sunt
tate memorie recondunt. et sic operi
qui in corde bono
tanto tempore fructum operationis proferunt
et optimo audien
ut prospera et adversa seculi patientes
tes verbum reti
nent. Et fructum
afferunt in patien
C. hec illa ponuntur secundum li
tia. Nemo autem
multitudine humane consuetudinis.
lucernam accendens
Christus autem docet fiduciam predicandi.
operit eam vase aut
subtus lectum po
nit sed super candela
brum ponit. ut in
trantes videant lumen. Non
enim est occultum quod non manifes
tetur. nec absconditum quod non co
e studiose audiat
ut in nostro pectore etiamque rimemur
gnoscatur et in palam veniat.
et in alterius ructuare faciant.
Videte ergo quomodo audiatis.
Ecce quod amore hic verbum dabitur et sensus intelligendi
Qui enim habet dabitur il

suis importunis cogitationibus guttur mentis ne bonum desiderium ad cor possit intrare. quasi aditum vitalis flatus strangulant.

Vel bona terra in patientia fructum reddit. quia bona agit. et mala proximorum quantumcumque tolerat. et dum humiliter flagella suscipiunt. post flagella vitam quietem suscipiunt.

B Non enim quasi timore carnalium non vos retinet. sed non mala opinio que de vobis videtur habetur apud incredulos. quia et si nunc viles apparetis. quandoque claritas vestra apparebit. cum deus illuminabit abscondita tenebrarum vos coronabimini. et punientur vestri adversarii.

qd audit. s; q' n h't amore audiendi. ē. si uel naturali inge
u. Et quicumque habet non.
nio. l' labore studioso se intelligere putat. nulla tn̄ ing
ē quod putat se habere auferet
scie dulcedinem gustat.
ab illo. Venerunt autem ad il
synag.
lum mater et fr̄s eius. et non pote
rant adire eū pre turba. Et n
untiatū ē illi Mater tua et fr̄s
tui stant foris: uolens te uidere.
Cum dicto. l' exemplo in
Qui respondens dixit ad eos.
cordib' primo genuit. dn̄i c fr̄s dum uoluntatē patris
Mater mea et fr̄s mei: hi sunt
qui in celis ē faciunt.
qui uerbum dī audiunt et fa
ciunt. Factū ē autē in una dierū.
et ipse ihc ascendit in nauiculā
et discipli ei'. Et ait
ad illos. Transfretemu'
trans stagnū. Et as
cenderūt. Nauigantib'
b' autē illis: obdormiuit.
Et descendit procella
uenti in stagnū. et
pelle
complebant' et pericli

Nota qd' oēs creature sentiūt creatorē i[m]p[er]at. increpat. se
ciunt ip[s]i parēt. n̄ q' scd̄m hereticos
quorundā sunt ani
mantia. s; maies
tatis ditorēs sunt
sensibilia. q̄ apd'
nos sunt insensibi
lia.

B Moraliter.
Cū ihc nauē asce
dit q' signo dn̄ice
crucis uberta' sclm
relinquere dispo
nit.

B
Quod dicat in illo. ostendit in iuz
ileo facto. s. qd' iudei solā littera
sequentes. et qd' uident h're pdūt.
nam mater sinagoga. et fr̄s. i. ipsi
iudei de q'b' ē. xp̄c. scd̄m carnem.
ipo intus docente. nequeunt intr
re. qr ei' dicta sp̄ualiter negligunt
intelligere. s; p'auperis turba dom
um ingrediē. qr tardante iudea co
fluit ad xp̄m gentilitas et illumi
natur.

B
Foris stantes uolunt ibi in uide.
q' sp̄uale sensū in lege n̄ queren
gentes. ad custodia littere foris sese
firmerēt. et q̄si xp̄m ad carnalia do
cenda potius cogunt exire. q̄ se ad
discenda sp̄ualia consentiant in
trare. merito q̄ n̄ agnoscuntur.

Suo exemplo et nos informa
uit. qd' n̄ agnoscem'. si foris ste
terim'. Non ē iniuriose neglig
mater. nec mater negat. q̄ ē de cr
uce agnoscit. s; religiosiores co
pule mentiū monstrant q̄ corporū.
et corpali necessitudini p'feret
celestiū forma p'ferē. figurat.
ē iudeis de q'b' ē scd̄m carnē ecc̄
de gentib' que credidit p'feren
dam.

Moraliter magis p'cepit alius q̄
n̄ relinquit patrē. q̄ in. n̄ ē m's d.
sine sue p'ui ipse. subiecit. n̄ refu
tauit officiū matre p'reteritis. s; pa
truisse misticis. impl'e q̄ maturna
affectib' debere cognoscere. Itaque q̄ se
intelligere p̄p' diuinū misterium
materias uenisse. et p̄p' conuentū ecc̄e
lectis parentib' ascendit in naue.

In hoc facto et uerus homo monstra
tur q̄ dormiuit. et uerus deus q̄ furorem

cohercat maris.

Allegorice. Mare vel stagnum tenebrosum seculum est et amaritudo mundi estus. navicula arbor crucis. cuius beneficio fideles adiuti emersis fluctibus mundi. obtinent litus patrie celestis. Ascendunt discipuli ad montem cum eo. in isto autem. si quis vult post me venire. a.s.s.e.t.c.s. et se.me. discipulis navigantibus. id est fidelibus seculum calcantibus et futuram secum quietem animo meditantibus. et per scissam spem flatu vel et per pro regiminis conatum in fidos mundi fastus certatim post terga iactantibus. subito obdormit dominus. id est advenit tempus dominice passionis. unde et mare nocte in scripturam memoratur. ut verus sol occubitum significaret. descendit procella. quia domino somnum mortis in cruce subeunte fluctus persecutionum demoniacis flatibus excitati assurgunt. quibus non ipsius patientia. sed discipulorum imbecillitas concutitur et trepidat. suscitant eo dormiente pereant. quia cuius mortem viderunt. resurrectionem optant. quia si differret. et ipsi imperium procellarum perirent. Qui surgens increpat ventum. quia celeri resurrectione per mortem destruit superbiam diaboli qui habebat imperium mortis. tempestatem et aque facit cessare. quia rabiem iudeorum morti eius insultantium resurgens labefacit. arguit eos qui se presente timebant. cum presente non possent ... ad hec ei. Cui isto gestu navigationis decerent: quod post resurrectionem et novo ... dixit. o stulti et tardi corde ad credendum. l.o.q.l.p. Nonne oportuit

tabant. Accedentes autem: suscitaverunt eum dicentes. Preceptor: perimus. At ille surgens increpavit ventum et tempestatem aque. et cessavit et facta est tranquillitas. [magna] Dixit autem illis. Ubi est fides vestra? Qui timentes: mirati sunt dicentes ad invicem. Quis putas hic est? Quia [a demonibus] [commovendo motionem] et ventis imperat et mari. et obe[voluntate nolunt]diunt ei. Et navigaverunt autem ad regionem gerasenorum que est contra galileam. Et cum egressus esset ad terram. occurrit illi q

Sicut venturi sunt temptatione de hac vita posse demigrare. cum et apostolos. quibus dominus ad est tempestatum seculariorum sepe procella perturbet. sed cum simus subiecti per celi spiritualis nequicie. excitemus gubernatorem. qui imperat ventis. quia tranquillam vero donabit corpori sopito suo caveamus tum ne in corporis sompno dormiat et quiescat.

Merito turbatur navis in qua potior est cum bonis et qui sunt meriti firmi fuerunt turbantur alieni.

Cum lucas unum marcus duos occurrisse memorat. in figura est de gentilis populo. qui cum noe tres filios genuerit. familia solius

dam quod habebat demonium iam temporibus multis et vestimento non induebatur. neque in domo manebat sed in monumentis. Is ut vidit Ihesum procidit ante illum. Et exclamans voce magna dixit. Quid michi et tibi est Ihesu fili dei altissimi? Obsecro te, ne me torqueas. Precipiebat enim spiritui inmundo: ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum. Et vinciebatur cathenis et compedibus custoditus: et ruptis vinculis agebatur a demonio in deserta. Interro

sem in possessione diabolica est. Ex duobus aliis diversarum nationum populis pullularunt. qui ydolis servierunt. et nota hunc unum esse. fuisse celebrioris persone et maioris insanie. de quo regio illa maxime dolebat.

Quid aliud sunt preter fidem corpora nisi quedam defunctorum sepulcra. in quibus non habitant dei verba.

Mirus contendit esse certamen quem demon confitetur filium dei. Iudei dicunt in principe demoniorum eicere demonia. quem demonia negant ad se cum communie habere.

Cuius spiritualis infectio dampna veniunt sic per fugas a lege dei

Non ut ignaro ut quo esset sed ut confessa peste que furens tolera

ceret apostolis hic remotis gratia

xpistus soporatur in undis nave in qua quiescebat hinc inde irruentibus et sic exemplo tumidis gurgitibus sedatis. patefacere cunctis potentia sue divinitatis.

Non discipuli sed naute et alii qui in navi erant mirantur. Vel in adhuc. porro homines illi mirantur dicentes. Qualis est hic quod et si discipulos dominus fuisse turbatos. immo tipice homines sunt appellati.

Gerasa civitas arabie. iuxta montem galaad urbem manasse. non longe a stagno tiberiadis. significat gentes quas post passionem et resurrectionem dominus per predicatores visitavit. Vel gerasa sive gergesa. colonum eiciens. id est diabolum. a quo prius incolebatur. Id est advena propinquans. quo prius longe erat intimatur. occurrit ergo vir. id est gentilis populus qui multis temporibus. id est ab ipso pene exordio mundi vexabatur a demonio. nec induebatur veste nature sue. id est virtutibus fidei et caritate quibus primi parentes post culpam nudati leguntur. Hic stola receptam filio offert. Neque in domo consciencie quiescebat. sed in mortuis operibus corporis quasi in sepulcris manebat.

Tormentum est diabolo ab hominis lesione cessare. et quantum diutius possederat. tanto difficilius dimittit. Caveat ergo aliquis lesus ad diabolum ut cito eius iugum discutiat ... par ... ne tanto facilius quanto ... levius ei dominum exuat.

Cathene et compedes dure et graves sunt gentilium leges quibus

& in eorum republica cohibebantur
p(ro)pria. his tamen legibus ruptis ad eas sce
lera cupiditate ducebantur. que uul
gare consuetudine excedunt.

B Multa demonia que unum permittunt.
significant multos p(ro) idolatrie cultus in uno
gentium populo. E contradicitur. Omnium
dum sunt credentium. cor & anima una (& confessione) (& religio)
Unde bene in babilone multas linguas
scissa. in ierusalem est ad unitatem.

AG. Ad uocem helemosinam domini. prius ipse (clementiam) (nullum)
demon p(ro)curat. sed unusquisque ipse sua auc
tor est pene. non mittuntur demones
in porcos. sed ipsi petunt. quos celestis
luminis claritatem ferre non potu
it. Unde et ante tempus debita sibi tormen
ta formidant.

B Porci sunt homines uicis & rationis (alie)
expertes. lutulentis actibus dediti.
immundis superbie pascentes. & in quos
porcorum more uiuentes. diabolus i
eo potestatem non accipit. Id est ad p(ro)bandum
tantum: non autem ad p(er)dendum accipit.

Permittit ut per infectionem porcorum (porcorum)
detur occasio salutis hominibus. pastores
enim uidentes statim nunciant. In
quo notandum quod si non parcis ni
si p(er)missa demonia nocere possunt. (possunt)
multo minus nocere hominibus. nisi occulta
dei iusticia p(er)mittantur.

Alleg. Liberato populo iudeorum a dom (gentium)
inatione demonum in domini (fide credit) ab
dunt agunt suos ritus sacrilegos.
ceca et profunda curiositate sub
mersi. & impetu feruntur. id est p(re)ceps (ceps) ultra
non ... contemplatione reuoca
tur. sed ad inferiora. p(er) in
p(ro)bitatis p(re)cliue detrusi
suffocantur. inter eluso ui
te commeatu sicut iniquis uolup

gauit autem illum ihesus dicens. Quod tibi nomen est. Et
ille dixit. legio. Quia multa demonia intraue
rant in eum. & rogabant
illum. ne imperaret il
lis ut in abyssum irent. Erat autem
ibi grex porcorum multorum pascen
tium in monte: & rogabant eum
ut permitteret eis in illos ingredi.
& permisit illis. Exierunt ergo demo
nia ab homine: & intrauerunt in porcos.
Et impetu abiit grex per preceps in
stagnum: & suffocatus est. Qui autem uide
runt factum quod fiebat fugerunt: &
nuntiauerunt in ciuitatem & in uil
las. Exierunt autem uidere quod factum esset:
& uenerunt ad ihesum. Et inueniunt
hominem sedentem a quo demonia
exierant uestitum ac sana mente

rabat iterum curan
tis gratior extitit-
erat.

Sciebant demones
p(er) aduentum domini se a
ligari in abyssum tange
dos. non ipsi sua p(ro)de
ntes. sed p(ro)pha
de se dicta recolentes.

te ad pedes eius et timuerunt. Nunciaverunt autem illis et qui viderant quomodo sanus factus esset a legione. Et rogaverunt illum omnis multitudo regionis gerasenorum ut discederet ab ipsis, quia timore magno tenebantur. Ipse autem ascendens navem reversus est. Et rogabat illum vir a quo demonia exierant ut cum eo esset. Dimisit autem eum ihc dicens. Redi domum tuam et narra quanta tibi fecit deus. Et abiit per universam civitatem predicans quanta illi fecisset ihc. Factum est autem cum redisset ihc excepit illum turba. Erant enim omnes expectantes eum. Et ecce ve

Dimittit autem ut vacatione eam inveniret et infidelibus sit exemplo.

Ipse autem qui deserit synagogam ad gentes salutem fert. Ipse sopitus navis tempestate presta ... Hic ... ipse dormit in navis ... quia resurgens a mortuis ... passionis eius tam

tam huius mundi.

Pastores fugiunt, quia nec philosophi gentium nec principes synagoge pereuntibus possunt conferre medicinam. Et licet famam fugiant legem, potentiam tamen eius stupendo et mirando predicant.

Significant multitudinem suam veteri vita delectatam honorare quidem dominum, sed nolle pati famam religionem, dum dicunt quod eam implere non possunt. Omnis autem fidelis populus a pristina conversatione sanatus, et sedet ad pedes domini, id est humilis imitatur examine vestigia salvatoris quem sequatur miratur, et vestitum studiis virtutum quas deceptus amiserat.

Conscii fragilitatis presentia domini se indignos iudicant, non capientes verbum dei, et infirma mente pondus sapientie non sustinentes. Et ideo diutius molestus non fuit, sed regressus, quia curare non dignatur invitos, sed cito deserit infirmos quibus oneri videt esse suam presentiam.

Ipse autem relictis parentibus, id est videlicet ascendit navem, id est post resurrectionem quasi consumpta passionis sue tempestate gentium petiverat salutem, iam impletam ... quia postquam plenitudo gentium introierit, tunc omnis Israel salvus fiet.

Nunc post resurrectionem predicandum est ... conscientia et serviendo evangelio propter aliorum salutem, ut deum cum Christo requiescat, non cum tamen ... negligat ministerium predicationis accommodatum ... Vnde apostolus: Dissolvi et esse cum Christo multo melius, manere autem in carne necessarium propter vos.

In fine seculi cum ad iudeos redit per fidem confessionem libenter excipiet, quia expecta ut eum sicut prophetia dixit.

moreo ...

multos expectabit me. non fornica
beris. et non eris uiro. quia nunc synago
ga non est subdita uiro. non fornica
tur cum ydola. Longa expectatione
sponsi amplexum prestolans. Huic
lectioni consequenter subiungitur mors
filie archisinagogi. insigna eius
sinagoge. que dum prestat suscitare
dominus. propter salutem [vel emoroissa] emorbida.
mulier et insignatum gentium. que prius
meruit plus sanari. Venit quidem ad
ihesum princeps. scilicet moyses sed qui
uocatur iairus. dicitur id est illuminatus ab.
uel illuminans alios. dum uerba uite que
a spiritu sancto acceperat aliis ministrat.
cadit ad pedes. quia legis lator cum
toto illo populo christum incarnatione ue
nturum longe intelligebat prefe
rendo. rogat intrare. id est desi
derabat eum uidere. Vnde multi reges et
prophete uoluerunt uidere que uos uide
tis. Hec erat unica filia. id est sina
goga sola legali institutione
composita. que cum ad duodecimum
annum pueritie. id est cum plerique pro
phetarum institutione erecta ad
annos intelligibiles peruenis
set. ut iam apostolica doctrina in
uenire et spiritales fructus gig
nere: moriebatur errore langu
re. ad hanc sanandam dum carne
assumpta properat dei uerbum. grauatur
non tamen consuetudine carnalium
populorum. et ecce mulier. id est ecclesia de genti
bus aggregata que uitiorum lapsu [illegible]
depulsa. acceptu fidelium segregata. propter
[illegible] aliis propter fidei salutem. ab an
nis xii. quo tempore sinagoga
in cultu dei creuerat. eo demum tempore
gentilitas per orbem idolatrie sa
:—

nit uir cui nomen
iairus: et ipse prince
ps synagoge erat.
Et cecidit ad pedes
ihesu: rogans eum
ut intraret in domum eius. quia filia
unica erat illi fere annorum xii:
et hec moriebatur. Et contigit
dum iret: a turbis comprimeba
tur. Et mulier quedam erat
in fluxu sanguinis ab annis xii:
que in medicos e
rogauerat omnem
substantiam suam nec
ab ullo potuit cu
rari. Accessit retro
et tetigit fimbriam
uestimenti eius: et con
festim stetit fluxus
sanguis eius. Et ait

plus et resurrectionis
gloria credimus. unde
populis innumerabilis
est predicato mortis
sue uerbo credi
ab hebreis cepta que
repetita natura in
qua dormierat pa
triam reuisit.

Vel ... medici demo
nes. qui consulentes
hominibus pro deo seculi
ignorant. quibus serui
erat gentilitas.

Fimbriam tangit qui
incarnationis mi
nima perfecte amat
et credit. donec ad maio
ra capienda per
ueniat.

Que turbe dominum
hereticis opprimunt
affliguntur sola ca
tholica ecclesia fide
li corde tangit. nam
alii tangentes ...
:·

tangunt sic uidentes non uident: audientes non audiunt. Unde marie dicitur. Noli me tangere. nondum enim ascendi ad patrem.

Suscitaturus mortuam ad fidem faciendam prius curat emorroidam. Sic ezabeth filius partum uidit antequam conceptum uirgo maria credat.

Si consideremus quanta sit fides uestra et intelligamus quantus sit filius dei. uidemus comparatione eius fimbriam nos tantum tangimus. superiorem uestimenti eius partem nequimus attingere.

Virtus que procedit a saluatore non tantum eius infirmitates sanat omnes infirmitates, sed etiam nobis ex eo exiit.

ihc. Quis est qui me tetigit? Negantibus autem omnibus: dixit petrus et qui cum eo erant. preceptor: turbe te comprimunt et affligunt et dicis. Quis me tetigit? Et dixit ihc. Tetigit me aliquis. Nam et ego noui uirtutem de me exisse. Videns autem mulier quia non latuit: tremens uenit et procidit ante pedes illius et ob quam causam tetigerit eum indicauit coram omni populo et quemadmodum confestim sanata sit. At ipse dixit illi. Filia: fides tua

(quasi multi sunt qui tetigerunt)

(non corpore de tractu corporis sed de tactu fidei)

(per fidem)

...tur ferebatur. et carnis oblectatione. que substantiam i. naturalem industrie uires expenderat in medicos. i. philosophos et longum doctores. quia multam curiositatem et uerbis disputauerat uiuendi decretum. nec per eos curari poterat. sed ut marcus ait. deterius habebat. sed ut uidit iudeos egrotare. et uerum medicum uidit ad celestia separatus et medicinam accedit. per fidem appropinquat retro. post dominum suum ambulando. uel qui incarnationis sacramentum per fidem cepit eius uestigia subsequitur, tangit fimbriam et unda sanguinis restringitur. quia beatus. et ipse mundandus. quod sumtum ubi partem manu fidei contingit. Quis me tetigit. non querit ut discat quod nesciat. sed ut uirtus fidei mulieris appareat.

Hec mulier uerecunda a fimbria tangit. fides accessit. religio sancte dixit. sapienter se esse sanatam agnoscit. sic plebs gentium que christo credidit. peccatum erubuit ut desereret. fidem detulit ut crederet. deuotionem exhibuit ut rogaret. sapientiam induit ut sanitatem et ipsa sentiret. fiduciam sumpsit ut fateretur quod presumpsit alienum.

Non latet quecumque tangit. deus non indiget oculis ut uideat. qui non corporaliter sentit. sed ipse habet cognitionem omnium.

Mundata ecclesia gentium a profluuio uitiorum. et cognominata filia ob meritum fidei. nunciatur synagoga leto per fidiem et inuidie soluta. qui in christum non credidit. et

documenta

(top right margin note) a corpore et mente... gentes non ... ut tempore ... quod dominus ... cuncta bene

ecce crede voluit. nunc eius est iste que quia edit sinagoge statum adeo destitutum ut restaurari non possit. ideoque pro resuscitatione illius supplicandum esse non credit. sed que impossibilia sunt apud homines possibilia sunt apud deum. Unde sequitur: Jesus autem

Filium vidue publice suscitavit. hic pauci admittuntur. Juxta moralem pietas domini notatur. quia vidua matrem unici quem non patiebatur morari. et ideo ne amplius afficeretur: maturius adduxit. significat et in filio vidue ecce cito crederent. In archisinagogi filia videri quod credituri. sed ex pluribus pauci.

Nolite flere. flebant mortuos suos qui putant mortuos. Ubi est fides resurrectionis. non mortis spes. sed quiete est.

Aliter. cum anima peccans moriatur. si non a[illegible] meretur suscitari. nisi quod mortua fuisse sed deo pro dici obdormisse.

Quia quis a morte anime est manifestum sibi consilium tante resipiscit a sordibus vicinior delet erurgere. et sic mare[illegible] in bonis operibus ambulare et celestem pane necesse est ut mox saciatur. i. ubi. dei et altaris.

Flent quia sinagogam adeo qui vita est alienam viderunt et dolent. non amplius posse vivificari putant et illa que sponsi presentiam quam unice debeta missit. que inter plangentes mortua iacens. nec li quod illud que se plangatur intelligit.

Merito exclusi sunt qui deridere magis quam credere malebant. indignum de miraculum resurrectionis.

(non factum est sed fides. in eo quod iam) te saluam fecit. Vade (saluata es. quod credidisti) in pace. Adhuc illo loquente: veniunt quidam ad principem synagoge dicentes ei. quia mortua est filia tua noli vexare magistrum illum. Jhesus autem audito hoc verbo: respondit patri puelle. Noli timere. Crede tantum: et salua erit. Et cum venisset (ad) (paucos) domum: non (arbitros resurrectionis assumit.) permisit intrare secum (quia non multis sed paucis credita est resurrectio.) quemquam nisi petrum et iacobum et iohannem et patrem et matrem puelle. Flebant autem omnes: et plangebant illam. At ille dixit. (Non mortua est) Nolite (hominibus que suscitare non possunt. non deo. cui [illegible] vivit.) flere: non est mortua sed dormit. (suscitanda. quia a deo.) (Quia non credit deridet.) Et deridebant eum: scientes quia mortua esset. Ipse autem tenens manum eius: clamavit dicens.

Pater puelle. doctor legis. i. scribe et phariseorum. qui si credere voluerint. et subiecta eis. sinagoga salua erit.

Petrus. iacobus. iohannes. fides. spes. caritas. pater est. mater ecclesia.

Tenet manum que non manus iudeorum que sanguine plene. Si prius sunt mundate: sinagoga non surget.

Si te publica noxa publica noxa publica eget remedio. ita levia privata et leviora et secreta penitentia possunt deleri. Unde puella in domo iacens paucis arbitris surgit. eis deinceps ne miraculum vulgarent iussit dicens:

Adolescens. peccatorum coram omnibus arguere. in matheo. suscitavit iacet sed turis etc.

puella surge. Et reuersus ē sp̄s eī
et surrexit continuo et iussit illi
dari manducare.
Et stupuerunt pa
rentes eī. Quib; p̄cep. ne alicui
dicent q̄d fc̄m. Conuocatis au̅
xii. apl̄is: dedit ill' u̅tute̅. et po
testate̅ sup oīa demonia. et ut
langores curarent. Et misit
illos p̄dicare regnu̅ dī et sana
re infirmos. et ait ad illos. Nich
tuleritis in uia: neq; ūga neq;
perā neq; panē neq; pecuniam
neq; duas tunicas
habeatis. Et in quācūq; domu̅
intraueritis: ibi manete et inde
ne exeatis. Et q̄cūq; non rece
pint uos: exeūtes de ciuitate
illa. et puluere̅ pedū uror̄. excu
tite in testimoniū sup̄ illos. Egressi autē

Ad testimoniu̅ re. ut n̄ fantasma s; ueritas c̄deret̄.

Simplex uesti tu̅ ē qͥ eq̄d ē necessariu̅ alicui sed in q̄litate loci ł t̄pis duplex ē q̄d ult̄ necessitate ē. Alt̄g. in duab; tunicis dupplicitate phibet.

q̄a .n̄ diu in illa ciuit̄ p̄dicabant.

Concessa p̄mu̅ potestate signor̄ uirtutu̅. mitt̄. p̄dicare regnu̅ dī. ut magnitudini p̄missor̄ attestet̄ et magnitudo factor̄. et fidē ūbi daret ūtus ostensa et noua facient. q̄ noua p̄dicarent.

In marcho legit̄ ut nich' tollerent in uia n̄ ūgā tm̄. s; sciend̄ ē q̄ utrū q; p̄ceptu̅ ē a dn̄o ut nich' n̄ ūgā ferrent. et ut n̄ ūgā ferrent. n̄ ferre ūgā ē n̄ ēē sollicitu̅ de his q̄ necessaria sunt. humane sustentatio ni. q̄ h' debent̄ p̄dicatorib; ab his q̄b; p̄dicant: q̄ sin̄ scandalo posunt accipi. Vel ferre n̄ ūgā ē. ut illa potestate accipiendi necessaria. q̄ data ē p̄dicatorib; d' audientes et bibentes q̄ ap̄ illos sunt.

Necur sitetis p̄ domos. et inuiolabil' hospicii iura mutetis. Vn̄ .f. math. domꝰ inq̄ manē p̄us debeant eligēda ē. ut mutandi hospitiu̅ necessitas auferatur.

Puluis excutit̄ in testimoniu̅ laboris sui. q̄d ingressi s̄ ciuitatē. et usq; ad illos p̄dicatio puenit. Vel excutit̄. ut nich' ab eis accipiant q̄ euglm̄ spuerit. n̄ ē necessaria terre. Alt̄g. ne comunicent in aurib; gestis p̄ti dor̄. q̄ pulu̅ co pandit s. ne caste uitas uestigiū polluat̄. pulue n̄ fidel' p̄p. q̄ hūana fingilitate collig debz p̄dicator eua glii abolē. et q̄si sū n̄ inde suscipe. Vn̄

~ IX ~

apostolis. Quis infirmatur et ego non infirmor. Quis scandalizatur et ego non uror.

Quia iohannem cum nullum signum fecisse audierant surrexisse dicebant. Pro summa malicia ihesum surrexisse negantes virtutem tanta mirabilia opera videntes, vel eius passionem tanta miracula contigerunt.

Notandum quod herodes populi rumores primus hesitavit, sed postea confirmavit animo dicens pueris suis, ut apud matheum et marcum legitur: Hic est iohannes baptista ipse surrexit a mortuis et ideo virtutes operantur in eo.

Insinuaverunt apostoli domino que fecerunt et que docuerunt, et que iohannes eodem tempore docens passus sit. Unde sequitur et assumptis.

De decollato iohanne secessit in desertum, quia relicta iudea que prophetie sue nocendo caput abstulerunt, et desertum ecclesie que virum non habebat verbi pabula largitur. Unde et terra sancta domus fructuum interpretatur, et crescente ad gentes tali ecclesie fidelium velut membris pisce crucis triumphis nec lectio que vario [illegible] nunc sequitur, ut qui prius iudea tantum erat notus iam sit omnium gentium exaltatus.

Non crediti non in civitate synagoge vel sedibus dignitatis residentibus, sed in deserta, re pertinentis, demum de lectis gente annona imputatur, que eum non fastidiunt ac suscipiuntur, et spiritualiter et corporaliter et sic indigentes curavit. Et nota quod postquam fama est initio passionis iohannis ipse reficit, quia post defectum legis evangelica

circuibant per castel
la evangelizantes et
curantes ubique. Audi
vit autem herodes tetr
archa omnia que fiebant ab eo,
et hesitabat eo quod diceretur a qui
busdam quia iohannes surrexit a mortuis.
A quibusdam vero quia helyas
apparuit. Ab aliis autem
quia propheta unus de an
tiquis surrexit. Et a
it herodes. Iohannem ego
decollavi. Quis autem
est iste de quo ego au
dio talia? Et quere
bat videre eum. Et reversi
apostoli narraverunt
illi quecumque fecerunt. Et assum
ptis illis secessit seorsum in deser
tum locum qui est bethsaide. Quod

Et circuibant. In marcho legitur: circuitus predicabant ut penitentiam agerent, et demonia multa eiciebant, et ungebant oleo multos egros et sanabant.

Hec est ratio ut sic voluntate quidem eundi venienti, unde non habuerit ad egredi de loco suo, et peragit ob ima quod visa tuba [illegible] et curat langores, ut fides plena statim prima consequatur.

Hominibus mortalis, sed parcens immune hominibus homicidium ingerent.

Nemo cibum ręt
cipit nisi antea sa
natus fuerit. quia
post remissionem
peccatorum tribui
tur alimonia
celestis.

Cum cognouissent
turbe secute sunt il
lum. et excepit illos
et loquebatur illis
de regno dei. et eos qui cura indi
gebant sanabat. Dies autem ce
perat declinare. et accedentes .xii.
dixerunt illi. Dimitte turbas.
ut euntes in castella uillasque que
circa sunt diuertant et inueniant
escas. quia hic in loco deserto sumus.
Ait autem ad illos. Vos date illis m
anducare. At illi di
xerunt. Non sunt nobis
plusquam quinque pa
nes et duo pisces. nisi
forte nos eamus et em
amus in omnem hanc tur
bam escas. Erant
autem fere uiri quinque

non inuitus. non uehicul[is]

pro labore pedum. ut ardorem mentis ostenderet.

non desi
deratos

accipit illos

curationibus

egros

Et discumbere fecit di
scipulos conuiuantium de
cubere. diuisos per
hym et cetera. designa
bantur quenter. Qui
quinquagenum discu
bunt. quia adhuc
in penitentia pec
catorum positi, au
ditum cibum percipi
unt. Nam quinqua
gesimus penitentie
est psalmus. sed in altum
euangelium centenario
ut discumbunt quia per
superueniente spiritu.

cibus incipit. deinde post quam cu
rata est mulier que gestat figuram
ecclesie. et postquam apostoli ad predicandum
sunt missi. tunc fit refectio
omnis. quia per apostolos in ecclesia. uera
refectio fit.

Declinata die. reficit quia
fine seculorum appropinquante. uel cum sol
iusticie occubuit: a spirituali fa
me saluati sunt. et nota ordinem
misterii. prius per remissionem peccatorum
uulneribus medicina attribuitur,
postea alimonia mense celestis ex
penditur.

Nota quod dominus cunctis pariter bona
tribuens. et ad perfectiora semper prouocans:
ne aut infirmum ualidior cibus opp
rimat. aut ualidum exilia alimenta non
faciant: primo .v. panibus quadraginta
.v. milia. secundo .vii. panibus quatuor
milia hominum refecit. tertio discip
ulis sue carnis et sanguinis misti
um credit. ad ultimum magnorum
mense dat electis. ut edant et bibant
super mensam suam in regno.

Per quinque milia significantur
qui in seculari adhuc habitu per v.
sensus corporis exterioribus quam posi
dent bene uti nouerint. quinque pani
bus aluntur. quia tales necesse est leg
alibus adhuc preceptis instrui et
legali timore contineri. Nam qui mun
do integre renunciant. et quatuor sunt
milia per euangelice doctrinam .vii.
et spirituali reficiuntur gratia.

Prouocat apostolos ad fractionem pa
nis. ut illis non habere testantibus. mag
nitudo signi notior fiat. Insinu
at et quod per eos doctrina diuina corda
sunt pascenda

Nondum erant apostoli in quinque panes inolatae legis. et duo pisces. id est ille per quos insignitico ipso ungebantur ad regendum populum reges et sacerdotes. Et quibus nulla plenaria refectio potest inveniri. quod diu est. Legitur moyse velamen positum est super corda eorum.

Nondum intellexerant apostoli cibum per credentes non esse venale. sed novitatem nostrorum per esse redimendos. suas non escas gratuitas.

Secundum alium evangelistam quinque milia sunt fenum discubuerunt. quia illi qui adhuc sensus corporales mollioribus delectantur. Qui vero erunt cum fenum quatuor milia sunt terram recumbunt.

Non nova creat cibaria. sed his que habent discipuli benedicit. quia veniens in carne veniens non alia quam predicta sunt predicat. sed prophetice dicta mysteriis gratiae gravida. aspicit in celum ut illuc dirigatur acies mentis. ubi lux est scientiae. frangit et discipulis distribuit. ut ponerent ante turbas. clausa legis et prophetarum sacramenta eis quorum per mundum predicarent patefecit. Quod vero superest turbis discipuli tollunt. quia secretiora sacramenta que rudes non capiunt perfecti inquirunt. Nam duodecim cophinos apostoli et eorum sequaces figurant. Foris hominibus despectui sunt salutaris cibi reliquiis ad alenda humilium corda cumulati. Elegit enim infirma mundi deus ut quaeque fortia confunderet. et manna cum per in cophino servaretur. Iam pervicere vitae celestis operatur alimoniam. et eo fidei cibum congerit non ante erat cerimoniis per fidem gentilis.

demonstrati

milia. Ait autem
ad discipulos suos.
Facite illos discu
bere per convivia quin
quagenos. Et ita
fecerunt. Et discub
uerunt omnes. Accep
tis autem quinque pa
nibus et duobus pis
cibus: respexit in ce
lum et benedixit illis. et
fregit et distribu
it discipulis suis.
ut ponerent ante
turbas. Et man
ducaverunt omnes
et saturati sunt. Et
sublatum est quod su
perfuit illis fragmentorum cophini
duodecim. Et factum est cum

solo vite eterne desiderio suspirant. quia centenarii de leva in dexteram.

Frangendo multiplicat quia panes ad plurimos pascant. lex enim moysi dum exponitur multos libros fac. In lege dicitur non moechaberis. hoc panem frangit et dividit ille ubi non aliunde adiciens. sed de suo pariens. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam moechatus est. Ecce habes fragmentum. de suo addidit. Si oculus tuus dexter scandalizat te. Ecce habes aliud. et si dextera tua. abscide eam. et quae dimissa ante dicta mea tur. Vides ex uno quam multa fragmenta.

Et manducaverunt. quod manducamus per saciatur. signatur sanctum in perpetuum. ab electis repellendam. quia fidelis utitur quod accepit. et cibum. Quod apostoli tantum sumunt divisione dominici corporis et sanguinis perimuntur.

Iubet tacere discipulos, ut fallat principem mundi, et ut declinet iactantiam. docet humilitatem simul, ne adhuc rudes et imperfectis discipuli maioris predicationis opprimerentur mole. completo autem passionis sacramento, oportunitas erit apostolis. Ennunc dicite o. g. b. e. t. u. p. r. f. r. s. s. tunc non poterant cum publice predicari dei filium quem mox erant visuri flagella tum et crucifixum. prohibentur ergo eum euangelizare dei filium, ut euangelizent postea crucifixum.

solus esset orans, [illo discipuli] erant cum eo discipuli. Quem me dicunt turbae? At illi responderunt et dixerunt: Johannem baptistam. Alii autem helyam. Alii quia propheta unus de prioribus surrexit. Dixit autem illis: Vos autem quem me esse dicitis? Respondens [unus pro omnibus et pro omnibus] Symon petrus dixit: Christum dei. At ille increpans [illos ... filium dei ... filium] illos: praecepit ne cui diceret [primo] hoc. dicens quia oportet filium [quia] hominis multa pati [que ad fidem dominice nativitatis] et reprobari a [passionis pertinent ... discipulis ... egit] senioribus et principibus sa- [ad omnes] cerdotum et scribis. et occidi

Cur quinque milibus hominum plus reddundat. quattuor milibus vero quae vii. multa triduo cum Christo fuerunt, et ideo amplius caelestis pabuli receperunt.

Post miraculum cum turbe vellent eum facere regem. dimissa turba fugit et ascendit in montem solus orare. et autem discipuli ascenderunt in naviculam. ad quam cum ipso. Ipse autem solus orat patrem. possunt et sancti fide et amore domino coniungi, et cum omnibus excelsiorem intueri conversationem eius in carne, passibus humilitatis subsequi. sed incomprehensibilia paternae dispositionis archana solus penetrat et solus quod orandum novit orat. Cum discipulis autem non reperitur orasse. sed solus obsecrat quia dei consilium humana corda [plene] non capiunt. nec quisquam qui per misterium particeps esse cum Christo.

Quem me d. e. t. Exploratur fidem discipulorum per vulgi sententiam ingreditur. ne apostolorum fides firmata videatur vulgari opinione sed veritatis agnitione, et in mox turbe notantur quia diversas de domino ferunt sententias. quorum sermo et sensus instabilis est et vagus. a quibus suos distinguens ait. Vos autem quem.

Opinio de Iohanne ideo fortasse erat, quia in matris utero positus dominum presentiam senserat. de helia, quia raptus ad caelum est et venturus creditur. de ieremia, quia in utero matris sanctificatur.

Conpletum est omnia quae in natam. et nomen expressit. In nomine enim Christi et divinitatis et incarnationis est expressio. et fides passionis. heretici et si nomen Christi non negant. Christum tamen negant. quia non omnia quae Christi sunt confitentur.

Potest esse filius tonitrui. si non mira sed in pectore Christi recubans. si de terrena non moveant. sed potius in nitis tue intime

Et interrogabat eos.

que sunt eterna contemnas. Si caro potestatem non tamen uoluntatem. Tali esse debet fuerit.

Vilis quasi se ipso deficiat. Ad eum quod supra se est non appropinquat. Et nouitate ad quod uocatur non apprehendit. Non mactat uetustatem in qua natus fuit. Et cum cessat a uiciis: exercitat et uirtutes. Vir non subiungitur. Tollat crucem.

Quia aliquis temporalia despicit. Sed humana uerecundia propediti: rectitudinem quam habent. Non uiuente non audent uoce exprimere. Congruum medicamentum subiungit. Qui erubuerit. Persecutionis tempore pro fide erubescere fideles. Sed pacis tempore nudari honoribus et tribulationibus affligi. Pacis tempore sepe ueretur aperte mundum despicere. Uiuit aliis ut uelit pati. Sed uos satis facere ut quibus sumus in ea. Hoc enim sanamus et in pace in confessione et uarietate possit probari. Sed si imitatur humilitatem superioris.

Quia arduum erat. Animam presilis corpus mortuum offerre sustentat infirmitatem humane mentis. Remuneratione presentium ne frangatur desperatione uel tedio. Visa enim eterna gloria et si in transitu et ad breue monstrum fortiores erunt. Omnia mundi aduersa reddimitur. Promittit enim quod futuram gloriam in transitu uidendam. Intra ut cernere in celo sperent eterna. Vel promittit aliquos de discipulis uisuros dilatationem ecclesie antequam per mortem recedant de mundo. Ut in presenti mundi

et tercia die resurgere.

Dicebat autem ad omnes. Si quis uult post me

(Non ex animo sua. sed et semper. sed quod fuit)

uenire: abneget semetipsum

(uetus homo)

et ipsum et tollat crucem suam cotidie et sequatur me.

(qui tempore persecutionis persequitur)

Qui enim uoluerit

(uitam carnis uult custodire)

animam suam saluam

(in futuro)

facere perdet illam. Nam qui perdiderit animam suam propter me: saluam faciet illam. Quid enim proficit homo si lucretur uniuersum mundum se autem ipsum perdat et detrimentum sui faciat? Nam qui me erubuerit et meos sermones: hunc filius hominis erubescet cum uenerit in maiestate sua et patris et sanctorum angelorum.

Qui tractat debet audientium considerare. Sed ne plus irrideatur quam audiatur.

Sic persecutionis tempore ponenda est. Et in pace frangenda est desidia eterna. Autem quanto uidet homo se curiosiorem. Tanto se ad custodiam sollicitior.

Crucem tollit qui per abstinentiam corpus affligit. Vel per compassionem proximi affligitur animus. Quod et alii quam philosophi habent. Tantum sequitur me. Si solus Iesus.

Non sufficit approbatione fidei uoce professionis quod deest. Que uerecundia professio generalis.

Qui illum cum non gustat mortem. Qui non timuerit mortis eterne sensum habebit. Quod et con

forma meruerit ... in morte ... p' ... uiuendi.
Ut totis credere ... testib'.
P ... accepit ... baptismo ...
... in ... terr.
Tres testes ... apl'os ... celo moysen 7 heliam. xpm ... septem ... e dei filii. cum sol ... sufficere ... testimonium ... e testimonium ... tria ...
Quia ad montana ... ascendit ... ad terrena descendere. sz sep in sublimi ... uiam. 7 e petr' ... gaudium regnum ... dei ... e ... in regno dei ... quos sol ... lucet ... in tabernaculo ... cogitatione opa.
Quo ... ascendit ... maiestate ... resurrectione ... cogn

Dico autem uobis uere sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt mortem. donec uideant regnum dei. Factum est autem post hec uerba fere dies octo. 7 assumpsit petrum 7 iacobum 7 iohem 7 ascendit in montem ut oraret. Et factum est dum oraret species uultus eius altera. 7 uestitus eius albus refulgens. Ecce duo uiri loquebantur cum illo. Erant autem moyses 7 helyas: ui

mundi gloriam erecta certi credant in celo regnatura.
Tres tantum dicit. qz multi uocati. pauci uero electi. 7 q fide trinitatis inuiolatam seruant. etiam merentur uisione letari.
Post uerba ... cognitor. perfecto res fuisse certus tres apl'os. significat autem illos q habent fidem spem 7 caritatem. l' p petrum p positum siue agnitum. p iacobum penitentes. l' actuales. p iohem ignes l' teorici.
P possibilitate cuiusque minuitur ubi autem crescit. 7 nisi altioris prudentie cacumen ascendas. non tibi apparet sapientia. non apparet misteriorum cognitio. non apparet quanta sit gloria. quanta spes uerbi. sz apparet sermo natus ex homine. Iterum opus inuolueris. sz ascende. crede natum de uirgine natum de spu. triumphantem in cruce. mortuos resuscitantem iam facies facta est ubi altera.
Transfiguratur non substantiam ue carnis amisit. sz gloriam l' sue l' nostre resurrectionis ostendit. q' ... apl'is talis post iudicium cunctis apparebit electis. nam in ipso iudicio 7 bonis 7 malis in forma serui apparebit. ut uideant in quem pupugerunt.
Vestes dni sci sunt qui xpm induerunt. que uestes dno ... depeabit. 7 aliorum sunt. nisi est. sz dno in monte ascendente fulget. 7 ... apparuit ... sz tunc similes ei erunt. qui eum sicuti est uidebunt. l' uestitura ubi sermones sunt scripturarum. 7 queda inuolucra diuine intellectus. qz sic ut apl's ... ce apparuit que 7 uestes ei refulg

sit uera et celestis uirtutis tue iam diuinam sensus allexerit lectionum.

Per moysen mortuum significantur sancti qui ab initio mundi usque ad diem iudicii defuncti et in christo uideo sunt resuscitandi. per heliam uiuentem qui uiui inuenientur. qui in maiestate uidentur. quia cum christo regnabunt gloriosi qui excessum eius dicunt. quia tantum mortem sancti domini laudabunt. qui pro salute eorum dignatus est pati.

Per moysen infernales. per heliam celestes. per apostolos terrestres. ad iudicium uenturi significantur.

Hoc uiuus et mortuus apparent ut significent christum mortuorum et uiuorum iudicem uenturum. et ut nos uiui simus deo mortui mundo.

Moyses id est legislator et helyas prophetarum eximius apparent cum illo ut ostendant ipsum esse quem loquuntur in lege et prophetis. et quem lex et prophete promiserunt. qui non infimus sed uirtute uisus est. quia soli rite excelsi maiestatem sue scripture quod in domino impleta est prospexerunt. docebunt. [illegible] lex et prophete quoslibet in exitum fidei inuenerit. dispensationis domini et mysterium docent.

Post dies octo. alii quod sex medios tantum numerant. per sex etates seculi scilicet laborem quod escendit significant. Lucas quod et primum quo promittitur et ultimum quo promisso impletur computat. octaua tamen resurgendi. Nam sicut christus post sexta sabbati qua in sepulcro quieuit. octaua die surrexit. sic nos post sex seculi etates. quibus pro domino patimur et laboramus et post septimam quietis animarum que interim in alia uita

qui crucem ascendit et post vi. sabbati

si in maiestate. Et dicebant excessum eius quem completurus erat in iherusalem. Petrus uero et qui cum illo: grauati erant sompno. (nemo nisi uigilans uidet) Et euigilantes (gloriam dei) uiderunt maiestatem eius et duos uiros qui stabant cum illo. Et factum est dum discederent ab illo: ait petrus ad iesum. (uel apostolus cupio dissolui et esse cum christo) Preceptor: bonum est nos hic esse. et faciamus tria tabernacula unum tibi et unum moysi et unum helye. nesciens quid diceret. Hec autem

noscet. et desiderata in toto alter per caritatem uinligat.

Quia natale tabernaculum quod nubes accepit obumbraculum discat in resurrectione in regnum domini. sed scimus sed gloria sanctos esse protegendos.

Sompno grauati quia splendore inuisibilis deitatis per uim sensus humani corporis. Vel sompno grauantur. ut resurrectionis gloriam post corporis quietem uideant. et sic eo uerius maiestatem domini uidebunt quo carnis sue iniquitatem morte uicerint in mortalitate gaudebunt. tunc moysen et helyam spiritualiter in gloria quem melius intelligent. quo unum iota uel unus apex non preteribit a lege. et quo deus legem et prophetas non soluit. sed impleuit.

Timere quia humana fragilitas conspectum maioris glorie ferre non sustinet. et quanto quis ampliora quesierit tanto magis ad inferiora collabitur.

sed misterium sua ignoravit.

Et maioris lucis suffundit.

illo loquente: fac
ta est nubes et obumbravit eos
et timuerunt. Intrantibus illis in
nubem, et vox facta est de nube di

non helias, non moyses, sed quem solum videtis, huic figendum

cens. Hic est filius meus dilectus ip

est tabernaculum in corde.

sum audite. Et dum fieret vox
inventus est Ihesus solus. Et ipsi tacue
runt et nemini dixerunt in illis di
ebus quicquam ex hiis que viderant.
Factum est autem in sequen
ti die descendentibus
illis de monte occurrit
illi turba multa. Et
ecce vir de turba ex
clamavit dicens. Ma
gister obsecro te re
spice in filium meum
quia unicus est mihi.
Et ecce spiritus apprehen
dit illum et subito cla

Recedunt illi in dies cepit designari, ne ad servos vox patris missa putaretur, ipse ablata nube evanescentibus helia et moyse solus cernitur, quia legis et prophetie umbra discedente verum lumen coruscante evangelii gratia reperitur.

Latenter accusat discipulos impossibilitatis, cum impossibilitas aliquando non ad curantem sed ad curandum referatur, quia dominus: fiat tibi secundum fidem tuam.

generat. octava etate resurge[illegible] ius.

In monte orat et ascendit, ut innuat quod qui resurrectionem expectant, mentem in excelsis elevare et orationibus semper debent insistere.

Et si petrus ex humana fragilitate nesciens quod diceret, insita tamen ardore est dat indicium devotionis, quem in se celebrare et officio sustentare quereret. Errabat quod interna et in hac mortali carne sibi et coapostolis suis dari cupiebat regnum quod in celis et in carne mortali expoliatis est promissum. Sic errat quod tria tabernacula legi et prophetis et evangelio facere desiderat, cum hec ab invicem non discrepent, non tria sed unum habentia tabernaculum, id est ecclesiam dei.

Et si ex infirmitate ignorat, tamen placet obsequii devotio. Unde et nubes obumbrat. Divinum est spiritus ista obumbratio que non caligat affectibus hominum sed revelat occulta, cuius perfectus ostenditur: audita voce dicentis hic est filius.

Vox patris petrum sublato timore docet veritatem. Et nota quod sicut domino baptizato sic et transfigurato misterium trinitatis declaratur, quia gloriam quam in baptismate confitemur in resurrectione videbimus. Spiritus in columba, hic in nube lucida, quia qui nunc simplici corde fidem servat, tunc aperta luce visionis contemplabitur quod credidit, et ipsa qua illustrabitur vel apprehendit gratia protegetur.

Tres in principio videntur, unus in fine, quia in fide perfecta unum sunt. Omnes enim in corpore unum sunt. Vel forte quia lex et prophetie (?) que ante

eorum per Moysen et Heliam cepit in illo desinunt. Finis enim legis est Christus ad iustitiam omni credendi.

Sciendum non corpora vel animas Helye vel Moysi apparuisse, sed aliqua subiecta creatura illa corpora fuisse formata. Potest et credi angelico ministerio illos factum esse, ut angeli corpora ipsorum assumerent.

In monte orat, docet, maiestatem suam demonstrat, patris vocem apostolis pandit; descendens a turba excipitur, miserorum fletu pulsatur, infidelitatis perversa reprobat, malos spiritus expellit.

Matheus lunaticum, Marcus surdum et mutum describit. Significat autem illos qui ut luna mutantur, nusquam in eodem statu manentes, sed per diversa vitia crescunt; qui non fidem confitentur, non ipsius fidei audire volunt sermonem.

Domino volente tacent de filio hominis, donec resurgat, ne incredibile sit pro rei magnitudine, et post tantam gloriam apud rudes sequentis crux scandalum faciat.

Pro qualitate meritorum cordibus hominum aliis ascendit Dominus, perfectos quasi conversatio in celis sublimius extollendo glorificat et de eternis instruit, et docet que a turba nec audiri valeant; aliis descendit Dominus, teneros et incipientes confortat, docet et castigat.

Non est tedio affectus dominus mansuetus atque humilis, sed in morem medicus qui videt egrotum contra sua precepta agentem, increpat illum, curatur sive faciat in dicitur tam peccare, sed

mat et elidit et dissipat eum cum spuma et vix discedit dilanians eum. Et rogavi discipulos tuos ut eicerent illum et non potuerunt. Respondens autem Ihesus dixit: O generatio infidelis et perversa usquequo ero apud vos et patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et cum accederet, elisit illum demonium et dissipavit. Et increpavit Ihesus spiritum immundum et sanavit puerum et reddidit illum patri eius. Stupebant autem omnes in magnitudine Dei. Omnibusque mirantibus in omnibus que faciebat dixit ad discipulos suos: Ponite vos in cordibus

Inter magnalia potentie divine sepius replicat abiecta passionis humane, ne subito veniens terreat, sed levius ferantur precogitata.

Non puer impatiens, sed diabolus in inferens increpatur quia qui peccantem vult sanare, vitium debet arguere et expellere, sed hominem amando refovere, donec reddatur sanatus spiritualibus parentibus [illegible].

Vos qui meo d'
ciplatu adhere
tis: q' archana
mea manifesti
apu. p̃ciosi sã
guis quo uum
dus redimendus é,
euentu uite redẽ
dite. dũ certi un
nt tñ facta
diuine altitudi
nis.

ribus uestris sermones ist
os. Filius enim hõis.
futurũ é ut trada
tur in manus ho
minũ. At illi ig
norabant ũbum
istud 7 erat uelatũ ante eos
ut non sentirent illud. Et time

Intelligens erro
ri uult de sedu
glé humilitatis
gentione sana
re.

bant interrogare e
um de hoc ũbo. In
trauit aũt cogitatio in eos q̃s
eoꝝ maior eẽt. At ihc uidens co
gitationes cordis illoꝝ apphen
dens puerũ statuit illũ secus se

Qui imitatorẽ
ẽ recipit. xp̃m
recip. 7 qui ima
ginem di recip.
recip' dm.

et ait ill'. Quicũq;
susceperit puerum
istũ in noĩe meo:

Non solũ sedm
q hõ certa unde
oꝝ ẽ sedm diui
tem qua sũ patri
equalis.

me recipit. Et q̃c
q; me receperit. reci
ꝑ idem sũ cũ illo.
pit eũ qui me misit. Nam qui

aliud uidente. illo aliud ppetrante. p̃stũ uim̃ uaci arguimt in
hoc uitand. vñ 7 adõit. ad duc. h. f. c.
Dũ puer ad dñm plerũq; a dño
accidit elidit. q ouũ si a dño
plerũq; a dño graui' pulsant.
ut uel adiuta reducant. Vel de su
a expulsione diabolus seuus
dicet. sic in ꝑncipio nascentis ecc
uite 7 gratia opposuit certam
ina ut quos suo regno subtim
Hec ignorantia ... C bat.
ñ tam de tarditate q̃ de amore ti
nascit q; adhuc carnales 7 mis
terij cruci ignari. quẽ dñm cog
nouerit mortuũ crede ne
queunt. Sz sic ꝑ figuras lo q̃
tẽ audire solebat sic 7 qd de sua
traditione loquebat. figuraliter
aliud significare putabant.
Quia uidant petrũ 7 iacobũ 7 io
hanñ in monte seorsũ ductos.
secretiq; aliquod eis eẽ creditũ
sz 7 petro sup' claues celoꝝ eẽ
ꝑmissas. eccliãq; sr eũ edificam
dã' uati sunt. vel istos tres ceteris. vel
omib' aplis petrũ eẽ platũ. uel q
intributi solutione petrũ ipi dño
parificati uidant. ip̃m ceteris ꝑfe
rendũ arbitrabantur. Sz sciend
istã q̃stione 7 ante tributũ 7 post
tributũ eẽ factam.
Vel simplices pauperes ẽ ab his
qui uolunt eẽ maiores pei
honore docet eẽ suscipiendos.
vel paruulos malicia eẽ docet ut
pueril' ignoscentie simplicita
tẽ oseruent ut fora animis qua
natura duce puer obseruat. ipi
ꝑ nõie ẽ sequant' ex industria.

minor est inter omnes vos, hic maior
est. Respondens autem iohannes dixit.
Preceptor, vidimus quendam in
nomine tuo eicientem demonia
et prohibuimus eum, quia non sequitur
nobiscum. Et ait ad illum Ihesus. Nolite
prohibere. Qui enim non est adversum vos,
pro vobis est. Factum est autem dum com-
plerentur dies assumptionis eius,
et ipse faciem suam firmavit ut
iret Ierusalem. Et misit nuncios an-
te conspectum suum. Et euntes in-
traverunt in civitatem
samaritanorum ut
pararent illi. Et non
receperunt eum, quia faci-
es eius erat euntis Ier-
usalem. Cum vidissent
autem discipuli eius Iaco-
bus et Iohannes, dixerunt.

Committente eius quo ... pati decreverat. ... passionis. ... loco cum quo pati decreverat ... hospicium.

Iohannes diligens dominum et a domino dilectus excludendos putat a beneficio qui non utuntur obsequio. Ideo docetur neminem a bono quod ex parte habet arcendum, sed ad hoc potius quod non habet esse provocandum. Tales tamen ob aliorum salutem admittendi censentur quia heretici vel mali catholici non sacramenta communia in quibus nobiscum sunt et adversum nos non sunt, sed divisione pacis unitatisque contraria, qua adversum nos sunt et dominum non secuntur nobiscum, detestari et prohibere debemus.

Non reprehenditur iohannes quia amore faciebat, sed docetur ut noverit infirmiorem esse, firmiorem quidem tantum, quia dominus et si remuneraret fortiores, non excludit infirmos.

Apostoli adhuc rudes et modum vindicandi ignorantes, non ex amore correctionis aliorum vel timende malicie mitti, sed ex odio vindictam desiderant. Hanc autem ignorantiam dominus reprehendit. Postquam vero eos de via perfecte dilectionis docuit, aliquando potestatem tribuit tales vindictas exercendi, sicut petro in ananiam et uxorem eius, quorum mors et viventibus timorem incussit, et illis qui puniebantur. Preterea quod augeri potuit sunt [illegible]. Sed hec ratio [illegible] testato, vel ex amore servatur sepius vel in veritate, vel timore puniebantur. Talis potestas sanctis viris adeo est collata.

Non semper in eos qui peccant est vindicandum, quia non numquam amplius prodest clementia que ad penitentiam. Lapso ad correctionem. deinceps samaritam creditur.

Samaritae quos conspiciunt euntem Ierusalem non recipiunt, quia non coutuntur iudei samaritanis.

Cuius spiritu signantur ethnici, eius acta [illegible] nec presulentes, sed in [illegible] iste iudices.

Perfecta virtus non habet studium ultionis, nec ulla est iracundia ubi est caritatis plenitudo.

e in similitudinem helye qui 7 ipse manu etc.
Dn̄e. uis dicim(us) ut ignis des
hic dicunt qui in prophetis baal mortem asserit 7 in hoc quod
cendat de celo 7 consummat
apostoli potestatem prophete quo sumunt ostenderent impios fuisse
illos. Et conuersus: increpa
merentem pro pena.
uit illos dicens. Nescitis cu
ius sp(iritu)s estis. Filius ho
minis non uenit
animas p(er)dere: sed sal
uare. Et abierunt
in aliud castellum.
Factum est autem amb
ulantibus illis in uia.
dixit quidam ad illum.
Sequar te quocumque
ieris. Et ait illi ihc.
Vulpes foueas ha
bent 7 uolucres celi
nidos: filius autem hominis
non habet ubi caput suum
reclinet. Ait autem ad alterum. Sequere
me. Ille autem dixit. Dn̄e permitte mihi primum ire 7 sepelire

Vulpes animal fal
lax in fouis latens
tam. rapinas fra
udis exercens sic
ut ipsa hominum
hospitia. in foue
is habitans. ita
hereticus domum fi
dei non habens ali
os in suam fraudem
trahit. 7 a fide se
ducit.

Inuio humili pe
ctore non habet diui
nitas. in familia
ri mansione que
escat.

Accente dampnum
culpat aspernan
tium. sed fraudes que
repudiantur frau
dulentum. eligit
innocentem. sed cum
cum patre scrutans
mortuum. illum pa
trem dei ob li
uisci domum prius
ura.

credideri(n)t. aquibus sibi locum ignis arcet.

Ad sermones istorum ignis de celo des
cendere. qui sunt filii tonitrui.

Non peccant apostoli qui legem sequuntur qui
sciebant 7 fineres reputatum ad iusti
ciam quod sacerdotes legis interemit. 7 ad p(re)
ces helye ignem descendisse ut p(ro)
phete uindicaret iniuria. sed uindi
cet qui timet. uindictam non querit qui
non timet.

Iste signior magnitudine motus
uult sequi. ut ex miraculo opin
quereret lucrum. iam 7 a dn̄o repu
diatur. quia non obsequium spiritum. sed affec
tus querit puritate. dicens ergo talis fidei
quod me spiritu diuicias 7 seculi lucrum cup
is sequi: ego tante paupertatis sum. ut
ne hospiciolum quod habeam. non meo u
tar tecto. Vt ubi maneas non habes spiritum ma
nem iactantiam sequi uoluit. quam
significant aues. 7 fure obsequium
discipuli. quia fictio per penam signatur.
Reclinatio capitis humilitatem Christi sig
nat. quia in illo simulatore et superbo non
habebat locum. licet circumspectum
esse fidei hospitium. ne dum infidelibus
nostre domus ianua reseratur. ma lic
ne perfidie casses inprouida credu
litate labamur.

Quem miseretur dn̄s. inpruden
tem uocat. qui disciplinatum uo
respuit. dignius in quo diuinitas
quiescit: sed pius pietate funeri
expleta. liberior sequi desiderat. sed
dn̄s docet minora bona pro utilita
te maiorum esse pretermittenda. ma
ius est enim animas mortuorum predican
do suscitare: quam corpus mortuum terra ab
scondere.

qui est sub lege

derelinquere

Mystice non vero sicut ab officio pietatis filius, sed fidelis secernitur a communione perfidorum, quorum guttur est sepulcrum patens. Quales et eum hereticus quem super multiplicibus conparant, et ubi est pater, vestrorum sepultura deque dicit, licet mittens hec unguentum in corpus meum ad sepeliendum me fecit. Et ideo quasi bona mulier fecit sepelire Christum, ut cum eo resurgat; diaboli perfidiam mulier sepelire non debet.

Manum ad aratrum mittit qui quasi dam instrumento conpunctionis ligno et ferro dominice passionis duritiam sui cordis conterit, et ad bonos fructus aperit. Qui si ad relicta mente desiderio respicit, a regno dei cum uxore loth excluditur.

Sicut in apostolis forma est episcoporum, sic in septuaginta duobus forma est presbiterorum secundi ordinis. Septuaginta duo mittuntur, quia tot linguarum gentibus euangelium predicarent, ut sicut primo duodecim apostoli propter duodecim tribus israel, ita et hi propter exteras gentes destinentur imbuendas. Vel cum Christus se diem, apostolos vero horas huius diei nominet: per hunc numerum predicatorum significat se fide sancte trinitatis in mundo ad annunciandum. Sic sol diurnum sue lucis ambitum per septuaginta duas horas efficere solet.

Sicut lupus ovibus, sic heretici insidiantur fidelibus. Et sicut lupus ovile nocte circuit, non audens intrare, canis sonum pastoris absentiam vel desidiam explorans, sic heretici nocte in temptationibus fideles decipere conantur. Ecclesiam non intrans pastores ecclesie vel necare vel in ecclesie mentem contendit. Lupus non tantum corporis rigidus se infectum facile non

Mortui id est non credentes, qui mortuos suos id est qui de corpore suo sine fide exierunt. Et hec a cordibus relinquuntur.

patrem meum. Dixitque ei ihesus: Sine ut mortui sepeliant mortuos suos; tu autem va

Hec tu mandatum electis.

de et annuncia regnum dei. Et ait alter: Sequar te domine, sed primum permitte me renunciare his qui domi sunt. Ait ad illum ihesus: Nemo mittens manum suam in aratrum et aspiciens retro aptus est regno dei. Post hec autem designavit dominus et alios septuaginta duos et

verba predicationis preveni

misit illos binos

erunt, venit dominus ad mentes habitaturus.

ante faciem suam

cultum.

in omnem civitatem et locum quo erat ipse venturus, et dicebat

Si discipulus dominum secuturus arguitur, quod vult renunciare domui ne sue, quid facient illi qui nulla utilitate sepe visitant domos eorum quas reliquerunt.

Per hec quod binos mittit, innuit quod nemo predicationis officium debet suscipere qui non est alium caritate (?) non habet vel binarium ... que duo sunt precepta caritatis, quia mandata inter se ... dilectionem ... caritas ecclesie sacrum per spiritale gratiam in discipulorum predicatione.

Messis turbe credentium, operarii apostoli et sequaces eorum, et licet messis sit vel de (?)...

ſata. tamen cultore la bore. et ſollicitu minus operarii requirit. ne a uerſis celi ſparſa ſemina diſſipent.

Lupi. ſcribe et phariſei qui ſunt heretici uiderunt.

Manete. non eſt de domo in domum uaga facilitate tranſmigrandum. ut in hoſpitali amore ut ſeruet conſtantia a nec [illegible] neceſſitudo facile reſoluatur.

Predeſtinat' s. ad uitam. ſequitur celeſte ubi quod audit. ſi audire noluerit: labor ſuus fructu non priuabitur.

tus. Meſſis quidem multa: operarii autem pauci. Rogate ergo dominum meſſis: ut mittat operarios in meſſem. Ite. ecce ego mitto vos ſicut agnos inter lupos. Nolite portare ſacculum neque peram neque calciamenta. et neminem per viam ſalutaveritis. In quamcumque domum intraveritis: primum dicite. Pax huic domui. Et ſi ibi fuerit filius pacis: requieſcet pax veſtra. Sin autem: ad vos revertetur. In eadem autem domo manete: edentes et bibentes que apud illos ſunt. Dignus eſt enim operari

port. ſic heretici intentione duriores non ſolent ab errore mutare. Unde apoſtolus hereticum hominem poſt primam et ſecundam correptionem deuita. Lupus ſuo impetu fertur. et ideo ſepe laudatur. ſic heretici impetum faciunt. ſed ſepe remanet manus. ne nocere poſſit. Lupus ſi prior aliquem uidit uocem illius quadam natura eripit. ſed ſi homo illum prior uidit exagitat. Si quem uero ſua diſputatione heretici preuenerint mutum reddunt ne confiteatur uerbum dei. ſed ſi conuicta fraudis eius agnoſcit non patietur iacturam uocis. Sic lupus ita et heretici grauiter inuadunt. uitalibus uulnus infligit. Qualiter autem hos effugere poſſimus: ſupponit dicens. Nolite. Luc. Iu. in. Nolite poſſidere au. neque ar. non pec. in z. e. Utrumque de corio animalis mortui fit. i. uicti mortale uult. Et uult quos ad predicandum mittit ne mortis timore retardentur ab iniuncto munere. Neminem. s. feſtinato iubet contendere ne alicuius obuiorum confabulatione reflectantur ab iniuncto munere. Nec ſupplicit att. Neminem ſa. et ſit uſus humanitatis ſalutare. ſed addit dicit inania quod non ſalutationis ſedulitas aufert. ſed obſtaculum impediendo deuotionis abolet ut qui diuina mandant paulisper ſequeſtrent humana.

Nolite po. s. n. p. tanta predicatori debet eſſe fiducia in deo. ut preſentis uite ſumptus et ſi non prouideat. tamen ſe non deficere certiſſime ſciat. ne dum occupat mentes ad temporalia minus predicet eterna. Sacculus. pecunia in ſacco clauſa: ſapientia eſt occulta. quod prius non erogatur. per peram ſeculi. per calciamenta mortuorum operum exempla ſignantur. et predicatores onus ſeculi

2

2 nim negotiorum non portet. nec stultorum operum exempla conspiciat. ne sua opera qui ex mortuis pellibus credat muniri. Cum non amore eterne patrie, sed pro morum ambitu salutem audientibus exobtat. Orans enim qui vivam salutat, ex occasione itineris salutat, non ex intentione habende eius salutis.

Nota quod uni operi predicatorum due mercedes debentur. una in via que nos in labore sustentat. alia in patria que nos in resurrectione remunerat.

Et in quamcumque c. De scripto diverse domus hospitio quod in civitatibus agere debeat docet. prius scilicet in omnibus communicare se cernunt. ~~ab ipsorum [illegible]~~

Pulverem excutere iubet. vel ad contestationem terreni laboris. quem pro illis inaniter susceperunt. vel ut ostendant usque adeo se ab illis terrenis nichil querere ut pulverem de terra eorum non patiantur sibi adherere. Aliter per pedes ipsum opus et incessus predicationis significatur. per pulverem quo aspergitur levitas terrene cogitationis a qua ipsi summi doctores immunes esse nequeunt. cum pro auditoribus sollicitudine salubri curis intendunt. et quasi per via mundi uno in calcaneo terre pulverem legunt. Qui ergo recipere verbum spernunt, ipsas afflictiones et curas doctorum quas pro se tolerabant in argumentum trahunt humilitatis. ab his pulvere pro nos auditores lavent pedes evangelistarum ablui. et per ipsum salvatorem narrant abluti. Sed qui spernit doctrinam predicatoris, ipsos labores et pericula doctorum necnon sollicitudinum ad testimonium dampnationis sue inflectit. Hic quidem pulvis in contemptores evangelii iubetur excuti.

Sodomite et similiter excecabantur.

mercede sua. Nolite transire de domo in domum. Et in quamcumque civitatem intraveritis et susceperint vos: manducate que apponuntur vobis. et curate infirmos qui in illa sunt. et dicite illis. Appropinquavit in vos regnum dei. In quamcumque civitatem intraveritis et non receperint vos: exeuntes in plateas eius dicite. Et pulverem [pedum] qui adhesit nobis de civitate vestra: extergimus in vos. Tamen hoc scitote: quia appropinquavit regnum dei. Dico vobis: quia Sodomis in die illa remissius erit quam illi civitati. Ve tibi Corozaim. ve tibi Bethsai-

Ancilicio aspera prava pungentis memoria. quia in dextre index sinistra pars: et in ducenda significatur. Inventione mortis consolatio. per quod tota humani generis massa in pulverem est redigenda significatur. Incessione humanitatis per presentie. Unde psalmista. Surgite postquam sederitis. id est humiliamini sub potenti manu dei ut vos exaltet in tempore visitationis.

ida: quia si in tyro et sydone fac
te fuissent virtutes que in vobis
facte sunt. olim in cilicio et cinere
sedentes penitērent. Verumptamen tyro et sydoni remissius erit
in iudicio: quam vobis. Et tu cap
harnaum usque ad ce
lum exaltata: usque ad
infernum demergeris.
Qui vos audit: me
audit. Et qui vos
spernit: me spernit.
Qui autem me sper
nit: spernit eum qui
qui me misit. Re
versi sunt autem
lxx. ii: cum gaudio
dicentes. Domine etiam
demonia subiciuntur nobis in nomine
tuo. Et ait illis. Videbam sathana

Vel exaltata es super bo resistendo mee predicationi. vel exaltata es meo hospitio et meis signis et virtutibus. ideo maiori plecteris supplicio. quia videre noluisti. et nequa liquis putaret illis tantum civitatibus vel personis que dominum uidentes non receperunt, convenire verba hec. addit. Qui vos audit me audit. in audiendo vel spernendo euangelii predicatorem. quibus sciat seu viles personas. se ipsum salvatorem sperne vel audire. quia in discipulo magister auditur. et in filio pater honoratur.

fuit.

ⁱ et hospitales erant: tamen apud illos sil. vel tales hospites. quales apud iudeos prophete. quales apostoli reperti sunt. Loth inter eos et si iustus non tamen ad eum nulla signa fecit. et ideo cum interitu dominatum est. in latium alio quam erit. et potentes potenter tormenta patientur.

Corozaim. bethsaida. capharnaum. et tiberias civitates sunt galilee in littore laci genesaret. has plangit dominus. quia post tanta miracula et virtutes. non penituerunt. et sunt peiores gentilibus. natale solum in his dissipantibus. quia post decepte legis contemptum filium quoque dei conculcare. gentium que iuguerat experientiam, non cavuerunt.

Olim in ce. et ci. impleta videmus verba salvatoris. quia cum ille civitates presente domino presente credere noluerunt: tyrus et sydon olim fuerunt amice david et salomonis. et postea euangelizantibus x discipulis devote fidem susceperunt. Quare autem sit predicatum non credituris. et non predicatum credituris. novit dominus ille qui omnia novit.

Non contenti deserentes honorem nominis christi. sed qui infirma adhuc fide gaudent virtutibus. et de signorum operatione efferuntur. exemplo terrentur. et humilitate revocantur. quia sedem aquilonis per superbiam celo est preceptum. instructo magistro de tanta corona. si superbierint humiliabuntur.

Sic fulgur. ita precipitem de superius ad ima lapsum. vel sic est. quia decies adhuc transformat se in angelum lucis.

Quis utranique dos se potestas excedere obcessis corporibus. vel adiutum.

non faciendo nostra

non de fidelibus in nomine. in invite. non credentes filium dei

nolens credere filium dei

quia ego et pater unum sumus.

quod in lege non

et tamen quod corruit presens adeptum.

sic ipsa non nocuit manum pauli. Et austrum venenum non nocuit ioh(anni). Unde et ipse dominus. et si mortiferum quod biberint non eos nocebit.

Si quis celestia sine eterna opera gerens fert: propter hoc quod electus ad notitiam apud dei memoriam eternaliter conscriptus.

Malos spiritus eicere et alias virtutes facere aliquando non est meritum eius qui illa operatur: sed invocatio nominis christi hoc agit. ad condempnationem eorum qui invocant. vel ad utilitatem eorum qui vident et audiunt. ut licet homines despiciant signa facientes. deum tamen honorent. ad cuius invocationem miracula fiunt. Prohibentur gaudere de humiliatione diaboli. qui per superbiam cecidit. sed gaudeant de sua sublimitate. ut unde ille cecidit isti sublevati. ista ascendant humiliati.

Non ait insipientibus et hebetibus sed parvulis et humilibus. ut probet se tumorem dampnasse. non acumen.

Commendata humilitate per quam ad fidem venitur. pulcre de ipsa fide loquens concluditur. cum omnia sibi tradita dicit. non electa quam ipse creavit. sed illos parvulos quibus pater sacramenta filii revelavit.

Quia sic. non reddit rationem cur hos elegerit. alios reprobaverit. sed sic dicit placitum dei. In quo accipimus exemplum humilitatis ne temere discutiamus de superius consiliis.

Cum audis omnia: agnosce omnipotentem. non decolorem. non degenerem patris. cum audis tradita: confitere filium. cui per naturam unius substantie omnia iure sunt propria non dono collata per gratiam. per [illegible]

sicut fulgur de celo cadentem.
Ecce dedi vobis potestatem calcan-
(qui dente aperte ledunt.)
di supra serpen-
(qui cauda clam insi-)
tes et scorpiones
(diantur.)
et supra omnem
virtutem inimi-
ci: et nichil vos
nocebit. Verumptamen in hoc
nolite gaudere: quia spiritus vobis subi-
(que invado vobis)
ciuntur. Gaudete autem quod nomina
(vestra. per humilitatem fidei mee.)
vestra scripta sunt
(de salute hominum)
in celis. In ipsa
(quibus loquebatur.)
hora: exultavit
spiritu sancto et dixit.
(meus.)
Confiteor tibi pa-
(consubstantialis.)
ter domine celi et terre:
quod abscondisti hec
(quibus)
a sapientibus et prudentibus et re-
(elatione non noverunt.)
velasti ea parvulis. Etiam pa-
(quia iniustum esse non potest quod visum placuit. creator)
ter: quia sic complacitum ante te

Serpentes sunt mali homines vel diaboli qui incedendi initiis venena pravitatis persuasionis obiciunt. Scorpiones qui consummandas virtutes ad finem viciare contendunt.

Gratias ago quod apostolis adventus mei sacramenta reserata: que ignoraverunt scribe et pharisei qui sibi sapientes videntur.

In illa hora cum de subiectione immundorum spirituum et nominibus scriptis in celo loquerentur ostenditur. hinc tanta exultatio per quod data sibi [illegible] hominum et plurimum [illegible] tem fidei christiane.

55

Omnia m(ihi) tradita sunt a patre meo: et nemo scit quis sit filius n(isi) pat(er): et quis sit pat(er) n(isi) fili(us). et cui uoluerit filius reuelare. Et conuersus ad discipulos suos. dixit. Beati oculi: qui uident que uidetis. Dico enim uobis: q(uo)d m(u)lti p(ro)phete et reges uoluer(unt) uid(er)e que uos uidetis. et non uiderunt. et audire que audierunt. Et ecce quidam legis p(er)itus surrexit: temptans illum et dicens. Magister q(ui)d faciendo uitam et(er)nam possidebo? At ille dixit ad eum. In lege q(ui)d scriptum est quomodo legis? Ille respondens dixit. Diliges d(omi)n(u)m d(eu)m tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua. et ex omnib(us) uirib(us)

Curiosis. non exterioris

pharisei q(ui) corp(us) meum uiderunt.

Cognoscitur illa sacramenta que reuelantur.

paruulis.

Quib(us) et patrem et me reuelauit.

Se et alios regendo.

Venturum p(re)dicando.

uos auditis. et non

Verba legis tenens. ui(m) legis ignorans.

Legis doctor qui sub fuco in lege iacebat. surgit ut stet. stat dum magistrum uocat. s(ed) et stando temptat. dum tacendo q(uo)d erat.

Interrogat q(uo)d s(e)p(er) ē ut ex suis responsis sufficientes conuincatur. Videt q(uo)d legerat. s(ed) non impleuit q(uo)d scriptum erat. q(uo)d ut ip(s)e scriret habitur d(omi)n(u)m. q(uo)d diligere deberet.

Prophete et iusti a longe gl(or)iam d(omi)ni uiderunt p(er) sp(eculu)m et in enigmate. s(ed) ap(osto)li p(re)sentem d(omi)n(u)m habentes. et ab ip(s)o que uolebant interrogantes. non p(er) angelos. l(et) uarias uisionum sp(eci)es docebant(ur).

Legis p(er)itus occasione temptandi accipit ex uerbis d(omi)ni. Vbi ait. G(ra)tias ago te p(ate)r quia abscondisti h(ec) a sapientibus et p(ru)dentibus et reuelasti ea paruulis. Ex p(r)imo capitulo legis duxit legis ignarum p(ro)bauit. q(uo)d lex in principio statim patrem et filium p(re)dicauerit. et incarnationem filii adnuntiauit dicens. Diliges d(ominum) d(eum) t(uum). Diliges primum t(uum) s(icut) t(e) i(psum). Vbi et addit. h(oc) fac et uiues. s(ed) ille q(ui) nesciret p(ri)mum. q(ui) non credebat in xp(istu)m respondit. Quis ē m(eus) p(ro)ximus? Ita q(uo)d xp(istu)m nesciret et legem. q(uo)d modo eum p(er) scire legem. cum uitam ignoraret: cum lex adnuntiet uitam.

P(er)fectio(n)em uite celestis ostendit. d(u)m legis p(er)ito de dilectione dei et p(ro)ximi scripta p(ro)ponenti respondit. Recte respondisti. h(oc) fac et uiues. et in ista parabola adicit. Vade et tu fac. S(ed) in q(uo) ostendit. q(uo)d p(er) sola(m) dilectionem uenit(ur) ad uitam et(er)nam. s(ed) ille p(ri)-

[illegible]

3

mus non habebat qui numquam forsitan
misericordiam fecerit. et ideo ignorabat.
Homo iste adam intelligitur in genere hu-
mano. qui ab altitudine celestis ierusalem
prevaricationis prolapsione ad miseri-
as et defectum huius vite mutabilis ieri-
chonee descendit: cum innumeris decep.
et per hoc incidit in latrones. in potes-
tatem angelorum noctis. qui se transfigurant
in angelos lucis. sed perseverare non possunt.
In quos non incideret. nisi eis mandati cele-
stis devius se fecisset obnoxium. Qui et
indumenta gratie spiritualis immortalitatis
et innocentie auferunt. et sic vulnera in-
ferunt. id est peccata quibus integritas huma-
ne nature violatur. et mors que fossis [?]
sceleribus inducitur. Qui servat inteme-
rata que suscepit indumenta. non potest sen-
tire plagas [latronum]. abierunt. non cessando ab
insidiis. sed occultando insidias. semi-
vivo relicto. quia immortalitatem exuere.
sed rationis sensum abolere non possunt.
quo homo sapere et deum possit cognoscere.
Sacerdos et levita. qui transierunt. sacerdotium
et ministerium veteris [legis] figurant testamenti.
ubi vulnera languentis mundi monstra-
tur non curantur. Samaritanus qui custos in-
terpretatur dominus est. qui pro nobis homo factus vite
presentis iter arripuit. et venit secus
vulneratum. in similitudinem hominum fac-
tus. et habitu inventus ut homo. compassi-
onis nostre susceptione finitimus. et
[vicinus] [illegible]. alligavit. id est redargu-
[penitentiam] endo cohibuit. Infundit oleum dum
penitentibus tribuit spem dicens. peni-
tentiam agite: appropinquavit regnum ce-
lorum. Infundit vinum dum peccatoribus
timorem pene incutit dicens. omnis arbor
que non facit fructum bonum etc. i. in.
Iumentum enim ipsius est in qua ad nos

tuus. et proximum tuum sicut te ipsum.
Dixitque illi. Recte respondisti hoc fac
[quia putabat non] et vives. Ille autem
[alium dum hominem se stare. nec ip-] volens iustificare se ipsum:
[sum quem magistrum vocat. proximum] dixit ad ihesum. Et [agnosceret]
quis est meus proximus:
Suscipiens autem ihesus dixit. Homo qui-
dam descendebat ab ierusalem in ieri-
cho: et incidit in latrones. Qui
etiam despoliaverunt eum: et plagis
impositis abierunt semivivo re-
licto. Accidit autem ut sacerdos
quidam descenderet eadem via: et vi-
so illo preteriit. Similiter et levi-
ta cum esset secus locum. et videret
eum: pertransiit. Samaritanus

terum nondum venerat.
Laudat responsio-
nem. quia laudat [illegible]
factum.
Legis peritus. ut sapi-
ens respondisse di-
citur. proximum se legis
fateretur ignorare man-
dati. quia humiliari
recusans. et se ipsum ius-
tificare volens. ar-
chana non potest videre.
que revelantur par-
vulis. Cum dominus re-
sponsum temperat. ut et
omnis qui misericordiam facit
proximus intelligatur
et specialiter ipse dei filius
qui nobis proximus fac-
tus esse
designatur.

[volens]

Nemo proximior
homini quam deus. qui nihil fecit
et creaturas novit. et omnia
curare per se omnibus
[illegible] vel tempo-
rare [illegible]. non deum non
hominem proxi-
mum non ha-
bet.

[illegible]

autem quidam iter faciens venit
secus eum: et videns eum misericordia
motus est. Et appro
pians alligavit vul
nera eius: infundens
oleum et vinum.
Et imponens illum
in iumentum suum
duxit in stabulum:
et curam eius egit. Et
altera die protulit d
uos denarios: et ded
it stabulario et ait.
Curam illius habe: et q
uodcumque supererogaveris
ego cum rediero reddam
tibi. Quis horum trium videtur tibi
proximus fuisse illi qui incidit in latro
nes. At ille dixit. Qui fecit misericordiam in
illum. Et ait illi ihesus. Vade: et tu fac

Sacerdos data lege ad vi
vificandum descendit quod
in mundum prodesse
et nullam sanitatem co
ntulit homini. Descendit
levita, qui typum osten
dit prophetarum. Sed et hic
nullum sanat. Quia lex
peccata arguit, sed peccata
sine indulgentia
non tangit.

Hic de sacerdote et le
vita non est dictum, quia
lex non habet misericordiam
sed iudicium et iustitiam.

Cognatio non facit p
roximum, sed misericordia quae
misericordia secundum naturam,
nichil enim tam secundum naturam est
quam iuvare naturae
consortem.

Non ei domum, sed stab
ulum invenit, quo no
mine miserias et fe
tores huius vitae sig
nat, ne homo in hoc
seculo tanquam in patria
gaudeat.

venit in qua sauciatum imponit, quia pec
cata nostra portavit in corpore suo. In
ponitur vel qui ipsam incarnationem credit.
Stabulum est praesens ecclesia, ubi reficiuntur
viatores in via ad patriam redeuntes. In
positum iumento in stabulum ducitur, quia ne
mo nisi baptizatus vel corporis Christi adiunctus ecclesiae
introibit. Et curam egit, ne eger praecepta quae
acceperat dimitteret. Sed non vacat Sama
ritano diu in terris degere: regrediendum
erat unde descenderat. Itaque die, id est post
resurrectionem suam, quando amplior
aeternae lucis splendor quam ante passionem
effulsit mundo, protulit duos denarios, duo testa
menta in quibus aeterni regis nomen et imago con
tinetur. Stabulario, id est apostolis dedit, quia tunc il
lis sensum aperuit ut intelligerent scrip
turas ad regendos populos. Et quodcumque
supererogaveris. Supererogat apostolus qui dicit de virgini
bus praeceptum domini non habeo, consilium autem
do. Supererogat cum non utitur potestate
accipiendi stipendia. Rediens in iu
dicio reddens dicens: quia super pauca fu
isti fidelis, super multa te constituam. Quis horum trium videtur tibi proximus. Hoc est. Quis horum trium videtur tibi.
Iuxta litteram patet quod alienigena
vero soli misericordiam impendens p
roximior fuit quam sacerdos et levita, et eiusdem
gentis. Alibi proximior qui
nostra vulnera curavit, qui unum est caput
omnibus. Diligamus ergo eum ut dominum et diligamus
diligamus quia proximum, et cum quo inviteamur. Et
unde sequitur: Fac similiter, id est ut vere pro
ximum sic te ipsum dilige manifestes,
quando infideles mei corporali vel spirituali neces
sitate sublevanda devotus operare.

Habito sermone de dilectione dei
et proximi, supponitur exemplum utrius
dilectionis non tam in solo verbo quam in ope
ris exhibitione. Per istas enim duas soro
res duae significantur vitae spirituales.

p martha opib' actuosa deuotio. q̃ primo in caritate seculari. p mariam religiosa uite intentio di in uerbo in qua di amore suspirant. actiua pane t corporale esurienti t doctrine ignoranti tribuit. errantem corrigit. superbum ad humilitatem reuocat. Que singulis expediant dispendat. Contemplatiua caritate di et proximi retinet. sz ab exteriori actione quiescit. solius conditoris desiderio inheret. et calcatis omib' curis ad uidendam faciem creatoris inardescit. et desiderat inseri sanctis ciuib' de eterna in conspectu dñi incorruptione gaudentib'.

Maria sedet. q2 contemplatiua p̃sens uite tumultib' optata uita q̃ uite fruitur. Martha stat. q2 actiua laborioso desudat in certamine.

Intrante illo in domum. uita illa q̃ si aliquis fuit aufugit remanent due uite innocentes. laboriosa. et ociosa. Inter eas medicus est fons ipse uite.

Quanto humilius sedet. tanto amplius capit. confluit aqua ad conualle decurrens collis.

Non e. t. c. ex illorum loquitur. q̃ ad huc diuine contemplationis ignari. solum qd diuise frui dilectionis op' quod placitum dicunt. id est qui dicuntur q̃ xp̃o deuoti esse uelint. hinc manent pandos actuum.

Martha. Repetitio indicium est dilectionis. t forte mouende intentionis ut audiret attentius.

Non reprehenditur pars marthe. q2 ipsa bona. sz laudatur pars marie. que q2 sit optima subinfertur q̃ n. a. a. e. q2 contemplatiua hic incipit. et in celesti patria perficietur. q2 amoris

similiter. Factum est autem dum irent: et ipse intrauit in quoddam castellum: et mulier quedam martha nomine excepit illum in domum suam. Et huic erat soror nomine maria: que etiam sedens secus pedes domini audiebat uerbum illius. Martha autem: satagebat circa frequens ministerium. Que stetit et ait. Domine: non est tibi cure quod soror mea reliquit me solam ministrare: dic ergo illi ut me adiuuet. Et respondens: dixit illi dominus. Martha martha: sollicita es: et turbaris erga plu

Intenta erat maria quo pasceretur a dño. Intenta erat martha quo pasceret dñm. Ministrabat ei. Cum dñs illam delectabant.

Maria non respondet. sz causam suam tamquam ociosa iudici committit. si eni pariter respondendi sermone. remitteret audiendi intentionem.

Prepo... t si eni a multis unum sz multa eo uno. et tamen multa sunt necessaria tendentib' ad unum.

[illegible]

XI

rima. Porro: unum est necessa-
rium. Maria optimam partem
elegit: que non
auferetur ab ea.
Et factum est cum
esset in loco quodam
orans. ut cessauit
dixit unus ex dis-
cipulis eius ad eum.
Domine doce nos ora-
re. sicut et Iohannes docuit
discipulos suos. Et
ait illis. Cum oratis:
dicite. Pater: sanctifice-
tur nomen tuum. ad-
ueniat regnum tuum.
panem nostrum co-
tidianum da nobis
hodie. Et dimitte
nobis debita nostra

[interlinear glosses:] e deo nigre · inherere · Contra factum duo · carnis quod uidet fuerat interpellat · Contrapposito intellige · quod martha auferetur pars quam elegit · id est quia consistit laus in dilectione [illegible] · manebit caritas humanitas · orans

Post historiam sororum que duas uitas signi-
ficant: inducit dominum
orasse. et discipulos
adorandum informasse
se quia oratio quam docuit
et utriusque uite in
se continet instructionem,
et utriusque perfectio uita-
rum. non nostris uiribus sed
precibus est obtinenda.

Ipse saluator [docturus orans erat] discipulos ad orationis
studium inducat. Vnde
finita oratione discipulis
suscitatur ut doceret quem
illis debeant orare.

Panis cotidianus dicitur
quia est necessarius quia
ille carni quod tribuen-
dus siue spiritualis siue
corporalis siue utrumque
intelligitur.

Negans pater se iustifica-
re uolens dominum temptat
et adiit sed confusus
abscessit. At maria
pedibus eius accedens op-
timam partem philosophie
celestis elegit [illegible]
paruulus [illegible] non de sua i[illegible]
[illegible] de [illegible]
quibus [illegible] quibus
modis eandem [illegible]
adducere debeant in

ignis quia ardet hic inchoatur. cum perficitur
quem amat uidet. in amore am-
plius ignescet. Non ergo aufertur con-
templatiua que subtracta presentis
seculi luce perficitur. actiua cum corpo-
re deficiet. quia in eterna patria panem
non porriget esurienti. quia nemo
esuriet. nec cetera opera pieta-
tis hic aget. quia non erunt neces-
saria. Cum presenti ergo seculo aufere-
tur actiua. [et contemplationis] Coeperit ergo contemplati-
one omnia iustificationum [illegible]
[illegible] studia [illegible].
Matheus vii. ponit petitiones.
Quibus etiam posuerunt. In qua-
tuor temporalia que tamen ipse etiam esse
quedam sunt necessaria. Quod dicit eundem dominus
scilicet n. t. a. r. t. fiat u. t. s. i.
c. et i. t. hic inchoantur quantumcumque
quia proficientium augentur in nobis et perfe-
cta sunt sine in alia uita possidebun-
tur. Quod non dicimus panem n. c. d. n. h.
et d. n. d. n. et ne nos inducas
in t. sed libera nos a malo. amen. ad pre-
sentis uite indigentiam pertinent.
quia hic et panis tam corporalis quam spiritu-
alis est necessarius tam anime quam corpori.
hic est fit remissio peccatorum. quia hic com-
mittuntur. hic fiunt temptationes.
hic est fit malum unde cupimus libera-
ri. In alia uita nichil horum. Luc-
as non nisi vii sed v ponit. et hic cum [illegible]
[illegible]. In v. que ponit. septem il-
las intelligit continuas. nomen quod pre-
dixit scilicet in spiritu. Regnum non di-
cimus resurrectione uentu-
rum ostendens quod lucas tertiam pe-
titionem dixit. Prior quodammodo
esse repetitionem. magis eam pretermit-
tendo fecit intelligi. Unde tres illas

tamquam diuinam petitionem poneret. sed ait libera nos a malo

ad iungit. de pane cotidiano. de remissione peccatorum. de temptatione uitanda. Ac si quod matheus in ultimo posuit. scilicet libera nos a malo. iste exposuit ut intelligeremus ad id quod de temptatione uitanda dictum est pertinere. Ideo cum matheus non ait. libera nos. a. m. [sed] non inferri in temptationem esse demonstrauit. Noli h. sed hoc ut sciat unusquisque in eo se a malo liberari quod non infertur.

Post quam formam orationis rogantibus proposuit. instantiam etiam et frequentiam orandi illis iniungit. ut non solum diebus sed et noctibus oratio deferatur. Qui enim media nocte panes ab amico petit. et in perpetuandi intentione persistit. non fraudatur orans. Christo amico ad quem nocte uenit quod est quod corpus suum pro nobis tradidit. cum in medio tribulationis supplicare. et tres panes. i. intelligentiam unitatis trinitatis quo in spe sentias [illegible] laboribus humani efflagitare debet. hos panes si dominum deum tuum diligas. non solum tibi. sed et aliis poteris edere [uenit]. amicus qui de uia. ipse est mens animi. qui quotiens ad temporalia petenda euagatur. totiens a nobis recedit. Redit cum superna meditatur et celesti alimonia refici desiderat. cui quod apponatur non habet. quia anima post tenebras ad deum suspirantium uel post ipsum cogitare. uel loqui. uel intueri libet. solum gaudium quod recognouit amplius intueri. et ad hoc peruenire satagit.

Ostium quod paulus sibi aperiri petit. ad loquendum misterium Christi. et quod iohannes apertum uidit. intelligentia est diuini sermonis. quod est clausum tempore famis ubi dicitur intelligentia non datur. et pueri. i. illi qui euangelica sapientiam tanquam panem erogantes pro lectione [illegible] predica

Si quidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis. Et ne nos inducas in temptationem. Et ait ad illos. Quis uestrum habebit amicum et ibit ad illum media nocte et dicet illi. amice. commoda mihi tres panes. quoniam amicus meus uenit de uia ad me. et non habeo quod ponam ante illum. et ille deintus respondens dicat. [non aufert spem impetrandi sed hac [illegible] accendit desiderium orandi. ostensa difficultate consequendi.] Noli michi molestus esse. iam ostium clausum est [non debes perturbatus inquietari.] et pueri mei mecum sunt in cubili. non possum surgere et dare tibi. [non pudore tantum sed [illegible]] Et ille si perseuerauerit pulsans: [coactus. ut pro se importando tedio eius uincendo] dico uobis. Et

quamuis audiuntur. quibus ubi orare. et qua instantia perseuerare. et pro quibus maxime supplicare oporteat. scilicet fide. spe. et caritate. quod qui perfecte perceperint ea munera largitore a patre spiritum bonum percipiant. Contra hec uero sicut in lectione deuteronomio legitur sapientes et prudentes qui spiritum non petere querere et pulsare sed blasphemare satagunt in remissibiles et hic et in futuro sue prauitatis penas luunt.

Nemo timeat nec cetero dormiente quem sciat semper orare uigilantem.

si non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit: propter improbitatem tamen eius surget et dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego vobis dico. Petite et dabitur vobis. Querite et invenietis. Pulsate et aperietur vobis. Omnis enim qui petit accipit et qui querit invenit: et pulsanti aperietur. Quis autem ex vobis patrem petit panem: numquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ovum: numquid porriget illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis pater vester de celo dabit spiritum

[Interlinear glosses: et si non quantum ille aliquando voluerit · panes vel · orando · querite · recte vivendo · pulsando · panem · caritatem · ordiorem · et si pe[tierit] · id est fidem · in fidelitate quam · serpens qui primos homines decepit · filios patris qui sperant filiorum · diffidentiam · et plus quam alii · et quadrupes]

[Left gloss:] Propterea dominus omnibus eius mandatis cum voluntate et voluntatem dominum se faciet. Quos quia non impetrant: redarguit Iacobus dicens: petitis et non accipitis, eo quod male petatis. Quia presentia impetratis.

Aperta comparatione si cum homo positus adhuc fragili carne gravatus, petentibus filiis temporalia dare non abnegat: multo magis pater celestis filiis suis timore possessis [?] sancti spiritus bona largitur incorruptibilia.

[Right gloss:] ... venerunt. Iam cum domino sunt in eterna pace, et tamen orando efficitur ut orans capiatur in intellectu ab ipso deo. Et si homo desit per gratiam, sapientia porrigetur.

Multe sunt in hac vita et gravis corporis sopitus: quia si dormire mens incipit, vigore sue virtutis amittit. Excitatur sompnum tamen, ut pulses et ostium, ut cum invenias, aperiatur et thesauri absconditi tenebris sunt in Christo Iesu.

Si amicus homo surgit et dat non amicitia, sed tedio compulsus: quanto magis dat deus qui sine tedio largissime donat quod petitur. Neque ergo animus ab eterna vanitate consul... spiritualis desidia inopia divinus tabescat. Petimus ergo et elemosinas ubi quemvis amicum quem det. Pulsemus ostium ut serventur abscondita. Magnam enim spem dedit qui promittendo non decipit. Omnis enim qui petit accipit. Opus est perseverantia ut consequamur. Quod si petenti datur, et qui querit invenit, et pulsanti aperitur: apparet quod cum non datur, et qui non invenit, et cui non aperitur, apparet quod bene non quesierit, petierit, pulsaverit.

Mystice: panis significat caritatem propter maiorem appetitum, et necessarium virtutem: quia sine ipsa pane tamen si videtur non sunt. Cetera sine caritate alie virtutes nichil sunt, que in sola caritate perficiuntur. Huic contraria est duritia cordis, que lapidi comparatur. Piscis fidei est invisibilium, sicut enim piscis sub tegmine aquarum nascitur et alitur: sic fides que in deum est, invisibiliter in corde gignitur, invisibili gratia spiritus per aquam baptismi consecratur. Invisibili auxilio divine protectionis ne deficiat nutritur. Invisibilium premiorum intuitu que bona valet operatur. Vel et fides pia comparatur, que sicut ille crebris fluctibus maris audit non perimitur...

fides ad visitatos non frangitur. cui contrarius est serpens qui venenum infidelitatis porrigit. Spei nostre certitudo figuratur per ovum. quod nondum fetus vel perfectus cernitur. sed fovendo speratur. Spei contrario scorpione ponitur. cuius aculeus venenatus retro est timendus. Sic spei contrarium est retro despicere. cum spes futurorum in ea que ante sunt se extendat.

Cum sitis mali. malos vocat seculi amatores. qui dant illa que secundum sensum suum iudicant bona. que et in sua natura sunt bona. et ad usum vite in fine patientia.

Ut apostoli qui vinculo electionis bonitatem humani generis excesserunt. intuitu superne bonitatis adhuc mali sunt. quia non dum immunes a delictis. maxime in verbis et cogitationibus. que continuis orationibus. ulcerantur cavenda. Vel malos vocat quia omnis creatura in conspectu divine bonitatis mala. quia nemo bonus nisi deus. et tamen divine bonitatis participatione sicut rationalis creatura bona fit per dominum. Ita penitentibus dabit spiritum bonum. per se. ut per participationem spiritus fiant boni. qui erant mali. dum per gratiam spiritus fidem. spem. et caritatem. et ceteras virtutes consequuntur.

Mattheus non dicit dabit spiritum bonum petentibus se. sed dabit bona petentibus se. ostendens spiritum sanctum plenitudinem esse omnium bonorum. quia per eum omnia bona ministrantur.

Ninus rex. defuncto nimio belo patri statuam consecravit. eique divinos honores instituit. cuius simulacrum similitudinem chaldei suscipientes. bel dicebant. In palestina

bonum petentibus se. Et erat ihesus eiciens demonium: et illud erat mutum. Et cum eiecisset demonium: locutus est mutus et admirate sunt turbe. Quidam

simplex turba. Quidam autem scribe et pharisei non

autem ex eis dixerunt. In belzebub principe demoniorum: eicit demonia. Et alii temptantes signum de celo querebant ab eo.

Post predicationis illa que habuit superius. et miracula operatur. ut qui predicanti non credunt.

Ipse autem ut vidit cogitationes eorum: dixit

visis miraculis credant. Mattheus hunc demoniacum et cecum fuisse dicit. In quo tria miracula a domino facta sunt. ut cecus videt. et loquitur. et a demonio liberatur. Eodem autem et in uno caritate facto. conditur fit in nostro visione gentium. a quibus primum expulso demone et omni pervicacia idolatrie. fidei lumen videant. deinde

eis. Omne regnum in seipsum divisum desolabitur: et domus supra domum cadet.

taciturna prius ora ad laudem dei laxentur.

Si autem et sathanas in seipsum divisus est quomodo stabit regnum ipsius. quod dicitis in belzebub eicere me demonia.

Si omne regnum divisum desolatur. ergo regnum patris et filii et spiritus sancti quod nulla contradictione. nullo impulsu desolatur. est non est divisum. et ideo eternum. De hoc regno respondit pilato. Regnum meum de hoc mundo non est. Ideo qui in christo spem non habent gerunt. sed in principe demoniorum eici demones opinantur. eos regnum negat esse perpetuum. Itaque

Si autem

quo potest manere divisum regnum est fidelis cum dat. cum ipsis iudeis sit et legis et quoque secundum carnem ex lege sit generatus. quo potest regnum illorum esse perpetuum quod ex lege

ego in beelzebub eicio demonia: filii vestri in quo eiciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Porro si in digito dei eicio demonia: profecto pervenit in vos regnum dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum: in pace sunt ea que possidet. Si autem fortior illo superveniens vicerit eum: universa arma eius aufert in quibus confidebat, et spolia eius distribuet. Qui non est mecum adversum me est. Et qui non colligit mecum dispergit.

dividatur lege. qui cum a populo legis neg... | regnum ecclesie. in qua unus deus. una fi... | ab aliquibus domus familia vel ... | ... cum adiungitur. Si autem et s. i. s. l. t. | id est quod opus in me ... | diabolo non deo. | prefinitum per finem. | id est iudiciaria dei potestas. | qua malos a bonis secernit. unde in... | dicitur, vel regnum id est superna beatitudo que ... | dicat si in spiritu dei eicio demonia. sin... | dubio sciatis adventum regni celestis | patefac... | ... tam cavendo ...

ge est cum ipsis ille dividatur lege. ...
tur ihesus qui ex lege
delevit: sed manere regnum
dei unum baptis
ma. est unus deus. ...
tur: quo autem hec spi
ritu credunt. ...
d. e. Si ego in vos
dicitis in principe
demoniorum eicio
demonia vel ut com
ta consuetudine vos
tre illius e...uo te
pore contraria a
uditur. nubes
ruerent. fulgu
ra discurrerent. sic
sub samuele ac
tum est. vel que sier
manna de celo.
Que signa io... ...
... exibita. ...
similiter et illa ...
supra terram ... dicere
vel ... aeri
passionibus ...
se. Unde subditur. Ipse
... ... est deus
proprium reservavit.
ut cogitationes i
ntuitur et iudicet

Hec de omnibus hereticis
et scismaticis ... ex ...
... possunt intel
ligi qui omnes ...

suscipientes baal dicebantur. qui habitabant
beelfegor. Iudei autem unius dei cultores propter
derisionem gentilium beelzebub appella
bant. baal enim vir dicitur. zebul musca.
id est vir muscarum. sive habens muscas.
propter sordes cruoris qui in templo eius immola
batur. asserebant. et iudei in hoc si
mulacro principem demoniorum habita
re. per cuius potestatem dicebant ihesum de
monia pellere.

Signum. vel ut ignem de celo descendere
faceret. sicut tempore helie. duo quinquage
narii. igne de celo sunt perempti.

Proprium est iudeorum querere signa. unde
paulus. iudei signum querunt. grecis s.

Non ad verba sed ad cogitata respon
det. Iniquos dat certum potentie sue sig
num. quia sceleratos. ... ...
... pater. quod omne regnum solidum
et firmum. si per partes dividitur in so
litudinem redigitur. vacuatum ab ab
itatoribus et domus. id est domicilium habitato
res. ... moneat. quia regnum diaboli est di
visum ... ... potestas malicie
eius stare non potest. si autem demon demonem
non potest expellere. falso dicitis me in prin
cipe demoniorum demonia eicere. si non
potest sic dicitis, prospicite vobis. ut de
regno eius quod divisum est. creatis ne
ruina eius parte involvamini.

In quo autem deus eiciat demones. ne
demoniorum principe eiciuntur ar
cendam. quod sequitur. si autem ego in beel
zebub et cetera. filios iudeorum apostolos fuerat que
in talia miracula que a ...
acceperant et demones pellebant. quia
expulsionem non diabolo sed deo assig
nabant que est consciu erant nichil ma
larum artium se a domino didicisse. Ipsi
... ignobilia et contemptibilia mundi

domino

inq(ui)b(us) ulla malitia artificiosa. se debo
sr̄ seues. xij. n(ost)ri aut(em) xij. ab ill(is). i. l
filij. i. exorciste illi(us) gentis. qui in
uocato no(m)i(n)e d(omi)ni demones expelleb(ant)
aut q(uo)d dicat. si expulsio demoniu(m)
uult n(on) diabolo s(ed) deo deputa(n)t. cur
idem opus in me n(on) (habeat) debeat eand(em)
cau(sam). Ip(s)i io. i. u. e. n(on) potestate s(ed)
co(m)paratione. d(omi)n(u)m illi expulsione(m) n(on)
diabolo s(ed) deo assignant.

Filius dei manus l brachiu(m) patris.
S(piritu)s s(an)c(tu)s d(icitu)r digit(us). p(ro)p(ter) differentiam
uarietate donor(um). que p(er) sp(iritu)m s(an)c(tu)m
ho(min)ib(us) datur. s(ed) digitu(m) aut se dis
creti sunt. nec tamen inequalitas
membror(um). Licet en(im) brachiu(m) ma
ius sit digito. tam(en) brachiu(m) cu(m) digi
to unu(m) e(st) corp(us). s(ed) digito s(an)c(ti)ta e(st) lex
in tabul(is). h(oc) d(omi)n(u)s digitu(m) magi inegi
pto sunt (con)fessi.

Cu(m) f. a. q(uia) ego in beelzebub sic
dicentis eiicere demonia. et in aliq(uo)
op(er)ib(us) diaboli (con)sentire. s(ed) ullo m(od)o
cu(m) illo (con)sentio. s(ed) potius illu(m) subi
cere amicis fidelib(us) festino. e(st) diabo
lus fortis ad nocendu(m). armatus uir
tus sp(irit)ualib(us) nequitiis custodit atriu(m)
suu(m). i. mundu(m) in sua seruitute.
q(uo)d in maligno posit(us) e(st). n(un)q(uam) usq(ue) ad
uentu(m) filij dei diabolus sub (con)ditio
ne participabat(ur). et male (placere) p(er)s uteba
tur ipso in cordib(us) infideliu(m). si a f.
. i. fortiore se uicat. q(uo)d n(on) (con)cordi op
atione sic calu(m)pniabant(ur). s(ed) forti
ori potentia ip(s)um stauit mund(um)
q(ue) ab ip(s)i d(omi)natione liberau(it). arma di
aboli q(ue) abstulit. callidissime sunt
u(er)sutie. nequitie sp(irit)ual(is). spolia sunt
a(n)i(m)e ab eo decepte q(uo)d uictor x(risti)s dis
tribuit. q(uo)d e(st) in signe triumphan

C(ontra) uenit diabolus a(d) d(omi)n(u)m et s(ed) q(ui)d leg(is) re(ce)pi

Cum inmundus sp(iritu)s
cu(m) uni(us) di(ei) (pro)p(he)t(a)s ille suscep(i)t (et) (con)sistit ad
exierit de homine.
f(a)c(t)a q(ue) exiuit a p(ro)pingedine sp(iritu)s s(an)c(t)i (et) ob(ser)uat
ambulat p(er) loca in
o(mn)e p(ro)xim(um) arid(e) (et) steriles inq(ui)b(us) tam n(on)
aquosa. querens re
inueniet req(ui)em. q(ue) iam a cordib(us) gentiu(m)
quiem. et non inue
n(on) suscepta fide (et) expellit(ur). Vn(de) decre
niens. dicit. Reuer
petam iudeos. quos a(n)te dimisi (et) uinc
tar in domum mea(m)
nte s(e)p(er) p(ro)p(heta)s mundata(m) (et) ornata(m) illa(m) ple
unde exiui. Et cum
ue(n)it. i. (con)sup(er)fluis obseruationib(us) sa
uenerit. inuenit sco
pharise(or)u(m). (et) cerimoniis legis q(ue) n(on)
pis mundatam. et
ualent p(ost) aduentu(m) x(risti). (et) n(on) s(un)t in uirtut(e) dem
ornatam. Et tunc
ceps possideat. assumit uniuersitate(m)
uadit et assumit sep
o(mn)iu(m) demoniu(m). (et) ... in deteriore(m)
tem alios ... sp(iritu)s
s(ub)libere blasphem... ...
secum ne ... qui
x(risti)p(ic)olis sui s(un)t (con)tra ... qua(m) olim
ores se. et ingressi
fuisse(n)t in egipto a(n)n(o) p(er) sep(tim)a(m) lege(m).
habitant ibi. Et s(un)t
q(uia) maior l fidelitas e(st) uenientem n(on)
nouissima ho(min)is illi(us).
suscep(isse) q(uam) uentu(m) n(on) credere.
peiora prioribus. F
C(ontra) respondens
actum est cum hec
blasphemantib(us). (et) magna fidu
diceret. extollens

Cum inmundus. i.
q(uia) subtraxim(us)
nos a regno meo.
attribuentes m(ihi)
op(er)a diabolo. ideo
diabol(u)s habitat
in uob(is). sic in suo
regno g(e)n(tiu)m q(uo)d in
p(ri)ncipio.

Inmundus sp(iritu)s. (quem)
tib(us) e(st) in cordiu(m)
q(ui) inp(er)fectorib(us) gen
tiliu(m) igne ad u(e)
sanis (et) actis uestiat(ur).

Possum h(oc) et d(omi)nu(m)
quoq(ue) baptizatu(m)
referri. q(uia) p(er)accep
ta g(rati)am bona op(er)a
ri neglig(it). sp(iritu)s
e(st) originalib(us) p(ro)m
actualia addit.
Diabol(u)s e(st) ab ho(m)i(n)e.
cu(m) in baptismo p(ro)
p(ro)p(ri)etas ho(min)is abre
nu(n)ciat. i. p(ro)p(ri)etat(em)
uit p(er)fectio(n)e mecedib(us)
que deserit sa(n)cta am
bulat p. l. i. q(ue)
corda s(an)c(t)or(um) ab o(mn)i
mollicie fluxu(m) co
gitationu(m) e(st) h(ab)ui(t)
re liberauit s(er)u(os)
in a callid(us) sp(iritu)s
tare explorat siq(ui)s
ibi sue nequicie
sui sige(n) possiti(ve)
subdat. q(ui) reuel(it) (et)
n. i. q(ue) q(uo)d sui (co)g
tationib(us) ...

pascit. animabus fide
lium omnia sunt temptamenta
cessare precipiendo. Et isc
dicit. i. d. m. ne. Rem
tas ad illum conscientiam
ani non in baptismo
excussum fuerant et pristinam
possessionem sibi uendicat
a domino in subiectam
cum uenit. i. f. m. quia
cum hic reprobus delicti
cogitationibus respexerit
uniuersis sceleribus
pravitatis iniquitas ubi
tempore mundatam. Sed in
illo loco quia similia
talia assumunt ple
nitudine omnium
uiciorum quia tales sicut
que ex diabolo dicit.
quia diabolus malus sit
[illegible]
expellentibus uel
manicipitur. Et solum
[illegible]
amodo [illegible] affectu
[illegible] hypocrisim
[illegible]
n. b. i. p. p. geli [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Quidam calumpniab
[illegible] qui hoc
ut respondit [illegible]
temptantes signum
querebant de celo. et
[illegible] respondet.
Discipuli signum de
[illegible]

extollens blasphemos confusos dicit

[Extol]lens uocem quedam mu-

lier. Confitetur gratia ecclesie que in me

lier de turba dixit

dio gentium confitetur creatorem

illi. Beatus uenter

qui te portauit: et

ubera que suxisti.

de femine uirginis porcio corporis quia

At ille dixit. Quini-

cum lacte potuit nutriri. Et laude etc.

mo beati qui audi-

e contrario dampnant pharisei qui uerbum

unt uerbum dei et

dei non audiunt nec unde non implent

opere

custodiunt illud. T-

blasphemare querebant. Et quia

urbis autem concur-

si audiendi miracula que a deo au-

rentibus cepit dicere.

diebant fieri. Et iudeorum

Generatio hec: ge-

adultera. et de celo quia

neratio nequam est. Sig-

indigne est. quasi illa que uiderant

num querit: et sig-

signa non fuerunt.

num non dabitur illi

nisi signum Ione. Nam

sicut fuit Ionas sig-

num Niniuitis: ita e-

rit filius hominis genera-

et hec electa fuisse non dubitare.

tioni isti. Regina

tis. quia captiuam ducens captiuita
tem dedit dona hominibus. quosdam quidem
apostolos. alios euangelistas. alios pasto
res et doctores. Qui non est et uec opera mea non
ueniunt cum operibus sathane. quia si se
multo quem cum illo. Sed omnino
contrarii sunt. quia cum omnes benignitate
uolo saluare. ille superbus mundum seu
pit potestate. Ego predicatione mea congrego
uniuersos. ille spargit. et separat ab uni
tate ecclesie.

Beata. Hic et maria laudatur quia dominum porta
uit, et frustratur tam presentium iudeorum quam
futurorum hereticorum. qui ueritatem humani
tatis negando confitentur. quia et unum filium
dei aduersus blasphemos iudeos confitetur.
et unum hominis filium testatur matrem sub
lete non enim esset una caro cum matre frus
tra uenit ille uirginis et ubera benedicuntur.
Quasi non solum laudanda est maria quia
uerbum dei portauit intus. Sed magis
beata est quia precepta dei seruauit mo
re. Sic et omnes beati qui uerbum dei audiunt fide
concipiunt. et boni operis custodia uelud
in pectore corde pariunt et nutriunt.
Hic dampnata plebe iudeorum ecclesie
inuitium exprimitur que in unitate
ut per fidem que prius abolet. In
regina austri presidium perpiciente
sapientie quam prius cauet de toto orbis
congregatur. ut uerum pacifici uerba cognos
cat ecclesia. ut aut peccare desistat
aut peccare nesciat.
Ex hac similitudine ostendit iudeos
proprie sub uisione non permanere pri
mos. Sed si penitentiam agant pre significatione
Ione in liberandos.
Condempnabitur non potestate iudicii.
Sed comparatione melioris facti quam uelle
de impio ueniet iudicandam iudicie

hominem sapientem non esse sumum. Sed iudei non audientes sapientiam cum ipsis videant non audiunt sed blasphemant.

Ionas paucis diebus, Christus longo tempore predicavit; ille peregrinus, Christus quibus suus; ille signum non fecit, Christus multa fecit.

Nemo. Qui in figura regine et ninivitarum ecclesiam pretulit sinagoge, nunc hortatur nos ut fidei nostre lumen potius ad ecclesiam transferamus. Quasi dicat: Dixeram nullum signum nequam generationi dandum nisi Ione signum; cum fidelibus meis non occultabo lucis mee claritatem; sed vestram humane nature figuram mee divinitatis impleo, id est face mea illuminabo; et hanc non ponam sub umbra veteris legis, sed in claritate novi testamenti; neque subintra ipsius legis, et ut cunctos nos inter gentiles cohibebo; sed constitutam super ecclesiam, in qua septiformis gratie spiritus relucet; in signum cuius tau soleat in frontibus credentium signum fidei affigi, ut qui ecclesiam voluerit ingredi, lumen intueatur palam querere videatur. Hic condempnantur iudei qui signa cernunt qui recondita putant lucis ianuam noluerunt ingredi credendo.

Post institutionem recte fidei et debitis operibus et pura intentione utitur, ut non tantum opera sed et cogitationes et cordis intentiones mundentur. Quasi ego lucernam fidei nostris sensibus accendo et in ecclesia pono. Vos autem quod ex nobis est lucernas vestras accendite, id est intentiones vestri cordis mundate, ut ex intentione munda placeant et opera.

austri surget in iudicio cum viris generationis huius: et condempnabit illos: quia venit a finibus terre audire sapientiam Salomonis. Et ecce plus Salomone hic. Viri ninivite surgent in iudicio cum generatione hac, et condempnabunt illam, ad predicationem Ione. Et ecce plus Iona hic. Nemo lucernam accendit, et in abscondito ponet, neque sub modio, sed super candelabrum: ut qui ingrediuntur lumen videant. Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. Si autem nequam fuerit: etiam corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergo ne lu-

Ecce communis ostenditur resurrectio tam bonorum quam malorum.

quia penitentiam egerunt; ad predicationem Christi.

Christo hoc dicit. Christus.

id est oculus tue operationis. id est intentio.

Si intentio pura et recta. Et si cordi hominibus id in perfectionis videatur. Si prava intentio processerit, pravum opus sequetur, et si aliquibus ... videatur.

tantum figurat intentione et per ea ipsis iudeis sublevatur in ... mentes ceteris humanitatis passionis.

Non mille annis ... sic ... fingunt ... dicio.

no que est lumen est uerbum gratiis fuscetur. / Et lumen loca
men quod in te est tenebre sint. Si ergo
intentione factis non habens intus conscientia aliquam partem tenebrarum
corpus tuum totum lucidum fu
cogitationis.
erit. non habens aliquam partem tene
brarum: erit lucidum totum. Et sicut lu
Et hic in futuro lucis gratia donabitis.
cerna fulgoris illuminabit te. Et cum
loqueretur. rogavit illum quidam pharise
us ut pranderet apud se: et ingressus recu
buit. Phariseus autem cepit intra se repu
tans dicere. quare non baptizatus esset ante
prandium. Et ait dominus ad il
lum. Nunc vos pharisei quod
/ mundi
tantum credis corporis exterius observatis.
deforis est calicis et catini mun
Et animae turpitudinem retinetis.
datis: quod autem intus est vestrum.
plenum est rapina et iniquita
Ergo / quasi qui
te. Stulti. Nonne qui fecit
fecit utrumque naturam. utrumque mundari voluit.
quod deforis est et id quod deintus
/ quod necessaria
est fecit. Verumptamen quod super
(sunt) victui et vestitui super est date pauperibus vel do
est date elemosinam et ecce
nullum quod videtur solummodo, pro tanta scelera date ele
omnia munda sunt vobis. Sed ve
mosinam. prima helemosina est misereri animae suae placendo deo
vobis phariseis qui decima

Mat(theus) refert in
dos baptisma
ta calicum et urce
orum lectorumque et ex
inutiles solitos ob
servare.

Nemo putet for
nicationem et hu
iusmodi corporalia vicia
solummodo genera esse
spiritualia vitia
esse leviora. sed aliam
naturam. natura sup
biam et cetera sic pharisei putabant.

Salvator docet quo
modo ignorantiam corporis
immunditie debeat
dare et illi laici ex
plicat quod super
est dirigat de in
mundicie cultu.

Hec sunt hypocrisim phariseorum su
bdole signa. quae interim specialiter dic
ta: nos iuxta moralem sensum generaliter in
struunt.

Non ait. cum loqueretur hec. sed cum
loqueretur. Ingerit enim non sta
tim fuisse hec ubi. sed aliis
interpositis ad phariseum divi
tiste. qui finito hoc sermo
ne adhuc eloquente. Ecce
mater et fratres querebant loqui ei.
de quibus pro quam inconveniens est
respondit. Quicumque fecerit volunta
tem patris mei. hi sunt mei et so
ror et mater est. post ea intravit
ad convivium pharisei.

Iudei frequenter lavant ma
nus antequam manducent.
tenentes traditionem seni
orum. et a foro non baptizantur
non comedunt.

Calix vas vitreum. catinum
fictile. decta pro his significa
tur fragilitas humani cor
poris. in quo exterius preten
dunt scientiam et simulant
iustitiam. quod foris erat la
udabant. intus inquissimi
erant.

Cum ad helemosinas horta
retur phariseos quos corpali
cotidie elemosinas facie
bant. quod qui sine fide erant deo
non placebant. dicit se elemosi
nas eorum non ignorare, ut os
tendat cuiusmodi elemosi
nas ab illis requirat. quae communio
nem vos ad danda ele
mosinam pro

Qui ordina
te vult da
re elemosi

Infragili vase fragili te cum in se ...
qui bibis. et fractis sobrietatis dare.

÷

elemosinam a se ipso incipit, et eam sibi primum dat, exteriori elemosina opus misericordie impendit. miserere anime tue placens deo.

quam omnia sunt munda. Sed scelatis quod elemosine quas faciunt ad hoc non valent, nec de his elemosinis vestris ne ad mon[dos] vos esse credatis. Sed de iudicio et caritate de vestra miseria iudicantes, et dei caritatem quam vobis donavit diligentius pre [illegible] iustum iudicium contemnentes, quia miseri effecti estis, et gratiam referentes caritati qua liberati estis.

Breviter vitia eorum inicia perstringit, qui ad vilia decimanda tenderent, sua iudicia neglegentes et dei caritatem non habent. preterit iudicium qui non omnia que agunt in iudicium referunt. caritatem preterit qui non ex affectu deum diligunt. Sed rursus ne fideles studio solis faciat operum neglegentes, perfectionem fidelium viri supponit, ut post fidem operetur.

Hic suspicionem ipsorum doctorum redarguit, qui foris speciem recte doctrine pretendunt, sed intus non que vivis gerunt occultant.

Audito verbo dei pharisei ex mala conscientia commoti contumeliam sibi putant, et commemorata pena pharisaeorum se intelligit dampnandum.

Non arguuntur quod honorant monumenta prophetarum, sed quia interfectores prophetarum imitantur. edificando sepulcra accusant patrum facinora. Sed persequendo Christum et apostolos imitantur scelera patrum. sententiam dampnationis quam in patres proferebant in se ipsos retorquent.

mentam et rutam et omne holus: et preteritis iudicium et caritatem dei. Hec autem oportuit facere et illa non omittere. Ve vobis phariseis qui diligitis primas kathedras in sinagogis et salutationes in foro. Ve vobis qui estis ut monumenta que non apparent, et homines ambulantes supra nesciunt. Respondens autem quidam ex legis peritis ait illi. Magister hec dicens et nobis contumeliam facis. At ille ait. Et vobis legis peritis ve, qui oneratis homines oneribus que portari non possunt, et ipsi uno digito vestro non tangitis sarcinas. Ve vobis qui edificatis monumenta prophetarum, patres autem vestri occi-

cordis. Totus enim hic locus ad hoc dirigitur ut nos ad studium simplicitatis invitet, et superflua iudeorum et terrena condempnet, quia secundum corpus legem intelligentes de minimo et exiguo [illegible] complent, in quo et si [illegible] peccant, ipsi tamen a divino precepto [illegible] ... facere [illegible].

Arrogantiam redarguit qua primatus appetunt.

mezechiele .viii. fode parietem et videbis abhominationes

[edifi]caverunt illos. Profecto testificamini quod consentitis operibus patrum vestrorum, quoniam ipsi quidem eos occiderunt, vos autem edificatis eorum sepulcra. Propterea et sapientia dixit: Mittam ad illos prophetas et apostolos, et ex illis occident et persequentur, ut inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista, a sanguine Abel usque ad sanguinem Zacharie qui periit inter altare et edem. Ita dico vobis: requiretur ab hac generatione. Ve vobis legis peritis, quia tulistis clavem scientie. Ipsi non introistis, et eos qui introibant prohibuistis. Cum hec ad illos diceret, ceperunt pharisei et legisperiti graviter insistere, et os eius opprimere de multis, insidiantes ei, et querentes capere aliquid ex ore eius, ut accusarent eum. multi

Interlinear glosses: scilicet errore vel captando edificaverunt. — id est ex bonitate scelerum vestrorum, scilicet ipso opere ostenditis quod perfidie estis. — consentiunt. — scilicet ambitiose ornando. — id est in eterno. — consentiendo ego mitto ad vos. — qui sunt prophete et apostoli missi. — ut Iacobum. — ut necem. — ceperunt a deo, missi ad gentes transgerunt. — scilicet occisus inter generationes.

Propterea quod estis imitatores illorum ut impleatis quod patribus defuit, scilicet ut me et meos persequamini, que illi perfecerunt in suppliciis.

Omnium hereticorum alium veteris, alium novi testamenti dicunt institutionem.

Ista id est malorum, omnes mali una generatio sunt, una civitas, unum corpus diaboli; sic omnes boni una generatio et unum corpus sunt dicti.

Usque ad. scilicet cur usque ad hunc, cum post hunc multi occisi? ante natale Christi et nato Christo mox pueri ab hac generatione … tempore, sed quia Abel pastor ovium fuit necatus in agro, Zacharias sacerdos necatus in atrio templi, duos ordines martirum significant, laicos et eos qui altaris officio mancipantur.

Duo erant altaria in templo, unum incensi, alterum holocaustorum exterius, inter quod et templum Zacharias est occisus, ut inter a. et e. id est inter consensum populi et sacerdotum, quia alii per templum alii per altare significantur.

Clavis scientie humilitas est, qua hunc sepulturas intelligunt. Hanc legisperiti non ipsi in lege et prophetis intelligunt, nec ab aliis intelligi volunt. Introire est non esse contemptos superficie littere sed usque ad archana intelligenda penetrare. Et doctores scilicet illos quos verbo edificant exemplo scandalizant, nec ipse regnum dei intrant, et illos qui intrare possunt excludunt.

Qua vera perfidie simulationis et impietatis sue crimina audierunt, ipsi testantur quod tanto intonante turbine non resipiscunt, sed doctorem veritatis aggrediuntur.

XII

Pulcer locus tenende simplicitatis et simulande fidei. ne more uideor aliud p[re]uatu affectu. aliud uoce simulem cum scian[t] uidere indicem non posse esse latebram fraudis.

Ad hec fermentum p[er]tinent omnia que sicut ius in domo pharisei disputauit. Unde ap[osto]l[u]s. non in fermento ueteri. neque in fermento malicie et n[equitie].

Ideo ne emulemini simulatores. quia profecto ueniet tempus in die iudicii in quo et uirtus uestra et illorum hypocrisis omnibus reuelabitur. Unde et sequitur.

Quoniam que id est tenebris dixistis. non solum in futuro omnia patebunt. sed et in presenti tempore multa ecclesie p[re]dicatores publice p[re]dicabunt. que in tenebris id est in munib[us] et presuram et carcerum loquuti estis. quando actus uestri leguntur in ecclesia.

Quia duo sunt genera persecutorum. unum aperte persequentium. alterum fraudulenter blandientium. hic superius de hypocrisim. nunc autem de carnificibus.

Totus locus ad subeundam pro confessione domini passionem hortatur. contemptu mortis uel premii spe. et manifesta de comminatione supplicii instruitur.

Cum gemina sit causa perfidie que uel ex molita malicia uel ex accidenti metu nascitur. neque quis dominum quem corde cognoscit metu negare cogatur. dicit mortem corporis non timendam. prelatam et firmata eum de inceptum et ipsi fidei contrarium fundamentum subiecit. Nam sicut fortitudinis incentiuum est fides. ita fidei fundamentum est fortitudo.

autem turbis circumstantibus ita ut se inuicem conculcarent: cepit dicere
(singulariter)
ad discipulos suos. Attendite a fermento
(doctrine)
phariseorum: quod est hypocrisis.
(id est negligentia dilecto operi et sine intentione iusto)
Nichil autem opertum est quod non
(id est deo cognita ab omnibus sciuntur)
reueletur: neque absconditum quod non
(id est manifestio)
sciatur. Quoniam que in tenebris dixistis:
(id est aperte)
in lumine dicentur.
(id est priuatim)
Et quod in aurem locuti
estis in cubiculis: pre
(id est palam publice)
dicabitur in tectis. Dico
(id est qui uiuit dicuntur cuiusque uos)
autem uobis amicis meis:
(id est pro uobis ut uiuetis ut feruentius)
ne terreamini ab his qui occid
(id est tantum)
unt corpus, et post hec non habent
(id est non possunt efficere quin animam deo reddat corpus quia in ipso corpus resurget)
amplius quid faciant. Ostendam
(id est caueatis)
autem uobis: quem timeatis. Timete
(in morte)
eum: qui postquam
occiderit habet potesta
(id est mittendo metuunt)
tem mittere in gehennam.
(supplicia)
Nam. Ita dico uobis:

Quod in tenebris. id est in more dixistis dicentur in lumine. id est in fiducia ueritatis accepto spiritu sancto. et quod in aurem id est secreto locuti estis super tecta id est celebrato carnis domicilio predicabitur.

Simplicitatis affectum inspiritualis intentionis exercet sola fides inuenit. hanc delicioribus uoluerit.

Non quia dicit apostolus quod de leui cum est dei, sed aliud est cura aliud scientia.

hunc timete. Non
ne quinque passeres
ueneunt dipondio.
et unus ex illis non est
in obliuione coram
deo? Sed et capilli ca
pitis uestri omnes num
erati sunt. Nolite
ergo timere: multis pa
sseribus pluris estis.
Dico autem uobis: omnis qui
cumque confessus fuerit me coram ho
minibus: et filius hominis confitebitur illum
coram angelis dei. Qui autem negauerit
me coram hominibus: denegabitur
coram angelis dei. Et
omnis qui dicit ue
rbum in filium ho
minis: remittetur
illi. Ei autem qui in spiritum sanctum blasphe-

Interlinear glosses: nolite timere; mortem corporis qui mori non potestis sine in; vendunt; ecce gloria subiecti; inde imago dei; facti; ut de massa corporis taceat; minime particule dei prouidentia conseruantur; omne enim meum; pretio; in maioris precii; etiam; confessio ad salutem; veniet iudicaturus in maiestate; dominum vel hominem esse; timore; predicte debet in ei nominis confessio; non perducetur ad visionem patris; eius qui per fruuntur sei.

Dispondius est pondus ex duobus assibus compositum. As autem unum eris est ut dipondius alias quod duo dispondii.

Numerati sunt non actu computationis sed facilitate cognitionis a sic multitudine pecunie que numeratur ut seruetur. Signum magne prouidentie dei quod non parua et otiosa dicta lateant eum.

Nec est quod persecutionis sufficiat sibi putare fidem cordis. dicit omnis qui.

Confitetur quis illum caritate que per dilectionem operatur. negat qui preceptis non obedit.

Tamquam qui laudabiliter infirmitate carnis me purum hominem vel ignorantie suspicatur fuerit remissibile erit. Sed qui gratiam spiritus sancti que penitentiam inspirat et ad congregationem reducit non cognoscit impenitenti corde perseuerit cum iam non sit humanum sed diabolicum irremissibile erit.

Quinque passeres quinque corporis sensus. uel duo secundum matheum: corpus et anima quibus natura dedit gratiam ad eterna quia et caro si deseruiat legi dei in naturam spiritualem transit. sed dum escis et fetidis locis cibum querunt delictorum laqueis capti ad superiorum operum fructus reuolare nequeunt. sed dispondio id est uili ere cupiditatis pretio uenundantur sub peccato. ita ut et anima malorum escis grauata inclinetur in corporis naturam. sed si deus et infidelibus hominibus uel mortuis de sole uel imbre fecunditate prospicit et nullum unius impertit non dubium fidelium contemplationem apud illum non ualituram.

Quia dixerat operta et abscondita esse reuelanda, hanc reuelationem non in uili conciliabulo sed in conspectu angelorum dicit agendam.

Confitebitur filius apud patrem illum qui per filium habet accessum ad patrem. negatur a filio apud patrem cui non manifestatur in diuinitatis potentia filii et patris. et ne putetur una conditio omnium et eorum qui studio et eorum qui infirmitate uel ignorantia negant subdit: et omnis qui dicit uerbum. Spiritus blasphemia est cum quis manifeste opera dei intelligit et cum de uirtute negare non possit stimulatus inuidia calumpniatur et dicit esse beelzebub. huic non dimittetur. non quod ei negetur remissio si penituerit. sed quia huiusmodi blasphemus exigentibus malis suis sic numquam ad remissionem ita nec ad penitentiam peruenit. Est et in iohannis euangelio propterea non poterant credere quia iam dixit propheta excecauit oculos eorum et indurauit cor eorum ut non uideant oculis et intelligant

∴

corde et verbis temptantes et lacerantes eos. Qui spiritum sanctum humana ignorantia minorem patre credunt vel dicunt irremissibili crimine non tenentur. quia non diabolica invidia hoc agunt sed quia insimulatione diaboli contra suam conscientiam dei maiestatem oppugnaverint. non habet remissionem meritum. sicut aperte declarat Marcus qui posito hoc testimonio omnium subiunxit. quoniam dicebant spiritum immundum habet.

Magistro commendanti gaudia superne pacis et unitatis vult iste ingerere molestiam terrene divisionis cum et homo dicit id est terrenus. Iure quia sic habet zelus et commertio est hominis sunt et secundum hominem ambulant. Iure sic patrimonium non iudex media sed pietas debet sequestra dividere. Quamvis vis immortalitatis patrimonium non sit pecunia hominibus petendum.

Non sum dissensionis deus sed pacis et unitatis qui veni ut homines pacificarem cum angelis ut multi unum cor et unam animam haberent. non ut dividantur. sed ut haberent omnia communia. non sit aliquis egens inter eos. Ille qui non colligit mecum est fraternitatis divisor et dissensionis auctor.

Sicut super contra blasphemos et hypocritas. ita hoc occasione stulte petitionis contra avaritiam disputat.

Ab omni. Nemo putaret eum esse. hereditatem dividere fructus in horrea congregare. sed et hoc avaritia videtur inter iudices. Unde et subiungitur. Hominis cuiusdam.

Non reprehenduntur divites quod terram coluerit vel fructus in horrea congregaverunt sed fiduciam inter vitii posuerint. non pauperibus erogaverint. vel aberis recipiente meliusque tabernaculis.

maverit: non remittetur. Cum autem inducent vos in synagogas et ad magistratus et potestates: nolite solliciti esse qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora que oporteat dicere.

Ait autem ei quidam de turba. Magister dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem. At ille dixit ei. Homo quis me constituit iudicem aut divisorem super vos? Dixitque ad illos. Videte et cavete ab omni avaritia: quia non in abundantia cuiusquam vita eius est ex hiis que possidet. Dixit autem similitudinem ad illos dicens. Hominis cuiusdam divitis uber-

Terror tali tempore superveniens solet auferre libertatem loquendi.

Voluntatem vestram propter Christum offerte. Christus vero loquitur pro se.

Cum avaritia plerumque solet temptare. immo te patienter quia commune dabat: templum et preceptum huius abolendo subiecit. dicente domino. Quis me etc. Cum non dignatur esse iudex litium vel arbiter facultatum. qui vivorum et mortuorum habet iudicium et meritorum arbitrium.

Non in solo pane vivit homo. sed viaticum dei. Sed non temporalium vita multitudine divitiarum producitur.

fructus ager attulit. ⁊ cogitabat intra se dicens. Quid
faciam quod non habeo quo congregem fructus
meos? Et dixit. Hoc faciam. Destruam horrea mea ⁊ maio
ra faciam: ⁊ illuc congregabo omnia que
nata sunt michi ⁊ bona mea. ⁊ dicam anime
mee. Anima: habes multa bona posita in
annos plurimos: requiesce. comede. bibe.
epulare. Dixit autem illi deus. Stulte: hac
nocte animam tuam repetunt a te. que
autem parasti. cuius erunt? Sic est qui sibi the
saurizat. ⁊ non est in deum dives. Dixitque ad disci
pulos suos. Ideo dico vobis: nolite sol
liciti esse. anime vestre quid
manducetis: neque corpori quid
vestiamini. Anima plus est quam
esca. ⁊ corpus quam vestimentum. Con
siderate corvos. quia non seminant
neque metunt quibus non est cellarium
neque horreum ⁊ deus pascit
illos. Quanto magis

Glosses (interlinear): fructus suos ⁊ sua bona esse computans non erogat pauperibus quod sibi fuit. — sed sine luxurie in futurum reservare studet. ignarus quod congregatis fuit usurus. — ex sollicitudine deliberatio. — meo labore quesita michi soli. — ecce cum peste avaricie iungitur petitis desidie. — securitas ⁊ luxus voluptas. — ut nec temporalis diu interpellet. — magna perditio. — nam providebat hac nocte preterea alius congregata relinquens. — exactores. — stultus ⁊ in nocte rapiendus. — qui longa sibi tempora dives. — quos spiritualiter. — dispensati ... [illegible]. — ideo temporalium sollicitudine vetat ne cum di[vitiis] ... — vestibus scilicet vobis thesaurizare communicantes. — ecce que tibi [illegible] sustententur.

Ecce iam anima sollicitudo de avaricia.

Non sunt hominis bona que secum auferre non potest. sola misericordia comes est defunctorum.

Dicere dei ad hominem est per pulsus elationes subita ad nichilum conversione compescere.

In nocte aufertur anima que in obscuritate cordis quod portat pati providere noluit.

In deum dives est qui thesaurum contempnens pauperibus distribuit. cuius expectatio est deus. cuius substantia id est conscientie possessio qua sustentatur ⁊ pascitur est apud deum non in saculis terre.

Perfectius est omnia pauperibus dare. ⁊ de mammona iniquitatis amicos facere. sed quia plerumque devotio fidei infirmitate revocatur: superfluitas providentia [illegible] providere vult [illegible] sed vetat sollicitudinem que perturbat intentionem ⁊ ab eternis revocat.

Nolite. apostolos [illegible] in spe eterno confirmat [illegible] corporum [illegible] annorum [illegible] in ⁊ de spatio futuro.

Moraliter ad fidem instruit omnia credentibus adeo posse conferri. quia ipsius esca anima ⁊ corpore composuit. Cum enim indutio anima corporis vestitur ⁊ vigore anime sine nostro labore corpus animetur: absurdum est ut victus copiam nobis defuturam putemus quibus providendi vigere substantiam ...

In deum ⁊ homines [illegible] tamen de celo vel ves[te] [illegible] ad [illegible] pascat alat vestiat.

Sed nostro avibus ... [illegible]

Non volantibus non laborantibus nec communes fructus aliquos donata est spiritalis

2

uendicantibus prouidentia dei neces saria largitur. uerum est catum inopie nisi auaricia iudicare. qui communia quasi propria uendicant et aliis inuident.

Apta comparatio. lilia non sicut ceteri fructus aliquem agricolarum cultum requirunt. Solet in pluuium celestis beatitudo significari. ad quam uos inuitat dominus. lilia non insulis. sed in hortis nascuntur. sic et uos in hortis uirtutum crescere debetis.

Que purpura regum que pictura textricum potest floribus comparari. ipse color dicitur uestimentum floris. sic dicitur opus uitis rubor.

Ambrosius. Salomon rex uestitur et abluitur. gloria corporis dicitur. quia infirmitate corporee nature. uelut quodam uirtute uirtus ad operta operum gloria uestiebat.

Non ait. nolite querere uel solliciti esse de cibo uel uestimento. sed ex pluribus quod manducetis uel quod bibatis. In quo uidetur arguere eos qui spreto uictu uel uestitu communi lautiora sibi uel austeriora pre his cum quibus uiuunt alimenta uel indumenta requirunt.

Prohibita sollicitudine uictus uel uestitus que est ad necessitatem: prohibet et superbiam que solet de istis superabundantibus sequi.

Ideo hic ne queratis. quia talis sollicitudo facit infidelibus similem.

Qui pro celo omnia mundana spernit. uendat que habet et distribuat. quia non est tante uirtutis debilis quod habet det in elemosinam.

Quia omnia sunt filiorum dei hominis omnia adiciuntur et non quaerentibus ut si in presenti uel in futuro desit aliquid gratia fidelibus quibus hec subtrahuntur ad probationem est. fidantur ad uacationem gratia qui omnia de

uos pluris estis illis? Quis autem uestrum cogitando potest adicere ad staturam suam cubitum unum? Si ergo neque quod minimum est potestis, quid de ceteris solliciti estis? Considerate lilia quomodo crescunt. Non laborant neque nent. Dico autem uobis: nec salomon in omni gloria sua uestiebatur sicut unum ex istis. Si g fenum quod hodie in agro est et cras in clibanum mittitur, deus sic uestit: quanto magis uos pusille fidei. Et uos nolite querere quid manducetis, aut quid bibatis, et nolite in sublime tolli. Hec enim omnia gentes mundi querunt. Pater autem uester scit quoniam indigetis his. Verumptamen

habentes nec laborantes sola receptione etiam perirent in insulis anglie.

Non sunt hic allegoria sed ut deum uobis persuaderet ad maiora.

dicente iacob: audierit crescunt cia mea.

Inclibanum

3

tamen querite regnum dei. & hec omnia adicientur vobis. Nolite timere pusillus grex: quia complacuit patri vestro dare vobis regnum. Vendite que possidetis: & date elemosinam. Facite vobis sacculos qui non veterascunt. thesaurum non deficientem in celis quo fur non appropiat. neque tinea corrumpit. Ubi enim thesaurus vester est: ibi & cor vestrum erit. Sint lumbi vestri precincti: & lucerne ardentes. Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis: ut cum venerit & pulsaverit confestim aperiant ei. Beati

operantur in vobis bonum.

Pusillus grex. vel ob comparationem maioris numeri reproborum. vel potius ob humilitatis devotionem per quam humilitate crescit ecclesia. per quam pervenitur ad regnum.

Non tantum cibos vestros communicate pauperibus; sed & vendite vestras possessiones ut omnibus vestris semel pro domino spretis. postea labore manuum operantes unde vivatis vel elemosinam faciatis.

Vobis. non mihi cui non proderit. sed vobis.

Fures sunt heretici & demones qui ad hoc intenti sunt ut spiritualibus spolient. tinea que latenter vestes rodit invidia est que studium bonum lacerat. & compaginem unitatis dissipat.

Si in terra cor est deorsum. Si in celestibus est sursum. Necesse est enim ut quo precesserit dilectionis thesaurus illuc & cogitationis sequatur affectus.

Sint lumbi vestri precincti & lucerne ardentes. deo non placet aut unum sine altero. cum quis vel bona agit non dum refrenata luxuria. vel caste vivit non dum exercens se per bona opera.

Non precipitur ut nichil pecunie ad usus necessarios a sanctis reservetur. cum ipse dominus loculos habuisse legatur. sed nec deo propter ista serviatur. & ne amore inopie iusticia deseratur.

& sive vitans mala sive faciens bona nichil nisi

Nuptiis dominus venit. cum post resurrectionem novus homo angelorum multitudinem sibi copulavit.

a quibus revertitur. cum nobis per iudicium manifestatur. vide supra. bone expectantibus sub

dit. vt. c. u.

Non vult aperire iudici pulsanti. quem timet iudicem quem contempsit.

servi illi quos cum venerit dominus invenerit vigilantes. Amen dico vobis quod precinget se et faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia et si in tertia vigilia venerit et ita invenerit: beati sunt servi illi. Hoc autem scitote: quoniam si sciret pater familias qua hora fur veniret, vigilaret utique et non sineret perfodi domum suam. Et vos estote parati: quia qua hora non putatis filius hominis veniet. Ait autem ei Petrus: Domine, ad nos dicis hanc parabolam an et ad omnes? Dixit autem dominus: Quis putas est fidelis dispensator et

[Interlinear glosses: vere beati. — preparans se ad retributionem — mercede beatitudinis — ministrabit et ibi non una sola sed in quaternis — etate — gentem primum, pueritie — secundo adolescentia — senectute — tertia — per similitudinem per furtum quod deleret — vigilare — in illa hora quod sibi esset futurum — peccata — post similitudinem sequitur — per exhortationem — sine macula et ruga — vendere Christo ... tantum eos qui ... sunt — sub preceptis vigilare — difficultate notat — sive ... — ut ... — sequente]

de corpore exire metuunt, a pro
que iudice letus et securus sustinet,
et de propinqua morte gaudet. Unde
et subditur: Beati, etc.

Vigilare quod occulos aperto mentis lu
mine tenet, ut tenebras negli
gentie expellet, quod est quod credit operari.
Quod sollicitus est mentem quam sibi com
misit, quod si vigilantibus de beatitudine subdit
dominus dicens.

Vigilias notat a similitudine ex
cubantium in nocte, qui in nocte huius
mundi semper debemus esse tamquam hostes
solliciti et expectare lucem venien
tem, id est adventum iudicis. Prima
vigilia custodia puritie: si quis
non impuritate feda invenerit.
Tertia senectutis. Si quis non impue
ritia vigilare neglexit, non tamen des
peret, sed in iuventute vel saltem
tandem in senio resipiscat, quia
pius iudex moras nostras patien
ter expectat, quod est ad excusandam
nostram desidiam exteriorum dampnorum
similitudinem inducit, ut per hanc
animus ad custodiam sui suscite
tur. Unde hoc autem.

Cum dominus duo proposuit, scilicet et se subito
venturum et illos in expectando pa
ratos esse, querit Petrus si illa sublimi
a instituta celestis utrumque est
necessaria se preparantibus ad apostolos
soli et similes eorum an et ad omnes
salvandos pertineant.

Terit respondens ad interroga
ta dominus, premium et iudicium curatoribus
affuturum et singulos prelatos vel re
munerandos vel dampnandos dicit. De
inde quod in priore quesierat suppo
nit, scilicet gradum utrumque in mundo atque

Transiens ministrat cum de iudicio ad regnum rediens
sua claritate fideles
satiabit, vel prius iudicium
transibit cum a cogita
tione humanitatis
que in iudicio vide
bitur ad cognitionem
divinitatis post iudici
um suos elevabit.

Nesciente patre familias
fur domum perfodit, quia
dum a sui custodia
spiritus dormit, improvisa
mors veniens habita
culum carnis irrumpit et ad su
pplicia dominum trahit. Fur autem
resisteret si vigilaret,
quia adventum iudicis oc
culte venientem praecaveret
penitendo occurreret.

Ideo nescia hora semper
ignorari voluit dominus
ut semper sit suspecta et
ad eam semper preparemur.

Quis putas, quibus
quod dispensatores esse
instituit, scilicet spiritualem
ut de custodia prepara
tione vos et alios
preparetis in adventum
iudicis. Quia paucis quod
multa vel administrationem
rerum dispensatione.

2

prudens quem constituit dominus super familiam suam ut det illis in tempore tritici mensuram? Beatus ille servus quem cum venerit dominus invenerit ita facientem. Vere dico vobis quia supra omnia que possidet constituet illum. Quod si dixerit servus ille in corde suo: moram facit dominus meus venire, et ceperit percutere pueros et ancillas et edere et bibere et inebriari, veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua nescit et dividet eum partemque eius cum infidelibus ponet. Ille autem servus qui cognovit voluntatem domini sui et non preparavit et non fecit secundum voluntatem eius vapulabit multis. Qui autem non cognovit et fecit digna plagis vapulabit paucis. Omni autem cui multum

Beatus quasi si per ei sunt fideles ille qui per eius sunt fideli annona ubi animi in fructus ...; qui vigilans etiam beatitudine glorificabitur.

lerat a singulis quantum possunt esse secundum quod est ibi igne et ... in ...

Quis putas quam rarus est domino prepositus ... dominum serviens oves ... non ad lucrum, sed amore ... pascens. prudens ... est prudens quem constituit ... qui sit vocatus a deo tamquam aaron et non magis se ingesserit et qui non magis se pascat quam oves.

Quanta inter bonos auditores et bonos doctores est distantia ... tanta et ... auditores bonos fac discidere et ... dispensatores constituit ...

Nota inter vicia servi ascriptum quod tardum putat domini reditum ... non ad ... quod hunc servum sperauit. sed tantum quod fideliter ... ut patienter sustineamus ignorare quod scire non prodest sed tantum laboremus ut ... inveniamur.

Multi existimantes se minus vapulandos si nesciant quod operari debeant, aurium aures non audiant veritatem. Sed cum possent scire si vellent, suo ... non nescientes sed contemptores iudicantur.

... tanto est tolerabiliorem habebit dampnationem quanto minus ... habuit iniquitatem.

Utrumque ordinem et prelatorum et subditorum ... in subiectis ... datur cognitio divine voluntatis et facultas implendi. prelatis committitur cum sua salute cura pascendi gregis.

Paucis. Mitissima omnium pena est eorum qui preter originale nullum ... addiderit.

Ignem. quem tu quasi velut ante oculos moveam accinctis lumbis ardentibus lucernis dominum adventum speculari. Sed ego qui tamen ob hoc veni in mundum ut a cupiditatibus mundi ad celestia homines succenderem. Vel aliud volo nisi ut lux incendiorum videatur usque ad finem seculi cunctas mundi partes illustret et incendiis fidelium ita [ex]ardescat ne ab[?] quo impetu fluctuum vel flatuum extinguatur.

Ignem. Quem mitto vos ad separationem mundi et ad custodiam gregis incutiens timorem extraduentium iudicii quo malos servos dampnabit. Sed quia exiguus est profectus et parva animorum gratia metu supplicii ab errore revocari, voluit ex amore caritatis ad percipiendam gratiam studia vestra acuere. Et dum ad factis illo igne accendamini quem veni mittere in terram a mortuis credentes.

Et quomodo c. u. p. Tanta est dignatio domini, ut infundende nobis devotionis et consummande perfectionis in nobis et maturande passionis studium passionis se urgeri testetur. Qui cum in se nichil haberet unde doleret, nostris tamen angebatur erumpnis, et mestitiam pretendebat quam non ex timore mortis sue, sed mora redemptionis nostre assumpserat.

Usque dum. Quia usque ad perfectionem angitur: de perfectione est securus. Non de ipsa angitur, sed potius mors corporis absolutio est anxietatis non coarctatio doloris.

Aug. Per tres significantur qui fide trinitatis [vivunt], per duos in[?] fideles qui a fide recedunt. Boni quoque contra malos et mali contra bonos sentiendo atque agendo ab invicem dividuntur.

Pater. Pater vester est diabolus qui eum imitabamini. Sed venit ignis qui vos separavit ab illo et ostendit alium patrem qui est in celis. Mater synagoga cuius filia.

[Margin:] ... moras

[Margin, later hand:] Et sic in dua[?] ... filii / filia ... / pater et mater / et duo ... / [illegible]

detur, est multum queretur ab eo. Et cui commendaverunt multum: plus ab eo. Ignem veni mittere in terram. Et quid volo nisi accendatur. Baptismo autem habeo baptizari. Et quomodo coartor usque dum perficiatur. Putatis quia pacem veni dare in terram? Non, dico vobis, sed separationem. Erunt enim ex hoc quinque in domo una divisi: tres in duo, et duo in tres dividentur. Pater in filium et filius in patrem suum: mater in filiam, et fi-

[Interlinear glosses:] scilicet divina iudicia. — servorum. — scilicet spiritus que corda illuminat ... — ... plus ... accendit. — lucernas quas super ardere movebat. — scilicet aliud. — et ut ignis ille incendiis perfecte ... — per baptismum ... — quasi multum. — vel angor. — ipsa passio. — cum ignis ... sit ar[dens] ... — ... domus habitatio ... fideles et infideles ... — socer ... patris et filii et ... socrus — mater est filii ipsa est et socer ... — scilicet contra. — dividuntur. — ab illo et ostendit alium patrem qui ...

Ideo forte dominus augmentum venturis est, ut resurrectionis corpore vitam ... consumat suo per aspectu celestis compleat singulorum ... invasionem ... dat.

vel incendiis fidelium. ... ipsos possi[deat] ... ut ... per ... non ... daret ... in ... glorificet.

Et quomodo. post baptisma passionis per adventum ... ad fidem ... orbis ... sed ... et infideles ... fide et perfidie pugnantibus.

Et quomodo quinque ... socrus et nurus. Sed que ... filii ... in filia ... nurum ... divisa.

Vivus ... domus una ... et diabolo ... spiritualiter ...

Prima causa est religionis ... pietatis ad ... primum ...

lia in matrẽ. Socrus
in nurũ suã. et nurus
in socrũ suã. Dicebat
aũt et ad turbas. Cum
videritis nubem oriẽ-
tem ab occasu. statim
dicitis. Nimbus venit
et ita fiet. Et cum a-
ustrum flantem. di-
citis quia estus erit et
fit. hypocrite faciẽ
celi et terre nostis proba-
re. hoc aũt tempus
quõ non probatis? Qd
aũt et a vobis ipsis non
iudicatis qd iustum
est? Cum autem vadi-
s cum adversario tu-
o ad principem in via. da operam liberari ab
illo. ne forte trahat te apud iudicẽ. et iudex

cum aplos et
de suo primo adventu informasset.
instituans q̃d meo fecit sic. et de fu-
turo qualiter eũ expectare debeãt
quibus pharisei cecitat. ut mãdis
et scõm recte expectantes. si
hos g̃ arguit. q̃ si intellegerent attendẽ posse
hic iudicium.
ĩ mei adventus.
ĩ certis argumentis septimane tẽps
temp. ĩ ex naturali ratione.
ĩ me ẽẽ dñm. et iudicem
venturũ. ĩ cum in hac vita sp̃at te ad pla-
citam facie iudicis videndã q̃m his sermo dĩ
quam ĩ tue carnis. tu terre sic custodia dãna ĩ. in hoc usque aut p̃tẽp̃t̃ recusset
ĩ dem.

vel divinis humana
p̃ habitas. n̄ g̃ ẽ p̃
gnorib̃ renunciãn
dũ. s; dõ oib̃ p̃ferẽ
dus. et eni nãm p̃
gnorã de bñficia.
necdebent plurĩa
mari beneficiũ q̃
accepit q̃. dẽ a quo
beneficiũ accepit ĩ
servatur.
admonuisset vero
sermone ad turbas
indicat. q̃ n̄ p̃mũ
adventũ scõm credentes.
gnũ de celo q̃rebãt
tẽptantes. hos g̃
sicut teriũ p̃phetar
cecitatis ad ventũ
Hec mãdis p̃
nit. q̃ ille sp̃ãlit
de convertiendi
pace dissidentium
frãn. hec g̃ñalit
et de penitentia et
de omnium emenda-
tione.
Adulari tuo inimi
a sermo dĩ cont
n̄ n̄ris carnalib̃
desideriis. sup̃ q̃ leu-
ti via a quo libe-
rari q̃ p̃ spatas ẽ h
unus subdit. alio
quin ex sermone
tempus venis iuxta
anime iudicis tene
bit. p̃ñ. q̃. iudex
exactori. a. diabl̃ ĩ
dat. q̃ p̃ untuit. ã

eccłia que eaius de qua gentis dñs p̃
fide et doctrinã et p̃secutione e sustinu-
it. et ipsa e eis duct. Socr̃ synagoga.
nurus ẽcc̃ de gentib̃. q̃ x̃s ecclie
sponsus scõm carnẽ synagoge
ẽ fili̇. Synagoga g̃ in nurum
et filia ẽ divisa. q̃ credentiũ deu-
tionẽ p̃pl̃s p̃sequitur. s; et ille in
matrẽ et socrũ divise q̃ nollũt
carnalẽ circũcisionẽ suscipe.
Nubes nubes ab occasu orientes ẽr
ne a morte resurgentẽ significat.
ex quo x̃pe p̃ mentẽ evangelice p̃
dicationis oib̃ terris ẽ infusus. Au-
ster flans aũt. estum terrores
tribulationes. ãn iudiciũ significat.
Ad litterã manifest̃ ẽ sensus q̃
ex elementorum immutatione aura-
rũ statũ possũt p̃noscere: possent
et tẽp̃s utriusq̃ adventus scire tam
ex dictis p̃phetarũ tam ex magni-
ficentia opm.
Et ne aliq̃ tradẽs iniurbã de in-
pitia sua sibi blandirentur. ex
cusaveri se p̃ doctis legẽ et p̃ph
as ignorare supponit eos p̃ na-
turalẽ rationẽ posse discernere.
l eũ q̃ opa faciẽ que nulls fecerat.
aliis sup̃ hoĩem et dm̃ ẽẽ. ul p̃ tor-
seli miraculis insiñi creatoris eũ d̃
dñi. ẽẽ venturũ.
Cum aũt hec ad celerandas mun-
di illecebras. et admonet ad ventũ
p̃ indolantis ponet. q̃ q̃ñ q̃d audit
terre
ita
turũ iudicẽ ẽẽ venturũ. g̃ hic u
ite ne nullo iudicio dãp̃nentur.

scilicet diabolus qui penam exigit pro peccatis que suggessit — in infernum

tradat te exactori. et exactor mittat te in carcerem. Dico tibi non exies

scilicet in tempus [illegible] sicut donec penas [illegible] primi

inde donec etiam novissimum

minimis peccatis punitur

minutum reddas. Aderant autem quidam ipso in tempore,

quasi dicerent apparet illos fuisse peccatores

nuntiantes illi de galileis

et dampnandos interitum qui tam scelerata morte

quorum sanguinem

ab impio pilato inter sua sacrificia occisi sunt

pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens dixit illis. Putatis

qui

quod hi galilei pre

non ita sunt puniti

omnibus galileis peccatores fuerunt quia talia passi sunt? Non dico vobis.

scilicet hec aperte notat illos esse peccatores

sed nisi penitentiam habueritis omnes similiter peribitis.

ut impugnantes iudeos incipientes

Sicut illi decem et

atria templi [illegible] et interiora domus quam

octo super quos cecidit turris

igne [illegible]

in syloam et occidit

XIII

Qui magis veritatis presentiam timuerit quia [illegible] terse separare debent. ad adventum iudicis qualiter qui non separaverunt sunt dampnandi. Iniciatur et de galileis quod quasi ideo iuste perierunt quod non bene se separaverunt. et respondet dominus et illos non fuisse peccatores et iuste perisse et filios alios peccatores peccatores et si se peccatores non attendunt.

Galilei impia et scelerata morte scelerum suorum penas solvunt. quibus tamen non quia magis [illegible] omnibus fuit ut [illegible] morte mitterentur. sed in exemplum [illegible]. Puniuntur autem ad correctionem reverentium vel flagellatio pestilentie. stultis sapientior fiat vel ad exemplum correcti nolentium. idoque pessime pereunt.

Sic iherosolimite sicut et galilei non solum peccatores fuerunt sed utroque gente reliquorum puniuntur. Ergo ruina turris per sillogismam in deos qui penitere noluerunt. cum suis menibus esse perituros non frustra decem et octo qui numerus apud grecos ex .i. et .ii. exprimitur. hec est [illegible] dein litteras quibus nomen ihesu incipit. Significant autem iudeos hinc maxime perituros ~~hinc maxime perituros~~ quod nomen salvatoris recipere noluerunt. illa turris significat illum qui turris fortitudinis qui in virtute [illegible] loca est syloa interpretatur missus. significat illum qui missus a patre venit in mundum qui omnes sicut quos cecidit conteret.

Quod adam et eva folijs sibi fecere se tegentes per sententiam domini videntes declinabant transgressiones ~~[illegible]~~ significat quod populus iudeorum in adventum salvatoris qui eos vocavit venit. [illegible] se in manibus cognosceret. in conspectu fecundatis a domino [illegible] erat confusus [illegible] fluentium foliorum velaminibus adopertus.

Sterilitatem. infructuose arboris eius ista

diabolus animam eius ad penam traducit. et ipse exactor eam retrudet in gehennam.

Redditur semper penas pro peccatis patiendo sed nunquam veniam consequendo.

Corporalis mors galileorum quorum sanguinem sacrificiis eorum miscuit significat spiritualem mortem eorum qui non pure offerunt sacrificium quorum oratio fit in peccatum sicut de iuda est scriptum. quia in eorum sacrificio miscetur sanguis perditione cogitationum. pilatus quoque qui sanguinem galileorum cum sacrificiis miscuit. quasi diabolus elemosinam vel aliud bonum in odia vel ambitione laudis vel qualibet alia peste contaminat ut offerentibus nichil proficiat.

hec impleta est passione domini quam romani a galilea [illegible] venerint ut non solum galileorum accessum [illegible] erat humano [illegible]

Terra occupat que locum tenet [illegible]

2

tes opib' non erre|rent. q exeplo pu|nit. ī pereūtiū p|star cetis.
Voluit cultor exci|dere q̄ non uitat' |de repherende. uñ el|leter durecia. 7 h'|bai unde ee. ca|ritatis pollicet'|daq; dñs corda apo|stolicis ligonib;|ee fodienda. 7 sup|bientia ad humilita|te reuocanda.
Sic in synagoga|p iij. annos fruct'|e quesit. q necq;|tempore circum|cisionis q pñitur q̄|circuncisione aū ū|q̄bitur ū p legē|sabbatiar'. q̄ car|nalia ulege tm̄ se|q̄bant. necq; mḡ|sc̄ificabantur. quia|de pctis peniteē no|lebant. Cū ḡ uino|eē excidendi q̄|p pphetas scrip|e ubeē ali. q̄ inc|circuncisione laboret|ū successionis cla|de admittitande p|uerentia suggerat.|Se aplis intelligen|tes aliq̄s de ipo|rum sua uocan|one p se saluari.|eatē ū differat ul

cos. Putatis quia et ipsi
ᶜ peccatores.
debitores fuerunt.
sorē de serar: sic doctores synagoge opibus
preter omnes homines habi
manserunt ansicu loco filous q̄d a fruct'
tantes in ierusalem? Non.
ᶜ sz uos 7.
Dico uobis. sz si non pe
tam: Sic anī . q̄uis synagoga corruit
nitentiam egeritis omnes
manserunt ūi ex pplo ul aplis q̄ cetis
similiter peribitis. Dice
cib' 7 monitis assidua plebi cura suggerit.
bat autem hanc simili
usitationib; 4. in legalib; educti pp
tudinem. Arborem fici
habebat quidam plan
bra p̄ quer' ne luiu ū omis indicat 7 exemplis
tatam in uinea sua: 7
ᶜ carne nat.   ᶜ operā
uenit querens fruc
ū ubia ū lex.
tum in illa 7 non in
uisit durq; hanc 7 ficu uisit incidi.
uenit. Dixit autem
fructu b're debet. ū aū tēpis quereret
ad cultorem uinee. Ec
in synagoga crebri aget. fructu fidei
ce anni tres sunt ex
ūet reseruabet. 7 aliq̄s talez fructi
quo uenio querens
quuo indicium uenite d ap. ratiq̄is
fructum in ficulnea h
ac: 7 non inuenio.
ᶜ amitta q̄d p dixit lex 7 gr̄e xp̄. ᶜ cur:
etiam temporalia seruando
Succide ergo illam. Vt

simules ū pereunt. cito sunt eradicande.
Cū ḡ ficulnea alibi q̄nalit omnium ū si
nagoge spālit gestat. q pū sic steril
sic foliis erubeant. sic fructus posse
b' in fecūdi in ami ubera ū lex legis gl̄ia
res subrectis ultra opis boni exemplum
cresceunt. q̄ alij succrescentib' decidit.
remaneut ūi q̄ da de ill' q̄ oleumoria
una siluestre animū fortis succi erueu
res cetis sine 7 maturitate pserum
ppls cū loco de antiq̄ religionis pu
gedine nouus eriget ecclie ppls re
cetis p̄stiterunt.
Cultor uinee apli 7 doctores quorum p
suggerit. q b' dñs sepe de infructuosa ge
nte iudex eqitū. q̄d p iij. annos sue
p̄ uenies attestationib' euglii gr̄a ueg
ligens extitit.
Vel p̄ t'ra ūb ficu occupata iudaica
plebs signat. q̄ nocia ppositor in
exemplis eor impedit. ne sole dilectioni
calestat. Vel ub se te 7 p. q̄ claudens reg
nū c. an hoies.
Vinea dñi sabbaoth domus isrl in qua
domo sinagoga 7 ōta ē ficus in ui|sion
ea. Sic q̄ uinea peccante amatorib' p
ficcū. 7 fructu. ū q̄ gr̄r ficcu. ūq de eē uelsaret
ostendit in figura q sinagoga iam
q p triennium uenit. q̄ lino y sen sina
goga instituit. ipse in carne apparuit
fidei q̄rit. sz inpl. arsere ū reppit.
7 signū fructū feeā.
Cum sententiē ceidē eriget. ū appo
sub iungit. sz suspendit sñiam.
Cū ū addit. sm. aū s. ū fec fructū.
unexerit. q pel iniores adnegandū
q̄d eredendū uidebat.
Hanc similitudine de ficulnea dr̄
dn̄s dixisse in sinagoga. ū in trine
cui ad ipam sinagogam ptinuisse
parabola. Qd' eni fructū q̄rit in si

culnea ut inveniatur: significat quod verbum commonendo ad sinagoge vel illa tempora per quem tamen ne penitus extirpandi sed
reliquias per fidem salvandas intelligere. mox ibidem per virtutem est sanatio subsequente incurvate mulieris subsequitur.
Quod enim significat ficulnea reservata: quod mulier erecta. Senarii numero quo mundi creatura est perfecta: opus perfectionis significat. quod pars multiplicata decem et octo reddit. et significat eos qui virtutibus quibus domine institutionibus ante legem. sub lege. et sub gratia perfectionem operum habent. Si quod terrena indicata sue infirmitatis inclinatione curvata fuit. quod magis terrena quam celestia noverat operari.

Hec mulier. non nisi post decem et octo annos erigi potuit. quia humana natura hanc corruptionem deponere. et adinveniendam incorruptionem et eternitatem beatitudinis erigi non potuit. nisi prius impleverit legem quam in decalogo preceptis continetur. et gratiam in qua est resurrectio facta et vita expectatur.

Deus ab omnibus mundi sabbato quievit. unde et moyses sabbato quiescere iussit et nova actione feriandum precepit. presignans tempus quo vana secularia opera non vel religiosa i. laudandi domini cessabunt. In signum huius etiam dominus sabbato curavit. hoc autem non intelligens archisinagogus sabbatum et fallit quia lex in sabbato non hominem curare sed servilia opera facere. i. peccatis gravari prohibuit.

Merito hypocritas i. simulatores vocat. qui cum magistri plebium viderentur: sanationem hominis non tenentur post ponere cum pecorum. Ostendit eos iumentis quoniam cognovit possessorem suum.
Hos quoque asinus que cognovit presepe domini sui.

quid etiam terram occupat? At ille respondens dixit illi. Domine dimitte illam et hoc anno: usque dum fodiam circa illam et mittam stercora. Et siquidem fecerit fructum: sin autem in futurum succides eam. Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis. Et ecce mulier que habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo. et erat inclinata nec omnino poterat sursum respicere. Quam cum videret ihesus vocavit ad se et ait illi. Mulier dimissa es ab infirmitate tua.

cio divine crucis.

Mittam stercora i. vilitatem quod facit ab huiusmodi abhominationem ad amorem reducant et operum pro actionis gratiam cum fructibus bonorum operum quasi de putredine stercoris excuserent. proinde cum curans stercora dicitur que mittuntur ad radicem arboris quorum penitudinis conscientia tangit cogitationis memoria et dum imprimit quod peractum stercoris nutrio ad fecunditatem operum.

Vocavit. Quos predestinavit hos vocavit. Quos vocavit: iustificavit. Quos iustificavit: illos et magnificavit.

Postquam satis ut illa domini et lectionis fructum intelligit. prosequitur.

spiritualibus donis adiuvando.

Et imposuit illi manus: et confestim erecta est et glorificabat deum. Respondens autem archisynagogus indignans quia sabbato curasset ihesus dicebat turbe. Sex dies sunt in quibus oportet operari. in his ergo venite et curamini et non in die sabbati. Respondit autem ad illum dominus et dixit. Hypocrite unusquisque vestrum in sabbato non solvit bovem suum aut asinum a presepio et ducit adaquare? hanc autem filiam abrahe quam alligavit sathanas ecce decem et octo annis non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati? Et

et semper glorificabat deum in bonis operibus.

vt emulator littere legis.

et sensu evangelium: et eunt ... nunc gentium vel etiam ... ita hominem. hoc dicit ... lob.

Erexit etiam in toto mundo ... quisque ... qui venit ... Erexit ergo predicatio ... hominum ... inclinati ... iacebant.

Arbor ... folia eius ... sancti ... vocat ... quia ... spiritualem ...

Erexit ... arbor quam longo ... gaudet. Gaudebat. Cotidie ... ducentem ... ad ...

iudeum et gentilem significat. Qui utique ex certa vinculis absolutus. Sicut etiam usque hic ... dimittit fontis deposu... Juliis ergo duobus animalibus ... duorum populorum adulantibus ... filia habrahe quecumque fide ... filia habrahe est ... populo ad fidem collecta. quia ... legis et dominice resurrectionis impleta ... septiformem gratiam spiritus sancti iuncta longe captivitatis ... et hic ... e bove vel asino a presepio solutos ... quod est filia habrahe ... inclinationis erigi.

Quia ad dictis salvatoris erubescunt: sicut ... similes ostendunt. ... gaudent de miraculis: pertinet ad filiam habrahe vel ecclesiam ... de sua erectione glorificantem.

Et omnis humiles simplices ... et muliercula ... sunt ... gentium ... ad fidem congregande sunt per humilitatem. ... et salvatur fide ... sub operatione granum sinapis.

Dicebat ergo. Cui quod ... gaudentes et glorificantes: dicebat hoc est ad ... et instructionem illorum qui plurimum ... et fidei fervore ... in ecclesia.

Regnum ... predicatio est evangelii de quo ... auferre a vobis regnum dei et dabitur genti ... in ... septuagenario ... per fervorem fidei ... venientia ... expelle ... puritatis.

Granum ... vile et simplex ... sinapis ... fundit. Regnum ... quod venit ad regnum ... primo ... abiecta et amari ... pro infirmitate ... et scandalum

2

2 crucis. sed tamen adversis gloriam sue
virtutis effundit. et odore suo circumstan
tes adimplet. dum gloriam resurrectionis
(in resurrectione) et post mortem predicatur toto orbe clarus. Vel
corpus est Christi. quod accipiens Ioseph in
horto sepelivit. quod postea in resurre
ctione et ascensione crevit. Expan
dit ramos predicatores per totum mundum
mittens. in quorum dictis et consolationibus
fideles a fatigatione mundi respirant.
Vel acceptum. quia Christus dona que ex divini
tate nobis cum patre tribuit ex humani
tate nobis cum accepit. Unde accepit dona
in hominibus.

Satum est genus mensure iuxta morem
palestine modium et dimidium capiens.
Pater familias est cum quo hereditate sunt.
ille iam intus esse dicitur qui in celo presensus
a visione letificat. Sed qui foris est hic
quos in hac peregrinatione certantes oc
cultus adiuvat. Intrabit vero cum tota
ecclesia ad sui contemplationem perducit.
Claudet hostium. cum reprobis locum penitentie
tollet. quo foris stantes pulsabunt.
id est avulsis segregati vitam quam contemp
serunt frustra implorabunt.

Manducavimus. Et docuisti simpliciter in
telligendum quod respuentes mistica fidei
gratos se deo arbitrantur, quod et in templo
victimis oblatis coram deo epulantur et
lectionem prophetarum auscultant. Vel mis
tice manducat coram domino et bibit qui
verbi pabulum avide suscipit. Unde qui
exponendo subiungitur. et in plateis
nostris. Scriptura in obscurioribus cibus est.
quia quasi exponendo frangitur et manduca
ndo glutitur. Potus est in apertioribus ut ita
sorbetur. sicut invenitur. Et occulta quoque et
aperta se intellexisse testatur. qui templi
et mistica quod manducaverunt contemnunt.

cum hec diceret: e
(scribe et pharisei qui necessarie)
rubescebant omnes
(veritati contradicere presumpserunt. nec presumunt)
adversarii eius. Et om
(mundum credere volunt,)
nis populus gaudebat in u
niversis que gloriose
fiebant ab eo. Dice
bat ergo. cui simile est
regnum dei et cui simile
esse existimabo il
lud? Simile est gra
(acceptabile)
no synapis: quod acce
(hominis deus missus est in mundum)
ptum homo. misit
(de suo genere predicationis in)
(fovet) (crescit)
hortum suum. Et cre
(gemina virtutum)
vit et factum est in arbo
rem magnam et volu
cres celi requieverunt in ra
(ut per varietatem in arbore . . .)
mis eius. Et iterum dixit. Cui sim
na.
(Christum) (est typice)
ile estimabo regnum dei? Simile
(morem)
(virtus scandens) (ecclesia dei) (dicitur)
est fermento quod acceptum mulie
(vel sapientia dei)
r abscondit in farine sata tria

Mulier ecclesia cuius fa
rina sumus quasi de mo
nosa hominis est creati
o quia mola superio
re et inferiore con
terimur. Vel mulier. paulus
missa sum vel ecclesia. ab
scondit. quia ecclesia fermentum
dilectionis in fa
rine satis tribus quod pre
cepit ut diligamus
dominum toto corde. to
ta anima. tota virtute.
Vel farine. id est tria in
spiritu anima et corpore. in
unum redacta ut dis
crepent inter se. Vel
tres anime virtutes in
unum redigantur. ut
in ire possideamus pru
dentiam. in ira odi
um vitiorum. in cu
piditate desiderium
virtutum. Vel tres filios
Noe farine id est toti
mundi et credulitate patris et filii et
spiritus sancti eius quamvis unum
fuerit fermentum.
vel nos triplicem domini
sed unam dilectionem
cia potuit.

donec fermentaretur totum. Et ibat
per civitates et castella docens: et iter
faciens in Jerusalem. Ait autem illi quidam:
Domine: si pauci sunt qui salvantur?
(qui ille inter populos quereret)
Ipse autem dixit ad illos. Con
(ad intram) (Labores et regularia [illegible])
tendite intrare per angustam portam:
(quia magnum suave est) (Salutis et primum amorem)
quia multi dico vobis querent intra
(intrare in mentis aspiritate [illegible]) (modo quia nunc contendite)
re et non poterunt. Cum autem intra
(quia [illegible] vobis tollet locus penitentie qui nunc aperitur)
verit paterfamilias et clauserit h
(cunctis pulsantibus)
ostium et incipietis foris stare et pulsare ostium
dicentes. Domine aperi nobis. Et respondens dicet
(apud vos fidei et dilectionis mee caracterem non appareo)
vobis. Nescio vos unde sitis. Tunc incipie
tis dicere. Manducavimus coram te et bibimus.
et in plateis nostris docuisti. Et dicet vobis.
(quia non hoc sufficit)
Nescio vos unde sitis. Discedite a me omnes
operarii iniquitatis. Ibi erit fletus et stridor
(a quibus successione carnis non fuistis trahitis)
dentium. Cum videritis abraham et ysaac
(quiescentes)
et iacob et omnes prophetas in regno dei vos autem
expelli foras. Et venient ab oriente et oc
cidente et aquilone et austro: et accumbent in

Donec tamdiu caritas in mente recondita crescere debet: donec totam mentem in sua perfectione commutet, ut nichil preter deum diligat. Recolat quod hic incipiatur: in alia vita perficietur.

Non novit lux tenebras, i. non aspicit. Cui si aspiceret: tenebre non essent.

Ubique indifferenter predicabat: non personas discernens, sed salutem credentium querens.

Quasi d. vere pauci, et illi cum magnis laboribus quia non vitiis contentio fervet: unda mundi non vincitur per quam anima semper revocatur ad ima.

Fletus de ardore, stridor d. de frigore solet excitari qui ibi transibunt ab aquis nivium ad calorem nimium. Vel stridor prodit indignantis affectum quod sero peniteat quod deliquid puniatur. Vel stridebunt qui hic de edacitate gaudebant. Flebunt oculi qui per concupiscentias vagabuntur. Et tota per fletum qui est oculorum et stridorem d. veram resurrectionem impiorum.

Multi prius ferventes postea torpescunt. Multi prius frigidi subito inardescunt. Multi in seculo despecti in futuro sunt glorificandi. Alii apud homines gloriosi in futuro sunt dampnandi. Vel gentiles qui diu sine fide vixerunt ad fidem sunt vocandi, Iudei excecandi.

Quasi diceret herodes nec heretici quorum iste figura est potuerunt perturbare quod intendo facere. Intendo autem eicere demonia de cordibus hominum ut relictis vanitatibus mihi credant. et perficere sanitates ut secundum mea precepta vivant. post ea consummor in corpore meo quod est ecclesia qui in die resurrectionis glorificatur ad consortium angelorum perveniet. Ecclesia non patitur non sub herode sub pilato quantum vult dominus patitur.

Vulpes animal dolosum insidiis et ad insidias latens. odore fetens. numquam rectis itineribus incedens. herodem vel hereticos quorum typum tenet herodes congruunt quia vero humilitatem christiane fidei increduli [illegible] ex unguere.

Verumptamen non potuit perturbare herodes quin ita agam et ita consummer. sed non mortem corporis mei potest operari: quia in ierusalem oportet fieri ubi ipse et pilatus dominantur.

Ierusalem id est homines non sancta plangit affectu patris. In hoc quod dicit quotiens volui congregare &c. ostendit retro prophetas a se missos testatur.

Vel Ecce prophete mei occisi: ibi ego occidor post prophetarum decreto immolari. pro quo peccato ipsa urbs destruetur cum destructione eorum. ego sic patior condoleo.

Volui ac si diceret. Ego volui et tu noluisti et quotiens congregavi mea voluntate semper efficaci: te nolente feci. quia semper ingrata fuisti.

Quemadmodum avis pullos. quia herodes sua nece tractantem vulpem vocaverat se autem [illegible] patet quia sic

---

regno dei. Et ecce sunt novissimi

[id est iudei]

qui erant primi: et sunt primi qui

[id est gentes]

erant novissimi. In ipsa die accesse-

runt quidam phariseorum: dicentes il-

[id est de galilea ubi dominatur herodes ut timens ille [illegible]]

li. Exi et vade hinc: quia herodes

[testate]

vult te occidere. Et ait illis: Ite et di-

[id est homines sua prava [illegible]]

cite vulpi illi. Ecce eicio demoni-

[quo incedunt. id est ut vivant secundum precepta mea. quod est vera sanitas]

a. et sanitates perficio hodie et cras:

[id est spiritales in resurrectione glorificabor]

et tertia die consummor. Verump-

tamen oportet me hodie et cras et se-

[vulatio ad litteram intelligitur quia ambulabat in ierusalem]

quenti ambulare: quia non capit

[non convenit vel non capit herodes]

prophetam perire extra ierusalem.

Hodie (?) dies est prodigiorum ad communicandum (?)

[id est de eum prophetarum nuntiantes]

Ierusalem ierusalem que oc-

[id est duricia cordis tue]

cidis prophetas et lapidas

[vel corporaliter ut stephanum]

eos qui mittuntur ad te. Quotiens

[id est prophetas missos ante adventum]

volui congregare filios tuos quem-

[herodes]

admodum avis nidum suum sub pennis

[proximo. templum vel civitas]

et noluisti. Ecce relinquetur domus

[vestra qui vacuum nidum deripientes]

vestra. Dico enim vobis quia non videbi-

[passione. id est hora qua futurum sum omnibus visibilis]

tis me donec veniat cum dicetis.

XIIII

in q̃ pro uirtutum uisitat pat̃ ad glĩficandũ noĩe suum.

Benedictus qui uenit in nomine dñi. Et factũ ē cum intraret ihc in domũ cuiusdam p̃ncipis phariseorũ sabbato manducare panē.

c phariseorũ. c in sabbato solueret. c insidians obseruat

7 ipsi obseruabant eũ. Et ecce

c rediuiuus

hõ q̃dã ydropicus erat ante il lũ. Et respondens ihc

c a legis peritis legis iudicium

dixit ad legis peritos

querit

7 phariseos dicens.

c opa caritatis face. ut ñ soluat sabbm

Si licet sabbato curare. At illi tacuerũt. Ip̃e ũo apphensũ sanauit eũ. ac dimisit. Et re

c ostẽdit

spondens ad illos di

hac auaricia similes estis.

xit. Cuius ũrm asinus aut bos in puteum

c nõ aial ẽ sic auaricie ẽ in

cadit. 7 non continuo

lensũ intelligens ut hoc uiolatione sab

extrahet illũ die

bati. c 7 sic ẽ uideti.

sabbati. Et non pote

rant ad hc respondere

Sabbm propue dicit dñs 7 opat̃ ihc ñ solũ p̃ sp̃iritualẽ sabbm: s̃ 7 p̃ celebritatẽ p̃pli conuenit. que uel salutẽ oĩtium.

At illi tacuerũt. Iure tacent. q̃ contra se dictũ q̃c q̃d dixerĩt uident. Si enĩ licet cur ob seruant. si ñ licet. cur ipsa curat.

Cũ ueit ad uidi cũ l' condicẽ auge co gr̃am habib'. q̃ auferet sup'b'.

Dicãt̃ amice. celebrauitate te a micis tu recognoscer: q̃ exposititẽ p̃punebat.

Condie dñs dũ uiuas suos uisi tat 7 diiudicat

2

ardulentie uulpes sẽp aulb' in sidias tendit.

Relinq̃tur. Ciuitas auxilio dĩ in dati sueditioni relinquet̃.

Quia ñ uidebitis me. i. ñ penitẽn tiã egeritis. 7 cõfessi fueritis me fi deliũ oĩpotentis patris 7 filiũ in scdo aduentu faciẽ meã non uidebitis.

Benedict' q. u. i. dñi. hoc q̃d tur be dixerũt dño ueniente in ierl'm. s; q: luc̃ ñ dicit d ñm ad galileos p̃ea regressũ ũ abiit' hoc ei decanta rẽt. cogit uis sic hoc de aduentu d carnal ei intelligi.

Ydropicus. Uiciũ q̃d iste in corpe. pha risei gestabant in mente. 7 iõ corã ip̃is curat̃ corpalit̃. ut exemplo illi di cant curari sp̃ualit̃.

Ydor aqua. in ydropis morb' aq̃ sus subcutaneus. de uicio uisice natus cũ inflatione turgente 7 anelitu fetido. 7 p̃prium ē ydropi ci q̃nto plus bibit: tanto plus sitire. 7 iõ cõpat̃ ei quẽ fluxus car nalis uoluptas exuberans aggra uat. cõpat̃ diuiti auaro.

Ac dimisit abire corporalit̃ sanatũ ut se cõferret ad salutẽ aĩaz.

Ideo aũ phariseos idropicũ sanat. 7 mox contra auaricia disputat. ũt ip̃os auaricie arguat p̃ quã sabbm uio lant. 7 male legẽ interp̃tant̃. In sab bato enĩ ũ a bonis. s; a malis opib' fe riandũ ē. Omne op' seruile ñ facietis uicio. i. p̃ctm. Sic in cetia requie a mal' cũ feriabit̃ ũ albinis.

Conueniti exemplo soluit q̃stionẽ. ut eos ostendant. Sabbm uiolare mox cupiditatis. q̃ eũ uiolare ar guit̃ more caritatis.

Congrue animali quod cadit in puteum comparat ydropicum qui avaricia humane pilat. Et bove bove et asinum notat. id est sapientes et hebetes. vel utrumque populum figurat. scilicet iudeum per illum iugo legis. et gentilem ulla [illegible] tam scilicet stolidum et brutum quos dominus [illegible] concupiscentie [illegible] erant.

Be. iii. Omnes enim peccaverunt et egent gratia dei.

Postquam convicerat illos de avaricia et violatione sabbati: incipit arguere de euangelica gratia illos qui ad eam venire nolebant. Invitans illos ad humilitatem [illegible] timorem quem habebant in lege pharisei.

Vel intendens in doctrina sua quomodo deberent accubitus in ecclesia eligere. Et nuptie: id est ecclesie coniunctio.

Honoratior post invitato locum dat. qui de longe sue conversationis confidentia securior [illegible] ceteros illorum qui se [illegible] secuti sunt agilitate preteriit. et cum rubore novissimum tenet: cum de aliis meliora cognoscens. quicquid de sua operatione altum senserat humiliat dicens cum propheta. Ego autem exaltatus humiliatus sum et confusus.

Cum omnes resurrecturi sint singuli erit cum [illegible] dicitur resurrectio iustorum qui in ea sunt in mundi.

Dicit illi. Ille in dulcedine resurrectionis in laude eius prorupit. et in cena non lentos fore asseruit. et sic [illegible] intelligat quibus [illegible] ad illa beatitudinem possit attingi.

Fratres. amicos. et divites alterutrum convivia celebrare: non quasi scelus [illegible] dicit. sed ostendit non valere ad premia vite. Sunt autem et quedam talium dum

illi. Dicebat autem et ad invitatos parabolam. intendens quomodo primos accubitus eligerent. dicens ad illos. Cum invitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco ne forte honoratior te sit invitatus ab illo. et veniens is qui te et illum vocavit dicat tibi. Da huic locum. Et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris vade recumbe in novissimo loco ut cum venerit qui te invitavit dicat tibi. Amice ascende superius. Tunc

tanta spe sibi [illegible] cena prestat. [illegible] ad imitationem glorie fuerit. Superius [illegible] sibi laudis [illegible] simulat dicens. Omnes qui [illegible] honorati sunt amici. [illegible]

Tunc erit tibi gloria. Hec nunc incipiat querere quod tunc servatur in fine quando hereditas ad quam festinat invenietur pro novissimo benedictione carebit.

Dicebat autem et principi phariseorum qui forte [illegible] ad [illegible] convivium vocaverat. vel [illegible] ab illis [illegible] spiritualis retributio sequeretur.

Secundum [illegible] invitare. [illegible] expulsio [illegible] facere cedat [illegible] vel forsan ag

erit tibi gloria coram sim
ul discumbentibus. quia
omnis qui se exaltat hu
miliabitur. et qui se
humiliat exaltabitur.
Dicebat autem et ei qui se
invitaverat. cum fac
is prandium aut cenam
noli vocare amicos tu
os. neque fratres tuos. neque
cognatos neque vicin
os divites. ne forte et
ipsi te reinvitent. et fiat tibi retribu
tio. Sed cum facis convivium
voca pauperes debiles claudos ce
cos et beatus eris. quia non habent ret
ribuere tibi. Retribuetur enim tibi in resu
rrectione iustorum. Hec cum audisset quidam
de simul discumbentibus. dixit illi. Be
atus qui manducabit panem in regno dei. At ipse dixit ei. Hom

tū quia q̄ ñ soliū in p̄senti retri
butiones. sz et dāpnatione perpetuā
in futuro. Vn̄ apl's. Non in comes
sationib' et c. idē. in luxuriosis co
nviviis q̄ aut collatione convivia ce
lebrant. aut inceb' [illegible] mali
b' solent exibē ñ neminē pudeat
ad inhonesti facie aut ...

Si q's incarnationis sacramento
p̄fecte incorpat' divine maiesta
tis visione frui meruerit. hic eter
na beatitudine gaudebit. Sz qe in
ti fuerent qui odorando perpetue
dulcedine ñ ei' tamen attigē fal
tidiū tepi eor redarguit. Vn̄ se
quitur. Homo quidam.

Ne forte. Qui sic intendit invita
re ut invitatus ibi potest falli. Sz si
distribuis pauperib' de mercede nō
fallis. ñ aut ei facias tibi p̄mium. Sz ti
bi retributio.

Cum pauperes vocat. percipiet p̄
mium in futuro. qui fr'es et divites
vocat. recepit mercedē suā. Sz et
sic ipp dn̄ fac in exemplū filior'
iob sic cera fraterne dilectionis
officia. ipse quisit remunerat. q̄
luxuriosos p la cena vocat. non
carebit pena.

Hora cene finis seculi. Vn̄ apl's.
Nos sumus in q's fines s. seculor'. In hi
fine mittit servus i. p̄dicator or
do ad invitatos p legē et p̄phias. ut
repulso fastidio: ad gustandā cenā
se p̄parent. qr omnia iā parata. Xp̄e
nim immolato: incroitū regni pa
tet.

Verbū incarnatū sanctitate ...

Se invitat ad mai p̄ ...
Si quis manducaverit ex hoc pane ...
Qui se exaltat ...
Homo quidam fecit cenam ...

dam fecit cenam magnam.
et vocavit multos. Et
misit servum suum hora ce-
ne dicere invitatis
ut venirent: quia iam
parata sunt omnia. Et
ceperunt simul omnes ex-
cusare. Primus dixit
illi. Villam emi et ne-
cesse habeo exire et
videre illam. rogo te
habe me excusatum.
Et alter dixit. Iuga
boum emi quinque: et
eo probare illa. rogo
te habe me excusatum.
Et alius dixit. Uxo-
rem duxi: et ideo non
possum venire. Et re-
versus servus nuncia-

Ag. In empta villa dominio notatur superbia ...

Excusat omnis qui plus terrena quam celestia diligit ...

Io excusant quia venturi non sunt ...

Villa i. terrena substantia ...

Exire. ab interna contemplatione. et inde totum studium ad ea applicandum.

Pauper qui suo iudicio ...

Coniugium reprehenditur ...

Tria genera hominum a magna cena excluduntur ...

Cum de vicis et pla-
teis vocat iudeos
signat qui tenere le-
gem sub urbana
conversatione noverant.
Cum de viis et sepibus
vocat agrestem populum
gentium significat.
Notandum quod hic pau-
peres fuerunt qui venire
noluerunt, ita pau-
peres sunt qui venerunt.
Sed pauperes superbi re-
spuuntur: humiles
eliguntur.
Quid est vicus ... post
que sequuntur se veri-
tatem dedit sublimia
a precepta de contemp-
tu mundi et de abre-
nuntiatione corporis: super-
ponit precepti dep-
servantia ad que neces-
saria est: non [illegible]
... et hec
plurimum edificant
illos. Sic et apostolus
facti sumus spectaculum
illi mundo angelis
et hominibus et inde qui agi-
mus consolidare ceteros
admirari de levitate quia
nullos operibus insidiantes
et [illegible] eos vigilemus
[illegible] quod
habemus ad malum fu-
giores.
Cum ... de ... tu
... porta ... ditur
... amor ostenditur.

aut hoc domino suo. Tunc
iratus paterfamilias dixit
servo suo. Exi cito in
plateas et vicos civi-
tatis: et pauperes ac debi-
qui inopes virtutis et qui intra ... vident non habent. qui intra
les et cecos et claudos
ctos gressus operis non habent. ... corde per
introduc huc. Et ait
cator.
servus. Domine: factum est
ut imperasti: et adhuc
locus est. Et ait dominus ser-
vo. Exi in vias et sepes
Et ubi ... qui ... tur ... faciente ... et ... significat eos qui invitati con-
pulsi ad cenam venerunt, et tota intentione in-
trant ... deum ... ad ... visionem ... instituunt quod sincero amore patriam illam de-
siderant appetere et pec-
catorum carnalium ... affectibus renuntiare.
et compelle in-
... ... presentis
trare: ut im-
... ...
pleatur dom-
expleri ... remanebit.
us mea. Dico autem
vobis quod ne-
... excusaverunt.
mo virorum il-
penitentiam aliquando in-
trare ... Unde dicitur ...
lorum qui vocati
... ignorabunt ... dico
vobis nescio vos ...
sunt gus-
tuo ergo ... ...
tabit cenam meam.

Multos tales erudiunt ad cenam tuam
collegimus. Sed iste locus ... non
implent. Superest locus ... gentium ...
... suscipiatur. Unde subdit:
Exi in vias.
Nota quod in hac tercia invitatione
non dicitur invita, sed compelle intrare. Quia
... ad adversitatibus fracti
ad dei amorem redeunt, atque a pravis
vite desideriis corriguntur. Quod
... compulsi intrant; quod autem vocan-
tur et contempnunt, que donum intelle-
ctus accipiunt sed opere non implent.
Quidam vocantur et veniunt: qui accepti intelligentiam opere ... complent.
Quinque iuga boum que uxor corporis sen-
sus que et iuga recte dicuntur quia ... utroque
sexu geminantur. Qui enim non intima
sed sola exteriora cognoscit et ... ...
... recte per eos curiositas
designatur. Qui dum exterius investigare
... ... sua intima nescit.
Et curiosus animus quanto est pre-
... tanto ignarus ... sui ... et
discrepant ubi excusaverunt
... significatur sunt ... dum dicit ... eo.
... quia probatio ad curiositatem
solum pertinet.
... ad plateas ... cum pro dei
de latioribus viis vocat ad angu-
sta ... que ducunt ad vitam. ... ad vi-
cos: cum illos vocat quos temporalium
rerum coartat inopia. ... ad
vias cum illos vocat quos ... ...
... voluntatis ... sunt
... ... cupiditatibus temporalium
occupata. ... ad sepes: cum eos
... qui ... cultura ... ... securitate ... in-
cursus ... ...
... distinguitur et ... ...

ad usus diaboli temptamenta obtenditur.

Post similitudinem de turre edificanda: supponit similitudinem maioris rei de rege pugnaturo in qua ostenditur per impletionem preceptorum mandatorum ultimo ad gloriam posse pertingere vel severi iudicis sententiam reparare penam. Iudicio spectivi est omnis homo imperfectus.

Simul et odisse et diligere possumus. vel cognatione coniunctos ex divino precepto diligamus: et quos adversarios in via dei patimur odiendo et fugiendo nesciamus. Et ut odium non de affectione sed de iustitia procedere videatur: addit. adhuc autem et animam. scilicet. Tunc bene animam odimus cum eius carnalibus desideriis non acquiescimus sed reluctamur et frangimus. Sed odium quomodo exhiberi debeat: subdit. Et qui non baiulat et cetera. Crux duobus modis baiulatur: cum vel per abstinentiam caro affligitur vel per compassionem proximi affligitur animus. Et venit post me. Aliquis enim carnem per inanem gloriam vel primo carnaliter compatitur vel culpe favet. hic crucem ferre videtur: sed dominum non sequitur.

Quia sublimia precepta dedit: edificande sublimitatis comparationem subiungit.

Terrenum edificium congregando expensas construitur. celeste autem expensas dispergendo.

Quasi committit bellum cum deo et vel legem aliquem se exuerit unde ab eo salvari.

Infert comparationibus similitudinibus. Aliud quod non bene potest edificare quam non

(Cepit dulcedo predicationis et miraculorum.) Ibant autem turbe multe (cum discederet a domo convivii) cum eo. Et conversus dixit ad illos. Si quis venit ad me (diligamus quos ... hodie habeamus) et non odit (deum nec ubi obsistunt) patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores, adhuc autem et animam suam: non potest esse discipulus. Et qui non baiulat crucem (contra debetis odisse) suam et venit post me: non potest meus esse di(crucem baiulare venire post me quia ita consequi)scipulus. (... edificium ... venire ad regnum.) Quis enim ex vobis (et humilitatis) volens turrem edificare (per ... perveniam) non prius sedens (sedens a tumultu ...) computat sumptus qui necessarii sunt si habet ad perficiendum. (ita debet esse sollicitus in edificando ne deficiens ...) Ne postea quam posuerit fundamentum (et non habet consummationem operum que inchoaverat ...) et non potuerit perficere, omnes (in ... inimici ... de ... defectu gratulantur) qui vident incipiant illudere ei dicentes

Sic et insuper premeditatio erit necessaria ad cavendam imminentem terribilem. ita et hic necessaria est ad impetrandam veniam.

Quasi cum decem milibus occurrit homo qui offert opera decem mandatorum que exterius gessit. Sed deus qui duplicato venit cum viginti milibus cum nec patiens in solo opere discernit simul de opere et cogitatione. Et ideo dum adhuc longe est postulationem mittere iudicem nos fragilitatis nostre insufficientiam attendentes ad impetrandam severi iudicis pacem premittere debemus cogitationes lacrimas bonorum operum per nostrum affectum.

Opus patitur discerni esse et cogitationem ipsi ... fulcitur et tendunt ad cupiditatibus mundi et animam ... spiritum dei.

Quis inde videbunt et cantantem percusso aserpente.

Hoc est. nunquam fine incepto gerunt aut perficiunt.

Ineruditissimo agricole per similitudinem. quia hec miraculis glebe inimperitum non ferre semina frugum sed extinguere solet.

tes. quia hic homo cepit e-
dificare. et non potuit
consummare. Aut quis
rex iturus committere
bellum adversus alium
regem. nonne sedens
prius cogitat si possit cum decem mili-
bus occurrere ei. qui cum viginti milibus

c. i. si intelligit se ex equo non posse occurrere.

venit ad se? Alioquin: adhuc il-

i. pacem querit ex petitione.

lo longe agente. legationem mittens
rogat ea que pacis sunt. Sic er-
go omnis ex vobis qui non renun-
ciat omnibus que possidet: non po-
test meus esse discipulus.

Angelica natura in summa beatitudine existente quia reliquo: dum se ipsum erexit ruinavit.

Bonum est sal. quod si autem
sal
evanuerit: in quo condi-
etur? Neque in terram

i. valere

c. quod non sunt fecundare. c. ad vinea

In deserto. i. in eo loco quod desertum est ab homine peccante.

neque in sterquilinium utile

c. quibus ubi dominus percipe ...

te ecclesie secundo.

est: sed foras mittetur. Qui habet au-

c. loquendi et faciendi quod dicit. c. qui publica utilitatis exigunt ... ducit ... sibi ... proposita ...

res audiendi audiat. Erant autem

comparationem sui ipsius. neque secure potest occurrere qui non premittit legationem. Qui non renunciat omnibus: hic distat inter renunciare omnibus et relinquere omnia: quod renunciare omnibus convenit omnibus qui ita licite utuntur mundanis que possident ut tamen mente tendant ad eterna. Relinquere est perfectorum qui omnia temporalia postponunt et sola eterna inhiant.

Hac conclusione ostenditur quod edificare turrim, facere pacem cum fortiore rege non est aliud quam esse discipulum Christi. Sperare et sumptus vel mittere legationem ad faciendam pacem: nichil aliud est quam renunciare omnibus que possidemus. Et quod omnia est amor proximi et ipsa anima.

Vere qui vult esse meus discipulus oportet ut renunciet omnibus. quia ita erit bonum sal. i. dignus condimentum ... apostolorum ad condienda corda auditorum spiritali sapientia. Si autem condimento ... semel illuminatus iterum pravo rerum temporalium ad apostasiam redierit. Quo alio doctore corrigetur qui dulcedinem sapientie quam gustavit vel adversis territus vel prosperis illectus abiecit?

Quis ex vobis homo etc. ... qui ... recipit. Sed ego non veni ... non habere ... colliga. Sic unusquisque ut in aberrantem ovem reduce salvaret.

Bonum est sal. Sal sterile facit terram. Unde victorum destructas urbes sale seminabat, ne quod ulterius germen oriretur. Ita apostoli destructo perversi regno germen vitiorum et persecutionis. Sal est ... carnes siccant. Predicatores autem ... vermibus et putredine vitiorum illesos servant suo creatori humana natura.

i. discipulos ... paulus apostolus ... paulus ... apostolus ... dual

XV

·I·

·I·

Sic a fide eq. sic apli p quos aliq. cōuertendi sunt. p̄sp̄us t aduersi eē[illegible] fei: p̄qs eis errore auferet cū cos qs elegit tolle aliis: neq; ineā neq. i.e. qz q̄ rec̄ nad re: neq; ip̄e fructū ferre neq; alios excole valet. sz eiciet. Vn̄ uitas exortatio subdit. q̄ hr̄t. a. a.

Quis ex. dixerat insup orib; allegare negligentiā. uitare ad irrogatū. deuotione sinite. se clarib; occupationib; h̄ teneri. ea duca n̄ p̄ferre p̄ocius. sz q̄ fragilitas humana firmū uestigio uitatur solo lubrico tenere uestigiū: t aduersus errorē remedia medicinē demonstrat. ut q̄ sp̄e uenī e ñ negat. Vn̄ sc̄s luc. tres exordine p̄abolas ponit. o uis dragme. filij.

Quia centenariꝰ nūs p̄fect' ē. d̄s. c. o. i. p̄fectū. nūm habuit cū angloz: t hoīm̄ substancie. Sz una periit: q̄n hō pascua uite peccando deliq̄t.

Nonaginta nouē. q̄ nūs creature minꝰ p̄cinite hoīe erat uiuanime quer p̄ unū hoīem ut sūma integret.

Ouis pastor eiꝰ nos ōs centesima porcio sumus.

Humeri: t. crucis brachia sūt. illic p̄ccā mea deposui t illa nobilis patibuli ceruice requieuit.

Domum inuenis ipsum: q̄ iura uaticin suscepiunt. p̄ca uita ip̄e portauit.

Angli q̄ inmortales gaudent de reconciliato sibi hoīe. qd̄ intelligit nos

appropinquantes ei

publicani et peccatores:

[illegible]

ut audirent illū. Et

[illegible]

murmurabant ph

[illegible]

arisei et scribe dicen

[illegible]

tes: q̄ hic peccatores

recipit. et manducat

cū ill. Et ait ad illos

parabolā istam dicēs.

Quis ex uob hō qui

habet centū oues. et si

perdidit unā ex ill' non

ne dimittit nonaginta nouem in

[illegible]

deserto. et uadit ad illā que perierat

[illegible]

donec inueniat illam. Et cū inue

nerit illā: imponit in humeros

[illegible]

suos gaudens. Et ueniens domum:

[illegible]

conuocat amicos et uici

[illegible]

nos dicens ill. Congra

tulamini m̄ q̄ inueni

Quia n̄ solū uisus p̄uenerit peccatores, t p̄catore p̄sollertā post respiciens p̄ exortationē uiuificam sal' colloq' p̄uenire nūs. mitis adinsill' res̄ dicens q̄ ad audiend' uerbū dī appropinquantes n̄ solū ad colloquendū sz t ad conuescendū recepit. Vn̄ dedignant' ph'isei. q̄ falsa iusticia n̄ cōpassionē sz dedignationē h̄t. sz q̄ eḡ erant iam se eē egrs uesciunt. quarum qd̄ erat agnoscunt celestis medicē paginā obitē. q̄ uicem corde uiuis sui orc p̄mit dicens quis ex. u.

[illegible]

dñi ē et unitã uita.

oue meam que perierat. Dico uobis quod ita gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente: quam super nonaginta nouem iustis qui non indigent penitentia. Aut que mulier habens dragmas decem: si perdiderit dragmam unam. Nonne accendit lucernam et euerrit domum et querit diligenter donec inueniat? Et cum inuenerit: uocat amicas et uicinas dicens. Congratulamini mihi quia inueni dragmam quam perdideram. Ita dico uobis: gaudium erit coram angelis dei

Dragma ē nummꝰ cer te quantitatis huius imagine regis.

Angelorum naturam et hominum quam ad imaginem et similitudinem dominus uoluit: ad suam similitudinem creauit. Decem quia dragmas mulier habuit. cum nouem angelorum ordinibus addidit homo decimus ut compleretur electorum numerus. qui post culpam creatorem perijt. quem cum sapientia dei per carnem in reclusis coruscans ... celi lumine testa reparauit.

Amice et uicine sunt ... potestates que tanto ... iuncta sunt quanto eis uicinius contemplantur: quas conuocat dominus per exhibitionem gratie omnibus impense ad amorem suum uehementius accendat.

adprobitate: ut agamus quod est gratum sit. quorum affectare patrocinium. et offensa timere debemus.

In nonaginta nouem: iustorum ... intelligitur. In una oue: peccatorum. Vnde alibi. Non ueni uocare iustos: sed peccatores. Dicit quod maius gaudium erit in celo super uno peccatore quam super nonaginta nouem iustis qui non indigent penitentia: quia ut cotidie experimur qui illicita non commiserunt in rebus licitis sepe sunt usu plerumque ad celestia anxie non anhelant. Et quia secura sunt ad bona agenda pigri remanent. E contra autem peccatores: plerumque facit. Maius gaudium quam de stante iusto. Vt dux in prelio plus eum militem diligit qui post fugam reuersus hostem fortiter premit quam eum qui numquam fugit nec numquam fortiter egit. Sed et sunt quidam iusti de quibus tantum est gaudium ut eis nullus penitens preponi possit. quia et si non sunt mala conscientia ... illicita respuunt. moribus se humiliant.

Quantum gaudium est si humiliter plangit iustus cum gaudium sit si quod male gessit dampnat iniustus. Per nonaginta nouem iustis qui non errauerunt non indigent penitentia angeli intelliguntur: maior gloria est in profectus ... quam iustos creare: et conseruare. quia et si utrumque est potentie: hec maioris uirtutis et maioris gaudii.

Mulier: id est dei sapientia. decem dragmas habuit: cum homines et angelos ad imaginem suam creauit. Sed perdidit cum homo a similitudine creatoris recessit. Sed dei sapientia lucernam ad querendum accendit: cum in carne apparuit. quia lucerna lux est in testa. id est diuinitas in carne. quod ubi homines clarum: domum euertit. quia conscientias hominum de

ceatu suo peccaverunt. et sic designatur per domum in homine similitudo conversi peccatoris.

Tres parabole non ociose proponuntur. Ovis. dragme. filii. ut triplici remedio peccatum: multa curentur. Est pastor omnem revelet cum peccato in suo corpore ipse suscepit. Mulier .i. ecclesia que in actu regit et suffragatur. Deus pater reconciliat recipit. et vestit eadem divinitatis opus mira. Sed diversi peccantis inveniuntur. Ovis a pastore lassa revehitur, ut dragma que perierat invenietur. filius ad patrem propriis vestigiis redit et a patre honoratur. O ves sumus: peccatum pascua. dragma sumus: humus peccatum. filii sumus et festinemus ad patrem.

Homo quidam. Homo iste deus pater huius duos filios qui auctor et creator est duarum stirpium humani generis .i. iudeorum et gentium. Maior filius qui in cultu unius dei permansit. Minor qui usque adcolenda idola deum deseruit. Substantia est omne quod vivimus. sapimus. cogitamus. loquimur. hec deus equaliter dedit omnibus. Vnde ait lux .n. que illuminat .o.h.u.i.h.m. huius ergo substantie portionem minor se petit dari: cum homo vult suo sensu delectari. proprio arbitrio se regi. et a domino creatoris que sunt eruere.

Hec parabola de iudeo et gentili generaliter autem penitente et iusto legitur et intelligi potest.

Et divisit fidelibus sui protectionem quam desiderabant in poenitendo. infidelibus non carnalis solum ingenii quod convenit eorum beneficium concedendo.

Divinum patrimonium potentibus datur non est quod dat adolescentior. nulla regno dei infirma etas. non fides

super uno peccatore penitentiam agente. Ait autem. Homo quidam habuit duos filios: et dixit adolescentior ex illis patri. Pater da mihi portionem substantie que me contingit. Et divisit illis substantiam. Et non post multos dies: congregatis omnibus adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam: et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose. Et postquam omnia consummasset: facta est fames valida in regione illa: et ipse cepit egere. Et abiit et adhesit se uni civium regionis illius: et misit illum

Duobus premissis parabolis quantum ipse cum angelis gaudeat de penitentium salute: insinuavit. In hac tertia non solum gaudium ostendit: sed et murmurantium invidentium reprehendit.

Non locorum mutando sed animorum quanto quis in pravo opere plus delinquit longinquius quasi a se recedit: qua deo recedit exul est patrie. cuius maior regio longinquitatis est umbra mortis.

Luxuria consumit omnia bona nature. Fames verbi in digentia ubi inopia est in oblivione creatoris.

Egere cepit. qui dereliquit porrige thesauros sapientie et scientie dei. qui voluntates semper habet sua.

Vnius civium ille

qui cũ cupreentib' terrenis vino p̃ uitatis sue ppositi p̃uces mũdi uocatur. qui uillam mittit. q̃ cupiditati mũdi aĩal ĩlle subiugat. porcos pascit. cũ ea q̃b' spũ immũdi gaudent opat.

Siliqua genus leguminis sonoris folliculis uacuis q̃d uentrem magis quam reficit.

In se reu'sus q̃ qui a se recessit.

Quanti. ex iudeis obseruantia littere tantum legẽ custodiunt. n̄ ex dilectione.

Coram angelicis spiritibus. sctisq; aĩabus in q̃b' sedes dei.

Qui fide mercedis intuitu digna opera sectantur. eo...

Occurrit uel q̃ sui p̃... intentionem occursũ p̃ceunt

in uillam suã ut pasce
ret porcos. Et cupie
bat implẽ uentrem
suũm de siliquis quas
porci manducant. Et
nemo illi dabat. In
se autem reu'sus dix.
Quanti mercenarij
in domo patris mei
abundant panibus
ego autẽ hic fame p
eo. Surgam et ibo ad
patrem meum et di
cam ei. Pater peccaui
in celum et coram te.
Et iam non sum dig
nus uocari filius tu
us. fac me sicut unũ
de mercennarijs

Distat inter seruũ mercenariũ et fi

grauatur animus in ipso certe se uidit ydoneũ q̃ possedit. iste n̄ uoce fili. a patre. in pdictũ uel scilicet etatis. sed pegre p̃fect'. uino patrimonium uastat.

Porcus immũdũ aĩal q̃d sordib' delectatur. sic diabolus qui in ydol' cruore pecudũ pascitur. et morte ipsi' hoĩs. Misit g' in uillã .i. sui fac famulũ. ut pasceret p. immolans ei aĩam suam.

De siliquis q̃s porci. cib' demonũ ẽ ebrietas. fornicatio. et h'i que blanda sunt. et ad sui usũ prouocant. neq; alia cura ẽ luxurioso. n̄ ut uentrẽ suũ impleat. quorum deus uenter ẽ. sed eis n̄ pot' satiari. q̃a uoluptas semp h't famẽ sui. Siliqu(e) cib' demonũ carmina poetarum. et doctrine sclares. sterili suauitate resonantes. que cũ delectent. uersib' ẽ q̃d ad uitã ptineat. sed ẽ sopinis et strepit' uboz. nulla refectio. ut studiosi cor fame ueritatis et iustitie pereunt. et ĩo nemo illi dabat qui ad solid' et uerũ q̃rebat. Vn̄ iste iã ab e... q̃ forinsec' illiciunt. et sedu... ad conscientie interiora reducere... intentione sua .i. dic. Quanti merc...

Sta filij affectũ q̃ oĩa q̃ patris s(unt) sua ẽẽ. n̄ ambigit. aspirare n̄ psumit. sed mercennarij statũ iã p mercede seruituris desiderat. sed n̄ hoc ẽ impatrina dignatione se p'meri posse testatur.

Pater sr' collũ filij cecidit dũ lene iugũ sue dilectionis sibi imposuit. et osculatus ẽ... ostendit esculcũ...

Pat. p. et si ds oĩa nou. uoce tũ ex

pectat confessionis. Sed in proculo positus quod scis iam esse cognitum. Sic etiam ut per te inveniatur. Et ne parte gratis mortuus sit. habet et etiam ignorandi patrem. et quod vult filius vult pater. peccavi in celum. pro anime celestia significantur contraria in inimicitia.

In eccelsia gratiam per fidem. ubi iam prius fructuosa possit esse confessio. non dum dignus operibus redderet per fidem incarnatum accipit redditum filii. Auditur ad eum venit quod ille ad domum confessio

Calciamenta. Ne coluber invadat. vel super scorpione eat. ut ei conveniat. quod sponsus prodeat ex propria dignitate sponsi. et nudis pedibus pascha celebrari non potest.

Vitulum saginatum. addit predicare et mortem eius insinuate corde et ore credere cessum intrando. et ore percipit passionis sacramentum ad emundationem.

Indignabantur iudei et murmurabant quod deus cum gentibus et adhuc degentibus sanctus indignantur. non voluit intrare. Sed et plenitudo gentium intraverit. pater ad rogandum israel quod tam manifesta erit intratio videntur.

Christus vitulus saginatus. id est spiritualis virtute opimus ut pro toto mundi salute sufficiat.

Non solum filius per quo vitulus est occisus reficitur. sed pater et servi eius. quod refectio dei et sanctorum est salus peccatorum. et nota quod post datam stolam. anulum calciamenta. vitulus immolatur. quod non qui spiritum prime immortalitatis induerit. non anulo fidei opera premunierit. non ipsam fidem ostendendo predicaverit. celestibus non potest interesse sacramentis.

Stola. per vestis innocentie. magis primo homo contraxit. sed per culpam se nudum novit.

Illum. servus est quod timore pene peccare sentit. vel future terrere panis amicus. Ore vecnari qui spe et desiderio regni celorum sit bonum et iterum successus. quod cepit est illa contrarium convocatur detestatur. Vel vero prodigus cum in se reversus famis supplicia formidaret. iam servus factus. statim mercenarii verbo in corde cogitans cupiebat. sed pater occurrens non concedit minora concede. utrumque gradu cerei conversum. pristine filiorum dignitati restituit. non tamen decerde conductionis. sed de beatitate fidei cogitare patrum. Vel vero iste nos

tuus. Et surgens venit ad patrem suum.

Cum autem adhuc longe esset: vidit illum pater ipsius et misericordia motus est.

Et accurrens cecidit supra collum eius. et osculatus est eum.

Dixitque ei filius. Pater peccavi in celum et coram te: iam non sum dignus vocari filius tuus. Dixit autem pater ad servos suos

In amplexum dextera. Sed est quod amor eius ... addit quod desperaverat sed dictum est facere me sicut unum de mercenariis tuis. Cum panem sibi quod mercenarii esse cupiebat. quod post osculum patris generosissime dignatur.

Brachium dei filium in amplexum intentis humanitatis.

Rediens osculis carnalis amplexum accepit. dum pergit certificat de indulgentia.

Pater erudiatur subiaceat quod aliqua donet non ... castum.

Adducere predicare christum immolatum et mortem eius insinuare ut corde credat et celestium intrando et ore percipiat passionis

2

Cito proferte stolam primam et induite illum, et date anulum in manum eius, et calciamenta in pedes. Et adducite vitulum saginatum et occidite, et manducemus et epulemur: quia hic filius meus mortuus erat, et revixit; perierat, et inventus est. Et ceperunt epulari. Erat autem filius eius senior in agro. Et cum veniret et appropinquaret domui: audivit symphoniam et chorum. Et vocavit unum de servis et interrogavit que hec essent. Isque dixit illi: Frater tuus venit: et occidit pater tuus vitulum saginatum quia salvum illum recepit. Indignatus est autem: et nolebat introire. Pater ergo illius egressus cepit rogare illum. At ille respondens dixit patri suo: Ecce tot

Calciamenta ad evangelizandum. Videlicet ad ... mundationem. Ut recolatur mutatur ... ut per scorpiones ... ut eis ... qui prelati sunt ... ecclesie ... pascha celebrare ... Hec in primitiva ecclesia ... celebrantur. Reddendus ... est. Interrogavit quid hec essent ... intellectum ... et ... legem ... totius legis.

Et pelliciunt, id est immortale superstes in divinum. Signaculum fidei anulum qua signatur ... in manu ... operatione ut per opera fides clarescat, per fidem opera firmentur. Calciamenta, id est exemplo patrum munitur ... ut ... cursus ad eternam ... Filius senior, id est Israel, qui non ad colenda idola elongatur, nec in domo erat, quia non interiora legis penetrabat ... terrena operatus ... Appropinquat ... domui ... spiritualiter intelligens laborem servilis operis ... audit symphoniam ... spiritu plenos ... evangelium predicare ... ad legendum ... prophetis ... servitia ... quod se non ... Ecce tot annis ... iustitiam legis secutus ... quod non est ... maior est ... penitentibus ... Symphonia est ... quia non vult semper ... consentire ... cognoverit ... fratris ... filii ... servitio ... Non ... impar ... dixit ... cum ...

annis servio tibi et numquam mandatum tuum preterivi et numquam dedisti michi hedum ut cum amicis meis epularer. Sed postquam filius tuus hic qui devoravit substantiam suam cum meretricibus venit: occidisti illi vitulum saginatum.

At ipse dixit illi. Fili: tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt. Epulari autem et gaudere oportebat: quia frater tuus hic mortuus erat et revixit. perierat: et inventus est.

XVI

Dicebat autem et ad discipulos suos. Homo quidam erat dives qui habebat villicum: et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset

et locum non tam sua devota compunctione fodiat ad ferendum fructum non est possibile etiam indicatur eo quod non inducunt fatue ignes.

vel qui male congregavit vel domino non bene expendit, quia
bona illius. Et vocavit
meruit timorem eterne dampnationis.
illum: et ait illi. Quid
vel domino unus
hoc audio de te? Redde
cogitationes quibus deliquit operum.
rationem villicationis
vel tempore mortis
tue: iam enim non poteris villicare.
vel timore primus.
Ait autem villicus intra se. Quid
penas meas
faciam quia dominus meus aufert a me vil
licationem? Fodere non valeo: men
vel tempore huius villicationis.
dicare erubesco. Scio quid faciam
ut cum amotus fuero a villicatio
vel illi quibus beneficia mea impendo.
ne recipiant me in domos suas.
Convocatis itaque singulis debitori
bus domini sui: dicebat primo: Quantum
tu debes domino meo? At ille dixit.
Centum cados olei. Dixitque illi. accipe cautionem tuam:
vel dimidia parte dimittit.
et sede cito scribe quinquaginta. Deinde alio dixit. Tu
vero quantum debes? Qui ait. Centum choros tritici. Ait illi.
vel quinta parte dimittit.
Accipe litteras tuas et scribe octogin
vel non de fraude sed de prudentia qua sibi providit laudatur.
ta. Et laudavit dominus villicum iniqui
tatis quia prudenter fecisset: quia filii

Villicus proprie ville custos. Sed ponitur hic pro economo, id est dispensatore, qui humilia substantiam domini dispensat. ~~dispensat~~ In hoc dispensatore non omnia ad imitandum debemus sumere, scilicet non fraudulentiam erga dominum, sed eo vero similitudines iste datur ut intelligamus si laudari potuit a domino qui cum fraude faciebat, quanto magis placet deo qui eius precepta opera facit. Non reprehenditur villicus quia discimus non ipsi domino etc. Sed priori dispensatores alienarum facultatum et ideo licet peccavit tamen que sunt in posterum ex indulgentia domini que sunt auxilia predicat.

Cadus grece, amphora latine, continens urnas tres. Chorus modios xxx complet. Simpliciter sic potest accipi quod qui indigentiam pauperis vel ex dimidia vel ex quinta parte allevat, in sue mercede donandus est. Vel sic accipiatur: non cum iudei decimas dederint sacerdotibus et levitis suis, sed iusticia eorum habundet iusticiam ecclesie etc., et cum illi decimas, isti dent dimidias, sicut Zacheus fecit de bonis suis, vel dupplicent illorum decimas dando quintas.

Si iste dispensator iniquitatis mammone domini voce laudatur, quanto certe in qua sunt iusticia spirant et passim dispendunt tamen laudat prudentiam eius qua adversus dominum fraudulenter etc.

hui9 s[e]c[u]li prudentiores filiis
lucis in generatione
sua sunt. Et ego dico vob[is].
facite vob[is] amicos de mammona
iniquitatis: ut cu[m] defeceritis reci
piant vos in et[er]na tabnacula. Qui
fidelis e[st] in minimo. [et] in maiore fidelis
e[st]. Et q[ui] in modico iniquus e[st] [et] in ma
iore iniquus e[st]. Si ergo in iniquo
mammona fideles non fuistis. q[uo]d ue
rum e[st] quis credet uob[is]? Et si in a
lieno fideles non fuistis q[uo]d u[est]r[u]m e[st]
quis dabit uob[is]? Nemo seruus p[otes]t
duob[us] d[omi]nis seruire.
Aut enim unum odiet [et]
alterum diliget: aut u
n[um] adherebit [et] alterum
conte[m]pnet. Non potestis deo ser
uire [et] mammone. Audiebant
autem omnia hec pharisei qui

[Interlinear glosses:]
carnali.
[et] no[n] quos uiuere paup[er]es. s[ed] eos q[ui] possunt recipere
i[n] eterna tabnacula.
c[arnalis] i[n] carnalib[us] iustus fr[atri]b[us] bu[n]t expensis. [et] i[n] sp[irit]ualib[us] e[st]
rogando.
C. qui n[on] dat fr[atr]i ad unc[tiones] q[uo]d a d[omi]no p[ro] hoib[us] e[st] creatu[m] iniquus
erit i[n] sp[irit]uali pecunia diuidenda.
doctrina d[e]i diuidat. Si carnales diuicias q[ui]b[us] n[on] b[e]n[e] dispensa
tis. ueris [et] et[er]nas diuicias q[ui]s dabit uob[is]. — i. uere uite gaudia
uirtutes quib[us] ad uitam uenitur. — C. ea que [e]e hoi[bus] — de p[ro]p[r]ietate sunt p[ro]p[ter]
— C. alieno — C. carnalia que ego seculi — [et] potestate naturali — ut n[on] c[um] ...
C. ideo debetis fidelit[er] distribuere ut d[e]o sp[irit]ualia ut — C. ideo debetis fid[e]
lit[er] distribue
re. ut d[e]o sp[irit]u
alib[us] n[on] ut seruit[is]
q[ui]a fieri n[on] p[otes]t
[et] d[e]o seruire
[et] pecunie.
n[on] seruit q[ui]a simul n[on] potestis d[e]o seruire [et] pecunie.
C. nichil mediu[m] d[e]o dyabolu[m]. C. non ualet simul ...
mammona [et] et[er]na diligere q[uonia]m et[er]nitate diligit. temporalia
n[on] usu n[on] in affectu possidet. — si d[e]o [et] mandata p[ro]ponit
C. temporalia q[ui] sunt duo d[omi]ni. C. nec arbitre diuinas. s[ed] ser
uire. seruit q[ui] custodit ut seruus. s[ed] q[ui] seruitus excussit iugu[m] d[omi]n[i]
bene ut d[e]o. q[ui] seruit mamone illi utiq[ue] seruit q[ui] merito sue p[er]u[er]sitatis
uiolis p[ro]positus pinceps mu[n]di a d[omi]no dr.

[Left gloss column:]
s[ed] ipse prudent[er] egit. q[uonia]m tota
gis e[st] qui ultim dapnari susti
ne potest. [et] prius e[st] ad eter[n]a
ta laudabit discipulos si in
s[an]c[t]is eleccionis in sedes fuerit.
Mamona lingua syroru[m] di
uicie. iniq[ui]tatis. q[ui]a de iniq[ui]
tate collecte s[un]t. Si g[ra]ue bradis
posita uite iusticia. q[uo]m[od]o
magis epule diuini seruio
nis in quo nulla e[st] iniq[ui]tas. lo
noru[m] dispensatore leua ut
uicelit. Vn[de] sequit[ur]. Qui fidel[is]
e[st] in minimo.
Qui in fidel[is] in minimo. i. in pe
cunia cu[m] paup[er]e p[ar]ticipa[n]
da. [et] in maiori. s[ed] e[st] ad here[n]
creationi. [et] cu[m] eo in [e]ius ef
fecit. ~~h[ic] q[ui]a [et] gl[ori]a~~ de qua
tamet euacuat. Si. i. n[on] idoli
git fr[atr]em que e[st] i. q[uo] d[e]o diu[iti]as q[ui]
n[on] uidet. p. d[icitu]r [et] si h[abue]rit substa[n]
tia[m] [et] uidit fr[atr]em egentem. [et] clause
rit uiscera sua ab eo. q[uo]m[od]o ca
ritas d[e]i manet in eo.
Corripiens auaricia[m] dic[it] ama
tores pecunie d[e]o amare n[on]
posse. Qui g[ra]ue d[e]u[m] amat pecu
nia[m] contempnat.
Aut unu[m] a. n[on] q[uo]d diligit ne
mo enim diligit diabolu[m]. s[ed] sua
cupiditate implicat[ur] et adhe
ret. ut sicut aliene ancille co
iunct[us] patit[ur] seruitute[m]. [et] si n[on]
diligit eu[m]. cui[us] ancilla[m] dilig[it].
Et alteru[m] c. n[on] q[uo]d odio habebit
nullus eum. conscientia d[e]o[rum] odisse
p[otes]t. s[ed] p[re]cepta d[omi]ni minas ei cu
piditatib[us] suis post ponit. [et] de
bonitate ei[us] ad impunitate[m]
blanditur.

[Marginal notes:]
i. iniq[ui]u[m] e[st] q[uo]d diuicie: a[li]que diu[er]sa diuicie[s] paup[er]ib[us].
ad eu[m] s[ed]. vi. — n[on] spe[r]ans s[ed] p. — s[ed] q[ui] terrena q[ue] possidet no[n] — b[e]n[e] dispensat: et[er]nos sibi — gl[ori]am
[et] s[ed] ca. io. iiii.
In s[ed] ad eor[um]. v. no[n] potestis s[er]uire. ibi scd[um] d[icitu]r [et] in leuit. xiv. uestem q[uo]d duob[us] texitur e[st] n[on] indueris. — diuid[it] diuina ab diuicia.
i. p[er] s[e]. — si om[n]ia d[e]o ad — ad d[e]o na[m] s[e]c[un]d[um] — ecclesie. [et] diabolo — uit natura.
ne. s. dab. eis amore i[n] h[er]ere.
paccatu[m] e[st] s[ed] q[ui]a. aly intelligunt — de duob[us] d[omi]n[is]. multi[s] [et] d[e]o [et] si. amicu[m] — odiat. s[ed] n[on] talis. [et] alteru[m].

i[n] l[i]b[ro] .viii.

erant avari: et deridebant illu(m).
Et ait illis. Vos estis qui iusti
ficatis vos coram hominibus:
deus autem novit corda v(est)ra
q(uia) q(uo)d hominibus altum est ab
ominatio est ante d(eu)m. Lex et p
ph(et)e usq(ue) ad ioannem ex eo reg
num d(e)i evangelizatur et omnis
in illud vim facit. Facilius aut(em)
est celum et t(er)ram preterire: q(uam)
de lege unum apicem cadere.
Omnis qui dimittit
uxorem suam et du
cit alteram: mechat(ur).
Et qui dimissam a
viro ducit: mechat(ur).
Dixit ihc turb(is) uide
or. & phariseor(um) pa
rabolam hanc. Homo
q(ui)dam erat dives et

Monebat d(omi)n(u)s scribas et p(hariseo)s n(on) sup(er)
be sap(er)e. n(on) de sua iustitia p(re)sumere
s(ed) p(ec)cator(e)s penitentes suscip(er)e. et si
a(li)q(u)a forte inciderent p(ec)c(at)a elem
osinis redimere. S(ed) illi p(re)ceptore(m)
hu(m)ilitatis et parsimonie
deridebant q(ui)a nimis utilia et nusq(uam)
facienda nobis imp(er)aret. Vel der
ident utilia s(ed) ac si iam f(ac)ta sup(er)flu(e)
ingereret. Unde eos redarguit.

Disputante d(omi)no contra philargiriam
deridebant q(ui)a avaritiam legi et p
ph(et)is. cum in lege multi divites d(e)o
placuerint. et cum lex suis obser
vatoribus bona t(er)rena promittat. q(ui)b(us)
occurrit docens distantiam esse int(er)
legem et evangelium. q(ui)a in lege car
nalib(us) p(ro) t(er)renis p(er)petuis [illegible] mi
nora. in evangelio sp(irit)ualib(us) p(ro) ce
lestib(us) p(er)petuis maiora. Ideo in evan
gelizatione regni: addit. et omnis in
illud v(im) f(acit).

Magna vis est cu(m) t(er)ra genitus celu(m)
querit possidere p(er) virtute(m). q(uo)d n(on) potu
it tenere p(er) natura(m). cu(m) linguas i(n)
deridentiu(m) contemp(n)it. sic d(omi)n(u)s inter
suos a phariseis.

Unde altitudo displicet d(e)o. et i(deo)
hic ne defendatis vos p(er) lege(m). q(ui)a
lex usq(ue) ad Ioh(annem) statum.

Omnis q(ui) vi(m) fac(it) vehementer
studio p(ro)perat. n(on) torpenti lentoque
affectu. Et ita q(uo)d fides religiosa [illegible]
olentia seq(ui)tur [illegible]
[illegible] t(er)ram [illegible] in terrena
[illegible] s(ed) ad sup(er)na se subrigit.

Purpura color regius habitus [illegible]
[illegible] marinis ferro circumcisis
[illegible]. Byssus genus lini candi
di et mollissimi. Sericatus p(er)

Iob. xiii. [illegible]

i leui(ti)co xxviii. et in deut(eronomio) xxviii.

[illegible]

[illegible]

p li q dr li uerit . . . induebatur purpura et bysso . . . duriores . . . gloria . . . nemo . . . bysso mollities . . . cotidie . . . splendide . . . hodie . . . defluxus . . . tenerius volebant etc.

ſic quidam etc. qui ignotus apud deum nomine non designatur

si quod sua non erogavit redditur ille qui aliena rapuit.

Ecce hoc . . . qui mali . . . sunt . . . sublimes . . . longe . . . sublimia . . . [illegible]

3

ornatum uestium culpa non esset. sermo dei nostram uigilantem exprimeret quod diues purpura indutus apud inferos in tormentis urgeretur torquetur. Nec reprehendit diuitem quod aliena rapuerit: sed hunc in sermone tradidit quod in sua felicitate tumidus non fuit. quod percepta dona ad usum arrogantie uertere. quod uiscera pietatis ignorauit. quod peccata sua pretio redimere noluit.

Si quod reprehensibilis ille in pauperibus indigentibus despicere non debemus. quod fortasse quos morum infirmitas uulnerat medicina paupertatis curat.

Aliter. Diues qui induebatur purpura et bysso et cetera. iudaicum populum signat. qui cultum uite exteriorem habuit. et acceptis legis delicijs usus est ad nitorem. non ad utilitatem. Lazarus ulceribus plenus gentilem signat. qui conuersus ad deum dum peccata confitetur. uirus quod intus latebat quasi rupta cute foras erumpit. Et cupiebat saturari de micis que cadebant de mensa diuitis. et nullus dabat. quod gentilem quemque ad cognitionem legis admittere superbus ille despiciebat. quod eum non ad caritatem sed ad electionem doctrinam legis habuit. qui de acceptis opibus tumuit. et quod ei uerba affluebant de scientia. quasi minute cadebant de mensa. Sed et canes pauperis uulnera lambunt. quod predicatores dum loquendo opera eripiunt. quasi tangendo uulnera ad sanitatem reducunt. Sicut canis curat uulnera dum lingit. Unde lazarus adiutus interpretatur. quia ipsi hunc ad correctionem iuuant qui eius uulnera per linguam correctione curant.

Hec non ad uanam gloriam.

induebatur purpura et bysso et epulabatur cotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine lazarus: qui iacebat ad ianuam eius ulceribus plenus. cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis. et nemo illi dabat. Sed et canes ueniebant: et lingebant ulcera eius. Factum est autem ut moreretur mendicus: et portaretur ab angelis in sinum abrahe. Mortuus est autem et diues: et sepultus est in inferno. Eleuans autem

In lege non uetatur sed rapina damnatur. In euangelio diues quod sua non dedit torquetur.

Iuuua te duo iudicia dei explentur. et exclusione pauperis diuiti non miserenti cumulus damnationis inferretur et in sua exclusione diuitis temptatus cotidie pauper probatur. quem ad maiorem ipsius probationem paupertas simul et egritudo et iuxta diuitis copia et ulla ibi adhibita consolatia afficiunt.

Huius ulcera diues fastidiosus exhorret. ne uitet preciosas epulas ungentarias que canes lingere ulcerum lambentibus canibus sustineat.

Post linguam canum lingua significat adulatorum qui uulnera lingunt dum mala que sunt reprehendenda ipsi fauore laudant.

Sinus abrahe est requies beatorum pauperum quorum est regnum celorum quod post hanc uitam recipiuntur. Sepultura inferni quod superbos et immisericordes post

exemplum quod debemus uitare uendas. in Parab. xi. Treni. xxiii.

Uide in Gen. uiii. defecta est a mensa superbia tua ad ... ad inferna detraxit ... in profundum laci.

si quis ... ligati ... pauperis ... temporalis

quod est ... temporales ...

uesani afflictionem

80

÷ hanc uitā uocat.
Qui micas de mensa cadentes lazaro non dedit. de extremo ei⁹ digito aq̄ uino re suo destillari cu pit. 7 q̄ minima n̄ dedit in inferno minima q̄rit.

oculos suos cū eēt in tormentis: uidit abra ham alonge 7 laz arū insinu ei⁹. Et ipe clamans dixit.

In sinu abrahe. mortuus ē. d. 7 s. m. B. 7 G.
Sinu' abrahe requies ē pauperū. in quā recu buerunt uenientes aboriente 7 occidē te cū abrahā 7. J. 7 J. S3 filij reg ni purpura 7 bysso induti foras eicientur. Eleuans aū. Alonge ui dent infideles dū in imo positi dāp nati uidicij fideles sū se intequie attendunt. quorum post gaudia 9 templari n̄ possunt. longe ē qd 9spi ciunt qr illuc p meritū n̄ attingunt.

Pat abraham miserere mei: 7 mitte lazarū ut intingat ext remū digiti sui inaqua: ut re

Refriger. l. m. Infideles ppls uer ba lege inore tenuit. q̄ in ope seruare contempsit. Ibi g° ampli' ardebat ŭ se ostendit scire qd face noluit. ab extremo ~~indigno~~ digito se tā gi desidat. q̄ etiam suppliciis dar̄. optat opatione iustor. l' ulum a pticipari. filij recordare. q. r. b. i. t. qr omne tuū gaudiū felicita tē cū stitorā putasti. hūr 7 iusti in mundo bona. s3 qr uite co pensati one n̄ receperunt. s3 ad etna scis desideriis estuant. q̄ ad sūt immine bona uident. 9 sentino. f. Ecce ab raha filiū uocat. q̄ tū a tormento n̄ liberat. qr pcedentes patres hui' ppli multos a sua fide deuiasse 9si derant. nec ulla 9passione a tormen tis eripiunt. q̄s tū p carne filios recognoscunt. habeo. u. v. f. Iu daicus pplus iā ex magna pte dā pnat'. sequces quos iam relig. v. libris moysi carnali intelle ctu. l. t. v. sensibus corpis dedit os no uit. v. sūt g° fr̄s q̄s ad spualem intelligentiā n̄ assurge genuit. si moysen 7 pphas n̄ audiunt. neqz siqs ex mortuis. r. c. ei. Ex mortuis dns surrex. s3 qr uidate
:—

Nota qd diues iste aliqd boni hūit ex q° boni tu istō r in mhacuita re cepit. 7 lazarus aliqd mali hūit. s3 igns more pur gatur.

frigeret linguam me
c in qua ampli' peccauit.
c torquet aū iudiciū qr
am. qr crucior insti
luxurioso carcere delictis pena est.
ama. Et dixit illi a
gula l. nota qd sic iuxta uias est
braha. Fili recorda
[illegible]
re qr recepisti bona

Nota qd apd dānā tor n̄ sufficit be atitudinē aspecti pena ucp bor quā compassio miseri e n̄ erit. immixe beatitudine letitia n̄ ualebit. Et r licet ins sua gaudia s sufficiant ad ma ior tū gl'ia uidet penas maloꝝ q̄s pgrām euaserunt. ex q̄ dō claritatē uident uel ui uere

[illegible]

in uita tua: 7 laza rus similit mala. Nunc aut hic con solat: tu u crucia ris. Et inhis oīb in
c inter paupem 7 ad diuitē chaos. qr p' mor
ter nos 7 uos chao
[illegible] ad meritū uali. s3 de pa absoluta [illegible]
tem uequet mentium mutari.
magnum firmatū

[illegible]

2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nō possunt: neque / inde huc transmeare.

p̄p̄h̄s nisi si credere nolūt. et q̄ / surrexerit credē cōtēp̄ serit. et cū / moysi uba spualit̄ intellige / noluit. ad eū quē moyses p̄ / dixit ū puenit. Vn̄ ūitas. / Si crederetis moysi crederetis / utiq̄ et michi.

Sic reprobi a penis ad gliam / scōꝝ transire uoluūt. ita ut / a p̄ misam uite ire uolunt / ad positos in tormentis ū eos / uenire. s; ū possūt. qr̄ iustos / aīe et si innate sue bonitatē / misam hūt. iā t̄n̄ auctoris sui / iusticie coniuncte. tanta rectitu / dine constringūt: ut nulla ad re / probos cōpassione moueant̄.

Nota qd̄ inuicem illi superiore. / et isti diuitis p̄senti cōparatione / inuicem uiū sit mīē. et ibi fortasse / sciāt q̄s amicos dic̄. qb̄ tabñacu / la deberet. hic ū dicet pauperibus / ōferendū.

Qui uba dī despexerat h̄ audi / re ū posse suos sequaces estima / bat.

Qui uba legis despiciunt. / redēptoris p̄cepta q̄ ex mortu / is surrex̄ quanto subtiliora s̄. / tanto h̄ difficilī implebūt. / et cui dicta implere renuūt / ei procul dubio credē recusāt.

ē. ut hi qui uolunt / hinc transire. Et ait. / Rogo ergo te pater: / ut mittas eū in domū / patris mei: habeo enim / quinque fr̄s ut testetur / illis ne et ipsi ueniant / in hunc locū tormen / torū. Et ait illi abrah / am. Habent moysen / et pphas: audiant illos. / At ille dixit. Non pat̄ / abraham: sed si quis ex m / ortuis ierit ad eos pe / nitentiā agent. Ait il / li autē. Si moysen et / pphas ū audiunt: neque si quis ex mortuis re / surrexerit credent. Et ait ad discipulos suos ait / Impossibile ē ut non / ueniant scandala. Ve autem illi:

intra agitur qd̄ ita / ē ū possunt.

Sequitur diuersi / tate magis inci / pit ē. cū iam / nec discendi. / tēp̄s hic. nec d / cendi.

Postquā ardenti / a de se ipso sol / licitus. cūra ad p̄pi / quos recurrit. / qr̄ reprobis in / terim pena sua / quoque inutiliter / erudit ad car / itatē. ut iam / et suos spi / alitr̄ diligant. / q̄ hic pctā di / ligentr̄ nec se / amabant. Ser / uat̄ g̊ diuiti / ad penā cog / nitio pauperis / quē despexit. / et memoria fr̄m / q̄s reliquit. ut / de illa gla / despecti. et de / pena inutilr̄ / amatorum / plus crucietur.

Hos g̊ uacē / pat. loquitur / pphis. i. qd̄ illi / suo tempore fac / iebat.

XVII

Sciendū ē cū dñs de misa lo / queret̄: pharisei auari in / irrisione pseuabant. i. quo

scandalū̄ oriuntur ... obex impedit ...
s. scandal' ē recte ... decepit sub' ad scandal'.
scandal' ē obex ...

Vtili' e. Multo melius ē p̄ cul pa breuem reci pe pena q̄ eter ni seruari crucia tib'. Non enim uindicabit deus bis in idipm.

Nota qd' inq̄ntū sine p̄cco po tes. uitare scā dalū p̄ximi de bes. qd' si de ūitate relinq̄ n̄ debes.

p quē ueniunt. Vti lius ē illi. si lapis mo laris imponat̄ circa col lū ei⁹ & piciat̄ in ma re: quā ut scandali zet unū de pusillis istis. Attendite uob Si peccauit fr̄ tuus increpa ill ū. Et si penitentiā egerit: dimi tte illi. Et si septies in die peccauit in te. & si septies in die conu sus fuerit ad te dicēs penitet me: dimit te illi. Et dixerunt a pli dño. Adauge nb fidē. Dixit aut dñs. Si habueritis fi dē sic granū sinapis dicere

infirmis auditorib' scandalū ite rum deterent faciebant. ū euen tent scandala p se. q̄ n̄ potant n̄ euenire in mundo errorib' & errorib' & erūpnis plenissimo. Q. d. uos me tūrbetū ... si illi de risores scandala mouent. qa ita necesse ē fi ut q̄ pbati sunt ma nifesti fiant in uobis.

Lapis. Scdm̄ ritū p̄uincie ū erat ista pena ēmini. ū ligato saxo in p̄fund' demergerentur. & ūe uilius in mortū pena grauissi ma ui̇tā finire. q̄. ledendo fr̄m mortē ineri p̄petuā. vel p lapidē m. scelaris uite circuitus & labor exp̄mit. p mare ex trema dampna tio. Q̄ cuiq; g̃ spē scitatis h̃us uбо l' exēplo ceteros destruit. me li' eēt ei ū eū sub exteriori habi tu ad mortē t'rena acta astringe rent. qa si solus caderet. tolabili or pena eū cruciaret.

Quo ordine scādala declinare. & ne p̄petuū euitare possim' i sinuat. l. si nos attendam' ne quē ledam'. si penitentē zelo i̇ ticie corripim'. si ex corde peni tenti dimittim'. ū uelem' passim peccanti s; penitentiam agenti dimit tē. Primū g̃ peccantē increpare. ū postea penitenti possim' dimit tē. Ita n; peccet q̄ peccantē uides taceat. sic q̄ penitenti ū indulget.

Pusillus. ū eta te s; fide & uita. q̄ caritones q̄ runt quō scan dalizentur. io opor tet nos cōsulere h̃. ne occasione ruī̃ recedant. ... fide.

Quasi. dicimus ego gaudia p̄ccuniā. ... sicut haberem p fectā noticiam hor faciendoz. adauge nb f.

Cū sup̄ dixerit. q̄ fidelis ē ... minimo. & i. m. f. & in malitia ... deles ū fuistis q̄ ... ē q̄s dabit

... magn' eni' morti ū potest. ... neque ledatis.

... dimit

calis uenia. & minus ... sit indulgen tia.

... dic

Si ... habueritis ... tā ... pis ... rē. l. humilem & feruentē. cū minimū ... deuote gessit.

Septies. solet hum̄ uitas septe nario designari. precipit̄ g̃ ut oīa p̄ccā dimittantur. l. ... dimittant

Aliter fr̄i penitenti. alii' inimico psequenti uenia dare precipit̄. fr̄i. cōfessa remissione. socia caritate

Nota xiv. ... xxii. sup' ...

ad co ... xi.

Nota.

...

ɔmunicam9 p̄secutori. malū
nob volenti. l' si pot faciētib9
ita volum9 & faciam9 qđ possum9.
Sinapis tritū & cribratū cepi
de pingui mulsa ad iuvat̄. sive
iuv9 ɔtra solē l' in balneo garga
rizes omnē noxiū humorē de
capite purgat. & immenentiū l'
lecilluatū picla iuvari fac. Sic
fides tēptationis pistillo p̄bata
ab omnī levium cogitationū sorde
cie scīs discretionis castigata &
p̄fecte dilectionis melle dulcora
ta omīs de corde vicior seminas
nō solū ad p̄sens exhaurit. s; ut sic
turū ne recolligi possint p̄cavet.
Fruct9 mori in flore albet. forma
tus rutilat. maturitate nigrescit.
Sic diabolus flore angelice nature
& potestate rutilans p̄varican
do tet9 inhorruit odore. q' p fide
excluditur.
Folia mori serpenti supiecta
mortē inferunt. & ubi crucis sū
cuncta salutaria ɔfert. cuncta
noxia extollit.
Servus arans vel pascens. do
tor eccl̄e. de q° dr. Nemo mittēs
manū in aratrū. & c. ita. & c. & c.
& dns petro dic. Pasce oves. m.
Cū servus de agro regredit̄ cū
intermisso ope p̄dicandi qui adcu
ra ɔsciē rediens. sua dicta l' fac
ta pertractat. Cui dns nō tantū
iubet ab hac vita tū sine. & etiā
q'ete refovū. s; domū parare qđ
cenet. i. post labore apte locu
tionis humilitate p̄p̄e ɔsideratioī
excolere. In tali enī ɔsciā dns cen
at. v̄n cenabo cū illo. & ipse mecū.

retis huic arbori
Corpori p̄ pugne. q' fides ɔsumata & ele
moro. eradicare &
mentis separare pot.
transplantare in
mare & obediet
vob. Quis autem
vrm hns servum
arantē aut pascē
tem q' regresso de
agro dicit illi sta
tim. transi. recūbe.
& non dic' ei para
qđ cenē. & p̄cinge
te & ministra m. do
nec manducē & bi
l post quā tuā p̄dicatione &
bam. & post h tu m
ɔpunctione refect9 ero. tu tāquā ecciū
anducabis & bibes.
mee sapientie dapib9 refecieris.
Numquid grām hēt servo illi q'
fecit que ei imparavit. Non puto.
Sic & vos cū feceritis omnia que
l a i̅mpe[ra]ta
p̄cepta sunt vob dicite. Servi

parens. s; p̄sū vob. Apli
ris certa ɔsumi q' in alte
uutis ferveat ro & mini
ostendit. mo. i. de
nov ɔtēptu fuerāt fide
les. in suo & maiori fide
postulant augeri. ut
q' ex fide iam hūt exce
dia virtutis videm p̄fi
ciant donec ad p̄fectio
nē veniant.
Amoro. p' mox cui colo
re sanguineo fruct9 & iur
gulta ...
... q' p̄ fide aplo
rū de gente iudeor inq̄
velut in stirpe gniferent
bat. ubis p̄dicationis ē
eradicata. & in mare gen
tiū t̄nsplantata cui &
ɔvenit subiecta pabola.
de ministris ubi.
Postq̄ ad p̄fectionē fidei
exhortat9 ē. p̄q̄ futura
tabilia opa & ɔtra re
tū iactam monet ne q's
ex̄pis opib9 glietr. s;
q̄nto fides sanc ē uir
tutib9 excellentior. tā
to ɔscientia ut sit hu
milior. q' dno ut de
bem9 obsequi

Si homo ab homine servo non uniforme sed multiplex ministerium exigit non gratiam habet quia non magis vos qui sunt meum potestis non in usu operis laboris exercere debetis sed semper novis studiis augere potius non vos iactetis quia bene servistis.

Quia bonorum nostrorum non eget deus et quia non sunt condigne passiones huius temporis ad

inutiles sumus quod debuimus facere

f. g. q. r. in nobis.

fecimus. Et factum est dum iret Ihesus in Ierusalem: transibat per mediam Samariam et Galileam. Et cum ingrederetur quoddam castellum occurrerunt ei x viri leprosi. Qui steterunt a longe: et levaverunt vocem dicentes Ihesu preceptor miserere nostri. Quos ut vidit dixit. Ite ostendite vos sacerdotibus. Et factum est dum irent: mundati sunt. Unus autem ex illis ut vidit quia mundatus est: regressus est cum magna voce

et pertinge, id est fluctuantium cogitationum suarum quibus gressus operum impediri solet: constringe. Monstrat condicionem qua ei natam considerans et eius iudicia pertimescens de suis se virtutibus humiliat. Monstrat enim animi statum.

Quia bonorum nostrorum non eget deus. Et quia non sunt condigne passiones huius temporis ad f. g. q. r. in nobis.

Debuimus. Qui venit ministrare non ministrari nos debitores fecit, sed nec nisi operibus confidentes sed eius examen paventes. Omnibusque precepta sunt impleta nos imperfectos esse cognoscamus quamdiu a deo peregrinamur.

Leprosi qui varios colores habent in eodem corpore varias sectas vel falsitatis permiscent in eadem predicatione. Hi autem qui vitant et abesse longe removentur necesse habent ut magno clamore interpellent. Unde sequitur: Qui steterunt a longe.

Quisquis heretica pravitate vel gentili superstitione vel iudaica vel [illegible] scismate per dei gratiam mundatus caruerit: necesse est ad ecclesiam veniat, colorem eius fidei veri aliis ostendat. Unde apostolus ad Ananiam, Cornelius ad Petrum mittitur. Cetera vicia dominus in conscientia per se ipsum corrigit et sanat.

Quia in nobis salvatoris se evasisse cognoscunt: salvandi preceptorem vocant et pro cognitione preceptoris redeunt ad formam salutis.

Unus regressus. castellum, id est p. g. qui repulsis presumptionis cogitationibus quod sit infirmus videt nec in virtutibus sed [illegible] bona que agit deo innata intelligit. Unde et Samaritanus, id est custos cognominatur qui ita bona que accepit

Qui contra decalogum peccaverant nec amando deum de quo male senserunt nec proximo [illegible] dividunt sub denario numero ad deum clamant et sanantur. Dum ecclesie societate doctrine integram unitatis asserunt et omnia sed in fide catholice regula differentia varietate [illegible] qui leprosi quaerunt sed unum gratias agere, id est illi qui unitate ecclesie per humilitatem remanent. Cum non superbia elati in donum suo [illegible] non sunt qui per unitatem a perfectione devariantur defecerunt. Unde apostolus Q[illegible]

Post parabolam que docet ad humilitatem ... de beneficiis impensis.

magnificans dominum. Et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens: et hic erat samaritanus. Respondens autem ihesus dixit. Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret et daret gloriam deo nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge vade quia fides tua te salvum fecit. Interrogatus autem a phariseis quando venit regnum dei respondit eis et dixit. Non venit regnum dei cum observatione neque dicent. Ecce hic. aut ecce illic. Ecce enim regnum dei intra vos est. Et ait ad discipulos suos. Venient dies quando desi-

[interlinear glosses: ingratos esse ignotos ubi sunt · benigne inquirit · quod ad agendas gratias rediit · nature contra predicta illos damnat quos de genere · ceptis beneficiis gratias sint ingrati · dies iudicii · certis temporibus · regnum dei se ipsum dicit · nec ipsi possunt ... · neque certis determinatur locis · ceteros quos credebant regnaturos · quos intelligimus de adventu eius quesisse ... et audientes a vobis · post meam ascensionem quando vos in hoc exilio mundi ... desiderabitis me videre in gloria mea quem voluistis laudandam non tamen in hoc tempore implenda]

deo reddidit. ut cum psalmista posset dicere. fortitudinem meam ad te custodiam.

Adeo interrogant. quia sicut lucas inferius aperit. estimabant quod veniente domino ierosolimam confestim regnum eius manifestaretur. ita ut et ipsi apostoli hac opinione ducti post resurrectionem eius interrogarent eum. domine si in tempore hoc restitues regnum israel? Et alibi cleophas. Nos autem sperabamus quia ipse redempturus esset israel.

Vel sic post acceptum responsum dominum. regnum dei intra vos est. Quod in quantum videtur videri omnium. non est regnat in fide lucum. Sed cum heretici turbabunt ecclesiam pluribus dogmatibus: desiderabunt fideles ut domini vel una dies ad tempus rediens. si fieri possit veritatem fidei intimaret. Sed non videbunt. quia quod semel usque cum glorioso fulgore est exhibitum. non est corporali opus domini visione firmari.

Cum observatione. quia quando veniat neque ab angelis neque ab hominibus potest observari. sicut dominice incarnationis tempus et prophetarum vaticiniis prefixum et angelorum preconiis manifestatum. adeo ut concepte nati baptizati predicantis morientis resurgentis ad celos ascendentis comitantibus indesinenter vel angelorum vel hominum vel certe miraculorum sit declaratum indiciis.

Ecce enim. Non potest observari quia regnum meum non est corporale ut putatis. sed spirituale quod fide tantum capitur.

cum deo cognoscere. non sicut dominum glorificaverit. agit et cetera.

Qui infirmitatem suam agnoscere certum habuerit ad dominum iacuit. divina consolatione surgere ad fortia opera. et increscendo usque ad perfectiora vehitur.

Noluit dicere quando veniret. sed venire certe dixit ut incertis omnibus timore imminentis iudicii non securitatem afferret dilationis. Vel ne videtur contrarium apostolis si eis aliquid denegaret. aut secundum alium evangelistam. de die autem et hora nemo scit. neque angeli neque filius nisi pater.

Venire et ut marcus testatur.

deretis videre unum diem filii
hominis et non videbitis. Et dicent vobis.
Ecce hic ecce illic. nolite ire. neque sectemi
ni. Nam sicut fulgur coruscans de sub celo
in ea que sub celo sunt fulget: ita erit
filius hominis in die sua. Primum autem
oportet illum pati et reprobari a generati
one hac. Et sicut fa
ctum est in diebus no
e. ita erit et in diebus
filii hominis. Edebant et
bibebant. uxores du
cebant et dabantur ad nuptias: us
in diem qua intravit noe in arcam
et venit diluvium et perdidit omnes.
Similiter sicut factum est in diebus loth
edebant et bibebant emebant et ven
debant. plantabant edificabant. qua
die autem exiit loth a sodomis. plu
it ignem et sulphur de celo. et omnes perdidit.

·B·

Q[ui] v[er]o dixerat eu[m] q[ui] in agro e[st] retro n[on] debere redire. ne de his t[antu]m dictu[m] videat[ur] qui a parte de agro redeunt .i. divi[te]s palam sunt negat[ur]os tendit multos qui cum faciem in anteriora videant[ur] tenere. a[nim]o t[ame]n retro respiciunt.

In .i. huc usq[ue] de hoc q[uo]d regnu[m] .i. xp[istu]s n[on] cu[m] observatione s[ed] insp[er]at[e] adveniat. nu[n]c a qualib[us] ip[s]e adve[n]tus expectari debeat. In tecto e[st] q[ui] carnalia excedens. velut in aura libera sp[irit]ualit[er] vivit. Vasa ei[us] in domo sunt concupiscentie carnales. q[ua]s prius amaverat. s[ed] sup[er]na pete[n]s in mundo reliquerat. q[ua]s minime in domo necesse e[st] ne repetat.

In .i. nocte .i. in illa tam tenebrosa tribulatione .i. in errore[m] indu[c]ant[ur] si fi[eri] pot[est] et electi. duo in .l. illi .s. qui ociu[m] eligant. neq[ue] se[cu]laribus nec ecclesiasticis negotiis occupant[ur]. Unu[s] .i. q[ui] p[ro]p[ter] d[eu]m co[n]venire studens q[ue] dei sunt cogitat. Assumet[ur] obvia[m] xp[ist]o in aera. alt[er] .r. q[ui] l[audis] humana laude l[vel] qualibet corruptione statu[m] vite qua imbut[us] e[st] deserit. de quo veterna[s]. Viderunt ei[us] hostes et derise[run]t sabba[ta] ei[us].

T.P.A.

Due .e. due differe[ntie] seq[ue]ntiu[m] ordine rerum mobiliu[m] q[ue] feminino genere designant[ur]. q[ue] maior[um] co[n]silio regu[n]tur ut femine a viris q[ue] t[ame]n in unum molunt in q[u]antu[m] de suis negotiis se[cu]laribus serviunt. s[ed] q[ue]da[m] t[ame]n p[ro] p[rese]ntia q[ua]si habent tamq[uam] n[on] habentes. q[ue]da[m] p[ro]p[ter] t[em]p[or]alia q[ua]si in certo d[eum] sp[er]ant.

Ad eor[um] .f. vii.
ad eh[re]. vi.

Hec parabola ad orandu[m] et credendu[m] .i. n[on] de nob[is] s[ed] de eo p[er] similitudine[m] hortat[ur]. et nota q[uo]d d[omi]n[u]s parabolas

·B·

ita subitu[m] et inevitabile e[st] q[uo]d in i[nit]i[u]m n[on] a p[ar]ib[us] o[mn]ia videt[ur]. q[ue]

Sec[un]d[u]m hec erit. qua die filius

apparens o[mn]ia in decabit. q[uo]n[iam] cu[n]ctos in domo suor[um] oblitos hunc

ho[min]is revelabitur. In illa

n[on] qua videre venit. s[ed] q[uan]do venturus e[st]. q[ue] p[ost]q[ua]m

hora qui fuerit in tec

venit n[on] pot[er]it q[ui]sq[ue] vellet n[on] descendat in mu[n]d[o]

to et vasa eius in domo

aliq[ui]d rapere.

ne descendat tollere illa.

q[ui] in o[pe]r[e] i[n] ecclesia plantans et rigans n[on] resp[iciat]

Et qui in agro: similiter

q[ui] in se[cu]larem cu[m] renu[n]tiavit. q[ui] in [...] ergo

non redeat retro. Mem

ta[m] carnale[m] negando xp[istu]m in mu[n]do salvare vo[lu]erit.

ores estote uxoris loth.

in futuro p[er]det eam. l[vel] q[ui] et[er]na[m] salute[m] a[nim]e q[ue]rit.

Quicumq[ue] quesierit

n[on] dubitet ea[m] dare ad morte[m] hui[us] t[em]p[or]is.

animam suam salva[m]

q[ui] hic p[ro]p[ter] xp[istu]m p[er]dider[it] e[am]

facere: perdet illam. Et quicumq[ue]

r[e]gente x[risto] ille libera[m] inveniet.

perdiderit illam: vivificabit eam. Di

non de duob[us] s[ed] hominib[us] s[ed] de duob[us] gen[er]ib[us] affectionu[m] dictu[m] e[st].

co vobis: in illa nocte erunt duo in

lecto uno. unus assumet[ur] et alt[er] relin

quet[ur]. Due erunt molentes in unum.

Una sumet[ur]: et altera relinquetur. Du

o in agro unus assumet[ur]

et altera relinquit[ur]. Respo

q[ui] assumit[ur]. l[vel] reli[n]q[ui]t[ur]

dentes dicunt illi. Ubi

q[ui]d [...]

duo q[ui]d veritatib[us] in u[n]u[m] respondet. locus

d[omi]ne? Qui dixit eis. Ubi

in illa sup[er]biter habitat vel .f. ho[min]is. q[ue] m[ane] de eo n[on] extinctis.

Secularibus cupiditatibus conspirit. ma[n]cipatos in domo deleat cu[m] ip[s]o que[m] inhabitant ore deleri.

Memores .e. u. l. Uxor loth significat eos q[ui] in tribulatione retro respiciunt. et se a spe divine p[ro]missionis avertunt. et in statua salis facta e[st]. q[ue] ad munie[n]dos homines ne similia faciant. condiens cor eor[um] ne sint fatui.

Duo in agro. Due differe[n]tie op[er]antiu[m] in ecc[lesi]a. q[ui] in agro laborantiu[m]. cor[um] q[ui] xp[istu]m sinc[er]e adnu[n]ciant. et cor[um] q[ui] in adulatione. l[vel] s[ed] aco[...]

Ubicumque. Ubi fuerit dominus corpore. illo congregabuntur electi. qui eius passionem humilitate imitando tamquam de carne eius saciantur. quorum presurrectione renovabitur ut aquile iuventus.

s. secum assumendos: aliud subticendo innuit malos a se repulsos cum diabolo dampnandos.

Ubicumque fuerit corpus: illuc congregabuntur aquile. Dicebat autem

de iudice qui ad orandum invitabat.

et parabolam ad illos.

s. ad declinanda pericula incommoda.

quoniam oportet semper orare. et non deficere dicens.

ponit vel secundum similitudinem ut de homine qui duos habuit filios. qui prius dei gerit vel per dissimilitudinem ut de iniquo iudice qui prius dei ultarem nus tenet. sed per hunc potest convinci quantum deus bonus et iustus curet de precantes se. cum nec homo iniustus eos qui illum assiduis precibus tundunt. vel pro tedio devitando potest contempnere. hec eius subdendo addidit. Ne in fine veniens suggillet. i. strangulet me tediosis clamoribus.

XVIII

Iudex quidam erat in quadam civitate qui deum non timebat. et hominem non reverebatur. Vidua autem quedam erat in civitate illa: et veniebat ad eum dicens. Vindica me de adversario meo. Et nolebat per multum tempus. Post hec autem: dixit intra se. Et si deum non timeo nec hominem revereor: tamen quia molesta est mihi hec vidua vindicabo illam. ne in novissimo veniens suggillet me. Ait autem dominus. Audite quid iudex iniquitatis dicit. Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte et patientiam habebit in illis? Dico vobis quia cito

Semper. Canonicis horis cotidie secundum morem ecclesie. Vel quia iustus secundum deum omnia gerit. vel dicitur semper orat qui semper agit bona. nec desinit orare. nisi cum desinit esse iustus.

Hec vidua potest habere similitudinem ecclesie. que desolata videtur. donec veniat dominus. qui tamen in secreto et nunc curam eius gerit.

Suggillo a suggo. tractum a latinis. i. strangulo.

Cum iusti pro persecutoribus orare moneantur. cum de malis sancta ecclesia hanc vindictam expetunt. ut pereant omnes mali. vel conversi ad iustitiam. vel amissa per supplicium potestate qua nunc contra bonos quandiu ipsis bonis expedit. vel temporaliter aliquid possunt. quem finem cum iusti venire desiderant. quamvis pro inimicis orent. tamen non absurde vindictam desiderare dicuntur.

Marginal notes:

xxvii. Job. ubi que? filii orare. ut patris sui laudare sanguine.

mete. xvii. ne deficiant orare.

Sed vel orando vel faciendo opus indesinenter ...

hanc magis dicit ...

in apoc. vi. usquequo domine sanctus et verus non vindicas etc.

xxxvii. §. ca. ⁊ mensura ꝗ mensi ē abstractus ꝛmouet eī.

§. viii. patr fidei dcā.

ob ceteroꝝ ... [illegible]

§. ꝑ. §c. Vin. maledicti qui fidē ... lob. xxx. si leuat sit ⁊ē. ł ecc. iiii. adro. viii.

... [illegible] falso pat oratio infla...

xxvi. Iob. si leuat sit ⁊ē.

⁊ ecc. ... ⁊ de indeficientiā ... agitur ... ecce ... ⁊ē.

Verūptamē. Dico uob q: faciet citū uindictā illoꝝ. Sed hi erūt ualde pauci q: eo tēpore uidēt in forma filii hōis apparuero. cū tā certas testes ueritas uisitoꝝ. ut n̄ tardet ob clamorē fideliū uindictē dispiciendo. cū tā uindicta sit accelerāda futura. Putas .i. ubi dubitationis increpatꝰ infidelitas. n̄o putatur diuinitas. Scit: oīa per quē sūt oīa. s; dubitando increpat infideliū corda.

Quatuor sūt spēs timoris. Uel cū q̄s bonū q̄d bonū qd̄ hr̄ a se hr̄e estimat. aut si datū ab credit. p̄ suis meritis datū putat. aut cū iactat se hr̄e qd̄ n̄ hr̄. aut cū despectis ceteris appetit singulariter uideri hr̄e qd̄ hr̄. hac phariseus peste laborat. q̄ ideo n̄ iustificatꝰ descendit. q̄ ... opum singularitate ... publicano se p̄tulit.

Ecce phariseus .iiii. loc. ad celebrandā abstinentiā. ad impendendā misericordiā. ad referendas deo grās. oculi hr̄. ad humilitatis custodiā n̄ hr̄. ⁊ q̄d p̄dest si tota ciuitas custodiat̄ ⁊ unū foramē p̄ qd̄ hostes intrent relinquatur.

Typice phariseus populū iudeoꝝ designat. q̄ ex iustificationib; legis extollit merita sua. ⁊ supbiendo recedit. h

faciet uindictā illoꝝ. Verumptamē filius hōis ueniens: putas inueniet fidē in terra? Dixit autē ⁊ ad q̄sdā qui in se confidebant tanquā iusti. ⁊ aspernabant ceteros: parabolam istam. Duo hoīes ascenderunt in templū: ut orarent. unus phariseus ⁊ alt' publicanus. Phariseus stans. hec apud se orabat. Ds grās ago t. q: non sum sicut ceteri hominū. Raptores. iniusti: adulti. uelut ⁊ hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato: decimas do omniū que possideo. Et publicanus a longe stās

Quia parabolam q̄ oportet orare ⁊ n̄ deficere conclusit ut diceret ⁊ ... fidem ... reperienda ... de supna ... cognitione ... blandimenti. Hac parabola docet ... fidei ... opa ... ⁊ ... regnat humilitas. q̄ q; ... ib; de sua iusticia p̄sumentes ⁊ infirmos despicientes. q̄ si ... cū orat exaudiuntur.

Publicanus humiliter orans. ad illos p̄tinet de q̄b; dictū ē: faciet uindictā electoꝝ ad se clamantiū.

Phariseus uero iactans ad illos de q̄b; subdit̄. filius hōis ueniens putas inueniet fidē in terra.

Q's ceteri hoīes .i. oēs p̄t ipm̄ ... solus iustꝰ ... peccatores.

Ecce ex uicio publicano maior ... ascendit orare ...

85

nolebat nec oculos ad celum levare. sed percutiebat pectus suum dicens. Deus propitius esto michi peccatori. Dico vobis: descendit hic iustificatus in domum suam ab illo. Quia omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur.

Afferebant autem ad illum et infantes ut eos tangeret. Quod cum viderent discipuli increpabant illos. Ihesus autem convocans illos dixit. Sinite parvulos venire ad me et nolite eos vetare. talium est enim regnum dei. Amen dico vobis quicumque non acceperit regnum dei sicut puer: non intrabit in illud. Et interrogavit eum quidam princeps dicens. Magister bone

humiliat publicanus: qui longe a deo positus peccata confitetur et lamentando propinquat deo et exaltatur.

Post dicta contumelia. post datam sententiam humili magis offeruntur infantes. ut ostendatur quod innocens et simplex etas deo gratum prebeat. Increpant apostoli non quod nollent infantes manu et voce salvatoris benedici. sed quia nondum perfecti in fide putabant eum in similitudinem hominum lassari in portunitate offerentium. Sinite parvulos. Nemo phisicus languidos venire ad medicum vetat. ubi ... adhuc conversatur. sed in radice peccati. quia per se agere non possunt. cum suam maioribus commendaret. Tangat medicus et benedicat pusillos cum maioribus. Talium. Non autem istorum. sed qui habent ex studio innocentiam et simplicitatem quam isti habent per etatem. quia non etas regnat sed mores. Non enim dico non posse peccare sed nolle. Sic puer. Puer non perseverat in ira. non lesus meminit. non concupiscit mulierem. non cogitat aliud loquitur aliud. Sic vos si talem innocentiam et animi puritatem habueritis non intrabitis in regnum celorum.

Regnum dei id est doctrinam evangelii sic percipere debemus ut puer ... non contradicit doctoribus ... nec illa adversus eos ... sed fideliter suscipit ... obtemperat et quiescit.

Audiebat hic princeps similes parvulorum esse dignos regno. unde quia ... non per parabolas sed aperte ... quibus ... posset ...

B

B Non est putandus iste ut quidam aiunt vel dominum temptasse vel de sua uita mentitus esse. sed simpliciter ut uixit confessus est. Alioquin ut marcus ait non intuitus arcana cordis est. dilige dicetur ihc. Diligit eos qui mandata legis custodiunt. sed quod ibi minus est his qui perfecti esse uolunt. adiungit. omnia uende et da pauperibus.

Ambr. Versuta interrogatio. et arguta responsio. Temptator enim bonum magistrum dixit. quem deum bonum dicere debuisset. Quid me dicis bonum quem negas deum? Quod bonum dicit cum nemo bonus nisi solus deus. Non quod se bonum negat. sed deum significat. quod me bonum dicis cum bonum scire non possis. quem temptas. bonus ego. sed rectis corde. Denique glorianti lege quod omnia custodisset. ut inanem eius iactantiam exponeret. ostendit eum adhuc deesse quod est legis. et ideo ad unum preceptum tristis inducitur. et in eius natali quod dat forma fine. facilius est c. t. p. f. a. q. d. i. i. r. c. Non debet iactare se diuitem in diuitiis suis. cum his ubi diffinitur contra natam esse diues misericors.

Qui in multiplicandis diuitiis in cumbunt. alterius uite gaudia contempnunt.

B Nullus diues scilicet confidens in diuitiis suis intrabit. ut ibi sed in marcum exponit. Non quod diuites uiuentes sed quod esse desierit. intrauerit. Orthodoxe facilius est xpm pati pro dilectoribus seculi quam dilectores seculi ad xpm conuerti. Camelus dicitur xpc. qui sponte humiliatus infirmitatis nostre onera

quid faciens uitam eternam possidebo? Dixit autem ei ihc. Quid me dicis bonum? Nemo bonus nisi solus deus. Mandata nosti. non occides. non mechaberis. non furtum facies. non falsum testimonium dices. Honora patrem tuum et matrem. Qui ait. Hec omnia custodiui a iuuentute mea. Quo audito ihc ait ei. Adhuc unum tibi deest. Omnia quecumque habes uende et da pauperibus et habebis thesaurum in celo et ueni sequere me. His ille auditis contristatus est. quia diues erat ualde. Videns autem illum ihc tristem factum dixit. Quam difficile qui pecunias habent in regnum dei intrabunt. Facilius est enim camelum per foramen acus transire

B Quia bonum magistrum dixit et non dominum vel dei filium confiteretur. est. discat quem uis sanctum hominem comparatione dei non esse bonum. Xpc autem non renuit testimonium bonitatis. sed magistri absque deitate excludit hominis bonitatem.

Mandata. Hec preceptum cuius in iuuentute est. sitis quam uobis mandata proponit. si regnum dei ingredi uolumus. Et nota quod iustitia legis suo tempore custodita non solum bona erat sed et uitam conferebat eternam.

sive quam divitem intrare in regnum dei. Et dixerunt qui audiebant. Et quis potest salvus fieri? Ait illis.

[c. vel per illius cupiditatibus oneratur]

Que impossibilia sunt apud homines possibilia sunt apud deum. Ait autem petrus. Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te. Qui dixit eis. Amen dico vobis, nemo est qui reliquit domum aut parentes aut fratres aut uxorem aut filios propter regnum dei, et non recipiat multo plura in hoc tempore et in seculo venturo vitam eternam. Assumpsit autem ihesus duodecim et ait illis. Ecce ascendimus ierosolimam et consummabuntur omnia que scripta sunt per prophetas

Quos intelligunt per divitem deputandos omnes qui amant divitias et sic habent. Aut cum cum sit turba maior pauperum non dicunt quis potest salvus fieri.

Nemo qui carnalia pro domino dimiserit, spiritualia accipiet. Marcus ait: centies tantum nunc in tempore hoc et persecutionibus fratres et sorores, et in futuro vitam eternam. In hac vita persecutionibus plena gaudia regni degustare, et omnium electorum sincera dilectione fruuntur.

-ra subducit. Acus est punctio pungens, angustias passionis figurans. Quo passione velut acus natura nostre quasi scissa vestimenta resarcire dignatus est, id est reparare post lapsum. Aut: facilius est gentilem per illum gibbo peccatorum deformem per angustam vite viam ingredi quam iudeum divitias glorianter et ad subeundum leve onus Christi se humiliare nolentem. Vel ita: facilius gentilem per superstitionis deformitate degravatum et turpia onera ferentem intrare per angustam viam que via est Christus qui per ipsius corporis passione mortis penetratus viam velut acu reintegravit. Scissura vestimentum nostrarum naturam quam per illum iudeorum quod dives est in lege egenus in fide.

Qui pro domino omnes divitias dimiserit, et carnis affectus contempserit, multo plura recipiet in presenti, et cum fratribus et consortibus propositi sui glutino spirituali colligatus, multo gratiosiore in hac vita recipiet caritate. Copula enim quam filii et patres et coniuges et cetera vite conectuntur fragilis et brevis est, et illi soli prestat qui in hominis reverent tantum. Omnia que fratrum sunt tamquam sua credentes. Quod multitudinis credentium, cor unum et anima una, nullusque egenus inter eos. Et quod aliquis uxorem in lascivia possidebat, eandem in honore sanctificationis possidebat.

Previdens ex passione sua discipulos perturbandos, predicit et passionis penam et resurrectionis gloriam, ut cum morientem cernerent resurrectionis gloriam, ut cum morientem cernerent resurrecturum non

dubitarent et consumi. In hac ostendit quicquid prophete predixerunt ad se dispensationis mysterium intendisse. In quo perimit hereticos qui dicunt Christum legem et prophetas contraria predicasse. et alium veteris alium novi domini testamenti. Confutat et paganorum dementiam qui eum crucem deridere. cum preciune sue passionis et post que futuros prescius ostendit. et legentium qui mortem non timens adiit.

Discipuli sermonem dominice passionis totiens replicatum non intelligere non valent. quia quem maxime vivere desiderant eum mortem audire non possunt. et quem non solum hominem innocentem sed et verum deum esse sciunt mori posse non putant. sed malunt per parabolas loquentem audire consueverant. Iudei qui eum mortem parabant. quicquid de sua passione loqueretur intelligebant. hec enim loquebatur quod ipsi perficere obtabant.

Cecus significat humanum genus. quod a superna claritate expulsum dampnationis sue patitur tenebras. Sed a domino appropinquante Iericho curatur. Iericho luna interpretatur. per quam defectus mortalitatis intelligitur. Dum ergo verbum infirmitatem nostre carnis suscipit. homo ad cognoscenda divina redit. Cecus sedet iuxta viam. dum incipit credere in eum qui dicit. Ego sum via. Qui dicat. dum rogat. vel ut sequatur et clamabat.

Ihesu cum transiret. cecus audiret. statim illuminatur. quia per humilitatem sue humanitatis nostris vocibus compatitur. sed per potentiam divinitatis lumen gratie nobis infundit.

Qui in ihesum venientem perimit sig

de filio hominis. Tradetur enim gentibus et illudetur: et flagellabitur et conspuetur.
Et postquam flagellaverint occident eum:
et die tertia resurget. Et ipsi nichil horum intellexerunt. Et erat verbum istud absconditum ab eis: et non intelligebant que dicebantur. Factum est autem cum appropinquaret Iericho: cecus quidam sedebat secus viam mendicans. Et cum audiret turbam pretereuntem: interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei quod Ihesus Nazarenus transiret. Et clamavit dicens. Ihesu fili David: miserere mei. Et qui preibant increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat: fili David miserere mei.

(Stans autem Ihesus iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset: interrogavit

Marginal notes:

adminiculum ... predicatione sua ...

Philippus dominum ostendi nobis ... plene ... sacerdotes ... plene.

Et facit de passione ad dicere hoc allegorice dominum esse putant.

e homo post omnes fecit miserere mei hominis.

e cum pretereuntem aliquantulum sentiebat dum in oratione persistit

vel fantasmatum turbas ne ...

... adduci. a ... recepto lumine ...

interrogat ...

Ihesu fili David miserere mei. Sic solent dicere qui ... [illegible]

[illegible]

posse sanari.
Videt et sequitur qui bo-
num quod intelligit opera-
tur. Vel illum sequi permitti-
tur. et hic tales uo-
lunt. et hic talis uo-
solum in deum prospectet.
sed et alios ad laudem
dei accendit. Unde sequitur
omnis plebs ut uidit dedit laudem deo.

corde suo firmo fixit et sic lux amisit et
illum dicens. Quid tibi
sa reparatur.
uis faciam? At ille dixit.
Domine: ut uideam. Et ihesus
dixit illi. Respice: fi-
des tua te saluum fecit.
Et confestim uidit: et sequebatur illum
magnificans deum. Et omnis plebs ut
uidit: dedit laudem deo. Et ingressus
perambulabat iericho. Ecce uir
nomine zacheus: et hic erat princeps
publicanorum et ipse diues. Et que-
rebat uidere ihesum quis
esset et non poterat pre tur-
ba quia statura pusi-
llus erat. Et precurrens
ascendit in arborem
sicomorum ut uideret
eum: quia inde erat tran-
siturus. Et cum ue-

cantum tumultus carnalium uiciorum
qui dissipant cogitationem hominis et
perturbant uoces orationis. ne ille
ad illuminandum uenire possit cor
hominis. sed iam credens sentiens
se grauari fantasmate peccatorum uel
ciorum. Vel iniustitie orationis sue im-
pedire ne ipse orare possit: arden-
tius clamat.
Non ex ignorantia querit. sed ut
ut rogetur. Non uires adorationem ex-
citet. quod intelligens cecus subiun-
git. Domine ut uideam. Non petit cecus aurum
uel aliquid temporale: sed tantum lumen. Imitemur
ergo eum quem corpore et mente audiuimus sana-
tum. petamus a domino lucem eternae uisionis
et dicet nobis deus. Respice. fides tua te saluum fecit.
Laudat plebs deum non solum pro impetrato
munere lucis. sed et pro merito fidei impetran-
tis. quia non solum laudat quod potentia
et misericordia illuminat. sed quia et clamore
fidei firmitate clamantis exaudit.
Quis de se desperet cum ad deum uenit
iste cum censibus ex fraude: per hoc ap-
paret quod non omnis diues auarus.
Ecce camelus deposita sarcina
gibbi per foramen acus transiuit et con-
tempto censu fraudium angustam por-
tam que ducit ad uitam ascendit. et quia
deuotione fidei ad uidendum salua-
torem quod natura minus habebat as-
censu arboris suppleuit. iuste quod
rogare non audebat dominum te suscep-
tionis benedictionem accepit. quam
desiderabat. Mistice zacheus qui
interpretatur iustificatus signat credentem
ex gentibus qui preoccupatione tempora-
lium depressi erant et minimi sed a domino
sanctificati qui intrante iericho
saluatorem uidere uoluerunt. deum fidei

Que turba non ipi-
te confusio uiciorum
dicitur que uel tacere
sapientem uidere negat.
Zacheus qui non ante tur-
bam sed plebem transgre-
dis scientiam que dabi-
tur aspicere.
Pusillus non malici-
a sed fide.
Qui a uia illa par-
te in sicomorus uel
non credentes in mis-
terium seruaret. et
gratiam seminaret sic
enim ueniat non prodit
et transiret ad gentes.

Pusillos pro
cones. ubi fu-
tur qui erat ibi

·1·

2

Respice. et dicit. ... xix

Sicomorus arbor moro similis foliis. Sed altitudine prestans. in qua ficus fatua. Crux que fideles ut ficus pascit. Ab infidelibus uidetur ut fatua. Qui pusillus ascendit dum quilibet humilis et seipse infirmat... stans in cruce crucis gloria... prophetat lauda bilem sicomorum transeuntem per domini ... si non dum ... solide ut ... tum ... lucis celestis sapientie intendit.

quã mundo amilit participare querẽt. sed turba .i. uiciorum consuetudo que ceco tũ clamanti increpabat. et hunc suscipientẽ tardat. sed sic amplius clamando cecus turbã uicit: ita pusillus terrena relinquendo. ar borẽ crucis ascendendo. turbã ob stantẽ transcendit clamans cũ apostolo. michi absit gloriari .n.i.d.n.

: arreptus eleuatũ elegit eligentẽ se.

Quod descendere de sicomoro. et sic in domo pare mansionẽ iubetur. hoc est quod apostolus ait. et si cognouimus secundum carnẽ christum. sed iam non nouimus. et si enim mortuus est ex infirmitate: sed iam uiuit ex uirtute dei.

Manebat aliquando dominus in domo principis phariseorum .i. iudeorum synagoga docebat. sed quia sabbato curantem peccatores recipientẽ. contra auaros disputantẽ. et condigna dei gerentẽ lingua uenenata carpebant: post hec eorum facinora discessit dicens. relinquetur uobis domus uestra deserta. hodie autem in domo pusilli zachei oportet illum manere. .i. noue lucis gratia coruscante in humilibus credentium nationum corde quiescere.

Stans autem. Aliis calumpniantibus hominem peccatorem ipse zacheus stans .i. in ea quod ceperat fidei ueritate perstitit. non solum se ex peccatore conuersum. sed et inter innocentes probat conuersatum. cum et aliis conuersatione innocentie uiuit. et quam aliis conuersione posset dare et non tantum. sed si quem defraudauit. primum est secundum legem reddere. deinde quod remanet pauperibus erogare. hunc fructum uite publicanus de sicomoro per sapientem stulticiam legit. quod rapta reddit propria relinquendo. inuisibilia contempnit. eis qui non dum uidet sequi uestigia concupiscit.

et loquebatur ueniens ad ipsum uenit omnium quam passionis et fidei iam sublimius uidit. uirtutem et agnoscere ardens. suscipiens indeter. quia per fidem: et amat amantem se.

nisset ad locum: suspiciens ihesus uidit illum. et dixit ad eum. Zachee: festi- [non iurati sed proprio nomine] [non dum audiebat uocem iuuamini affectu] nans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit: et excepit illum gaudens; et cum uiderent omnes murmurabant dicentes. quod ad hominem peccatorem diuertisset. Stans autem zacheus: dixit ad dominum. Ecce dimidium bonorum meorum domine do pauperibus et si quid aliquem defraudaui reddo quadruplum. Ait ihesus ad eum. Quia hodie salus domui huic facta est. eo quod ipse filius sit abrahe. [Non uenit uocare iustos] Venit enim filius

.i. Vidit magis zacheum sursum. Iam enim sub ueritate fidei uite fructus nouorum operum. uelut instructa altitudine operis eminebat.

Manifestum est iudeos semper genitum esse. et non intellexisse salutem. Vnde et apostolus petrum dicit. quia in uobis ad gentes spiritum habentes.

Salus que olim adorum domum implebat. hodie presentem [...]

ad Gal. vi.
ad cor.
Vr prosus
Ier. xxiii.
Ioh. xxiv. [illegible]
Act. xx.

genitū illuxit. eo quod et ipse perfecte credendo fit abrahe filius.

Et qui[a] iam in manibus sua iustitia non dedignatur exponere quod propter penitentiam peccatorum suscipiendam in terram ipse venit in terris. Ubi et se appellat filium hominis. Insinuet nobis dispensationem sue pietatis.

Hic est nobilis cui ceci dicebant: miserere mei fili david. Et cui turbe: osanna filio david. Benedictus qui venit in nomine domini. Qui instructus est a patre: postula a me et dabo tibi gentes in hereditatem.

hominis querere et salvum facere quod perierat. Hec illis audientibus adiciens dixit parabolam eo quod esset prope Ierusalem et quia existimarent quod confestim regnum dei manifestaretur. Dixit ergo. Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum et reverti. Vocatis autem decem servis suis dedit illis decem mnas. Et ait ad illos. Negotiamini dum venio. Cives autem eius oderant illum et miserunt legationem post illum dicentes. Nolumus hunc regnare super nos. Et factum est ut rediret accepto regno: et iussit vocari servos quibus dedit pecu

Hoc erit quando ille qui humilis apparuit in manifestissima claritate iudicaturus advenerit.

Filii non carne sed fide. qui sicut abraham iussu dei patriam obsequiis suis hereditatis deseruit. sic et ille qui celestium incolatum acquisivit et ipse. Nota non solum quod iusti perseverant. sed et quod de iniustitia convertuntur ad filios promissionis pervenerint.

Suscepta et commendata penitentia publicani divitis. per parabolam docet sibi magis penitentiam peccatorum quam iustitiam placere superborum. Laicique ingentibus de ignorantia legis humilibus quam in iudeis de iustitia legis superbientibus se esse regnaturum. Et quia discipuli audita passione et resurrectione ierosolimis implenda estimabant regnum dei mox esse venturum. hanc eorum ignorantiam illuminat. docet se primo regnum sui fidei toto orbe dispersurum. et in fine seculi iudicem omnibus regem esse venturum.

Excecatos iudeos relinquens: transit ad illum mandans gentes. quod longe a finibus terre clamabant ad dominum. Et que longe a proximis salus. dicit quia ubique presens longe abiisse quia idola colunt. sed et ipsi prope facti sunt in sanguine christi.

Vocat .x. servos. dum elegit discipulos lictura decalogi imbutos. Dat .x. mnas dum post resurrectionem aperit sensum ut spiritualiter intelligant legis dicta. Mna .x. dragmas appendit. et omnis scripture sermo qui unitate celestis perfectionem suggerit. quasi centenarius numeri pondere fulget.

Bon[i] ordo. Vocatur gentes et iudeos iniustitia quod noluerunt se regnare. Christum hanc promisit conparationem, ne diceretur michi declaravit propho in

Gen. xii.

in passione vero nobilis inperatur et cetera.

xxv. ps. ecce nomen domini venit de longinquo et cetera. in psalmo liii. ut est vir in domo abiit via longa. Et hec est cetera ... viderit inde plene et cetera.

ps. ii.

Ad eos .xii. vinee que dat et cetera. Iob .xl. diu dentes illa negotiatores et cetera.

adiuverit

et uno speculatores elegit misit. Et grandis lex qui habet in terra legis imbutos et postulat et instructos .x. mandatis tradidit. sic dixit tertio lex oblitum dicit.

Interlinear glosses:

sed perditos.

vel in fine quando omnis israel salvus erit.

verba legis mistica interpretatione discussa apostolis offerte. et ab eis fidei confessionem moresque probitatem recipite. Christum iudei et que quia

bus ipse sed carnem non solum presentem usque ad mortem crucifixerunt. sed et post resurrectionem eius miserunt persecutionem apostolis.

et predicationem regni celestis spreverunt.

decorem tamen melior possit fieri. Aliter: quod exigetur ab eo quod mecum accepit. Et mina unaquaque fecit quod meliora brevi propter v. sensus corporis. decem fecit, id est duplicia quod mistica hec et meliora. minam negotiatur accepit quia unum dominum, unam fidem, unum baptisma iussus est predicare.

mina ut sciret quantum quisque negociatus esset. Venit autem primus dicens: Domine, mna tua decem mnas acquisivit. Et ait illi: Euge serve bone, quia in modico fidelis fuisti, eris potestatem habens super decem civitates. Et alter venit dicens: Domine, mna tua fecit quinque mnas. Et huic ait: Et tu esto super quinque civitates. Et tercius venit dicens: Domine, ecce mna tua quam habui repositam in sudario. Timui te quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, et metis quod non seminasti. Dicit ei: De ore tuo te iudico, serve nequam. Sciebas quia ego austerus sum homo: tollens quod non posui, et metens quod non seminavi. Et quare non

Decem civitates sunt anime per legis verba ad gratiam evangelii pervenientes, quibus tunc glorificandus preponitur qui et pecuniam verbi digne deo commendavit. Unde apostolus: Que est nostra spes aut gaudium aut corona glorie? Nonne vos ante dominum Iesum.

In sudario pecuniam reponit qui ad predicandum idoneus officium predicandi vel suscipere renuit vel susceptum non bene gerit, sed percepta dona sub ocio corporis abscondit secum dicens: Sufficit mihi ut de me rationem reddam. Cur aliis predicem vel de aliis cogar reddere rationem? cum apud dominum illi etiam sint inexcusabiles quibus lex data est nec audito evangelio dormierint, qui per creaturam potuerunt creatorem cognoscere. Metit enim deus ubi non seminavit, id est et eos in pietatis reos tenet quibus verbum legis vel evangelii non innotuit. Timens quoque periculum iudicii requiescat ab administratione verbi. Nequam quia piger ad exercendum officium, superbus ad excusandum domini iudicium.

Per duos servos fideles utriusque populi

dedisti pecuniam meam ad mensam.

et ego veniens cum usuris utique

exegissem illam. Et astantibus

dixit. Auferte ab illo mnam. et

date illi qui decem mnas habet.

Et dixerunt illi. Domine: habet .x.

mnas. Dico autem vobis: quia omni ha

benti dabitur. ab eo autem qui non

habet et quod habet auferetur ab illo. Ver

umptamen inimicos illos qui no

luerunt me regnare super se adduci

te huc et interficite ante me. Et hi

dictis precedebat ascendens ie

rosolimam. Et factum est cum appropin

quasset bethphage et be

thaniam ad montem qui vocatur o

liveti: misit duos

discipulos suos dicens.

Ite in castellum quod

contra vos est: in quod

doctores. per .x. et .v. mnas. credentium

plebis. pronuntiemus quia verbum fidei vel verum

quam audire. vel male interpretando

corrumpere malunt. per inessio

ne curis inseminasti. quos verbum

dei nec audire corrigit. his.

Sed omne genus hominum iudic

iudicium discutiendum significat.

Ihesus. cum omnis israel salvus erit.

et plenitudo spiritualis gratie que modo

torpenter exercentur doctoribus

illius temporis habundantius conferet.

Tandem rex accepto a patre reg

no redit. quia peregrinantis ecclesie

semper statum conspicit. huic sermo

negociatorum pecuniam commodat.

illius modum consumat opifex

animat. hunc prudentem la

borantem ampliori gratia donat.

illum luxuriosa sectantem et eo quod

dedat privat. Iudicio non multi

qui ad discendum idonei videban

tur ob negligentiam suam inter in

doctos reputabuntur. Et qui simpli

mna percipient. Qui enim recipit prophetam

in nomine prophete mercedem prophete recipiet.

Finita parabola vadit ierosoli

mam. ut ostendat de eius natura

ne civitatis venturi parabolam

fuisse prefatam que non longe post et

ipsum occisura. et ubi di regem

in eius hostili clade sit punita.

Bethfage: viculus sacerdotum in mon

te oliveti. et tipum domus bucce. Be

thania: in illuc civitatis in latere eius

montis. et dicitur domus obedientie.

has omnes ierosolimam veniens presen

tia sua sublimavit. quia multos ante

passionem suam docendo per confessionem

domus et obedientie spiritualis imple

introeuntes. invenietis p
ullum asine alligatum. cui
nemo unquam hominum
sedit. Solvite illum: et ad
ducite. Et si quis vos inter
rogaverit quare solvitis sic
dicetis ei quia opera ei domi
nus desiderat. Abierunt
autem qui missi erant: et in
venerunt sicut dixit illis stan
tem pullum. Solventibus
autem illis pullum:
dixerunt domini eius
ad illos. Quid sol
vitis pullum? At
illi dixerunt quia
dominus eum necessa
rium habet. Et duxerunt il
lum ad ihesum: et iactantes vestimenta
super pullum imposuerunt ihesum. Eunte

---

pleuit. que bini in monte o
liueti sunt posite. v in ipso dño
qui nos unctione spiritualium
carismatum et scientie pietatisque lu
ce resovet. et qui non vult abscon
di civitate super se posita: mit
tit discipulos in castellum quod est contra
eos. ut per eos totum [illegible]
munitiones penetret.

Alligatus vicio perfidie. un quo
ad dicit dño. errore famulaba
tur. sed dominatum est vendicare non po
tuit. quia [illegible] fecerat: non natura sed
culpa. et [illegible] cum dominus dicitur. [illegible] agn
oscitur. [illegible]
[illegible]
dns. Marcus att. ante ianuam liga
tum. quia extra xpm quicumque est: foris
est [illegible] quia in xpo: foris non
est. In bivio quoque ligatus stabat. quia
non unam fidei viam tene
bat. sed pluribus erroribus deser
viebat. de quibus apte subdit: So
luentibus autem.

Mecos. sed dominos quia non unius super
sticionis cultor. sed pluribus [illegible]
[illegible] spirituum ad varios inptabat e
rrores.

Ne despicias hunc asellum. qui sic
investitu ovium sunt lupi rapaces.
ita sub [illegible] corporis quod [illegible]
[illegible] vellus [illegible] plena
[illegible]
[illegible] suas tenebras defendit. [illegible]
[illegible] possessores [illegible] sed per quem
[illegible] potestas apparet: cedentibus adversariorum
[illegible] quam dominus corde potest adducere.

Vestimenta apostolorum: doctrina [illegible]
[illegible] dissertio scripturarum [illegible] spiritu
alis. quibus illi corda hominum [illegible]

Tamen alligatum non possideant. ideo solvit
ut teneat.

Ab. Quicumque solutis ut [illegible] erunt [illegible]
luta in celo.

Quod solven
do pullo [illegible]
duceret. [illegible]
[illegible]
[illegible]
quia magistri
[illegible] quod doctorib'
ribus ad salu
tem gentium ve
nientibus ob
[illegible]

Creses evangelis
te quod fere scripse
[illegible] pullum [illegible]
y [illegible]
Mathe' quod heb
raice scripsit.
et asinam solutam
et adductam refe
rt. ut hebree
quod gentis super
[illegible] non desp
[illegible] monstret
esse salutem.

Introeuntes in
mundum potesto
res. invenimus
[illegible] nationum
perfidie [illegible]
[illegible] et asina
[illegible] cui nemo [illegible]
[illegible] Nullus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible marginal notes at upper left]

B. Contra alios euangelistas non discipuli sed turbe

ante illo: substernebant vestimen

ba substernebant. Secundum marcum qui exempla sequentes carnem pabula

ta sua in via. Et cum appropinqua

mentia edomant. Vel domino tenere ad mitem parent et sequentibus via preparant

ret iam ad descensum montis O

bant exempla.

liueti: ceperunt omnes turbe descen

dentium gaudentes laudare Deum

B. Maxime de resurrectione lazari quam nuper

uoce magna. super omnibus quas

facta erat. Nam et propterea obuiam uenit ei turba: quia hoc signum

uiderant uirtutibus

Cabonum pro singu

Cett. Cetero uenit in

dicentes. Benedictus

lari et immunis et immunes faciens.

nomine patris mei.

qui uenit in nomine do

mini: pax in celo et gloria

in excelsis Deo. Et qui

dam phariseorum de tur

bis dixerunt ad illum.

Magister increpa

Ut turbas laudantes

discipulos tuos. Quibus

et discipulos ad laudandum turba

incitantes.

ipse ait. Dico uobis quia

si hi tacuerint lapi

hec corde perfectos suos in ecclesia agit.

des clamabunt. Et ut

simul. quia si damnationem suam preuiderent

appropinquauit: ui

ipse gemitu mollito corde lapideo erga amorem sum

dens ciuitatem fleuit super

---

nū factū ei audie

rant ab eo laudant.

et de signis et doctrina

que fecit cum ascendit

ad diem festum prophe

B. gte quod iohannes narrat.

Obuiam uenientium

cum descitia quem

uera docente noue

rat: cum magnum ap

pellari audiuntur di

sciplos ei quem melius

cedentem redarguen

dos estimant quia ille

instruerat quem

dominum appareret esse premeditata.

Crucifixo domino

apostolis pre timore tacenti

bus petre quod scisse

apostolis monumenti

tis dominum dominum appre

clamabant. Cum isti

esset tacentes con

gente uisi l ut

ad laudem dei conue

dere admirantur.

---

nuda ac frigida contegunt. Vel thecā

tur hiemem seniorem Christum.

B. Dum ipso sedente preter Christum.

discipuli uestimenta in uia sternunt.

qui corporis sui exuentes amictū.

simplicius sanguine suo uiam parant

ut inoffenso gressu in celestem ierosolimam

imam quo ihesus dux ueniret tendat. id est ad

ueram pacis uisionem.

Descendente domino de monte oli

ueti. id est humili ante se ad misericor

tatem uite carnis illo quem erat in for

ma dei: cum eo descendunt turbe

id est humiliant sub manu eius quia

in uia indigent et in alto exaltent.

Frequenter ingressus est ciuitatem

ierusalem. sed non cum his laudibus non ue

uocatur quia sepe fugatur: ut in. cum

his laudibus ascendit passurus quia

iam tempus est ut amplius illorum ad usus

se exitaret inuidia. quia iam tempus

passionis instabat.

B. Turba post modicum crucifige eum

regem appellat. expectantem sed ut eam

ne cum istis filium uenisse declarat.

ut ad usum se testimonium et omnia

tur ab iniustis.

Sicut nascente domino hominum tam

gloria agmina celestia decantab

ant. gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bo

ne. Sic eius est mors triumpha

homines concinunt pax in celo et gloria

in excelsis.

Quod dominus secundum historiam semel fecit.

plangit reprobos qui nesciunt cur

plangantur. Sed exultant in rebus pes

simis cum electorum lacrimis plangerent

quod impunitate sua diem suam habe

bant. et pacem huius exhabu

dantia temporalium. et supplicia eternaliter absconduntur.

dunt abscondita sunt eorum. quia refugiunt futura pendere que temporalem leticiam perturbarent. Sed venient dies quando anime exeuntes a corpore ibi demones inimici circumdabunt vallo. trahentes eas ad societatem sue damnationis. et undique circumdabunt. et coangustabunt. quando non solum operis

sed locutionis et cogitationis iniquitates ante oculos eorum replicabunt. et ad terram prosternent cum caro in pulverem redigetur. filii et cadent cadent. in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. que cogitationes et per lapides signantur: cum subditur. et non relinquent in te lapidem super lapidem.

Perversa etiam cum perverse cogitationi perversiorem adicit: quasi lapidem super lapidem struit. sed cum anima ad ultionem rapitur: tota cogitationum constructio dissipatur. et hoc ideo: quia non cognovit tempus visitationis sue. Perversam enim animam deus visitat. aliquando precepto. aliquando flagello. aliquando miraculo. sed quia superbiens contempnit. nec de malis suis erubescit. in extremo inimicis traditur. cum quibus in extremo iudicio damnationis societate colligatur.

B Sicut in civitate est templum: sic in plebe fidelium vita religiosorum. sed multi dum per religionis habitum sacrum ordinem locum percipiunt: religionis officium in mercimonium terrene negotiationis convertunt. In templo vendunt qui id quod quibusdam iure competit ad premium largiuntur. Iusticiam vendunt: qui hanc pro premii acceptione servant. Emunt in templo: qui dum id quod primo persone debent: negant dato patronis premio.

illam dicens. Quia si cognovisses et tu. Et quidem in hac die tua que ad pacem tibi. Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: et circumdabunt te inimici tui vallo. et circumdabunt te et coangustabunt te undique: et ad terram prosternent te et filios tuos qui in te sunt. Et non relinquent in te lapidem super lapidem: eo quod non cognoveris tempus visitationis tue. Et ingressus in templum: cepit eicere vendentes in illo et ementes dicens illis. Scriptum est. quia domus mea domus

Dum cernere dat suo lapidantibus mala ventura in prosperitate: habes bona presentia que ad pacem tibi possunt esse temporalia. et cur hoc: subditur. Quia non previdens mala que ei ventura sunt.

Cum ierusalem in sui constructa perduravit diutius eversa fuisset: apparet illa verba ex toto fuisse destructa: cum nunc eius situs cognoscitur. subditur. eo quod non cognoveris tempus visitationis tue. adventum filii dei in carne.

Post eversionem urbis ingressus templum eicit vendentes: per hoc innuens quod in ruina populi maxime ex sacerdotum culpa fuit. dum eum vendentes et ementes ostendit ... personarum possessio.

[illegible]

orationis vocabitur. Vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et erat docens cotidie in templo. Principes autem sacerdotum et scribe et principes plebis querebant illum perdere: et non inveniebant quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus erat audiens illum. Et factum est in una dierum docente illo populum in templo et evangelizante: convenerunt principes sacerdotum et scribe cum senioribus et aiunt dicentes ad illum. Dic nobis in qua potestate hec facis: aut quis est qui tibi dedit hanc potestatem. Respondens autem dixit ad illos. Interrogabo vos et ego unum verbum. respondete mihi. Baptismum iohannis de celo erat an ex hominibus? At illi cogitabant inter se dicentes. quia si dixerimus de celo. dicet. Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus ex hominibus: plebs universa lapidabit nos. Certi sunt enim iohannem prophetam esse. Et responderunt se nescire unde esset. Et ihesus ait illis. Neque ego dico vobis in

Erat pecorum. quibus dicitur. fecistis domum meam speluncam latronum. quia dum pro usu loco tenetur religionis. ibi pravitas occiditur, ubi probitatem viviticare debuerit. Sed quid per usu sua presertas pagina dominus nos indesinenter instruit. recte subditur. et erat docens in templo.

Ideo non poterant perdere. quia timebant tumultum populi. vel ideo volebant per

Poterat apta responsione temptatorum calumpniam confutare. sed prudenter interrogat. ut suo silencio. vel sua sententia condempnentur.

Quem confitemini de celo habuisse prophetiam: in testimonium perhibuit. et ab illo audistis in qua potestate ego faciam. quod illi intelligentes dubitant quid debeant respondere.

Propter duas causas veritas querentibus

Principibus sacerdotum

XX

Omnia ... principes litium Pilato ... tradentes.

Quia unde ... audire ...

est abscondenda. vel quia nondum capaces sunt ad audiendum: unde dicit: multa habeo vobis dicere. sed non potestis portare modo. vel quia eret odio et contentu quaerentium: unde dicit: Nolite sanctum dare canibus.

Vinea domini sabaoth: domus israel. coloni: operarii. qui ad excolendum hora prima. tercia. sexta et nona sunt conducti. Peregre fuit: quia in presens est cum unicuique liberum pandit arbitrium de aliquid.

Primus servus qui mittitur. moyses legislator. qui per .xl. annos fructus legis quaerebat. sed cesus, sic dimittitur inanem. quia irritaverunt moysen in castris et aaron sanctum domini. unde dicit: et vexatus est moyses propter eos. quia et cetera. de quibus ipse ait. Uva eorum uva fellis. et botrus amarissima. vinum eorum fel draconum.

Alter servus est prophetia. qui post moysen colonos vinee psalmodie modulamine et cithare dulcedine ad exercitium boni operis invitaret. sed et hunc contumelia affectum dimiserunt inanem dicentes. Que nobis pars in david. aut que hereditas in filio ysai. Qui cum per hac vinea ne penitus exstirpetur: exorat. domine deus virtutum. converte. respice et visita vineam istam.

Alii perpendant iudeos non pignorantiam a crucifixisse filium dei. sed per invidiam. Intellexerunt enim hunc esse cui dictum est. Postula a me et dabo gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terre. Et quod consulentes dixerunt. Ecce mundus totus post eum abiit.

qua potestate haec facio.
Cepit autem dicere ad
plebem parabolam hanc.
Homo plantavit vi-
neam et locavit eam colonis.
et ipse peregre fuit multis
temporibus. Et in tempore misit ad
cultores servum. ut de fructu vinee
darent illi. Qui cesum dimiserunt eum
inanem. Et addidit alterum servum
mittere. Illi autem hunc quoque ce-
dentes. et afficientes. contumelia.
dimiserunt inanem. Et
addidit tertium mit-
tere. qui et illum vulnerantes
eiecerunt. Dixit autem
dominus vinee. Quid faciam? Mittam filium meum dile-
ctum. forsitan cum hunc
viderint verebuntur.
Quem cum vidissent colo-

tum et scribis de sua in interrogatione confutatis. dominus qui cepit prius quaerere ad illos. nunc vertit ad plebem quae sua verba libentius audiebat. aliquid metuens. parabolam. qua et illos impietatis arguat et regnum dei ad gentes transferendum ostendat.

Tertius servus: chorus prophetarum. qui populum corruptelam in alia quam ubi necesse in universis predicabant. sed et illos per secutum sunt et ceciderunt. Cuius vinee sterilitatem ieremias deplorat dicens. Ego plantavi te vineam electam. quomodo conversa es in pravum vinea aliena.

de hac materia .ii. q. xx.

de hac materia .ii. Re. xx. et .iii. Re. xii.

ni. cogitauerunt inter se dicentes. Hic est heres. occidamus illum: ut nostra fiat hereditas. Et eiectum illum extra uineam: occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus uinee? Veniet et perdet colonos istos: et dabit uineam aliis. Quo audito: dixerunt illi. Absit. Ille autem aspiciens eos ait. Quid est ergo hoc quod scriptum est. Lapidem quem reprobauerunt edificantes. hic factus est in caput anguli. Omnis qui ceciderit supra illum lapidem: conquassabitur. Supra quem autem ceciderit comminuet illum. Et querebant principes sacerdotum et scribe mittere in illum manus illa hora: et timuerunt populum. Cognouerunt enim: quod ad ipsos dixerit similitudinem istam. Et obseruantes miserunt insidiato-

Contradicunt sententie quam contra se prophetia sua dicta cognoscunt. Quod enim in uinea gerebatur in parabola continetur intelligunt. Negant quod iudicis iusti fore diuine sententie legis quod ipsi spiritualiter ad gentes transferret. Quod saluator respondeat attende. Quod est.

et sic dominantur eis. sic et o. c. i. e. hereditate que est ecclesie. quam non moriens pater reliquit. sed ipse morte sua emptam resurgendo possedit. Hanc uidentes per se uoluerunt. dum hoc quod per est extingere conantur. iusticie dei non sunt subiecti: sed suam constituere uolentes.

Mutato ordine mutatur. occiderunt et eiecerunt extra uineam. in quo penitentia eorum notatur. quia post resurrectionem predicantibus credere noluerunt. sed quasi uile cadauer proicientes gentibus suscipiendum dederunt.

Moraliter uinea locatur: cum misterium baptismi fidelibus ad exercendum opere committitur. Mittuntur ues serui: ut de fructu accipiant. cum lex psalmodie et prophetia ad bonum agendum ortantur. sed contumelys affecti uel cesi eiciuntur. cum sermo auditus uel contempnitur uel etiam blasphematur. Illum uero in filium heredem occidit: qui filium dei conculcat et spiritum quo sanctificatus est contumeliam facit. Vinea aliis datur: cum gratia quam superbus abicit humilis donatur. Sed et clerus manum mittere querunt sed timore retinentur. cum falsi fratres unitatem ecclesie propter bonorum multitudinem uel erubescunt uel timent impugnare.

res qui se iustos simularent ut caperent eum in sermone: et traderent illum principatui et potestati presidis. Et interrogaverunt illum dicentes. Magister scimus quia recte dicis et doces. et non accipis personam sed in veritate viam dei doces. Licet nobis dare tributum cesari an non? Considerans autem dolum illorum dixit ad eos. Quid me temptatis? Ostendite mihi denarium. Cuius habet imaginem et inscriptionem? Respondentes: dixerunt ei. Cesaris. Et ait illis. Reddite ergo que cesaris sunt: cesari. et que dei sunt deo. Et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe. Et mirati in responso eius: tacuerunt. Accesserunt autem quidam saduceorum qui negant esse resurrectionem et interrogaverunt eum dicentes. Magister: moyses scripsit nobis. si frater ali

Cum nuper sub augusto iudea romanis stipendiaria facta esset: pharisei qui de iustitia legis applaudebant. qui decima et primitias deo dabant: tributum homini solvenda negabant. propter quod seditione postea regnum et tota patria destructa sunt.

Vel sic cesar exigit impressionem imaginis sue sic et deus animam lumine vultus sui signatam.

Alia imago dei. alia mundi. Si igitur Christi non habent imaginem cesaris. cui censum dedit: sed non de [illegible] dit. sed mundo reddidit quod erat mundi. et tu si vis nullis obnoxius esse cesari. noli habere que sunt mundi. Si habes divitias obnoxius es cesari. Si vis [illegible] nichil debere: omnia relinque. et Christum sequere. et tu prius que cesari sunt reddenda debentur. quia non potest quis esse domini nisi prius mundo renuntiaverit.

Qui resurrectionem corporum non credunt. et animas putant interire cum corpore: turpissimas fabulas fingunt. que deliramenta arguunt eos qui resurrectionem asserunt. possunt autem fieri in ingente eorum [illegible] quod accidit. [illegible] omnis

Si in lege littere cogebatur mulier uiuere ... in lege spiritus commendatur castitas.

cuius mortuus fuerit habens uxorem. et hic sine
filiis fuerit. ut accipiat eam.

reprobi sunt. qui tota hac uita que
vii. diebus est. steriles a bono sunt.
Quibus usque mortuis: ad ultimum
una mundana conuersatio que sine
fructu est transibit.

frater eius uxorem et suscitet semen fratri suo. Septem ergo fratres erant:
et primus accepit uxorem et mortuus est sine filiis. Et sequens
accepit illam: et ipse mortuus est sine filio. Et tertius acce
pit illam: similiter et omnes septem et non reliquerunt se
men et mortui sunt. Nouissima
omnium: mortua est et mulier. In resu
rrectione ergo cuius eorum erit uxor? Si
quidem septem habuerunt eam uxorem.
Et ait illis Iesus. Filii seculi huius nubunt
et traduntur ad nuptias. Illi uero qui
digni habebuntur seculo illo et resu
rrectione ex mortuis: neque nubent
neque ducent uxores. neque enim
ultra mori poterunt. Equales
enim angelis sunt et filii sunt Dei.
cum sunt filii resurrectionis. Quia
uero resurgant mortui: et moyses

B

Cum omnes boni et mali sint re
surrecturi. et absque nuptiis
mansuri: dominus tamen non ad gloriam
resurrectionis exiret. de solis
electis disserit. Si autem in re
surrectione neque nubent. non di
u. Resurgent ergo corpora que pos
sint nubere et ducere quod dicitur de his qui
habent membra genitalia sed nulla uo
luntate uel necessitate nubendi
mancipabuntur. Et nota cum in
sidiatoribus et oculeatoribus secre
ta misteria loquatur: non dicit sein
dat cambus sed ad erant multi ido
nei. quos propter aliorum immundi
tiam: non oportebat negligi.

Cum connubia propter filios. filii propter suc
cessionem successio propter mortem
ubi ergo non est mors neque connubia.

Postquam proposite questioni de resur
rectionis conditionibus satisfecit:
de ipsa resurrectione contra eorum
infidelitatem agit.

et tanta spiritualis

conuersatio.

et sine labe corruptionis

uisione fruuntur.

et quem uos recipitis. alioquin poterat aptiora de resurrectione
testimonia dare propheta. sed propheta saducei
non recipiunt.

quiam moryeuerat qui dicebat,

oſtendit ſecus rubū. ſicut dicit dn̄m dm̄ abraham,

probat quia poſt mortē permanet. non dicet deus non exiſtentium. et ſic inuodicit reciperi reſurrec

et dm̄ yſaac. et dm̄ iacob. Deus autē non ē mortuorum ſed

no. quia cum animab' bn̄ uel male geſſerūt. Deum uita.

uiuorum. Omnes enim uiuūnt ei. Respondentes autē

B conſutati iſermonib' non apli in

quidā ſcribarū dixerunt. Magiſter bn̄ dixiſti. Et am

to gaunt. ſed apte prophetiſſi romane poteſtati tradunt. ex quo intelligunt ingenia iudiciẽ poſſe

plius non audebant eum quicquā inter

dem ſuparī. ſed difficile ſquieſcere.

rogare. Dixit autem ad illos. Quomodo dicunt xp̄m filiū dauid eē. et ipſe dd̄ dicit in libro pſalmorum. Dixit dn̄s dn̄o meo ſede a dextris meis donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedū tuorum. Dauid ergo dn̄m illū uocat. et quomodo filius eius ē. Audiente autē omi populo. dixit diſcipulis ſuis. Attendite a ſcribis qui uolunt ambulare in ſtolis. et amant ſalutatiões in foro. et primas cathedras in ſynagogis. et primos diſcubitus in conuiuiis. Qui deuorant domos uiduarum. ſimu

Non reprehendit quia dauid filiū dicit. ſed quia dei filiū non credunt.

(glosses: pat. — filio. — non ad horā. — inobedientes. — ſubiecta uel nolentes uel uolentes. — Et purus homo. — qui uolunt ambulare cultorib' ueſtitus induunt. — publice procede. quod reprehendit induite quia in ducebat. p. r. b. — que hñt affectū religionis ſed)

Conſumatur' precepta dn̄s. in fine teſtamenti ſui finem concludit. ut dn̄m ihm ueri dm̄ et uerū hoīem ad dexterā patris ſede credam'.

B Quod a patre ſubiciunt inimici: non infirmitate filii ſed unitate nature quia in alio alter operatur. ſugat. Nā et ſi filii ſubic inimicos patri: quia pat clarificat filiū tuum.

Iſtud dicere ē: equalē ſibi filiū generare dn̄o. non ſcd̄m quod deo nat' ſed ſcd̄m quod de patre ſemp fuit.

Quo m̄ impugnantia hec ſcd̄m uerum intellectum.

B Simplici ūre iubent attendere auane glē cupidis. ne uel eorū ſimulatione decipiantur. uel eorum exemplo ad amorē tp̄aliū inflāmentur.

B Non ſalutari in foro. ſed primas ſedes uetat eis. quibus debetur ex ordine officii ſed eis qui indebite amantur. animū enim. in gradū redarguit. non quia caret culpa ſui forū hab' ut ē uelit. q

B Marc. Qui deuorat. d. u. ſub optentu plixe orationis. qui religioſiores apparent.

2

necesse sibi provide.

lantes longam orationem hi accipient damnationem maiorem. Respiciens autem: vidit eos qui mittebant munera sua in gazophilacium divites. Vidit autem et quandam viduam pauperculam minuta duo mittentem et ait. Vere dico vobis quia vidua hec paupera plusquam omnes misit. Nam omnes hi ex habundanti sibi miserunt in munera dei. hec autem ex eo quod deest omnem victum suum quem habuit misit. Et quibusdam dicentibus de templo quod bonis lapidibus et donis ornatum esset: dixit.

B Cum pendit deus quantum in ei sacrificio. quidquid proferatur.

prolixius orant. id est ab infirmis quibus blandiuntur et precio suorum consciencia turbatis. qui patronum laudes et pecunias accipiunt. quorum oratio fit in peccatum. id est non solum pro aliis non possunt intercedere sed nec sibi ad salutem proficere. immo pro ipsis orationibus dampnabuntur.

B Cum appetitores primatus et vane glorie convenientes esse monuerat: et dona ferentes in commune dominum certo examine discernit ut retribuat singulis secundum intentionem cordis.

B Iudeus ex habundanti mittit. qui de iusticia sua presumens ita orat apud se. deus gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum. vel omnis ecclesia divitum in munera dei esse mittunt: quecumque omne quod vivit non sui meriti sed divinum muneris intelligit dicens. deus propicius esto mihi peccatori.

decet sedere in cathedra moysi.

B Maiorem. In hoc insinuat illos et quod in angulis stantes orant. ut videantur ab hominibus: dampnationem quod iniusti. sed scitos maiorem.

B Gaza divicie. philaxa servare. unde gazophilacium: archa habens foramen desuper. in quam mittebant sacerdotes donaria populi. quod erogabantur ad necessarios usus templi. porticus etiam in qua archa servabatur. gazophilacium dicebatur. Unde hic locutus est ihesus in gazophilacio docens in templo.

B Alibi. Divites qui in gazophilacium munera mittunt: iudei de iusticia legis elati. Vidua ecclesia pauper cuius vir ipse mortem pro nobis et in celi penetralibus ab oculis est occultatus: quasi in parte aliena regionis vivit. hec pauper quod superbiam et concupiscentias mundi abiecit quod in gazophilacium minuta duo mittit. quia in conspectu divine maiestatis ubi nostri operis oblationes quicumque certo suo numero significate servantur. vel dilectionem dei et proximi. vel fidem et operationis sue minuta defert. que consideratione sue fragilitatis minuta sed intuitu pie intentionis magis accepta: quam cuncta superbientium iudeorum opera.

Gaza divicie. philaxe: servare. unde gazophilacium.

B Post oblationem vidue in qua ecclesia degentibus signatur: destructio templi supponitur ut velamento litere occultantis recondito: facie nuda esse incipiant patescere. Curavit enim deus civitatem et templum et omnia figuralia subvertere. ne quis post adventum rei adhuc occurrere vet.

XXI

de templo quod lapidibus bonis

Quia laudantibus edificationes templi predicit omnia destruenda. discipuli sicut marcus ait. petrus et iacobus et iohannes et andreas separatim querunt tempus et signa predicte destructionis.

hec que videtis: venient dies in quibus non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Interrogaverunt autem illum dicentes. Preceptor: quando hec erunt? Et quod signum cum fieri incipient? Qui dixit. Videte ne seducamini. Multi enim venient in nomine meo dicentes. quia ego sum: et tempus appropinquabit. Nolite ergo ire post illos. Cum autem audieritis prelia et seditiones. nolite terreri. Oportet enim primum hec fieri: sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis. Surget gens contra gentem et regnum adversus regnum. et terremotus magni erunt per loca. et pestilentie et fames. terroresque de celo et signa magna erunt. Sed ante hec omnia inicient

Imminente ierosolimorum excidio. multi fuere principes qui se christos esse et tempus libertatis appropinquare dicerent. Temporibus quoque apostolorum heresiarche multi processerunt qui venire iam falsitates diem domini instare predicabant quos et apostolus redarguit.

Hec a passione domini in iudea acciderunt quibus ne territi apostoli urbem et iudeam desererent admonentur quia non statim finis sed post quadragesimum annum.

Horum alia e celo alia e terra alia ab elementis alia ab hominibus. Surget gens. ecce perturbatio hominum. Terre motus. ecce respectus ire desuper. pestilentie. inequalitas corporum. fames. Ecce sterilitas terre. terrores de celo. ecce inequalitas aeris que quandoque motibus delinquentium motibus feriuntur.

Mistice. Regnum contra regnum. et pestilentie eorum quorum sermo ut cancer serpit. et fames audiendi verbi dei. Commotio terre a veritatis fide separatio hereticis intelligitur qui contra se invicem dimicantes ecclesie

uob manus suas 7 persequentur tradentes in synagogas 7 custodias trahentes ad reges 7 presides pp nomen meu. Continget autē uob in testimonium. Ponite ergo in cordibus uris non premeditari quemadmodum respondeatis. Ego enim dabo uob os 7 sapientiam: cui non poterunt resistere 7 contradicere omnes aduersarii uri. Trademini autem a parentibus 7 fratribus 7 cognatis 7 amicis: 7 morte afficient ex uob. Et eritis odio omnibus pp nomen meu: 7 capillus de capite uro non peribit. In patientia ura possidebitis animas uras. Cum autem uideritis circumdari ab exercitu ierlm: tc scitote qr appropinquauit desolatio eius. Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes: 7 qui in medio eius discedant. 7 qui in regionibus non intrent

armatos. xl. diebus macte debella se 7 nulla inter manus inmolan tur ... quo aū merito hec ongerit sub infert. 7 ante.

Nolite tūc uos ... ego sum qui loquor.

uictoriam faciunt. De signis autem de celo ... pitur uitimandum.

Et capillus n̄ solū uiri ossa 7 fortia gesta 7 dicta ... capilli 7 cogitationes que de corde ... tibui....

Patientia radix 7 custos omnium uirtutum. In hac ergo animas que corpus possident. possidere cū ipsas ad patiendū ... tatione regimus. Vera aū patientia ē aliena mala equanimiter pati ... qui mala irrogat ... dolore moueri.

Ecclesiastica ystoria narrat ... anos qui in iudea erant ... aduenere excidio ab angelo monitos fuisse ... ne ... pella ... de solatio ... ipsos habitasse.

Hec pressura et ira usque hodie
populo illi per omnes gentes disper
so durat. non tamen in eternum dura
bit. Unde post ordinem pressure de
mum subiungitur. donec imp
leantur t. n.

(B.) c. domini sanguinis.
irae. Quia dies ultionis hi sunt. ut
c. quam
impleantur omnia que scripta sunt. Ve
unde ut maris filiorum sarcina pregravate fuge necessitatem impediens.
autem pregnantibus et nutrientibus
in illis diebus. Erit enim pressura magna super terram. et ira po
.i. ignitione gladii. qui. telo. omnis labor hominis et ... el.
pulo huic. Et cadent in ore gladii et captivi ducentur
totum consumitur ...
in omnes gentes et ierusalem calcabitur
a gentibus. Donec impleantur tem
(Sol ... luna ...)
pora nationum. Et erunt signa in
gunte autem quando veniat dies domini magnus et horribilis. et hic tempus antequam qui erit
sole et luna et stellis: et terris pres
tribulatio magna: quale non fuit ab initio mundi neque fiet.
c. prenuntiat hec quod iohannes in ...
sura gentium pre confusione soni
seculi mutabilia ... ab initio ... (B) c. hec de ipso adventu
tus maris et fluctuum: arescenti
omnes virgines prudentes et fatue insolito clamore suscitate lam
bus hominibus pre timore et ex
pades ornant. i. opera secum inviant. pro quibus ... cum timore ...
pectatione que supervenient uni
infantem ... discernuntur expectant adventum. ... universo
verso orbi. Nam virtutes celorum
sus orbis absque timore iudicis agetur. c. Unde apostolus. Cum dixerint pax
movebuntur. Et tunc videbunt
et securitas supveniet repentinus interitus. ... sine expectatione
filium hominis venientem in nu
(... ad ...)
districti examinis qui in mundo floruerunt exarescent si fideles ...
be: cum potestate magna et ma
(... ad ...)
opibus ... marcescet ... anglice potestates tremunt ...
iestate. His autem fieri incipien
pectum iudicis. Unde iob. Columpne celi contremiscunt et p. a. e.
tibus: respicite et levate capita
vestra. quoniam appropinquat redemp

(B.) Hec est plenitudo donec gentium
intrauit. ut sic omnis israel sal
vus fiat. et qui usque ad solum proprie
nativitatis gavisus est redeat.
Modo autem impletis temporibus natio
num et omni israele salvato sequa
tur: omnes ex ordine ponit. Na
et hec secundum matheum apostoli que
sierunt. non solum templi evertendi
tempus sed et signum adventus eius et
consummationis seculi erit. l. m. s.

Propinquante extremo iudi
cio. sonitus maris et fluctuum con
funditur. terra orbis perturbationibus se
invicem coloris inficietur. mar
tira celi luminaria perculsa
novo horrore radiis turba
tam faciem velant quia appro
pinquante divino suo electi
ta quasi patientia mutatur
et tremunt.

(B) Que in humilitate positi au
dire noluerunt. ut terrore eius
tanto nunc districtius sentin
ant: quanto nunc corda ad eius pa
cientiam non inclinant. quia vero in con
spectu suo hi dicta sunt: mox ad
consolationem electorum supponit.
his autem f. in. Cum plage cre

tio u̅r̅a. Et dixit illis similitudinem.
Videte ficulneā et omnes arbores cū
producunt iam ex se fructū. scitis
quoniam prope est estas. Ita et uos cū uideri
tis hec fieri: scitote quoniam prope est regnū

dei. Amen dico uob: quia non | de mor
te ad mortē. | ca. omne humanū genus. l' genus iudeoꝝ: que n̄ deficiet donec ueni
preteribit generatio h
at dies iudicii. | c aetheriū nō
donec omnia fiant. Celū
etheriū | c innouabunt̄ deposita priori forma. p̄manē
et terra transibunt: uerba
te ā substa. Vn̄ d̄r. t̄ra in etn̄ū stat.
autem mea non transi
c et cū u̅b̅a mea ita absq; dubio sīt
bunt. Attendite autem
implenda: uidete ne u̅ō cessatione uel mora si
uobis ne forte grauen
tis ocium epule. et ebrietati. et secularib' curis. sic q̄dam erunt tēpe
tur corda u̅r̅a in crapula et ebri
omnium eius iudicii. de q̄b' d̄r cū dixerint pax et securitas sīc uem
etate et curis huius uite et super
et repentin' interit'.
ueniat in uos repentina dies illa.
c in sp̄at'. et ipso retinens q̄d semel cepit.
tanquam laqueus enim superueniet in omnes qui
c quib' | c omni tēpore
placent illecebre h' mundi.
sedent sup faciem omnis t̄re. Vigilate itaq; omni tē
n̄ q̄bd' certis dieb' ul horis.
pore orantes ut digni habeamini fugere ista om
c hec sumā ē uirtutū ut in p̄sentia iudicis sui securū ass
nia que futura sunt. et stare ante filium hominis.
tere.
Erat autem diebus docens in templo: noctibus uero

Regnū dei e
stām compa
rat. quia tunc
merores n̄ri
nubila t̄nsi
bunt. et eius
dies uite sub
claritate sol
fulgebunt.

Et que dico
subcertiuni
ne expectate.

lescunt. cū t̄ror iudicii com
motis in terris ostendit̄. leua
te. e. exhilaratate corda u̅r̅a.
quia dū finit̄ mūdus cui ami
ci n̄ estis: prope ē redemptio q̄
q̄sistis qua̅ n̄ mūdus despici
despici debeat: ꝑ uida cōpati
one manifestat̄. Videte. f.

Sicut ex fructu arbor' uicina
estas cognoscit̄: ita ex ruina
mundi prope ēē regnū d̄i cognos
cit̄. ex his ub' ostendit̄ quia fru
ctus mūdi ruina ē. ad hoc enī
crescit ut cadat. ad hoc germi
nat ut quecūq; germina
uerit. cladib' ꝯsummat.

Hic in corporū natura. celo. et
terra durabili' ē. nichil transit
uelocius q̄. sermo. Vba quo
usq; imꝑfecta sunt: u̅b̅a nō
sunt. si ꝑfecta sunt: iam oīo
n̄ sīt. Neq; enī ꝑfici n̄ t̄nse
undo possunt. Ait g̊. Celū et c.
t. q̄i omne q̄ ap' uos durabile
ē sine mutatione ē. ad etin
tatē durabile n̄ ē. et omne
q̄d ap' me t̄nsire cernit̄: fix
n̄ et sīn t̄nsitu tenet̄. quia sermo
m's q̄ transit. sententias ma
nentes exp̄imit.

XXII

Pascha non a passione sed a transitu nominatur. quia illo die exterminator per egyptum vel omnes israelitas populum suum quo nomine significabatur agnum in hac die de mundo ad patrem transiturum. Iterum pascha et azima non hec distat quod pascha vocatur solus dies in quo agnus occidebatur ad vesperam id est quarta decima luna primi mensis. dies azimorum erant a quinta decima luna usque ad vigesimam primam diem eiusdem mensis sed evangeliste indifferenter ponunt et diem azimorum pro pascha: et pascha pro diebus azimorum. Unde hic lucas. dies festus azimorum qui dicitur pascha. quia et pasche dies in azimis panibus celebrari precipiebatur. et nos qui pascha perpetuum facientes semper ex hoc mundo transire precipimur. uno die immolato agno ad vesperum. sequuntur vii dies azimorum quia christus in plenitudine temporum semel pro nobis passus toto tempore seculi quod vii diebus agitur in azimis sinceritatis et veritatis precipit esse vivendum.

Dicit iohannes quod post bucellam ad dominum tradendum intravit sathanas in iudam. sed ante bucellam intraverat eum sathanas et quia prius intraverat ut deciperet: post modum intravit ut iam sibi traditum plenius possideret.

intravit

egrediens. morabatur in monte qui vocatur oliveti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

Quod verbis docuit: exemplo astruit. qui diurnum sale iudicium et singulorum incertum exitum voluptatibus et curis seculi renuntiare et vigilare monuit et orare: ipse imminente sua passione doctrine vigiliis precibus instat. et eos quibus passurus erat illo predicat et oratione patris commendat. sic nos cum vita perspicua ... consilium in adversis ... divina interim non desperantes diebus docentes in templo. ... noctibus in monte orantes ...

id est mane populus accelerabat.

Hoc ante biduum pasche congregati principibus sacerdotum et scribis matheus et marcus plene chaphe ... gesta testatur.

Appropinquabat autem dies festus azimorum qui dicitur pascha. Et querebant principes sacerdotum et scribe quomodo eum interficerent. timebant vero plebem. Intravit autem sathanas in iudam qui cognominabatur scarioth unum de duodecim. Et abiit et locutus est cum principibus sacerdotum et magistratibus: quemadmodum illum traderet eis. Et gavisi sunt: et pacti sunt pecuniam illi dare. Et spopondit.

... gaudiis spiritualis ... ad consolationem respirantes. et ad nos audiendos plebs manicat: cum et obscuris operibus tenebrarum diei gratia vicinis nebulis ... sic in die honeste ambulemus nos filii lucis manentes.

Timore seditionis metuentes. sed ne auxilio populi de suis manibus tolleretur.

et non a principibus invitatus. nulla necessitate ... sed sponte scelerate mentis ingenio.

et sine turbis.

Et querebat oportunitatē: ut
traderet eū ſine turbis. Venit autē
ē quarta decima luna.
dies azimoꝝ in qua neceſſe erat oc
cidi paſcha: Et miſit petrū ꝛ iohē
dicens. Euntes parate nobis paſcha
ut manducemus. At illi dixerunt.
ē qui nō habent tabernaculū.
Vbi uis paremus? Et dixit ad eos.
ē ſic deus cunctoꝝ ſcrutator ꝑcurs. cū diſcipulis loquitur de his que alibi
Ecce introeuntibus uobis in ciuita
gerunt. ꝛ hū paſs paſcha amphorā aque portans occurrit ū
tem: occurret uob homo aque por
oſtendatur hui paſche myſterium ꝑablutione mundi ꝑaquā
tans. ſequimini eū in domū in qua
baptiſmi ſic celebrandū. ū in paſche cultoribꝰ typicus deli
intrat. ꝛ dicetis patri familias domꝰ.
uinie cruce auferens ꝛ ad tollenda ꝑcca uiuifici fontis bapti
Dicit t magiſt. Vbi ē diuerſoriū
ma ſecutur. amphora ſignat ꝑfectam inſuri explecti tēp
ubi paſcha cum diſcipulis meis m
ris quo dignū erat hec geri.
anducē: Et ipſe uob oſtendet cena
culū magnū ſtratū: ꝛ ibi parate. E
untes autē: inuenerunt ſicut dixe
illis. ꝛ parauerūt paſcha. Et cum
ē .i. xiiii. die menſis ad ueſperā. cū. xv. luna iam terris apparente le
facta eēt hora diſcubuit. ꝛ duodeci
gis edicta inſtabant.
apli cum eo. Et ait illis. Deſiderio
deſideraui hoc paſcha: manducare

Licet ſequenti die .i. xv. lu
na ſit crucifixus hac tamē no
cte qua agnus immolaba
tur ꝛ carnis ſanguiniſque
ſui diſcipulis ſacramenta
celebranda tradidit. ꝛ au
deus tentus ꝛ ligatus ē ipſi
immolationis .i. paſſionis
ſue ſacrauit exordium.

Conſulte ꝑtermittitur nōia
uel baiuli aque uel dn̄i do
mus. ut oībus uolentibꝫ
inbui ſacramentis xpī qd
ē paſcha celebrare. xpm
que ſue intus hoſpitio ſuſci
pere querentibꝰ facultas
danda ſignetur.

Sine nōie deſignatur. ut
paupꝫ ꝛ ignobilis eſtimetur
qui a dn̄o eligitur. cui ſci
tas in hoc ꝑparet. qd intra
te ei dn̄s cū diſcipulis cum
ſublimiū interni delectati
one requieſcit.

Cenaculū .m. l. ex ſpualis
ē que de anguſtiis litte e
grediens. in ſublimi loco
recipit ſaluatorē. qui inſtr
etia remanet: minus paſ
cha facit. ſꝫ q aque baiulū
.i. gre ꝑconē in domū eccē
ſequitur: tamē ſcendens littere
ſuperficiē. in intus ſolio refec
tionē par xpō. dū cuncta
l paſchae ſacramenta l cetā
legis decreta de eo intelli
git ſcripta.

Deſiderat ꝑmo typicū paſ
cha manducare: ꝛ ſic paſ

sionis sue mundo initia decla
rare ut 7 antiqui pasche pro
bator existat: 7 hec ad sue dis
pensationis figuram ptinu
isse demonstrans. Iam adue
niente ueritate umbram ces
sare doceat. In cuius rei figurā
defecit manna p͡q quā comede
rūt filii isrl' de frugib' t're. nec
usi sunt ultra cibo illo.

Sic typicū esū agni. sic
& typicū pasche potū negat
se h' sumturū. donec ostensa re
surrectionis glā regnū dī a.
fides mūdi adueniat ut p ho
rū duorū immutationē sacra
mentorū cetā legis sacramta ul'
uisa ad spūalē obseruantiā
doceat transferenda.

Grās egit. Ostendit qd' q̄sq;
facē debet in flagello p͡pe cu
lpe. cū ipse equanimit' tulit
aliene qz panis corp' confir
mat. uinū sanguinē opatur.
mysterii h' ad corp' illud. ad sā
guinē ē refect'. Verū nec pa
nis sine aqua cōficit'. nec
uinū sine aqua offert'. p' a
quā pp̄l's figurat'. qui nec
sine xpī passione saluat'.
n' sine eius amore ē passus.
Oportet g' ut nos ei inmanē
ut ipse in nob' maneat 7 nos
in eo.

Finitis ueteris pasche sollēp
niis transit ad nouū. qd' in sue
redēptionis memoria ecclia
frequentare desidat. ut p car
ne 7 sanguine agni: sue car
nis 7 sanguinis sacramentum

uobiscū antequam pati
lebrabo. donec in ecc̄a q̄ ē regnū dī spūalit'
ar. Dico enim uobis qr
no usq; hodie manducat xp̄c. cū sit q̄ moyses rudi pp̄lo
ex hoc non manducabo
uanda p̄cepit. in mēb' suis spūalit' exercet.
illud donec impleatur
tus pascha cū finē ꝑponebat ptinet. quo accepto g
in regno dei. Et accepto
qz uetā transitura 7 noua oīa erant uentura.
calice grās egit 7 dixit.
a. accipe. qd' ab hora cene usq; ad tem. pus resurrectionis
accipite: 7 diuidite int'
dī erat uenturus: uinum n' eēt bibiturus.
uos. Dico enim uob. qd
non bibam de generati
one uitis donec regnum dei ueniat.
Et accepto pane: grās egit 7 fre
ē qd' sub specie pa
git 7 dedit eis dicens. Hec est cor
nis apparet.
7 tradet' ē quotiēs
pus meū quod p uob datur. h
cūq; manducabitis panē hūc 7 calicem bibetis. mortē dn̄i an
facite in meam commemorationem.
ē scil. dedit eis.
Similiter 7 calicē. post
quā cenauit dicens. h
ē. addit. distinctionē ueteris qd' sanguine uitulo
ē calix nouum testam
uitulor'. ordinatū ē.
ē qz impss
tum in sanguine meo: q
sibi de ē sanguine h'ircor' pctā tolli.
ē sa tam
p uobis effundetur. Ve
de uob n' p dī. p quā fundet' ipse sanguis.
rumptamen ecce man'

Non ultra mo
saycū pascā ce
lebrabo. donec
intellectu cō
pleat'. In hoc reg
no
carnalit' obser
uanda
Hic calix adue
ntus
grās agit. id'
Post simplicit'
resurrectionis.
quo in regno
dī
post resurre
ctionē enī cum
discipulis mandu
cauit 7 bibit.

Exemplo uit'
filiū hōis tradit'.
q' illud inuio
labile dūcit ee
ꝑs sacramini
uiolare ꝑsum
it. Vendit' q'
eī amore 7 a
more neglec
to: caduca ama
re conuincit'.

Hora.

Aplo. p dīm.

Zacha. ix. tu ÷ in sanguine 7c.

tradentis me. mecum est in mensa. Et quidem filius hominis secundum quod definitum est vadit. Verumptamen ve homini illi per quem tradetur. Et ipsi ceperunt querere inter se: quis esset ex eis qui hoc facturus esset. Facta est autem et contentio inter eos: quis eorum videretur maior esse. Dixit autem eis. Reges gentium dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos benefici vocantur. Vos autem non sic. Sed qui maior est in vobis: fiat sicut minor. Et qui precessor est: sicut ministrator. Nam quis maior est qui recumbit. an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Vos autem estis

in panis et vini figura subsistuat. Frangit et porrigit. ut ostendat corporis sui fractionem non sua sponte futuram. Agit gratias de uetustis terminatis et nouis incipiendis.

Sicut de passione predixit. sic predicit et de proditore. ut videri se latere non posse: peniteat facti. nec designat ex nomine: ne manifeste correctus impudentior fiat. Omnes tamen quasi terrens mittit: ut conscientia peniteat agat. proditor et penam: ut quem pudor non uicerat: coherceant denunciata supplicia.

Nostis. Caveamus in presidio. ne quando inter nos de platione possit esse contentio. Si enim contendebant apostoli: non ex causa omni obtendentur. sed cautioni proponitur. Omnibus una datur forma sententie. ut non de platione sed de humilitate contentio.

Prius magister non inter coenationis arguit. sed formam humilitatis quam sequantur describit. quia nos more sclarum per plationem pervenire vultis ad regni possessionem. sed ad summam non tamen non potentia venitur. sed humilitate. Ideo etiam tu ut rectore subditis et matrem pietatis et patrem exhibeat disciplina. ne aut districtio rigida. aut pietas sit remissa.

Non verba exhortationis exemplum de se ponit. Hinc Iohannes scribit. Si ego lavi pedes vestros. d.

et magister: et vos debetis alter alterius lavare pedes. Possunt et in illorum institutionibus intelligi omnia que dominus incarnatus gessit. non tantum potestando vel miraculis admonendo. sed et animam quam pro nobis accepit ponendo. ut et nos pro invicem ponere animas discamus. "Chrisostomus" Ecce

Hec est imitatio dei et angelorum. ut qui humiles tantum hic gaudent minus ministeriis hic servisse. tunc sublimes sint in sedibus celestibus et assidue dapibus alantur. Et qui in temptationibus nunc ei adherent, ibi cum eo in gloria permanent illic cum eo super temptatores suos iusti iudices venientes. Quanto enim hic despectiores tanto illic maiore culmine potestatis excrescent.

Hec gloriatur undecim quod soli de toto mundo cum domino in temptatione permansisse dicerentur. ad innuendum eos eadem procella potuisse concuti. nisi divina gratia fuissent protecti. Cum ergo sathanas expetit temptare: velut qui triticum purgat ventilando concutere: et certe nullius fidem a diabolo nisi a deo permittente temptari.

Sathanas bonos ad scribendum petit. cum ad eorum afflictionem ceteris anhelat malicie. quo enim videns eorum temptationem appetit: eo illorum probatione de peccatis petit.

Sic ego orando te protegam ne deficeres: sic tu infirmiores

tentationes et sponte tamen qui permansistis mecum in temptationibus. Infirmi

Qui permansistis mecum in temp-

tationibus mea non conturbavit vos. sed in bono cepto perseverastis.

tationibus meis. Et ego dispono

Sicut ego in obedientia usque ad mortem dedit mihi pater nomen quod

vobis sicut disposuit michi pater meus

est super omne nomen. sic et ego vos perseverantes mecum do

regnum. ut edatis et bibatis sup-

tam ad eternum regnum. In intelligendum est mensa in [illegible]

mensam meam in regno meo. Et

sed et multos alios vivi [illegible] abisse. videtur verbis non

sedeatis super thronos. iudicantes

pro sensibilis sacramenta: que hic loquebatur dominus.

duodecim tribus Israel.

Et non ut non temptemur. sed ne deficiat. et cetera. ut post

Ait autem dominus. Symon:

lapsum negationis: ad pristinum statum penitens

ecce sathanas expetivit

ad refugium. valde enim scit se temptaturus

vos: ut cribraret sicut

triticum. ut temptaret quam fortes fuerint ac

triticum. Ego autem ro-

pareat. vel cogitatione presumptionem suam infir-

gavi pro te ut non defici-

mitate fortiores fieri discant. et sic cum plan-

at fides tua: et tu aliquan-

fuerunt: accipiant coronam vite.

do conversus. confirma

xerat se pro petro rogasse. conscius ille presentis

fratres tuos. Qui dixit ei.

nesciens casus futuri: non credidit se ab eo posse de fide

Domine tecum paratus sum

sit in homine. ne quis de suo statu incaute

et in carcerem et in morte

diffidat: sic describit modum. temporum numerum negationis et

ire. Et ille dixit. Dico

In hoc quoque nobis datur exemplum. ut non

nunquam etiam instanti **tibi petre:**

te quedam de virtute proposita rigore sine

causa possint. **non hodie gallus**

cantabit

Mensa quedam habetur scilicet est ad fruendum proposita. celestis in gloria.

Per duodecim non duodecim. per sanitudo iudicantium significatur: per duas partes septenarii quo universitas signatur. id est tam que ex parte... duodecim completi.

Quia dominus dixerat affectum et fervorem fidei habens: sed ille qui novit quod confidat ut de casu mentem negationis proposuit et sic unde vires auxilium sue defensionis

ponit ut.

donec ter abne
ges nosse me. Et
dixit eis. Qua
do misi uos sine sacculo
et pera et calciamentis
numquid aliquid de
fuit uobis? At illi dix
erunt. Nichil. Dixit ergo
eis. Sed nunc qui habet sac
culum: tollat similiter
et peram. Et qui non habet
uendat tunicam suam: et emat gl
adium. Dico enim uob: quia adhuc
hoc quod scriptum est oportet impleri
in me. Et cum iniquis deputatus est.
Etenim ea que sunt de me: finem
habent. At illi dixerunt. Domine: ecce g
gladii duo hic. At ille dixit eis. Sa
tis est. Et egressus ibat secundum consu
etudine in montem oliuarum. Se

Quando m. uos eadem uiuendi re gula persecutionis qua pacis tempore discipulos eum informat. Quos siquidem discipulis ad predicandum negotium colleret, inermes precepit et ... ut qui euangelium nuntiat de euangelio uiuat. Instante quod uero mortis articulo. tota illa gente pastorem simul et gregem persequente congrua temporis regula tradi, cerunt permittens ut tollant necessaria uictui, donec sopita persecutionis insania tempus euangelizandi redeat.

Est gladius spiritus ... liber uendat patrimonium et emat uerbum quo nuda mentis precordia uestiuntur. Est et gladius passionis ut exutus corporis et immolatus carne ... eternum coronam mereatur. Eis demque ut sciret quod de passione locuturus est, conturbaret discipulorum animos: de se exemplum supponit, quia adhuc.

erat deputandus, id est cum latronibus iniquorum medio est crucifixus, uel cum inferis, ad quos per mortem erat descensurus ut educeret suos uinctos de lacu ubi non est aqua.

testimonium sponte passi saluatoris, iniquus quia apostolus audiunt certandi per dominum et euulsa ... auricula: donec mortuo

in ysaia.

exemplis magna ostenderet eos non totum quod potuerit pro sua defensione facere permissos.

predicta. completione.

satis est quia nichil deest ei quem utriusque testamenti doctrina munierit.

mirantem. Sibi gratis ... per hospitales regiones iter agitur: plura uiatica causa licet portari. quia domini his ins...

... exemplo tue penitentie confortata ne de uenia desperet.

Gladium uel habitum sumere uel non habitum iubet emere, ut sciant legentes non facultatem resistendi decere discipulis sed magis amorem potius mentem patientie. non et si nulla alia causa euangelizandi gladium esset: sufficit propter illa, ut amputata serui auricula, tactu domini sanaret. In quo admonemur ne iram perculsi sustineamus. sed ... (id est christi uel potius qui ...) fidem resurgentis suscipiamus. Quare non sacculum et peram et gladium tollere iubeat subdit. Scilicet quia ipse passurus, et cum iniquis medio est crucifixus, uel cum inferis ad quos per mortem erat descen...

Duo gladii sufficiunt ad testimonium ... certandi per dominum et euulsa rennuente auricula: domino est in mortuo pietatem utriusque medicandi inesse decreret. Alter quia nequaquam sione facere permissos.

Duo gladii premunitur uni nouum est uetus testamentum quibus aduersus diaboli munimur insidias et dicit.

Tradendus discipulis domini consuetum locum adit ubi facile posset inueniri, ne mortem humano timore putaretur timuisse. et ubi discipulos sanguinis et corporis sui misterio designaret altissimo sancti spiritus caritate confirmandos.

tol non dandat ... | T3A-IV | dauid?

Impossibile est hominem non temptari. nec ait. ut non temptemini sed ne intretis in temptationem. Orate. id est ne temptatio nos superet. et intra cassides suos teneat.

Dato apostolis precepto orandi. et ipse avulsus ab eis solus passurus erat pro omnibus moriens quia solus passurus erat pro omnibus moriens orationem suam tantum quantum et passionem a nostra distare.

Pro me doleo. cum pro se nichil habet. et suscipit enim tristiciam meam. ut in illa gaudere sua leticia conficeret quam tristicia non nomino quia crucem predico.

Pater. Appropinquante domini passione infirmitatum vocem et timorem ut abstraheret: in se suscepit. et rursus pro obedientia fortitudinem mentis ostendit. ut cum nobis iminet quod fieri nolumus. sic pro infirmitatem petamus ne fiat: ut cum pro fortitudinem pati simus ad implendam conditoris voluntatem potius quam nostram.

Homo factus eo enim est confortatus quo contristatus. nam sicut nobis tristis est. id est propter nos tristis est. verbo est. ut et propter nos confortatus sic et nobis.

Appropinquante morte terram men motus rei in se expressit quando quedam vim timoris patimur. cum propter ti illis sumus inveniat quod mentium non possit mutari.

Per terram sanguine irrigatam declarat. quod effectum sue precis iam obtineret ut fidem scilicet discipulorum. quam terrena adhuc fragilitas arguebat: suo sanguine purgaret. et quamquam illa scandali de morte eius pertulisset: sed totum ipse moriendo deleret. sed et totum mundum precis

secuti sunt autem illum et discipuli. Et cum pervenisset ad locum dixit illis. Orate: ne intretis in temptationem. Et ipse avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis. Et positis genibus: orabat dicens Pater: si vis transfer calicem istum a me. Verumptamen: non mea voluntas sed tua fiat. Apparuit autem illi angelus de celo: confortans eum. Et factus in agonia. prolixius orabat. Et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos: invenit eos dormientes p

Apparet quod prolixius oraverat. quosdam ner orationum suarum vigilando et orando participes esse.

2

ci. ne nimis calere

tristicia. Et ait illis. Quid dormitis? Surgite orate: ne intretis

ne passionis metu vincamini

in temptationem. Adhuc eo loquente ecce turba et qui vocabatur Iudas unus de duodecim antecedebat eos.

Cui hoc signum dederat

et appropinquavit Ihesu ut oscularetur eum.

osculaturus eum quem tenerent

Ihesus autem dixit illi.

Commemorando pacis nomen et rogans servus domini discipulus magistrum prodis

Iuda osculo filium hominis tradis? Videntes autem hi qui circa ipsum erant quod futurum erat dixerunt ei. Domine, si percutimus in gladio? Et

et petrus ardore mentis quo cetera zelatus sic fecit

percussit unus ex illis servum principis sacerdotum et

vetustatem que generat in servitutem

passione domini dextram aurem id est spiritualem

sed divino iudicio ablatam pandente

amputavit auriculam eius dextram.

auris amputata et sanata significat

Respondens autem Ihesus ait. Sinite usque huc.

rat ad Ihesum principes sacerdotum et magistratus

gebant ut qui in novis videntur

Et cum tetigisset auriculam eius sanavit eum. Dixit autem

nantis, annuntians crucifixi apostolis et barabas electus

Qui servus nuncupatus est prime admissa veritate que generat in servitutem que erat agar. Sed cum accessit sanitas significata est libertas. Nunc et nomen servi malchus id est rex vel regnaturus qui regnabit cum Christo cum innovatur auditus.

Nimie pietatis obliviscitur qui nec hostes suos patitur vulnerari.

2 mortuum, ad vitam resuscitavit.

Factum congruit virtute ... eum cum furibus qui quamvis diu cum pace fuit, tranquillius se egit.

Suscipit dominus osculum non quo simulare nos doceat sed ut nec proditorem videtur et plus afficiet proditorem cuius mortis officia non negaret. Unde dicit: Cum his qui oderunt pacem eram pacificus.

Domino. Cum interrogassent dicentes domine si percutimus in gladio. Tunc respondit: Sinite usque huc id est non vos moveat quod futurum est. Permittendi sunt huc usque progredi ut me apprehendant et impleantur que de me scripta sunt. Sed inter moras illorum interrogantium et respondentis, petrus audiente defensionis maiore commotione pro domino percussit. Sed non potuerunt simul dici que simul potuerunt fieri. Non enim sic diceret sinite usque huc, quod domino placuerit factum petri, cum apud matheum legatur dixisse: converte gladium tuum in locum suum. Quod post factum apparet dixisse dominum.

Judas cum falsis discipulis... *(marginal note, partly legible)*

xxvi.

Misterice. Servus est populus iudeorum principibus id est indebite mancipatus qui in intelligentiam perdidit sinistram id est in utilitate littere conversus, non petro tollente. Que auris vobis qui credere meruerunt pietate domini restituitur ut auditum ablata vetustate innovatum ut sit in novitate spiritus non in vetustate littere.

Iuxta alios evangelistas non venerat, sed in atrio caiphe expectaverunt. Sed qui illi de nece domini tractabant cum proditor illis sit traditus a tribuno et turba comprehensus a presidie dampnatus, comprehendit euuangelista eos maxime reos esse quorum consilio cuncta gerebantur. Dicit

xxvii. ... Io. xlviii.

eos uenisse ad comprehendendum sal
uatorem qui sine iussione uestre potestatis
uenerunt.
Si tutum est cum gladiis et fustibus quere
re illum qui se ultro offert manibus.
et in nocte quasi latitantem et uestros oculos
declinantem inuestigare per proditorem
quem cotidie in templo docentem. sed
ideo aduersum me in tenebris con
gregamini. quia potestas uestra quam
contra lucem armatis in tenebris est.
Non in monte. non in templo. non
in domo sua negat petrus. sed in
pretorio iudeorum. in domo principis
sacerdotum ubi non erat ueritas. ubi christus ca
pitur et ligatur. quod nisi errauerit. quod
in[illegible] et interrogant hosti
aria iudeorum. Eua male induxit
adam. petrum male introduxit
femina.
Ignis cupiditatis instinctu ma
ligni spiritus in atrio cayphe ad ue
gandum et blasphemandum dominum.
linguas perfidorum armabat quod
cum intus in domo principis sacer
dotum. maligna synodus gere
bat. hoc ignis uisibilis frigora uen
tis forte accensus tempore demon
strabat. sed frigore ad horam torpes
petrus. qui prius ministrorum calefi
eri cupiebat. quia temporalis commodi
de solacium perfidorum societate que
rebat. sed hanc infidelitatem domino re
spiciente reliquit. et post resurrecti
onem in captura piscium cum pru
nas positas et piscem superpositum
uidisset: cor suum prunis amo
ris inflammauit.
Cur prima ancilla prodit. cum uiri
magis potuerint cognoscere. nisi ut

[Margin notes: "illos qui [illegible] ignis [illegible]" · "in noctis [illegible]" · "amb."]

ihesus ad eos qui uenerant ad se prin
cipes sacerdotum. et magistratus tem
pli et seniores. Quasi ad latronem
existis cum gladiis et fustibus? Cum
cotidie uobiscum fuerim in templo:
non extendistis manus in me.
Sed hec est hora uestra: et potestas tene
brarum. Comprehendentes autem eum:
duxerunt ad domum [Quod negat obiter … caiphe qui pontificatum unius anni precio … precio emerat ab romano principe …]
principis sacerdotum
Petrus uero: sequebatur a longe. [longe quia in proximo fuit negaturus …]
Accenso autem igne in medio a
trio: et circum sedentibus illis: erat
petrus in medio eorum. Quem cum
uidisset ancilla quedam sedentem
ad lumen. et eum fuisset intuita: dixit.
Et hic cum illo erat. At ille nega
uit eum dicens. Mulier: non no
ui eum. Et post pusillum: alius uidens
eum dixit. Et tu de illis es. Petrus

vero ait. O homo non
sum. Et intervallo
facto quasi hore unius:
aliquis quidam affirma
bat dicens. Vere et hic cum illo
erat nam et galileus est. Et ait
petrus. Homo nescio quid dicis.
Et continuo adhuc illo loquen
te: cantavit gallus. Et conver
(scilicet respexit dominus ut re)
sus dominus. respexit pe
(cordaretur petrus. gratia ad penitentiam)
trum. Et recordatus
(vocat.)
est petrus verbi do
mini sicut dixerat.
Quia priusquam gallus
(scilicet ab impiorum)
cantet: ter me negabis. Et egres
(consortio segregatus. sed hic liber flendi locus. [illegible] lavat quod non audet ... puniri se)
sus foras. flevit amare. Et viri
(belare. ut [illegible] remedium penitentie et ne)
qui tenebant ihm: illudebant
([illegible] de sua intrare ... fierent.)
ei cedentes. Et velaverunt eum
et percutiebant faciem eius. et interroga
(scilicet contumelia meum quod se prophetam)
bant eum dicentes. Prophetiza quis

Non solum negat xpm qui dicit illum non esse xpm: sed et qui cum sit. negat se esse xpianum. et impletur quod dicit dominus. qui me negabis.

Iterum peccavit ad lacrimas quia intuitu ei reducens quoniam negaverat. et quod ei predixerat. nec poterat in tenebris remanere quem lux in dirspexit.

iste servus ostendat hic in necem dominum peccasse. et per passionem redemptus. et ideo mulier per quam resurrectionis initium accepit. et mandata custodit. ut veterem prevaricationis aboleret errorem.

Ierosolimite et galilei eque hebrei et unius lingue. sed unaquaeque provincia suas habet proprietates. et vernaculum loquendi sonum vitare non potest.

Post tertiam negationem sequitur gallicantus. sacramenta verum prestant tempus designant. Media nocte negat gallicantu. penitet post resurrectionem que sub luce est negaturus. et se amare confessus est. Quia quod in tenebris oblivionis erravit spe ... lucis rememoratione correxit. et eidem vere lucis presentia plene quecumque nutaverat erexit. Mistice. Gallus aliquis doctor est qui sopitos nos increpans ait. Evigilate iusti et nolite peccare. quod petrus ante primum gallicantum negat eos signat qui xpm ante resurrectionem dominum esse non reputaverunt. morte eius turbati. Quod bis ante secundum gallicantum negat. illos signat qui nunc in illos secundum hominem ut secundum dominum naturaque fuba errant. et ideo utramque negant. Primus gallicantus est domini resurrectio in se ipso. secundus eius in corpore ecclesie.

Impleta est prophetia. In virga percucient maxillam iudicis israel. et item dedi maxillam meam alapis. Sed tunc qui cedebant colaphis iudei nunc cedunt blasphemiis falsorum xpianorum.

Io. xviii.

Ysa. xxx ... Iob xxxix.

Eph. v.

Michee v.

Ysa. l. et ... lam.

velaverit faciem non ut eorum scele
ra non videat. sed ut a se sicut quondam
moysi crederent crederet in do
mino. sed velamen usque hodie in
manet super corda eorum. sed credentibus
tibi est ablatum cum illo moriente
velum templi est scissum.

Vide quam sollicita in malo
tota nocte vigilaverint ut fa
cerent homicidium.

Non veritatem desiderant sed calum
pniam parant. Intelligebant
xpm purum hominem de semine na
turum. Secundum hoc quod querunt ut
si diceret ego sum christus. calup
niarentur quod sibi arrogaret re
giam potestatem.

Sepe dixerat se esse christum. Interro
gavit et eos quomodo dicerent
xpm filium david cum eum david dominum
vocet. ut per hoc ad credendum dominum
provocaret. Sed illi nec dicentem
credere nec interrogantem respon
dere. sed eum quem innocentem erat dim
mittere nolebant.

Qui sciunt david calumpni
ati querebant: plus et audi
unt quod preemptum sit veri
rus.

Ita temperat responsionem ut et
verum dicat et sermo eius calup
nie non pateat. Maluit se christum
filium dei probare quam dicere
ut condempnandi causa tol
leretur his: qui fatentur quod o
bicuunt.

Ceperunt autem. Impii nichil invenire
simile quod obicere possent in
venerunt. Sicut marchus ait. non erat conveniencia
eorum testimonia.

est qui te percussit. Et alia multa
blasphemantes dicebant in eum.
Et ut factus est dies. convenerunt
seniores plebis et principes sacerdo
tum et scribe: et duxerunt illum in con
cilium suum dicentes. Si tu es christus:
dic nobis. Et ait illis. Si vobis dixero:
non credetis mihi. Si autem et interroga
vero: non respondebitis mihi neque
dimittetis. Ex hoc autem erit fi
lius hominis sedens a
dextris virtutis dei. Dixerunt autem
omnes. Tu ergo es filius dei? Qui ait.
Vos dicitis: quia ego sum. At illi dixe
runt. Quid adhuc desideramus testimo
nium? Ipsi enim audivimus de ore
eius. Et surgens omnis multitudo
eorum duxerunt illum ad pilatum. Ce
perunt autem accusare illum dicen
tes. Hunc invenimus subvertentem

XXIIII

gentem nostram et prohibentem tributa dare cesari, et dicentem se Christum regem esse. Pilatus autem interrogavit eum dicens: Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait: Tu dicis. Ait autem pilatus ad principes sacerdotum et turbas: Nichil invenio cause in hoc homine. At illi invalescebant dicentes: Commovet populum docens per universam iudeam, et incipiens a galilea usque huc. Pilatus autem audiens galileam, interrogavit si homo galileus esset. Et ut cognovit quod de herodis potestate esset, remisit eum ad herodem, qui et ipse ierosolimis erat illis diebus. Herodes autem viso ihesu gavisus est valde. Erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audiret multa de illo, et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem illum multis sermonibus.

Cum duo obiecta fuerint .s. quod et reddi tributa prohibet et se Christum dicit, pilatus potuit audire quod de tributis dicitur. Reddite que sunt cesaris cesari, et in hoc causam apud iudeatum [illegible] pendens solum hoc quod nesciebat quesivit.

Eodem non quod principibus respondet et pharisei, ut [illegible] sua auribus [illegible].

Pridie cum pateret discipulis ait discipulis: venit princeps mundi huius et in me non habet quicquam, sed ut princeps et pilatus eum absolvendus, absolvit, in quo nichil dampnationis invenit. Unde quod agant videt qui non equitatis amore verum investigant, sed tumultu irritu laborant dampnare.

Non illud sed se accusant. Docuit se enim populum et a primo tempore signa ad iudeam, et totam repromissionis terram a fine usque ad finem pertransisse, non communis sed iudicium est virtutis. Deinceps pilatus non interrogandum de hoc salvatore [illegible] sed magis vacat orationi libium ab eo audiendo cupit, unde sequitur: Pilatus autem.

Hec contra insontem et quem tradi herodi mittit audiendo ut a suo tetrarcha vel absolveretur vel dampnaretur, sed neque iudeis excusatio remaneret. Herodes quoque qui natione et regione iudeus erat, quod de Christo senserat ostende [illegible] fuisse ut utraque regio, et iudea in qua Christus natus et galilea in qua nutritus erat, in eius necem conspirasse monstrentur.

Melior est causa que non defenditur et probatur. Susanna tacuit et vicit.

Marginal notes: reddite cesari; [illegible]; herodes est filius [illegible]; dan. xiii.

[illegible]

Et ipse nichil illi respondebat. Stabant etiam principes sacerdotum et scribe constanter accusantes eum. Sprevit autem illum herodes cum exercitu suo et illusit indutum veste alba: et remisit ad pilatum. Et facti sunt amici herodes et pilatus in ipsa die. nam antea inimici erant ad invicem. Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe dixit ad illos. Obtulistis mihi hunc hominem quasi avertentem populum et

Tacuit et nichil fecit. quia herodis incredulitas non merebatur videre divina: et dominus iactantiam declinabat. Significantur autem in herode omnes impii. qui incredentes legi et prophetis in euangelio opera christi videre non possunt. principibus sacerdotum et scribis accusantibus apud pilatum patienter. apud herodem nulla res ponderet. nec enim diluere dimissus sapientie crucis utilitatem differret. et iussum erat non pilato quam cuius sententia ferebatur. exaliquando pre respondet. herodi vero et ceteris qui sine lege mortem dampnabat sicut magis nichil dixit. Ubi ergo tacet quasi agnus cui presentat. ubi respondet quasi pastor contra lupos et latrones pugnat.

Nefandum fedus quod herodes et pylatus in occidendo christum pepigere: successores eorum hereditario iure custodiunt. dum iudei et gentiles sicut genere et religione. ita nunc quoque dissidentes. in christianis tamen persequendis et fide expugnanda conveniunt.

In typo herodis et pilati quam per ihesum amici facti sunt. iudeorum gentiumque figura servatur. ut per passionem christi utrique populi concordia sit futura. Iam tamen ut gentilis prius capiat cibum dominicum ad videndum fidei sue devotionem nunciatur ut illi quoque gloria maiestatis sue ex quo vestitur et quem ante despexerit.

Quantum studium dimittendi ihesum pilatus habeat attende. primo illi accusantibus dicit se nichil cause in eo invenisse. deinde in inscepto persistentibus mittit ad herodem ut exploret an ille aliquod sceleris in eo invenire possit et adiudicandum decernat. deinde herodis gesta voluntate: nec innocentiam fateatur nec plebis liberandum quem ille cum in pascha unum oportet dimittit. Iam et tertio volens dimittere interrogat: sed quanto curiosius dominum querit tanto criminosiores ad mortem ei inveniunt.

Ad exprobrandum iudeorum vel gentilium duritiam pilatus fatetur. nec se nec herodem aliquid nocendum et illudendo invenisse [illegible]

aut accusator et tacet. quod defensione non indiget. ambigitur defendi quod nimium vi- cebat. Sed nec his aliquo dicitur ei nec accusationi movetur tacendo confirmat quod despicit non refellendo. eius Sprevit herodes et exercitus ut omnes in eadem culpa pares inveniantur. quasi agnus pro grege immolandus patitur successores eorum. hereditario iure inimici facti sunt. unde gentilium figura antea ut quoque dissidentes in christianis tamen persequendis

Ad herodem mittitur. ad pilatum remittitur. et sic utrique reum se pronunciant alienis tamen inquitatis studiis obsequuntur.

Quod in alba veste spernitur et illuditur: signat quod pro peccatis mundi prius in carne castitate mactatur agnus est passus. Et pilatus quod in alba contra alios evangelistas purpurea vel coccinea a veste illuditur induitur: signat gemmam martyrum gemmatis quo in passione ut eos adornatur ut sit candide actione. rubicundus sanguine. Ipse enim inebriorum flosculus verum. ut in convalle lilia gignit in bello rosas.

Pilatus absolutionem quam probat innocentem. sed impletur scriptura absolutum

[illegible]

ecce ego coram vobis interrogans nullam causam invenio in homine isto ex his in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes. Nam remisi vos ad illum, et ecce nichil dignum morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittam. Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum. Exclamavit autem simul universa turba dicens: Tolle hunc et dimitte nobis Barraban. Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium missus in carcerem. Iterum autem Pilatus locutus est ad illos, volens dimittere Ihesum. At illi clamabant dicentes: Crucifige, crucifige illum. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iste? Nullam causam mortis invenio.

moribus operum passe.

Quia per Ihesum latronem prelatum, interfectorem per salvatorem, vite ad emptorem elegerunt: merito salutem perdiderunt et vitam, et latrociniis et seditionibus in tantum se subdiderunt, ut et patriam regnumque quod Christo pretulerunt perderent, et huius terrenis libertatem anime vel corporis quam vendiderunt non reciperent.

Barrabas, qui filius magistri vel patris eorum interpretatur, ipse est antichristus, quem illi Christo preferunt, quibus dicitur: Vos ex patre diabolo estis. Pilatus, qui os malleatoris interpretatur, diabolum significat, qui est malleus universe terre, quem Deus vasa sua probare permittit, et tandem conteret cum in extrema dampnatione constringit. Iohannis viii.

Magna crudelitas non solum occidere sed et crucifigere querunt, ut manibus et pedibus ad lignum confixus producta morte necaretur, nec dolor citius finiretur, et ut maxime dum videretur.

Hanc correctionem deridendo et flagellando ne fanda desideria exhibuit, ne usque ad crucifigendum sevirent, quod et verba Iohannis evangeliste et ipsa columpna testatur, ad quam ligatus fuit dominus, que usque hodie dominici sanguinis cruenta certa signa demonstrat. Sed licet Pilatus sic agat, insatiabilis sacrilegorum furor non cessat, sed magis instat per accusationem quam contra dominum detulerant. Sollicita Pilati interrogatione videre evacuati, tandem impudici xix. Iohannis

ad solas preces se conuertunt. ut quasi eiu
lando uel quasi ratiocinando et
uociferando proficiant.

Primo dominus crucem portauit. sed post
ea imposita est symoni quem exeun
tes obuiam habuerunt. et hoc congruit. christi
enim passus est pro nobis nobis relinquens
exemplum ut sequamur uestigia eius. Quod
uult eum sequi: tollat crucem suam
et sequatur. quia non symon non israeli
ta sed cyreneus erat. per eum gentes
designantur. prius peregrini et hospites
testamentorum. sed nunc iam non sunt hospites et ad
uene sed sunt ciues sanctorum et do
mestici dei et coheredes christi. Unde et sy
mon obediens. cyrene heres in
terpretatur. Symon uenit de uilla
id est de pago a quo pagani qui a ci
uitate dei alieni urbane sunt con
uersationis ignari. Sed symon pa
go egrediens: crucem portat post
ihesum. cum populi gentium pagis ritibus
derelictis. obedienter amplectuntur
uestigia dominice passionis.

Multa turba sed non eadem mente crucem
sequuntur. Alii sequuntur: ut mortem
tanti uiri aspectarent. Mulieres ut
quem uiuere desiderabant mortuum
morientem et mortuum plorarent.
Non ideo inducitur solus mulierum pla
nctus. quin et multi uiri dolerent.
sed quia femineus se[xus] quasi con
temptibilior liberius potest plebe
ius principibus sacerdotum quod contra
eos senserit ostentare. Unde non
nouit dominus quasi sunt ei permissa
furentis populi turba adamantes
et plangentes se feminas ad
oculos et ora conuertit.

Post etiam hoc ex superfluo intelligi de his
qui seipsos uiuentibus suis castra

ineo. Corripiam ergo illum et
dimittam. At illi instabant uo
cibus postulantes magnis ut
crucifigeretur. et inualescebant uoces eorum.

Tumultus ne inde fieret. sed ut ag...

Et pilatus adiudi
tumultus fieret.
cauit fieri peticionem
eorum. Dimisit autem
illis eum qui propter homi
cidium missus fuerat
in carcerem quem pete
bant. ihesum uero tradidit uolun
tati eorum. Et cum ducerent eum ap
prehenderunt symonem quendam

Cirene est ciuitas libie

cirenensem uenientem de uilla
et imposuerunt illi crucem porta
re post ihesum. Sequebatur autem

tristabantur

illum multa turba populi et mulie
rum: que plangebant et lamen
tabantur eum. Conuersus autem

Iudex nec timere debuit nec timori.

Auctor sedicionis et homicidarum uir is dimittatur. id est barabbas qui ob culpam alicuius patria depulsus et inter latronum carcerem fuerat missus. et ideo pacem habere non possunt. quia pacis auctorem non elegerunt.

2

Nota. Cum filia sic
ierlm uocat quod non sole
que cum eo uenerant
a galilea. sz et eius
urbis ciues ei inni
ueres adheserant.

ad illas ihc. dixit. Fi
lie ierlm: nolite flere
c ne lacrimentur cuius cito resurrectur
sup me. sz sup uos ip
recto morte soluit xpc. cui mors morte et ipsum mortis
sas flete. et sr filios uros. qm ecce
auctore destruet. uos punit uindicta progenie dignus
uenient dies. inquib' dicent. Be
lacrimarum fontibus ablute. ne cum per fidei dampnent in
ate steriles et uentres qui n genue
ultione mee crucis.
runt. et ubera que non lactauer't.
Tunc incipient dicere montib' ca
dite sup nos. et collib' opite nos.
Quia inuiridi ligno hec faciunt.
inarido qd fiet. Ducebant aut
et alij duo nequam
cum eo: ut interficeren
tur. Et postq uene
runt inlocu qui uo
catur caluarie ibi
crucifixer't eu. Et
latrones. unu adex
tris et alt'u

Ex cibis infacto
uirgitas inde quod
qui latrone cruci
figit omnium redempto
rem. hoc cum uim
psio latro. q in
sidiat e diabolo.
n uasa ei auferret:

Impletur qd dictum
e et cum iniquis depu
tatus e. In mon
te dep'ntur cum
iniquis ut in resur
rectione iniusticiam
iniquis. q per homines
ho fecit. hoib' dedit
potestatem filios di fieri.

Pillum q adex
tris: figuratur
mortificatio
carnis p celes
ti glia. p illum

2 uere per regnum celorum q dicitur at. xx.
montib' et c. cadite sup nos. et c.
c. et. cum sue fragilitatis memores
ingruente temptationis articulo
sublimium uirorum uel ipsa ingruenta
te l martirio. uel quecumq alia uir
tute q'runt exemplis moniti p
cib' que defendi.

Dies romane obsidionis et captiuitatis
uitatis. Naturale e imminente
hostilique pagos urbesque clade
feruente. cunctos q euadere que
ant: alta que uel abdita refugia q'b'
absco dant exquirere. Refert iose
phus insistentib' romanis: in
dos cauernas montium colliumque Apho. Vi. Dicent montib' et c.
certatim petisse speluncas. Ita n
semet ipsum testetur. in tritione
quodam destructe urbis tota pene in
l. uilipelliua
speleo cum xl. comitib' p diatum
inuentum atque ab hostib' captum.

Viride lignum x̄. et sui electi. arida
impij et peccatores. Unde ait. Si ego q
peccatum n feci q lignum uite uirido ap
uirido
pellatur. duodenos fructus gratie p sin
gulos menses affecto: sine igne pas
sionis de mundo n exeo: que tor
menta manent illos q fructib' sunt
uacui. nisi et lignum uite flam
mis dare n timent. et si nc e tps
ut incipiat iudicium de domo di. F. pet. V.
et os q nolunt p'te nunc in xpo p Thess. II. V.
secutione patiuntur. quis finis eorum
q n credunt euangelio. F. pet. V.

Extra portam ierlm erant loca in
quib' truncabantur capita dampnatorum
et dicebantur loca caluarie
i. decollatorum: ibi crucifigitur ut n
erat area dampnatorum erigantur
uexilla martirij.

a sinistris. Ihesus autem dicebat. Pater dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividentes vero vestimenta eius: miserunt sortes. Et stabat populus expectans, et deridebant illum principes cum eis dicentes. Alios salvos fecit, se salvum faciat. si hic est christus dei electus. Illudebant autem ei et milites accedentes: et acetum offerentes illi dicentes. Si tu es rex iudeorum salvum te fac. Erat autem et superscriptio scripta super

[illegible] lingua quia dominus ihesus

illum litteris grecis et latinis et hebraicis. Hic est

christus in gloria est dei patris.

rex iudeorum. Unus autem de his qui pendebant

per romanos imperantes. [illegible] sapientia. omnia divina legis lata

---

qui a sinistris: item mortificatio carnis pro aliqua mundi causa.

Quia lucas sacerdotium christi specialiter disposuit: recte dominus a pro peccatoribus vice sacerdotis intercedit. et latroni confitenti paradisum pandit. Nec frustra orat, sed per eius quod post passionem eius crediderunt impetrat.

In sorte dei gratia commendata est. Sic quippe unicuique ad quod pervenit: cum sors omnibus placuit. quia et dei gratia in unitate ad omnes pervenit: et cum sors mittitur: non persone cuiusquam vel meritis. sed occulto dei iudicio creditur.

Sua se sententia dampnant quia et nolentes: quod alios salvos fecerit confitentur. Poterat quidem se salvare. sed quia ipse est christus dei electus: de cruce descendere noluit. Sciebat quia ideo venit ut pro nobis crucifigeretur: ideo se de cruce salvare neglexit. quia cum ceteris peccatoribus et crucifixoribus moriendo curavit salvare.

Acetum erant iudei. vinum patrum degenerantes hoc aceto milites potant dominum quem illorum suggestionem in ore tradunt.

Titulus qui christum in regem testatur: non infra sed supra crucem ponitur. quia licet in cruce hominis infirmitate dolebat: super crucem tamen regis

---

Hoc perfecerat: qui per invidiam et superbiam quem filium dei intellexerunt: negant et crucifigunt. Sed pro eis quia zelum dei habentes sed non secundum scientiam nescierunt quod fecerint.

De his vestibus latius. quadripartita vestis figurat ecclesiam toto orbe quatuor partibus constat diffusam omnibus partibus equaliter. id est concorditer distributam. Tunica sortita omnium partium significat unitatem que caritatis vinculo continetur.

Nota quod iudei vocabulum christi et filii dei auctoritate scripture et traditione tenuerunt. Unde milites non scripture ut iam christo dicto. sed regi iudeorum insultant.

Hec tres lingue pre ceteris eminebant hebrea propter iudeos in lege gloriantes. Greca propter gentium sapientes. Latina propter iudei. omne regnum mundi. omnis nunc certamina testantur quod ihesus est imperator et rex

nū ⁊ confiterentur.
Spm̄ increpatio futurū crucis scandalū ē circa credentes reuelat. quorum illi accepto alii ministri.
iste p̄ conuersio ē. sꝫ ē repente consilii. nec mirū si eo uiso ci
to ignosceret q̄ i insultantib' ueniā dabat.
Pulcherrimū affectande conuersionis exemplū qd̄ tam cito latroni uenia relaxat̄. ⁊ uberior gr̄a q̄ deprecatio. Sēp enī dn̄s plus tribuit q̄ rogat̄. Ille rogabat memento mei cū u. in r. t. dn̄s ait. hodie m. e. i. p. Cito ignoscit dn̄s. q̄a ille cito conuertitur.

latronib' blasphe
mabat eū dicens. Si
tu es xp̄c. saluū fac
ē forte
temet ipm̄ ⁊ nos. Re
spondens aūt alt̄. increpabat
i. impietatē.
illum dicens. Neq; tu times dm̄
ē salte hic de bes querere liberatorem.
qd̄ in eadem damnatione es.
Et nos quidē iuste. nam digna
factis recipim̄. hic ū nich' mali
gessit. Et dicebat ad ihm̄. dn̄e
memento mei. cū ueneris in reg
nū tuū. Et dixit illi
ihc. Amen dico tibi.
ē uita ē eē cū xp̄o q̄a ubi xp̄c ibi regnū.
hodie mecum eris in
paradiso. Erat aūt
ē q̄n cruci affixus ē. ē tenebre
fere hora sexta. ⁊ te
effuse sunt oclis p̄fidorum ut fidi lumē
nebre facte sunt in
resurgeret. ē t. ad
uniuersa t̄ra usq; in
horā nonā. Et obsc
urat̄ ē sol. ⁊ uelū templi scissū ē

maiestate fulgebat. ⁊ io in imo
latro. aculus ē p̄dictus [ins. possit]. ut cūc
tis legere. i. credere uolentib' pa
teat. q̄ p̄ crucē n̄ p̄didit. sꝫ mor
te deuorauit impium.
Magna gr̄a in h' latrone eum
net. i. Illum tabrū a supplicio li
berum h̄r. offerte. corde credit. ore
confitet̄. fide hūit. q̄ regnaturū
credidit. quē secū morientem
uidit. Spem hūit. q̄ aditū po
stulauit. caritatē firmiter tenu
it. qui cū latrone ⁊ de iniq̄ta
te sua arguit. ⁊ uitā q̄ cogno
uerat ei p̄dicauit. Magna ū
uis. confitetur quē uidet huma
na infirmitate morientē. qn̄
negabant apli. quē uidet aūt
miracla diuina operante facientē.
Sol extraxit radios suos ne aū
pendentē uidet dn̄m. aut ne
impii blasphemantes sua luce
fruerentur. ⁊ nota qd̄ sexta hora.
i. sole recessuro a centro mū
di. crucifigit̄. diluculo. i. orien
te sole resurgit. q̄ mortuus ē
p̄p p̄cc̄a n̄ra ⁊ resurrexit p̄p ius
tificationē n̄ram. Adā peccau
it p' meridiē. i. inclinata luce
fidei. uox dn̄i audit̄ eodem q̄
temporis articulo qd̄ ē ade peccanti
ob cluserat. ut latroni penitenti
dn̄s paradisum reserat.
Et uelū t. h' expirante dn̄o
gestū ē. sꝫ lucas p̄occupat uolens
miraclm sol' iungere miraclo
di. Scindit̄ aūt uelū. ut archa testamenti
⁊ oīa sacramenta legis q̄
tegebant̄ appareant. ⁊ ad gen
tes transeant. Joseph'. ait. Virtu

Ro. iiii.
Gen. iii.
Amos. occidit sol in medie die.

plus dare q̄m rogat rogatus pollicetur;
hoc illud dicit: ligna florere prophat.

—c vel angelicas potestates quondam templi tunc patrem conclamasse fugavimus ex his sedibus.

Videns quod ita haberet potestatem emittendi spiritum. quod non habet nisi conditor animarum. ipse qui crucifixerat in tempore passionis scandalo conficeret dei filium quem iudei post tot miracula credere renuerint. vim post centurionem fides esse signatur quod velo misteriorum celestium per mortem domini reserato mox iustum et dei filium tacente synagoga confirmat.

Quod percuciunt pectora in signum penitentie et luctus: dupplicite intelligi. sive enim cuius vitam dilexerant iniuste occisum dolebant sive eum mortem se impetrasse meminerant. hunc in morte amplius glorificatum tremebant. Sed quecumque causa pectus tundere coegerit: iudeani distantiam gentis et gentis. Gentiles morientem xpistum dominum timentes aperte confessionis voce glorificant. Iudei percutientes solum pectora: silentes domum redeunt.

et sic ... discipuli post mulieres. ... consimilis ... adherens. — xxv. pellis ...

Joseph pro nobilitate potentie secularis corpus accipere. pro iusticia meritorum dignus est sepelire. Non apostoli: sed ioseph iustus et constans et nichodemus in quo non erat dolus sepeliunt. Talis enim sepultura xpisti: quia fraudem iniquitatemque non habebat. Iniquo obstruitur simulatio iudeorum. Nam si apostoli sepelissent dicerent non sepultum quem dixerunt raptum.

Ex simplici sepultura domini: ambitio divitum condempnatur qui nec mortui divitias carere possunt. Mystice in sindone munda ihesum involvunt: qui pura mente eum suscipiunt. hunc et mos

medium. Et clamans voce magna ihesus ait. Pater: in manus tuas commendo spiritum meum. Et hec dicens: exspiravit. Videns autem centurio quod factum fuerat glorificavit deum dicens. Vere hic homo iustus erat. Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud et videbant que fiebant: percucientes pectora sua revertebantur. Stabant autem omnes noti eius a longe et mulieres que secute erant eum a galilea. hec videntes. Et ecce vir nomine ioseph. qui erat decurio vir bonus et iustus: hic non consenserat concilio et actibus eorum ab arimathia civitate iudee qui expectabat et ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatum et

Solus dominus ita in mulo
uiui sepulcri. ut sepul
tura illius et resurrec
tio ante fragilita
tem nature dissimilis
monstretur. Sepultus
est sed quamdiu uolu
it resurrexit: sed quando
uoluit.

inpetrauit.
petiit corpus ihu. Et depositum: inuol
uit sindone. Et posu
it eum in monumen
to exciso: in quo non
dum quisquam positus fuerat. Et
dies erat parasceue. et sabbatum illu
cescebat. Subsecute autem mu
lieres que cum ipso uenerant de ga
lilea uiderunt monumentum. et quem
admodum positum erat corpus eius. Et

Mandatum erat ut
sabbati silentium au
espa usque ad ues
peram seruaretur. ideo
mulieres sepulto
domino quamdiu lice
bat operari unguenta
preparando occu
pantur. id est parasce
ue usque ad solis
occasum. et transacto
sabbato accidente so
le: id est mane uenien
tes ungerent eum.
quia uespere sabbati preoc
cupante iam noctis
articulo. monumentum

reuertentes parauerunt aromata et
unguenta. Et sab
bato quidem siluerunt
secundum mandatum.
Una autem sabbati
ualde diluculo ue
nerunt ad monu
mentum portantes que

ecclesie hic ut sacrificium altaris non
serico. non panno tincto. sed puro lh
neo celebratur.
In monumento ubi alius positus fuisset
ponitur. alius resurrexisse fingeretur. In
petra exciso. ne si ex multis lapidi
bus edificatum esset: fossis tumuli
fundamentis furto ablatus diceretur.
Bene et monumento nouo conditur.
ut habeat filius hominis ubi reclinet ca
put et uisitet. habitatione que est
cor. Bene nouo. ut in nouitate ui
te qui xpistum suscipit ambulet. Non
lapis xpistum. non qui credit xpistum.
Sexta die factus homo. sabbato quieuit deus.
Sexta quoque crucifixus: reparationis im
pleat archanum. Sabbato sepulcro
quiescens: resurrectionis expectat
euentum. Sic nos in sexta mundi
etate: debemus pati pro domino: in sep
tima id est quando moritur corpus in tumu
lo: anima cum domino: post opera manet in
quiete. donec in octaua resurgant
et corpora. expectantes quod ihc primum
secerat. et ideo primum uiderunt.
In specta domini sepultura reuertentes
parant aromata: et unguenta. quia lecta
audita recordata passione domini:
ad opera uirtutum quibus xpistus delectatur:
se conuertunt. et sabbato silent. Post
sabbatum cum mulieribus ueniunt ad
dominum cum sint a presentis uite pa
sceue: in beata quiete gaudentes:
expectant tempus resurrectionis
quo xpisto occurrant cum redolen
tibus actionum aromatibus.
Una sabbati idem est quod prima sab
bati. id est una dies a die sabbati uel sa
bbatorum quem nunc dominicam dicimus. Quod ualde m
ane mulieres ad monumentum ue

Alii nocte post depositum corpus
recedentibus solis mulieribus
que mos antiquis erat offi
cium funeris ...
...

XXIIII

et uiuentem magnus feruor caritatis querendi et inueniendi dominum ostenditur. Mystice exemplum datur ut illuminata fide decussisque uiciorum tenebris. ad sacrum corpus domini accedamus. nam sepulcrum figura est altaris in quo celebratur mistice corpus et sanguinis. aromata que deferuntur odorem uirtutum et suauitatem orationum. cum quibus altari propinquare debemus significant.

Reuolutio lapidis significat reseratio nem sacramentorum. que uelo littere tegebantur. Lex in lapide scripta est cuius ablato tegimine corpus domini mortuum non inuenitur. sed uiuum euangelizatur quia et si cognouimus Christum secundum carnem. sed iam non nouimus. Potuit autem clauso exire sepulcro qui clauso uirginis exiuit utero.

Nota quod nec sancte mulieres uultum cecidisse nec aliquod sanctorum in resurrectione domini prostratum in terram adorasse legitur. Vnde mos cepit in ecclesia paschali tempore non flecti genua in oratione. sed uultu declinato in terram orare.

Exemplo mulierum cum appropinquant ministris celestibus cum gaudio a superiorum ciuium contemplantur ad conspectum angelorum debemus uultum in terram humiliter declinare nos terram et puluerem esse recolentes.

Die tercia. Sicut ex hoc loco habemus in discipulos et feminas qui cum se quebantur dominus se resurrecturum predixit. Parasceue hora nona exspirauit. mane prima sabbati surrexit. Medio autem una die et duabus noctibus in sepulcro iacuit. quia lucem sue simple mortis quam tantum in

parauerant aromata. et inuenerunt lapidem reuolutum a monumento. et ingresse non inuenerunt corpus domini Ihesu. Et factum est dum mente consternate essent de isto: ecce duo uiri steterunt secus illas in ueste fulgenti. Cum timerent autem et declinarent uultum in terram dixerunt ad illas. Quid queritis uiuentem cum mortuis? Non est hic: sed surrexit. Recordamini qualiter locutus est uobis cum adhuc in galilea esset dicens quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum et crucifigi et die tercia resurgere. Et recordate sunt uerborum eius.

Sicut mulieres in monumento domini stantes recordantur illorum que de sua dispensatione prefatus erat. sic nos uite dominice passionis mistica celebranda non solum passionis. sed et resurrectionis et ascensionis debemus recordari.

et regresse a monumento. nuntia
uerunt hec omnia illis undecim. et
Ipsa est soror lazari que
ceteris omnibus. Erat autem maria ma
unxit unguento. *Coniux cuze procuratoris herodis. Soror iacobi mino*
gdalene. et iohanna et maria ia
ris et ioseph. soror matris domini. ... et iacobus
Iohannes commemorat cobi. et cetere que cum
quod ipse et petrus *frater domini dicitur.*
simul cucurrerunt. eis erant que dicebant
et quod petro introeunte introgressus ... et uidit
linteamina et su ad apostolos hec. Et ui
darium: ipse iohannes se inclinans uidit linteamina posita
intrauit. Sed in sa sunt ante illos si
telligendum est prius petrum procumbentem uidisse. Quod lu
cas commemorat: cut deliramentum uer
iohanne tacente. post non ingressum: ut diligentius intuerentur digressus
cetero ingressum ba ista: et non credebant
tamen antequam iohannes intraret.
illis. Petrus autem sur
gens cucurrit ad monumentum:
et procumbens uidit linteamina so
la posita et abiit secum mirans quod
factum fuerat. Et ecce duo ex illis
Emmaus: ipsa est ibant ipsa die in cas
nichopolis ciuitas insignis palestine que post expugnati
onem iudee sub tellum quod erat in
marcho aurelio antonino principe restaurata: cum
statu mutauit spatio stadiorum sexagi
et nomen.
ta ab ierusalem nomine
emaus: et ipsi loquebantur ad inuicem

carne erat. tenebris uero duple
mortis que in corpore erat et anima op
posuit. et utramque nostram earum
si enim utramque suscepisset: nos a
neutra liberaret.

Sicut in principio mulier auctor
culpe uiro fuit: uir executor
fuit erroris: ita nunc que mortem
prius gustauerat: resurrectionem prius
uidit. et ne perpetui reatus oppro
brium sustineret apud uiros: que
culpam uiro transfudit: transfun
dit et gratiam. et que constantia perdi
dit non habet inferior sexus. et ad exeque
dum infirmior: mandatur uiris
officium euangelizandi.

Quod discipuli tarde credunt: non
tam illorum infirmitas. quam nostra fu
tura firmitas fuit. Nam illis du
bitantibus resurrectio multis ar
gumentis demonstratur. quod dum legen
tes agnoscimus: quid aliud quam de eo
rum dubitatione solidamur.

Stadium. Octaua pars est milia
rii. et in sexaginta stadia .vii.
milia passuum et quingentos significat.
quod spatium itineris eis congruit:
qui de morte et sepultura domini
certi gradiebantur de resurrecti
one dubii. Nam resurrectionem
que post septimam sabbati facta est
certa iam in conscientie nullus ambigit.
Discipuli ergo qui de domino loquentes in
cedunt: sextum miliarium cepti
itineris compleuerant. quia illum
sine querela uiuentem usque ad mor
tem quam sexta sabbati subiit pe
nituisse dolebant. Compleuerant
et septimum quia hunc in sepulcro
quieuisse non dubitant. sed de octa

[Q]uo dimidium tantum pergerunt quia gloriam iam celebratae resurrectionis perfecte non credebant.

Apparuit quidem sed speciem qua recognoscerent non ostendit. Sic et ipsi intus amabant et tamen dubitabant. Sic ipse foris et presens adest et quis sit non ostendit. De se enim loquentibus presentiam exhibet. Sed de se dubitantibus speciem cognitionis aufert.

cem. de his omnibus que acciderant. Et factum est dum fabularentur et secum quererent. et ipse ihc appropinquans ibat cum illis. Oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent. Et ait ad illos. Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem ambulantes et estis tristes? Et respondens unus cui nomen cleophas dixit ei. Tu solus peregrinus es in ierusalem. et non cognovisti que facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit. Que? Et dixerunt. De ihu nazareno. qui fuit vir propheta potens in opere et sermone: coram deo et omni populo. Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes et principes nostri in dampnationem mortis: et crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus: quia ipse esset redempturus israel. Et nunc super hec omnia: tertia dies est hodie quod hec facta sunt. Sed et mu

Loquentes de se deus appropinquans comitatur, ut in fide resurrectionis mentibus concordat: et quod se promiserat facturum impleat. Ubi sunt duo vel tres in nomine meo congregati: ibi sum in medio eorum.

Peregrinum putant quem non agnoscunt. et vere peregrinus erat eis. a quorum fragilitate per gloriam resurrectionis iam longe stabat. a quorum fide resurrectionis nescia extraneus manebat.

Prophetam et magnum fatentur. filium dei tacent vel quia non deum perfecte credunt, vel si credant: timent tradi in manus iudeorum nescientes cum quo loquuntur.

Quo damnum redarguuntur se ipsos quod illo redemptionem speraverunt: quem mortuum viderunt. non resurrecturum credebant. et maxime dolent eum sine culpa occisum.

lieres quedam ex nostris terruerunt
nos: que ante lucem fuerunt ad m
onumentum et non invento corpore
eius venerunt dicentes se et visionem angelorum vidisse. qui
dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumen
tum: et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt. Ipsum vero non
invenerunt. Et ipse dixit ad eos.
O stulti et tardi corde ad credendum
in omnibus que locuti sunt prophete. Non
ne hec oportuit pati christum et ita
intrare in gloriam suam. Et inci
piens a moyse et omnibus prophetis. inter
pretabatur illis in omnibus scripturis
que de ipso erant. Et appropin
talem se ex
quaverunt castello quo ibant et
hibuit incessu corpore. qualis apud illos erat in mente. Probandi erant, si hi quem
ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum dicen
non ut deum diligebant. saltem ut peregrinum diligerent. Sed quia a caritate extranei esse non possunt cum quibus veritas
tes. Mane nobiscum quoniam advesperascit: et inclinata est
gradiebatur: ad hospitium vocant. immo cogunt. quo exemplo
iam dies. Et intravit cum illis.
colligitur: quod peregrini ad hospitium non solum sunt invitandi: sed et
Et factum est dum recumberet
trahendi.
cum illis: accepit panem et benedixit

quem innocentem noverant. et ex hoc tristes incedebant.

Merito dicuntur tristes, quos quibus de non invento corpore plus mesticiam addiderit, quam denunciata resurrectionis gaudium quo recrearentur afferret.

Cum superius dixerit petrum cucurrisse ad monumentum. et modo dicat cleophas quidam ex nostris abierunt ad monumentum. intelligendum est quod duo simul ierunt. Sed petrum solum primo commemoravit. quod illi primo maria in[illegible] dixit.

Hic gemina nos humiliandi necessitas incumbit. quia nec in scripturis christum oportet credere. sed ad implenda que novimus christum decet sumi intenta. Nam si moyses et prophete de christo locuti sunt: et eum per passionem in gloriam intraturum predixerunt: quomodo gloriatur se esse christianum. qui neque in scripturis qualiter ad christum pertineant investigat. neque ad gloriam quam cum christo habere cupit per passiones attingere desiderat.

Quem in expositione scripture non cognoverunt: in fractione panis noverunt. quia non auditores legis sed factores iustificabuntur. et veritas melius operando quam audiendo intelligitur.

Iam fama erat quod surrexerat ihc.
ab illis mulieribus facta et a sy-
mone petro cui apparuerat.
hec loquentes inuenerunt isti
duo hec et ipsi prius audierant quod
surrexerat. sed timuerant dicere
uiuum. quem tamen non angelos dixe-
runt uisos mulieribus. Ignoran-
tes enim eum cum quo loquebantur
poterant timere ne inciderent
in manus iudeorum si quid passim de
eius resurrectione dicerent.

Primo omnium uirorum apparu-
it petro. quod si non dicit euangelium
quando uel ubi factum tamen quod factum sit
non tacet.

Non in uero illis alia ostensa est ef-
figies: ne eum nisi in fractione
panis cognoscerent: ut omnes
intelligant se christum non agnoscere
nisi fiant participes corporis eius
id est ecclesie. cuius unitatem commendat
apostolus in sacramento panis dicens.
Unus panis unum corpus multi
sumus. cum ergo benedictum panem por-
rigit: aperiuntur oculi ut eum cog-
noscant. et remouetur impedimen-
tum quod a sathana in oculis erat:
ne agnoscerent ihc. et hoc impe-
dimentum permittit esse dominus: donec
ad sacramentum panis ueniatur.
sed participata unitate corporis
aufertur impedimentum inimici:
ut possit christus agnosci.

Hec ostensio est illa de qua iohannes
ait. Cum sero esset die illa una sabbatorum
f. e. c. p. m. i. uenit ihc et stetit
in medio eorum et dixit. Pax uobis. Quod
non dicit iohannes thomam non fuisse cum
illis: cum lucas dicat istos duos in

ac fregit. et porrigebat illis. Et a-
Subtrahitur carnalibus oculis species infirmitatis. ut in-
perti sunt oculi eorum: et cognouerunt
tibus incipiat apparere gloria resurrectionis. Vidit et subducitur idem
eum. Et ipse euanuit ex oculis
rum ad inuicem. et tamen certi eum resurrexisse.
eorum. Et dixerunt ad inuicem.
Ex audito sermone cor prius torpore incredulitatis et timo-
Nonne cor nostrum ardens erat in
ris frigidum igne spiritus sancti est accensum. ut tam sermo desidio
nobis. dum loqueretur in uia. et
ardeat. et ad excolendam ueritatem se extendat. quot per peperit
aperiret nobis scripturas. Et sur-
misterium hominibus: qui cor facibus inflammatur.
gentes eadem hora: regressi sunt
in ierusalem et inuenerunt congregatos
undecim et eos qui cum ipsis erant
dicentes quod surrexit dominus uere.
et apparuit symoni. Et ipsi nar-
rabant que gesta erant in uia: et
quomodo cognouerunt eum in fra-
ctione panis. Dum hec autem
locuntur ihc stetit in medio eorum
et dicit eis. Pax uobis. *Credebant a-*
postoli. sed non turbantur: priori quod paucorum hominum
Ego sum: nolite time- *priori sententiam*
maioris partis excludit. Deinde quod per eius
re. Conturbati uero *si crederent resul-*
citatum turbari potuit quod clausis ostiis dominus cum corpore
et conterriti: existima- *in spiritualem*

∴ dixit.

Nolunt discipuli [n]isse uerũ hoĩe. s; p[er]quã mortu[us] ẽ ñ credũt t[er]cio die potuisse iã[m] car[ne]ñ de sepulcro re surg[er]e. putant g[ra]se uidẽ sp[irit]m quẽ emisit in passiõe. s; hũc errorẽ aufe[r]t d[omi]n[u]s.

Post resurrectio[n]ẽ in corpore suo d[omi]n[u]s duo [con]traos tendit. palpabile eidem natu[ra] ut firmet ad fidẽ; & incorruptibile a[m]bul[an]s gl[ori]e ut i[n]uitet ad p[re]miũ.

bant se ip[su]m uidere.

Et dixit eis. Quid

ẽ false ñ

turbati estis. & cogi

de sup descendentes. s; sicut mala hu[mili]

tationes ascendũt

in corde ascendentes fidẽ quã in

in corda u[est]ra? Videte

uob plantaui: erigo: q[uo]d ex uob

manus meas & pedes:

ortũ ẽ [con]dempno s[i]ñ ẽ in[ter]tas res

q[ui]a ip[s]e ego sum. Pal

surr[ecti]õis: p[er] q[uo]s ẽ fruct[us] passiõis.

pate & uidete q[ui]a sp[irit]c

carnem & ossa non

ht sicut me uidetis

h[abe]re. Et cum hoc dix

Ut ostensa uulnerũ cicatrice in fi

iss; ostendit eis manus & pedes.

delitatis uulu[s] sanet. qua cicatrices & ce[t]e[ra] seruauit: in iudi

Adhuc autem illis non crede[nti]

cio seruaturus ẽ. Primo ad fidem resurrectionis instr

tibus & mirantibz pregaudio:

uendã. de[in]de ut patri p[ro] nob suppliciãs quale genus

dixit. Habetis hic aliquid q[uo]d

mortis p[ro] hoĩe p[er]tulerit sẽp ostendat. t[er]cio: ut sua morte

manducetur? At illi obtule

reĩp[ro]ba q[uo]s uisdẽ sic adiuit. p[ro]posĩs ei[us] d[omi]n[u]s mortis̃ uino

runt ei partem piscis assi: &

uet indicis. postremo: ut iudicio q[ui]a iuste dãpnẽ

fauum mell[is]. Et cum mandu

ut ĩpsi deuicet ostensã q[ue] abalijs acc[e]p cicatrice. Nõ

cass; coram eis: sumens reliquias dedit eis. Et di

g[ra] cum potentia cui dĩ cicatrices seruauit. s; ut p[er]petuũ uictorie sue circũferat triumphum.

xit ad eos. Hec sunt uerba q[ue]

uenisse. xi. [con]gg[re]gatos. & eos qui cũ eis erant: intelligendum. q[uo]d iñ exierit ãng[ue] d[omi]n[u]s eis hec loquentib[us] appareret.

Multis decuminis p[er]suadet re surrectionẽ p[re]bendo se & oculis uidendũ. & manib[us] [con]trectand[um]. qui d[omi]n[u]s palpando ossa carnẽ q[ue] monstrat; statũ sue uel u[est]re resurrectionis signat. in qua corp[us] u[est]r[u]m & subtile erit p[er] effectũ sp[irit]ual[is] potentie. & palpabile p[er] ueritatẽ nature.

Ad insinuandã ueritatẽ resurrec tionis ñ solũ tangi. s; [con]uesci uo luit. in quo ul ip[s]e ul uos p[ost] re surrectionẽ cibo debeant[ur] dele[c]tari[?] indigere. s; ut corp[us] ñ sp[iritu]m ẽẽ manifestaret: manducauit potestate ñ necessitate. aliť absor bet aquã t[er]ra sitiens. aliť ra dius solis calens. indigentia: is te potentia.

Piscis assus: ip[s]e mediator pas sus in aquis g[e]n[er]is humani cap tus. laqueo mortis assatus tẽ pore passionis. ip[s]e & fauus mel lis nob ẽ in resurrectione. fa uus mel in cera. i. diuinitas in humanitate. In huiusmodi com estione significatur; q[ui]a illos in cor pore suo ad eternam quietem s[us] cipit qui cũ tribulationes p[ro] d[omi]no sentiũt: ab amore inter[n]e dulcedinis ñ recedunt. q[ui] hi assã tur: illic uera dulcedine satia buntur.

Omnes ambages aufert. Visus ẽ

Tactus ē manducauit. et ne ma
liquo sensus humanos ludificas
se uideretur: mittit man' ad scripturas
ut et si magicis artib' uideretur potu
isse qd̄ uoluit: sic dicunt paga
ni: n̄ uideantur p[ro]phetare potuisse
antequā nat' fuerit.

Oportebat ut ministri qui pe
nitentiā et remissionē p[ec]c[at]or[um] in
omnis gentes p[re]dicarent ab ierosolimis
inciperent. n̄ solū q[ui]a illis credita s[un]t
eloquia dī. et q[uia] eor[um] ē adoptio fi
lior[um]. et glā. et testamta. et legislati
o: s[ed] ideo ē ut gentes uariis errori
bus et facinorib' implicate h[a]c ma
xime iudicio diuine pietatis ad
spem uenie prouocarent. qd̄ eis qui
filiū dī crucifixerāt uenia rela
xatur.

Pretermissis oīb' que p[er] xl. dies ge
sta sunt. p[ri]mo resurrectionis die
uel tacite coniungit nouissimum quo
ascendit in celū. et pulchre bene
dicturus discipulos: educit in bethani
am. que dom' obedientie dr. q[uia]
q[ui] p[ro]p[ter] inobedientiā p[ro]uisor[um] descendit:
p[ro]p[ter] obedientiā conuisor[um] ascendit. et
q[uia] eadem uilla in latere montis o
liueti ē posita. q[uia] obedientis eccl[es]ie
dom' ap[osto]lico digna hospitio. non
alibi quā in latere summi montis.
ē fundamta fidei et spei et caritatis
locatur. de quo latere sacramtum
sanguinis et aque quib' nascerentur et
nutriantur gaudet emanasse. de cuius
uertice. i. de xp̄o sp[irit]ual' unctionis
munera desiderat. lucis et pacis p[ro]mis
sa expectat. de qua q[uia] bethania uer
tice [illegible] stadiis quindecim erat. nu
mer' p[ro]p[ter] vii. et viii. qb' constat scripturas [illegible]

locutus sum ad uos. cū adhuc
cum eram mortali carne.
essem uobiscum: qm̄ necesse est
scilicet uerba. *omnia*
impleri que scripta sunt in
lege moysi et p[ro]ph[etis]
et psalmis de me.
Tunc aperuit illis sē-
su ut intelligerent
scripturas: et dixit
eis. Qm̄ sic scriptū ē
et sic oportebat xp̄m pati et resu
rgere a mortuis die tercia: et pre
dicari in noīe ei' penitentiā et re
missionē pecco[rum] in
non in una gente tantum iudeorum. uel aliqua par
omnes gentes. Inci
te terrarum.
pientes ab ierosolo
qui uidistis et audistis.
lima. uos autē esti
que p[re]dicanda sunt.
testes hor[um] et ego mi
ficiatis ad testandum mittā uob' au
scilicet sp[iritu]m sc̄m.
ttam p[ro]missum pa
xilium. *qui*
tris mei in uos. Uos
uidistis et audistis.
autem sedete inci

Post uisum. post
tactū. post commemo
ratā legē aperit sē
su. ut qd̄ uident
et legunt intelli
gant. De qua post
sui corporis comē
datā ueritate: com
mendat eccl[es]ie unita
tem. et p[re]dicari in
n[omin]e e[ius].

Postquā discip[u]los
de uirtute p[re]dica
tionis p[er]fecte ins
truxit. cū repente
si uellet posset cor
roborare: distulit
dicens. Vos aūt s[edete]
et. Vt exemplum
sequentib' daret. ne
imp[er]fecti p[re]dica
re an[te] temp' p[re]su
mant. In ciuita
te sedet: q[ui] intra
int[er]ius claustra se
coarctat. nelo

quendo ex eius eua
ngelio ut cum diuina
uirtute perfecti fue
rint induti. tunc
quasi a se ipso foras
exeat alios instru
endo.

Lucas qui sacer
dos est. et cetera amplius
exponendo suscepit.
et ideo euangelium suum
a ministerio templi
per sacerdotium zacha
rie cepit. pulcre
hoc in templo deu
otione compleuit.
cum apostolos ibi ter
minos s. noue sa
cerdotii futuros sa
crificiis non uictimarum san
guine. sed in laude dei
et benedictione conclu
dit.

uirtute. quo ad usque
induamini uirtute ex
alto. Et duxit autem
eos foras in bethani
am. et eleuatis ma
nibus suis benedixit
eis. Et factum est
dum benediceret
illis. recessit ab eis.
et ferebatur in celum.
Et ipsi adorantes.

ubi promissionem patris ussi

regressi sunt in ierusalem cum

sunt expectare. Et quia dominum post triumphum resurrectionis in

gaudio magno. et erant semper

in celos penetrare uiderunt.

in templo. laudantes et benedicen
tes deum amen. Explicit euangelium
secundum lucam.

ceterorum ministeriis accommodus. uel
uitam que nunc est et futuram uel uetus
et nouum testamentum. Vel salbini aquarum infu
tatio et carnis resurrectionem continet.
et ideo quibus utrique testantur scientiam
aperuit: quos omnem uiuendi et sp
andi regulam edocuit. eos quidem
cum stadiis in locum quo eis benedi
ceret et precepta discendi traderet ed
uxit. Recte quidem decem stadiis locum
ascensionis a loco passionis secre
uit. ut omnis per se uel mori uel uin
cere cupientes. et primo quiescen
di post mortem et in fine a mortuis
resuscitandi desiderio pariter et amo
re firmaret.

Quia locus orationis uiri laudum deuo
tionis promissum sancti spiritus aduentum
patris per omnia cordibus expectant. sic uos
post celebrata in ierosolimis adhuc uisi
one pacis passionis et resurrectio
nis sollempnia: domino duce petamus
bethaniam. ut ubi quieta corporis et
sanguinis eius sacramentis imbuamur et
domus obedientie esse curemus. quia si
cotidiana eius benedictione sublima
tur. cotidie triumphalis ascensionis
memores laudantes et benedicentes deum in ierusalem i. spirituali pacis uisione
quiescentes similes hominibus expecta
ntibus dominum suum quando reuertatur a nup
tiis.